

יקוּוּ הַמִּים

דברי תורה, גימטריות
ורמזים מהפסוקים והאותיות

ספר בראשית א'

בראשית פרק א' פסוק ט':

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתֵּרָא הַיַּבְשָׁה וַיְהִי כֵן"

ע"פ חז"ל מעבר לסיפור בריאת העולם יש בפרשה זו רמזים לעתיד לבוא. עוד אמרו חז"ל שכל יום בבריאה הוא כנגד אלף שנים בעולם. אולי הפסוק הנ"ל (יום שלישי לבריאה) רומז על מאורע שהתרחש באלף השלישי: **מתן תורה**.

ספרי (וזאת הברכה):

"...מלמד שהחזיר הקב"ה התורה על כל העולם ולא רצו לקבלה עד שבאו ישראל וקבלוה"

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד"—"אין מים אלא תורה".

הקב"ה החליט לתת את התורה ולרכז אותה בעם אחד—"אל מקום אחד", לעם ישראל, "ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ".

ותראה היבשה", לאחר נתינת התורה לעם ישראל בולט העדר התורה והקדושה אצל הגויים.

"ויהי כן", כך נשאר סדר עולם, 70 אומות ללא תורה, **"כן"** עולה למנין **70**, כנגד עם ישראל שעם התורה.

חז"ל אומרים: אם אומרים לך שיש חכמה בגויים--תאמין, יש תורה בגויים--אל תאמין.

על הכותרת

הובא לידיעתי, על ידי הרב פרפ' יחזקאל בבקוף, כי הרב שמואל אבן תבון (תלמידו ומתרגם ספריו של הרמב"ם) כתב לפני כ-800 שנה ספר בשם "מאמר יקוו המים". ברצוני להבהיר כי שם החוברת שלפניכם- "יקוו המים" מבוסס על דבר התורה שלמעלה ובלא כל קשר למאמר של הרב שמואל אבן תבון.

לעילוי נשמת נכדי :
סגן (סיירת מטכ"ל) נוה אלעזר לקס הכהן ז"ל
שנפל בקרב עם מחבלים בקיבוץ בארי בשבת קודש, שמיני עצרת, תשפ"ד
תנצב"ה
ה' יקום דמו

קינה

על מלחמת חרבות ברזל
ולעילוי נשמת סגן נוה אלעזר לקס הי"ד

עיניי עיניי מורידות מים על בנינו שאיננו היום בחיים.
גיבורי כוח שעמדו בפרצה ונפלו ארצה.

שונאינו הרגישו הפילוג והקיטוב בתוכם.
ובערפל שעטף אותנו פרצו לארצנו.

עיוור עיוור היינו ביום שמחתנו.
עצרת לצערת נהפך ובנינו הלכו בשבי.

ישראל בצרה על רפיון כלל גדול בתורה.
"לא תשנא את אחיך בלבבך", ואהבת לרעידך

חטאינו נקמו בנו, אויבינו השיגנו, חמאס, חיזבאללה, חותים תקפו את ארצנו.
מקטרגים התומכים באויבינו הרימו קולם נגדנו וצועקים השמד לכלותינו.

"מאין יבא עזרי? "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"

שערי תפלה נעולים, נתעורר ונבכה הלא שערי דמעה פתוחים.
בבכי נשוב ונבקש הצלה מאלקנו שבשמים.

נשמות וולדנו היו לקרבן, הצל נא ותיק הרחמן.
נא סתום פיות מקטרגנו, הפר מחשבות ומעשי שונאינו נגדנו.
"כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו"

וגם לעילוי נשמות :

אבי מורי: **ר' חיים אלעזר בן ישראל הכהן** (לקס) ז"ל
איש בעל לב טוב

אמי מורתי: **מרת רחל בת זלמן** ז"ל
אשה חשובה ובעלת צדקה

סבתי: **מרת הנדה בת מרדכי יצחק הלוי** (הרשקוביץ) ז"ל
לבית קלוש (סבתא מצד האם)

מורי חמי: **ר' יוסף שמואל בן יחזקאל הכהן** (קריגר) ז"ל

חמתי: **מרת חנה גיטל בת שלמה זלמן** ז"ל

אחותי: **אלטע חנה בת חיים אלעזר הכהן** ז"ל

ולעילוי נשמות סבתי ומשפחת אבי שנרצחו על ידי המרצחים במלחמת העולם השנייה.

תודה לה' יתברך, שהצליח דרכי להוציא לאור חוברת זאת לעילוי נשמת הורי זצ"ל.

חז"ל אמרו: אין דבר שלא נרמז בתורה.
פרקי אבות פרק ה' משנה כ"ו: "בן בג אומר: הפך בה והפך בה **דכלא בה**..."

בתקופתנו, אנו עדים למחקרים בפענוח צופני התורה. עידן המחשבים פתח לפנינו אפשרויות חדשות לחקור את החכמה והסוד שבתורה. כידוע פרשו חז"ל את פסוקי התורה בשיטת ה'**פרדס'** (פשט, רמז, דרש, סוד). דרישתם בדרך זו הראתה לנו שיטות שונות ביניהן הגימטריה, דרישת הרשומים, נוטריקונים ועוד.

החוברת שלפניכם כוללת דברי תורה, גימטריות, וגם רמזים מהאותיות מפרשיות השבוע, רעיונות, ונאומים מאירועים משפחתיים.

לעיתים הגימטריה של פסוק (או חלקו) שווה בקירוב או במדויק לגימטריה של הפירוש אותו נתנו חז"ל לפסוק זה.

כתוב:

אבות (פרק ד' משנה כ'):

"רבי מאיר אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו..."

בקשה לקורא ספר זה:

"אל תסתכל בקנקן" - נא לא להסתכל בחיצוניות של הספר
(קרי בטעויות כתיבה, באיות, ובדקדוק)
"אלא במה שיש בו" – בתוכן העניינים והרעיונות.

יחיאל לקס

רחובות, ישראל

טבת התשפ"ו

כל דברי התורה (של כל ספרי יקוו המים) נמצאים באתר:

yekavu-hamayim.com

רב תודה לאשתי, אלן, שעזרה בתיקון שגיאות כתיב.

תודה לבתי לאה נחמני, שתרמה מזמנה ועזרה בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לבני דני, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם.

תודה לבני, נועם, שעזר בעיצוב החוברת.

תודה לנכדי, עמיחי צבי, שקרא חלק מדברי התורה ותרם לשיפורם, ושעזר בהגהת חלק מהחוברת.

תודה לרב נריה קורש שעזר בהגהת דברי התורה ושהביא לתשומת לבי את אשר כתוב:

ברכות (נ"ח, א'), נדרים (ח', ב'), ילקוט ירמיהו (רמז ש"ו), זוהר רע"ס פנחס רל"ה:
"אמר רבי יוחנן משום רשב"י:

כשם שאי אפשר לבר (תבואה) בלא תבן (קש) כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים" ועל אותו משקל נאמר:

שכשם שאי אפשר לבר בלא תבן כך אי אפשר לספר בלי טעויות. וביחוד שמדובר בספר זה, שכל מילה צריכה בו להיות שקולה בשקל הקודש.

ולכן נשמח מאוד לקבל הארות והערות הקשורות לתוכן הספר,

בכתובת: חוה לוצקי 13, רחובות, 7625176

טלפון: 08-9476223

בברכת התורה,

יחיאל לקס

תוכן ענינים

9	פרשת בראשית
73	פרשת נח
162	פרשת לך לך

פרשת בראשית

"בראשית"

פרק א' פסוק א' :

"בראשית ברא א-ל-ה-ים את השמים ואת הארץ"

"בראשית", אותיות: ב', ר', א', ש', י', ת', עולה 913 (300+613).

עולה למניין "אש" "ברית" :

"אש" – עולה 301 (אותיות א', ש' מהמילה "בראשית")

"ברית" – עולה 612 (אותיות ב', ר', י', ת' מהמילה "בראשית")

כאשר כרת אתם ברית בחורב (על קבלת התורה) ההר בער באש לעיני העם. ולפי חז"ל התורה נכתבה אש שחור על אש לבן לפני בריאת העולם. והיא "אש דת למו".

ועוד עולה למניין "ברחמים" "תרי"ג" :

'ברחמים' – עולה 300, **'כפר'** – עולה 300

'תרי"ג' – עולה 613

העולם נברא **'ברחמים'** (בצירוף מידת הרחמים למידת הדין, בראשית ב', ד' - "ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים"). ה', מידת הרחמים, אלוקים, מידת הדין, ועל תנאי שיקבלו את התורה **'תרי"ג'** המצוות, ושיהיה אפשרות לאדם לתת **'כפר'** בעד נפשו ולחזור בתשובה (יחזקאל ל"ח - "כי לא אחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכו וחייה"). וזה מודגש בתפילת קדושת היום שאומרים בימים הנוראים (מחזור ימים נוראים, מדרש לך לך רבה) :

"ותשובה, ותפילה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה"

וכולם רמוזים מהמילה **"בראשית"** (העולה 913) :

תשובה – זה **תרי"ג** המצוות (שמירת התורה).

תפילה – זה **רחמים** (בקשת רחמים)

צדקה – זה **כפר** (כפר נפש)

התורה (שמירת תרי"ג המצוות) מחזירה את האדם בתשובה ושומרת עליו מכל רע. כמו שכתוב :

משנה אבות ד', י"א: "העושה מצווה אחת קונה לו פרקליט אחד...תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות"

ועוד עולה למניין "שב" "תורה" :

"שב" – עולה 302

"תורה" – עולה 611

אמרו חז"ל הרוצה לחזור בתשובה ולא יכול להתגבר על היצר קח את עצמך לבית המדרש ללמוד תורה. "שב" בלימוד תורה, ו "שב" ממעשיך. כי התורה מכפרת ולימודה היא דרך תשובה.

"בראשית ברא", אותיות : ב', ר', א', ש', י', ת', ב', ר', א' עולה 1116 (500+616).
עולה למניין "רש" "התורה" :

רש' — עולה 500 (אותיות ר', ש', מהמילה בראשית)

'התורה' — עולה 616 (אותיות ב', א', י', ת', ב', ר', א', מהמילים בראשית ברא)

רש' זה ירושה, רש' זה עני.

מוסר לאדם :

למרות שהתורה כמו ירושה לבני ישראל (דברים ל"ג, ד' - "תורה צוה לנו משה מורשה קהילת

יעקב"), צריכים לעמול בה להשיג אותה, בחיי צער ועוני (רש'), וכמו שכתוב :

משנה אבות ו', ד' - "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן"

כי התורה נקנית מעוני (והתמדה) ולא מעשירות.

* * * * *

בריאת העולם

פרק א' פסוק א':

"בראשית ברא א-ל-ה-י-ם את השמים ואת הארץ"

רש"י: "אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחדש הזה לכם שהוא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל. ומה טעם פתח בבראשית, משום (תהילים קי"א, ו') 'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים'..."

ורמז:

בפסוק הזה יש 28 אותיות למנין המילה 'כח'.

ועוד:

"ברא א-ל-ה-י-ם את השמים ואת הארץ"

מהמילה "ברא" עד סוף הפסוק יש 6 מילים.

לרמז:

כל הבריאה (שמים וארץ) בששה ימים.

וכולל המילה "בראשית" יש סה"כ 7 מילים בפסוק.

לרמז: גם על השבת, ולפי:

"בראשית" עולה 913 ועוד 6 אותיות

"השביעי שבת וינפש" באתב"ש: **צבשמזם בשא פמטוב** עולה 919

ששבת ביום השביעי מכל מלאכתו.

ובגמר תיאור כל מלאכת ששת ימי בראשית גם יש רמזים לכתוב "כח מעשיו הגיד לעמו":

פרק ב' פסוק ב':

"ויכל א-ל-ה-י-ם ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה"

(1) **"ויכל א-ל-ה-י-ם ביום השביעי מלאכתו אשר עשה"**

עולה 1980 ועוד 35 אותיות

"כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת" עולה 2015

(2) **"ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר"**
באתב"ש:

שמפי צבשמזם יכתלאף תבג זבץ פמבשא שמפי צבשמזם ילך
יכתלאף תבג

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ש'+י', צ'+ס', י'+ף, ת'+ג, ז'+ץ, פ'+א, ש'+י, צ'+ס, י'+ך,

י'+ף, ת'+ג עולה 2074

"כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים" עולה 2074

ועוד :

פרק ב' פסוק ב' :

"ויכל א-ל-ה-ים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה"

"מכל מלאכתו" באתב"ש : **ילך יכתלאף** עולה 601 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 612 למנין המילה **'דברות'** (וזה רמז לתורה).

לרמז למה שאמרו חז"ל, שהקב"ה :

'הסתכל באורייתא וברא עלמא' (הסתכל בתורה וברא את העולם).

'דברות' רמז לתורה שניתנה בסיני.

ביום השביעי שבת **"מכל מלכתו"** אשר ברא בהסתכלות בתורה.

וגם :

פרק א' פסוק א' :

"בראשית ברא א-ל-ה-ים את השמים ואת הארץ"

סוף תיבות, אותיות : **ת', א', ס', ת', ס', ת', י', צ'** עולה 1371

'הסתכל באורייתא וברא' עולה 1354 ועוד 17 אותיות עולה 1371

וגם בתיאור גמר מלאכתו יש רמזים לזה :

פרק ב' פסוק א' :

"ויכלו השמים והארץ וכל צבאם"

1) **"ויכלו השמים והארץ וכל צבאם"** עולה 958 ועוד 22 אותיות עולה 980
'באורייתא וברא עלמא' עולה 980

2) **"ויכלו השמים והארץ"** באתב"ש : **פמלכף צבימי פצתגה** עולה 980
'באורייתא וברא עלמא' עולה 980

ועוד :

בבריאה עשה יש מאין :

"מכל מלאכתו" באתב"ש : **ילך יכתלאפ** עולה 601 ועוד 2 מילים עולה 603

עשה יש מאין באתב"ש : **זבץ מב יתמט** עולה 600 ועוד 3 מילים עולה 603
'בני ישראל' עולה 603

לרמז :

כל מלאכת ששת הימים, קרי בריאת העולם יש מאין, עבור בני ישראל שנקראו ראשית.

וכן דרשו חז"ל :

ויקרא רבה ל"ו : **" 'בראשית' – בשביל ישראל שנקראו ראשית דכתיב 'קדש ישראל לה' ראשית תבואתה' "**
שלתכלית ישראל נבראה כל הבריא.

והביט בתורה וברא את העולם, ישנו מאינו.
ישנו מאינו עולה 473 ועוד 2 מילים עולה 475
בתורה באתב"ש : שאפגץ עולה 474 ועוד המילה עולה 475
ברא ישנו מאינו בשביל התורה שנקראת ראשית.
משלי ח' : "ה' קנני ראשית דרכו"
התורה נקראת ראשית דרכו.
וכן דרשו חז"ל :
"בראשית" – בשביל התורה שהיא ראשית
רש"י (סנהדרין צ"א, ב') : "זאת אומרת שהתורה נקראת 'ראשית' "

וגם :
ראשית באתב"ש : גתבמא עולה 446
האמת עולה 446
'ראשית', קרי בריאת העולם, בשביל התורה שנקרא 'אמת'
'משה אמת ותורתו אמת'. וגם אומר הפייטן - 'תורת אמת נתן לנו ברוך
אשר בחר בנו'.

* * * * *

"את השמים ואת הארץ"

פרק א' פסוקים א'- ג':

"בראשית ברא א-ל-ה-ים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח א-ל-ה-ים מרחפת על פני המים. ויאמר א-ל-ה-ים יהי אור ויהי אור"

"בראשית" - בתחילה החליט הקב"ה לברוא עולם.

"ברא א-ל-ה-ים את השמים ואת הארץ" - ברא עולם ובו:

א. שמים - רוחניות, א-לוקות, קדושה.

ב. ארץ - גשמיות, חול ואפילו טומאה.

"והארץ היתה תהו ובהו" - **"תהו"** כנגד בית ראשון שחרב.

"בהו" כנגד בית שני שחרב.

"וחשך על פני תהום" - הגלות לאחר חורבן בית שני. עם ישראל יצא לגלות ארוכה וקשה מאד - לחושך.

"והרוח א-ל-ה-ים מרחפת על פני המים" - בזמן שישראל שרויין על אדמתן יש לאדם אפשריות רבות ותחומים רבים בהם יכול לעסוק, ולהם יכול להקדיש את חייו (חקלאות, מדע, אומנות וכו'), ובכל זאת להיות קשור למצות, לקדושה, להקב"ה. אך בגלות, "רוח א-לקים מרחפת על פני המים" - 'אין מים אלא תורה'. כלומר מי שרוצה להגיע לרוח א-לקים להשאר קשור להקב"ה, מוכרח לעסוק בתורה ובמקצועות התורה בגמ', בהלכה, במחשבה כי "רוח א-לקים מרחפת" אך ורק "על פני המים". וכדברי חז"ל מיום שגלה הקב"ה מעולמו אין לו אלא ד' אמות של הלכה.

"ויהי אור" - אורו של משיח.

לאחר הכל - הגאולה השלמה המאירה את כל העולם בידיעת ה', כמו שכתוב ישעיהו פרק י' פסוק ט': "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

"ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" - 'ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד'.

* * * * *

ראשית

פרקי אבות ו' ב' : "חמישה קנינים קנה הקב"ה בעולמו ואלו הן, תורה קנין אחד, שמים וארץ קנין אחד, אברהם קנין אחד, ישראל קנין אחד, בית המקדש קנין אחד..."

כל הקניינים האלה רמוזים באותיות המילה 'ראשית'.

"ראשית" אותיות : ר', א', ש', י', ת'

— ר'—

האות ר' עם יתר האותיות, קרי המילה 'ראשית', רומז על בית המקדש :

ראשית באתב"ש : **גתבמא** עולה 446 ועוד המילה עולה **447**

דביר באתב"ש : **קשמג** עולה 443 ועוד 4 אותיות עולה **447**

א'— ארץ, אברהם

ש'— שמים

י'— ישראל

ת'— תורה

לרמז :

מיד במילה הראשונה בתורה רמז לחמשת הדברים האלו שהם קרויים קניינים. כי הקב"ה קנה אותם במובן 'ברא' אותם. והם עיקר הבריאה. ובגלל שהם חשובים לקיום העולם הם מתוארים במילה 'קנין'. קניינים אלה – תכליתם להגשים את מטרת הבריאה – גילוי כבוד ה'.

(הרעיון הזה של משמעות המילה 'קנין' לקוח מדבר תורה שהופיע בערכים על פרקי אבות הנכתב על יד יהודה רובן)

* * * * *

"ותרא האשה"

פרק א' פסוקים ה' ו':

"ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל..."

הנחש השתמש באותם שלושה דברים :

"... כי ביום אכלתם ממנו ונפקח עיניכם והייתם כאלקים ידע טוב ורע"

(1) אכילה (למאכל, אכלתם)

(2) ראייה (לעיניים, עיניכם)

(3) דעה (להשכיל, ידעי טוב ורע)

ואולי זה מקביל לשלושת הדברים במשנה :

"על שלש עברות נשים מתות בשעת לדתן: על שאינן זהירות בנדה, ובחלה, ובהדלקת הנר"

אולי יש כאן מידה כנגד מידה.

כנגד מה שאמרה **כי טוב העץ למאכל**, צריכה האישה תיקון ולהיות מאד זהיר במצוות חלה. הפרשת החלת מתרת הבצק לאכילה.

וכנגד מה שאמרה **ונחמד העץ להשכיל**, צריכה האישה תיקון בצניעות, שלא יהיה תקלה על ידה בנושאים השייכים לטוב ורע – דהיינו צניעות.

וכנגד מה שאמרה **וכי תאוה הוא לעינים**, צריכה האישה תיקון בהדלקת נרות. שהנרות באים בשביל שלום בית (שלא יכשלו בחושך בעצמים בבית) וגם כדי לתקן המות (החושך) שנכנס לעולם כתוצאה מחטאה.

* * * * *

רמז לחנוכה

פרק א' פסוק ו':

"ויאמר א-לקים יהי אור ויהי אור"

ראש תיבות, אותיות: ו', א', י', א', ו', א', עולה 25
אולי רמז לחנוכה (אור כ"ה כסלו).

* * * * *

יקוו המים

פרק א' פסוק ט':

"וַיֹּאמֶר אֶל-לִקְיָם יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאֶה הַיִּבְשָׁה וַיְהִי כֵן"

ע"פ חז"ל מעבר לסיפור בריאת העולם יש בפרשה זו רמזים לעתיד לבוא. עוד אמרו חז"ל שכל יום בבריאה הוא כנגד אלף שנים בעולם.

הפסוק הנ"ל **"יקוו המים... ותראה היבשה"** נכתב ביום השלישי וחז"ל מסבירים שהוא קשור למאורע שהתרחש באלף השלישי- **קריעת ים סוף**.

מדרש בשמות רבה פרשה כ"א ס' ו': "מה כתיב (בראשית א') 'ויאמר א-לקים... יקוו המים' אני הוא שהתניתי עמו. כך התניתי מתחלה שאני קורעו שנאמר 'וישב הים לפנות בוקר לאיתנו'- לתנאו שהתניתי עמו מתחלה".
אולי ניתן לומר שהפסוק הנ"ל רומז על עוד מאורע שהתרחש באלף השלישי: **מתן תורה**.

ספרי וזאת הברכה, גמ' ע"ז עמ' ב':

"ה' מסיני בא וזרח משעיר... מלמד שהחזיר הקב"ה את התורה לבני עשו ואמר להם רוצים אתם לקבל התורה? ואמרו לו מה כתיב בה? אמר להם לא תרצח! אמרו לו... אין אנו רוצים לקבלה. אמר לבני ישמעאל רוצים אתם לקבל התורה? אמרו לו מה כתיב בה? אמר להם לא תגנוב! אמרו לו... אין אנו רוצים לקבלה."
"מלמד שהחזיר הקב"ה התורה על כל העולם ולא רצו לקבלה עד שבאו ישראל וקבלוה".

"וַיֹּאמֶר אֶל-לִקְיָם יִקְוּ הַמַּיִם...למקום אחד"- 'אין מים אלא תורה'.

הקב"ה החליט לתת את התורה ולרכז אותה בעם אחד.

'למקום אחד'- לעם ישראל "ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ".

"ותראה היבשה"- לאחר נתינת התורה לעם ישראל בולט העדר התורה והקדושה אצל הגויים.

"ויהי כן"- כך נשאר סדר העולם, 70 אומות ללא תורה, **"כן"**- עולה למנין **70**, כנגד עם ישראל עם התורה.

חז"ל אמרו: אם אומרים לך שיש חכמה בגויים-- תאמין, יש תורה בגויים-- אל תאמין.

* * * * *

”על פי התורה אשר יורוך”

בציווי העצים כתוב:

פרק א' פסוק י"א:

”עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ”

ובעשיית העצים כתוב:

פרק א' פסוק י"ב:

”עץ עושה פרי”

רש"י: ”שיהיה טעם העץ כטעם הפרי והיא לא עשתה כן אלא ותוציא הארץ וגו' ועץ

עושה פרי ולא העץ פרי. לפיכך כשנתקלל אדם על עווננו נפקדה גם היא (על עוונה)

ונתקללה”

לפי חז"ל (ראה בראשית רבה דעת ר' פנחס) כל העצים נתנו פרי. כי לא מצאנו שום ציווי לעשות אילני

סרק - אילן שלא נותן פירות בכלל (לא לאכילה ולא לרפואה) (ראה רמב"ן).

אבל אחרי החטא נוצר מצב של אילני פרי ואילני סרק.

וכוונת הציווי הייתה שטעם כל עץ יהיה כטעם הפרי שלו.

אבל הארץ שנתה ולא הוציאה כל העצים עם טעם העץ כטעם הפרי.

ונשארו רק עץ הדעת טוב ורע (בגן עדן), ועץ האתרוג (פרי עץ הדר) שהם עצים עם טעם העץ

כטעם הפרי.

ולפי הכלי יקר (בראשית א', י"א) מעשיה של הארץ עזרו לנחש להטות את חוה.

כי כאשר הארץ שנתה ולא הוציאה את העצים כטעם הפרי היא לא נענשה מיד. והנחש

השתמש בעובדה זו להטות את האשה.

ונסביר:

בראשית פרק ב' פסוקים ט"ז- י"ז:

”מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו”

הנחש אמר ”לא תאכלו מכל עץ הגן” - קרי מהעץ עצמו.

והאשה אמרה לו:

”מפרי עץ הגן נאכל. ומפרי העץ בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו”

היא הבינה שהפרי זה החלק שאוכלים ולא העץ.

ורמז לה הנחש שהציווי היה להשוות טעם העץ וטעם הפרי, ששניהם יהיו נאכלים.

והארץ שנתה ועשתה אותם שונים בטעם, ולא נענשה.

גם אתם לא צריכים להשוות הפרי לעץ.

כי נאמר: ”ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו”.

מהעץ עצמו לא תאכלו (כי טעמו כטעם הפרי שלו). ואתם לא צריכים להשוות הפרי לעץ.

אתם יכולים לאכול הפרי. כי גם הארץ בהוצאת העצים לא השווה אותם, ושום דבר לא

קרה, ולא נענשה.

ונראה להגיד:

שלמרות שכמעט לכל העצים לא היה טעם העץ כטעם הפרי, כי שנתה הארץ ולא

הוציאה אותם כפי כוונת הציווי, בעץ הדעת טוב ורע היא לא שנתה. כי טעם העץ שלו

כטעם הפרי. ובזה לא היה להם ללמוד ממעשה של הארץ בעצים אחרים.

ועוד :

איך יתכן שהארץ שנתה מן הציווי?
שאלה זו שואל אור החיים הקדוש (בראשית א', י"א), והוא מתרץ :
למרות שאין יצר הרע לארץ, יש לה דעה.
והארץ התחכמה ונסתה לעשות את כל האפשרויות שאפשר מן הכתוב.
לייצר עץ שטעם העץ כטעם הפרי. ועץ שטעם העץ לא כטעם הפרי. ועץ שאין לו פירות.
אלשיך:
"ובארץ היתה אז עוד רוחניות מהבריא, ולא קנתה עכירות עד חטא אדם הראשון
והיה לה בחירה ופעולה"

ונשאלה השאלות :

אם מאמר של הציווי לא היה ברור לארץ למה נענשה הארץ?
הלא היא עשתה את כל האפשרויות שביכולתה כדי לקיים המאמר "עץ פרי עשה פרי
למינו".
ואם זה היה מטרת המאמר למה נענשה הארץ?
ועוד למה העונש רק בא אחרי שאדם וחיה אכלו מעץ הדעת טוב ורע?

ונראה לי להגיד :

בעשרה מאמרות נברא העולם וכולם כתובים בתורה שבכתב.
ואמרו חז"ל: הקב"ה הסתכל באורייתא וברא עלמא.
וידוע לנו שהתורה זה תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

ונראה מפעולת הארץ שהיא השתמשה בדעה שניתנה לה להתחכם ולא השתמשה
בתורה שבעל פה (ברוחניות שהייתה בה) כדי לדעת ולהבין כוונת המאמר: "עץ פרי עשה
פרו למינו".

ונראה מפעולת חיה, שהיא השתמשה בדעה שניתנה לה (בשיבוש דעתה על ידי הנחש) להתיר
לעצמה לאכול 'מפרי' עץ הדעת טוב ורע. והיא לא השתמשה בתורה שבעל פה לדעת
ולהבין כוונת הציווי "מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו".
שלמרות שכתוב רק 'מעץ', זה כולל העץ וגם הפרי (ולא משנה טעמים).

ולמרות ששניהם (הארץ וחיה) היו לפני מתן תורה (התורה עדיין בשמים) היה להם לברר
מהבורא כוונת המאמר (אם לא היה ברור להם מה לעשות), ולברר את התורה שבעל פה של
המאמר. ולפעול לפי (דברים י"ז, י"א) "על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יאמרו
לך תעשה" – תעשה לפי התורה שבעל פה.

וזה נראה הצד המשותף בחטא שלהם. זה היה כניסיון, ובזה הם נכשלו.
שניהם השתמשו בדעת הגשמית שלהם בלי להתעמק ולברר את הדעת (הכוונה) הרוחנית
שבדבר.

והארץ לא נענשה עד שהמעשה שעשתה השפיע לרעה על הבריא. כי מעשיה יצר
פירצה שהשתמש בו הנחש להטות את חיה (ראה כלי יקר, בראשית א', י"א). ולא נענשה עד
שחיה בפועל חזרה על אותה טעות והתירה לעצמה אכילת הפרי. ואז נענשו כולם ביחד.

ואולי זה לפי הכלל 'לשון הרע הורג שלושה'. המספר, המקבל, והנאמר עליו. כאן הנחש רמז (או סיפר) לחוה לשון הרע על הארץ שהיא שנתה. ושלושתם נענשו, הנחש, חוה, והארץ.

וזה מסר חשוב ביותר לבני האדם.

כי כתוב (ישעיהו נ"ה, ח'): "כי לא מחשבותי מחשבותיכם"
באמצעות המחשבות שלנו על התורה שבכתב אי אפשר להבין את כוונת המצוות.

וכדי לקיים את הכתוב בספר דברים (י"ז, י"א): "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין
ושמאל", מוכרחים להדבק בתורה שבעל פה ובמסורת חז"ל להבין המצוות.

ואל יסמוך אדם (ולו החכם ביותר) על דעתו לפרש כוונת המצוות שבתורה.
כי כבר קדמו לו הארץ, חוה, ואדם, וראה לאן זה הביא אותנו.

* * * * *

"עץ פרי"

בציווי העצים כתוב :

פרק א' פסוק י"א :

"עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ"

רש"י : "שיהיה טעם העץ כטעם הפרי והיא לא עשתה כן אלא ותוציא הארץ וגו' ועץ עושה פרי ולא העץ פרי. לפיכך כשנתקלל אדם על עווננו נפקדה גם היא (על עווננו) ונתקללי"

לפי חז"ל לפני חטא אדם כל העצים היו נותנים פרי (כי לא מצאנו שום ציווי על בריאת אילני סרק, אילן שלא נותן פירות. הם נתנו פרי לאכילה או פרי לרפואה).

אבל אחרי החטא נוצר מצב של אילני פרי ואילני סרק. וכוונת הציווי הייתה שטעם כל עץ יהיה כטעם הפרי שלו. אבל הארץ שנתה ולא הוציאה את כל העצים עם טעם העץ כטעם הפרי.

ונשארו רק עץ הדעת טוב ורע (בגן עדן), ועץ האתרוג (פרי עץ הדר) שהם עצים שטעם העץ כטעם הפרי.

ורמזים לזה :

(1) **"עץ פרי עשה פרי למינו"**

ראש וסוף תיבות, אותיות : ע'+צ', פ'+י', ע'+ה', פ'+י', ל'+ו', עולה **451**

אילן סרק עולה **451**

שגם 'לאילני הסרק' היו פירות.

(2) **"פרי עשה פרי למינו"**

באתב"ש :

וגם זבץ וגם כימטף עולה 356 ועוד 4 מילים עולה **360**

סרק עולה **360**

(3) **"פרי עשה"** עולה 665 ועוד 6 אותיות עולה **671**

זה פרי עץ הדר עולה **671**

(4) **"עשה פרי"** עולה 665 ועוד 6 אותיות עולה **671**

זה פרי עץ הדר עולה **671**

(5) **"למינו אשר זרעו"** עולה 920 ועוד 12 אותיות עולה **932**

עץ הדעת טוב ורע עולה **932**

(6) **"למינו אשר זרעו בו"** עולה 928 ועוד 4 מילים עולה **932**

עץ הדעת טוב ורע עולה **932**

(7) "אשר זרעו בו"

באתב"ש :

תבג עגזף שף

ראש תיבות, אותיות : ת', ע', ש', עולה 770

עץ אתרוג עולה 770

(8) "זרעו בו על הארץ ויהי"

טעם העץ כטעם הפרי עולה 718

זה אילן האתרוג עולה 718

(9) "הארץ ויהי"

באתב"ש :

צתגה פמצם עולה 748

יהיה טעם העץ כטעם הפרי עולה 748

בעשייה כתוב :

פרק א' פסוק י"ב :

"ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו"

(1) "אשר זרעו בו"

באתב"ש :

תבג עגזף שף

ראש תיבות, אותיות : ת', ע', ש', עולה 770

עץ אתרוג עולה 770

(2) "בו למינהו"

באתב"ש :

שף כימטצף עולה 629 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה 639

עץ הדעת עולה 639

נבראו עץ האתרוג ועץ הדעת (טוב ורע) עם טעם העץ כטעם הפרי.

* * * * *

"זכר ונקבה בראש"

פרק א' פסוק כ"ז :
"ויברא אלוקים את האדם בצלמו בצלם אלוקים ברא אותו זכר ונקבה ברא אותם"
פרק ב' פסוק ז' :
"וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה"
פרק ה' פסוק ב' :
"זכר ונקבה בראש"

רש"י: "מדרש אגדה שבראו שני פרצופים בבריאה ראשונה ואחר כך חלקו"
בראשית רבה (ח', א'): "אמר רבי ירמיה בן אלעזר בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון אנדרוגינוס בראו"
"א"ר שמואל בר נחמן בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון דיו פרצופים בראו, ונסרו ועשאו גביים, גב לכאן וגב לכאן"

ייצר את האדם "עפר".
"עפר" באתב"ש "זוג".
רמז לדברי המדרש שנברא זכר ונקבה מחוברים, אנדרוגינוס (זוג).

(1) "זכר ונקבה" עולה 390
אנדרוגינוס עולה 390

(2) "אלוקים ברא" עולה 390
אנדרוגינוס עולה 390

(3) "זכר ונקבה"
ראש וסוף תיבות, אותיות: ז' + ר', ו' + ה', עולה 218
גב לכאן וגב לכאן עולה 218

(4) "עפר מן האדמה ויפח" עולה 599
אנדרוגינוס בראו עולה 599

(5) "חיים ויהי האדם לנפש"
סוף תיבות, אותיות: ס', י', ס', ש', עולה 390
אנדרוגינוס עולה 390

(6) "אלקים את האדם עפר מן האדמה"
סוף תיבות, אותיות: ס', ת', ס', ר', ו', ה', עולה 735
דיו פרצופים בראו עולה 735

(7) "נשמת חיים" עולה 858 ועוד 8 אותיות עולה 866
שני פרצופים עולה 866

(8) "ה' אלקים את האדם עפר מן"
סוף תיבות, אותיות : ה', ס', ת', ס', ר', ו', עולה 735
דיו פרצופים בראו עולה 735

(9) "עפר מן האדמה"
באתב"ש :
זוג יט צתקיץ עולה 725 ועוד 10 אותיות עולה 735
דיו פרצופים בראו עולה 735

* * * * *

"והנה טוב מאד"

פרק א' פסוק ל"א:

"וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד"

כלי יקר: "אבל כשנברא האדם אז נעשו ודאי טוב לכן נאמר את כל אשר עשה והנה טוב, לשון 'והנה' מורה על הזמן של עתה שבו נברא האדם. ואז נראה למפרע מה טובה ומה יפיים של כל הנמצאים הקודמים. והוסיף כאן 'מאד' מה שלא הזכיר קודם להורות של ידי האדם נעשו 'טוב מאוד'. רמז לדבר מא"ד אותיות אד"ס"

לפי הכלי יקר בכל יום מהבריאה נאמר "כי טוב" לשון ספק. אבל כאשר נברא האדם נאמר "והנה טוב מאד" לשון ודאי.

אור החיים: "והנה טוב מאד, פ' שהגם שבחינת נשמת האדם מבחינת הטוב, עכ"ז בראו ה' לעלות במעלות הטוב יותר ממה שהוא. והוא אומר 'מאד', על ידי מעשה האדם מתעלה נשמתו ממדרגה למדרגה. אשרי אנוש יעשה זאת"

"טוב מאד" עולה 62 ועוד 2 מילים ועוד 6 אותיות עולה **70**

אדם וחווה עולה **70**

כל הבריאה טובה, ויצירת האדם ואשתו ("זכר ונקבה בראם") טוב מאד.

* * * * *

יום מתן תורה

פרק א' פסוק ל"א:

"וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי"

רש"י: ד"א יום הששי כלם תלויים ועומדים עד יום הששי הוא ששי בסיון .

" ויהי ערב ויהי בקר יום הששי " עולה 1307

זה יום מתן תורה וזו סיון עולה 1307

* * * * *

דברים שנבראו בין השמשות

פרק ב' פסוק ב':

"ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה"

אור החיים (על "וישבת ביום השביעי"): "...שאמרו ז"ל, כי בריות נבראו ע"ש עם

חשכה ולא הספיקו לגמור בריאת גופם עד שקדש היום, והן הם **המזיקים**..."
משנה אבות פרק ה' משנה ח': "עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות, ואלו הם: פי הארץ, פי הבאר, פי האתון, הקשת, והמון, והמטה, והשמיר, הכתב, ומכתב, והלוחות, ויש אומרים **אף המזיקים** וקבורתו של משה רבנו, ואילו של אברהם אבינו, ויש אומרים אף צבת בצבת עשויה"

"ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר"

ראשי תיבות, אותיות: **ב', ה', מ', א', ע', ו', ב', ה', מ', מ', א', עולה 212 המזיקים עולה 212**

אולי רמז לדברי חז"ל שפירוש "וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו", גם ממה שהתחיל ולא נגמר גופם, ואלו המזיקים.

בפסוק הזה יש **14** מילים.

אולי רמז ל **14** הדברים שנמנו במשנה שנבראו בערב שבת בין השמשות.

"מכל מלאכתו אשר עשה",

אותיות: **ר', ע', ש', ה', המילה עשרה.**

אולי רמז לעשרה דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות.

"השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו"

אשר עשה" עולה 3519 ועוד 40 אותיות עולה **3559**

אלו הם עשרה דברים שנבראו ערב שבת בין השמשות עולה 3559

* * * * *

תורה, משה, ובני ישראל

לפי חז"ל יש שבעים פנים לתורה. כתוצאה מזה אנו עדים להרבה פרושים ומדרשים בקשר למשמעות הפסוקים בתחילת ספר בראשית המתארים את ששת ימי בראשית. רש"י כותב שהפסוקים האלו לא באים לתאר את סדר הבריאה, ויש הרואים בפסוקים אלו מסרים לעתיד. ברצוני להתמקד במדרש ולנסות להסתכל על חלק מהפסוקים בהתאם לרעיון המדרש:

בראשית רבה (א', א'):

"...כך היה הקדוש ברוך הוא מביט בתורה ובורא את העולם והתורה אמרה בראשית ברא אלהים ואין ראשית אלא תורה היאך מה דאת אמר (משלי ח) ה' קנני ראשית דרכו"

בראשית רבה (א', ד'):

"ששה דברים קדמו לעולם יש מהן שנבראו ויש מהן שעלו במחשבה להבראות. התורה וכסא הכבוד נבראו...האבות וישראל ובית המקדש ושמו של משיח עלו במחשבה להבראות... ר' הונה ור' ירמיה בשם רבי שמואל בר יצחק אמרו מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר... א"ר בנאי העולם ומלואו לא נברא אלא בזכות התורה... ר' ברכיה אמר בזכות משה..."

בראשית רבה (י', ב'):

"...אמר רבי יהודה בשם רבי סימון לא בעמל ולא ביגיעה ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו...רבי יודן אמר בזכות התורה שנא' (ויקרא כז) אלה החוקים והמשפטים והתורות אשר נתן ה' בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה רבי יהושע בר נחמיה אומר בזכות השבטים"

בפסיקתא רבתי (ג'):

"לא נברא העולם אלא בשביל השבטים"

לפי הדעות השונות במדרשים לעיל, העולם לא נברא אלא בזכות התורה ובזכות משה ובזכות י"ב שבטים – קרי בשביל בני ישראל. וצירוף הדברים – קבלת התורה על ידי משה ובני ישראל ושמירתה (לפי מה שלמד אותנו משה רבנו), זוהי מטרת הבריאה ובזה מתקיים העולם.

עכשיו נסתכל על הפסוקים במסגרת תורה, משה וי"ב שבטים.

פרק א' פסוקים א'-ה':

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל בין האור ובין החושך. ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד"

"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ"

תיאור כללי של דברים.
"**בראשית**" – בתורה, בהסתכלות בתורה הנקראת ראשית ("היה הקדוש ברוך הוא מביט בתורה ובורא את העולם", מדרש)
"**את השמים**" – דברים רוחניים. לפי המדרש התורה קדמה לעולם. בשלב הזה היא עדיין בשמים.
"**ואת הארץ**" – דברים גשמיים, ובהם האדם, ובפרט בני ישראל. לפי המדרש עלו בני ישראל במחשבה לפני בריאת העולם ("ר' הונה ור' ירמיה בשם רבי שמואל בר יצחק אמרו מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר", בראשית רבה)

"והארץ היתה תהו ובהו"

"**תהו ובהו**" – מאז הבריאה יש 'תהו ובהו' בעולם, אי סדר מחוסר שמירת מצוות ה' (ומחוסר מצוות המכוונות את האדם לפעול בהתאם לרצון ה'). התורה עדיין בשמים. (אין אומה ראויה לקבלה, ואין שרוצה לקבל אותה).
"**תהו ובהו**" – עולה בגימטריה ל-430. מברית בין הבתרים עד יציאת בני ישראל ממצרים עברו 430 שנה. ומאז הברית עם אברהם יש עוד סוג של 'תהו ובהו' - ציפייה, בעולם (תוהו ובוהו, צפיה): הציפייה מתי יהיו י"ב שבטים ומתי יתחיל ויגמר גלות מצרים ובני ישראל יקבלו את התורה.

"וחשך על פני תהום"

"**תהום**" – מים (רש"י). וידוע שהמילה 'מים' כינוי לתורה. כל הזמן הזה יש מצב חושך ביחס לתורה. כי התורה עדיין לא האירה לבריות (חוץ לבוודדים - קרי לאבות). יש חושך על פני תהום – התורה עדיין בשמים.

"ורוח אלקים מרחפת על פני המים"

התורה משתמרת מהכל עד למסירתה לבני ישראל (מרחפת, כמו "כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף", פרשת דברים ל"ב, י"א).

"ויאמר אלקים יהי אור"

"**אור**" – אורו של משיח (בעל הטורים). אולי גם כינוי למשה רבנו. הוא הגואל שהיה מקביל למשיח של בני ישראל במצרים.

"וירא אלקים את האור כי טוב"

כשנולד משה רבנו כתוב "**ותרא אותו כי טוב**".
שמות רבה (א', כ'): :

"**תני ר' מ' אומר טוב שמו**. 'טוב' זה שמו של משה רבנו.

"**ורבנן אמרי בשעה שנולד משה נתמלא הבית כולו אורה**".

משה רבנו גדל וברח ממצרים. ונשלח בחזרה למצרים. הוא הוביל את בני ישראל ממצרים עד הר סיני לקבלת התורה. והוא עלה להר לקבל התורה (וי' סיוון).

בני ישראל עומדים לקבל התורה בסיני ואז נכשלים בחטא :

"**ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדל בין מים למים**"

התורה כוללת תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

בלוחות הראשונים כתוב: (פרשת עקב פרק ט' פסוק י') **"ויתן ה' אלי את שני לוחות האבנים כתבים באצבע אלקים ועליהם ככל הדברים אשר דבר ה' עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל"**. בלוחות הראשונים היה כל התורה, (בעל הטורים על המילים "ועליהם כל הדברים" – "בגמ' זה תלמוד").

כאשר בני ישראל חטאו, משה רבנו שבר את הלוחות (17 בתמוז). הוא עלה להר פעם שניה והתפלל לפני ה' לכפר על בני ישראל. אחרי שהתפלל וירד מההר (א' אלול), ה' אמר לו (פרשת שמות ל"ד, א') **"פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים"**. משה עלה להר פעם שלשית עם שני לוחות האבנים שפסל, וירד (10 תשרי) עם מה שאנו קוראים לוחות השניים.

בקשר ללוחות השניים כתוב: (פרשת עקב י"ד') **"ויכתב על הלוחות כמכתב הראשון את עשרת הדברים..."**. בלוחות השניים היו רק עשרת הדברים שהיו על הלוחות הראשונים, ולא התורה שבעל פה מעליהם. כתוצאה מן החטא נוצר כביכול הבדלה ("ויהי מבדל בין מים למים") בין התורה שבכתב ("בין מים") לבין התורה שבעל פה ("למים"). התורה שבכתב – כתב אותה משה רבנו ונתן אותה לכהנים ולי"ב השבטים (יש אומרים הוא כתב י"ג ספרי תורה, אחד לכל שבט ואחד לשים מצד הארון, דעת זקנים מבעלי התוספות, פרשת וילך ל"א, כ"ו). התורה של בעל פה – נמסרה מפה לפה ולא נכתבה (כמו שכתוב במשנה אבות פרק א' משנה א': "משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה..."). ומאז אנו עסוקים בקיומה ולימודה (משנה, גמרא).

ובסופו של דבר (אחרי כ"ו דורות מבריאת העולם) בני ישראל קבלו את התורה ("נעשה ונשמע"): **"ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד"** **"המים"** – קרי התורה. **"מתחת השמים"** – עכשיו מתחת השמים. לא נשאר ממנו עוד בשמים (אחרי מתן תורה, "לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו", פרשת נצבים ל', י"ב) **"אל מקום אחד"** – לבני ישראל (גוי אחד), לפי **"אין כעמך ישראל גוי אחד הארץ"**.

* * * * *

"וישבת"

פרק ב' פסוק ב':

"מלאכתו אשר עשה וישבת"

סוף תיבות, אותיות: ו', ר', ה', ת', אותיות המילה 'תורה'.

"וישבת" – וזה לפי מה שכתוב בתורה שאסור מלאכת מחשבת ביום השבת. ואולי לפי 'הסתכל באורייתא וברא עלמא'. (הביטוי מהזוהר תרומה ח"ב קס"א, א').

* * * * *

"ואד יעלה מהארץ"

פרק ב' פסוק ו':

"ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה"

רס"ג: "וגם אד לא היה עולה מן הארץ כדי להשקות את פניה"
לפי פירושו המילה "לא" מהפסוק הקודם נתונה גם על הפסוק הזה (קרי, 'ואד לא יעלה').

רש"י: " לעניין בריאת האדם. העלה את התהום והשקה העננים לשרות העפר.
ונברא אדם, כגבל זה שנותן מים ואח"כ לש את העיסה אף כאן 'והשקה' ואח"כ
יניצרי"

'אד' זה אדי לחות כמו ערפל כזה.
ונראה שהפרושים האלו סותרים אחד את השני.
או שאד יעלה מן הארץ, או שאד לא יעלה מן הארץ.

ונראה לי להגיד :
הפרושים האלו משלימים אחד את השני.
בתחילה לא עלה אפילו אד מהארץ להשקות (לפי פרוש רס"ג).
וביום הששי, יום יצירת האדם, עלה אד כדי להרטיב (לפי פרוש רש"י).
וכתוב כאן "את כל פני האדמה" ולא כתוב 'את כל פני הארץ' לרמוז שהאד שעלה לא
הרטיב את הארץ, קרי לא היה מספיק להיכנס פנימה ולהגיע לשורשים כדי להצמיח
אלא רק את פני שטח של האדמה. והמילה "האדמה" רומזת שעלה בגלל 'האדם' כדי
שיהיה העפר רטוב כדי לגבל טיט ליצור את האדם מהאדמה.
(שהאדמה יהיה כמו עיסה. ובדומה לחלה שמפרשים מהעיסה, כך האדם מכונה חלת העולם).

* * * * *

"עפר מן האדמה"

פרק ב' פסוק ז':

"וַיִּצַר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה"

יש כמה הבדלים שמבדיל בין האדם ליתר בעלי החיים. והם:
האדם עומד והולך על שנים.

האדם יש לו פה המדבר.

האדם מן העליונים ויש לו צד רוחני נוסף על צד הגשמי.

וביצירת האדם כתוב: "וַיִּצַר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר"

ורמז להבדלים, יצר את האדם:

"עפר", אותיות: ע', פ', ר'

ע' – עומד, עליונים (והולך על שנים)

פ' – פה (פילול, מתפלל. מדבר)

ר' – רוחניות (יש בו רוח, נשמה)

ועוד:

האדם נעשה "עפר מן האדמה", עפר ממקום המזבח ("מזבח אדמה"), ממקום כפרתו.

שיהיה לו קל לכפרה על עוונותיו ופשעיו. ורמז לזה:

"עפר", אותיות: ע', פ', ר'

ע' – עוונות

פ' – פשעים

ר' – רצונות (תאוות של יצר הרע), ראש (מקום המחשבות)

* * * * *

"עפר מן האדמה"

פרק ב' פסוק ז':

"וַיִּצַר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"

"עפר" עולה 350 ועוד 3 אותיות עולה **353**

כפרה לחטא עולה **353**

האדם נעשה "עפר מן האדמה", עפר ממקום המזבח מן מקום כפרתו. וכמו שכתוב במדרש רבה.

בראשית רבה (י"ד, ח'): "רבי ברכיה ורבי חלבו בשם רבי שמואל בר נחמן אמרו ממקום כפרתו נברא, היך מה דאת אמר (שמות כ') 'מזבח אדמה תעשה לי' "

ועוד רמזים (לנושא כפרה):

(1) **"לנפש חיה"**

סוף תיבות, אותיות: ש', ה', עולה **305**

כפרה עולה **305**

(2) **"אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח"** עולה **1136**

כפרת נפש עולה **1136**

(3) **"עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש"**

באתב"ש:

זוג יט צתקיץ פמוס שתומף טביא סממי פמצם צתקי כטוב

סוף תיבות, אותיות: ג', ט', צ', ס', פ', א', י', ס', י', ב', עולה **305**

כפרה עולה **305**

ועוד:

"נשמת חיים", ראש תיבות, אותיות: נ', ח', המילה 'נח'.

אחרי שייהרג כל נפש חיה במבול, יישאר נח (ומשפחתו). נח הוא יהיה 'נשמת חיים', שממנו ימשיך העולם.

* * * * *

”האדם עפר”

פרק ב' פסוק ז':

”וַיֵּצֵר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה”

”האדם עפר” עולה 400

עין רע עולה 400

מוסר לאדם שיהיה לו נפש שפלה, כמו 'עפר' (גמרא ברכות י"ז, א' – "ונפשי כעפר לכל תהיה"). ואז לא ישלוט בו עין רע, והוא יסלח ולא יתן עין רע באחרים.

ועוד: שיהיה באדם ברכה, ולפי:

גמרא בבא מציעא (מ"ב, א'), כתובות (ק"ב, א'), תענית (ח'):

”אמר רבי יצחק אין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין”

גמרא תענית (ח'):

”תנא דבי רבי ישמעאל אין הברכה מצויה אלא בדבר שאין העין שולטת בו”

דבר המכוסה מהעין הברכה שולטת בו.

ואמרו הגאונים (ראה פירוש על עין יעקב במסכת תענית) שמדובר על חוה שנבראה מצלע האדם כאשר האדם היה בתרדמה. קרי, היא נוצרה מדבר מכוסה מהעין.

ואמרו חז"ל ”שאין הברכה שרויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו”

ונראה להגיד שנוסף על מעשיה שמביאים ברכה (כמו הפרשת חלה), בגלל שהיא נבראה

מכוסה מהעין, מעיקרא שולטת בה ברכה.

ועוד:

”האדם עפר” עולה 400

הנשמה עולה 400

לרמוז לך שלאדם לא רק יש נפש (חיה), אלא גם נשמה ('נשמת חיים', טהורה ונקייה) ועליו לשמור עליה.

* * * * *

"לנפש חיה"

בראשית פרק ב' פסוק ז':

"וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשָׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"

רש"י: "אף בהמה וחיה נקראו נפש חיה אך זו של אדם חיה שבכולן שנתוסף בו דעה ודבור"

'נפש חיה' של האדם שונה מנפש חיה של בהמות וחיות.

כי עשה את האדם:

אונקלוס: "לרוח ממללא"

יצור עם כושר דיבור.

במישור הרעיוני:

חוץ ממה שעשה האדם לנפש חיה במובן שנוסף בו דעה וכושר הדבור, יש כאן גם מוסר.

יש באדם צד 'נפשי' וצד 'חיה'.

"לנפש" – המילה 'נפשי' באתב"ש 'טוב'.

שהאדם נעשה טוב ושיהיה טוב.

אבל האדם לפעמים מתנהג כמו:

"חיה" – נותן צד הבהמות שלו להתגבר עליו.

והתיקון:

האדם צריך לזכור שיש בו:

"נשמת חיים" באתב"ש: **טביא סממי** עולה 172 ועוד 2 מילים עולה 174 למנין המילה

'תורה' (באתב"ש 'אפגץ').

ונשים לב שאצל הבהמות וחיות כתוב רק "נפש חיה". אבל אצל האדם כתוב:

"לנפש חיה" – עם תוספת האות 'לי' הרומז על תוצאה. כתוצאה מ"נשמת חיים", האדם

הופך "לנפש חיה". כי רק באדם יש היכולת, הדעה, לשמור התורה ולהוציא דברי תורה

בפיו, וזה מחיה אותו.

והמוסר:

שהאדם ייתן לדעה שיש בו להביא אותו לשמור התורה שהיא נקראת 'סם החיים'.

(סם החיים עולה 173 ועוד 2 מילים עולה 175, 'תורה' באתב"ש: אפגץ עולה 174 ועוד המילה עולה

175)

* * * * *

"שאתם מתרצים בקרבנות"

פרק ב' פסוק ז':

"וַיֵּצֵר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה"

"אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה"

סוף תיבות, אותיות: ת', ס', ר', נ', ה', עולה 695

עולה 695

תרצה

שיר השירים רבה: "ר' יהודה בר סימון פתר קרייה בקרבנות, 'יפה את רעיתי כתרצה' אלו הקרבנות שאתם מתרצים בקרבנות, היך מה דאת אמר: ויקרא א', 'ונרצה לו לכפר עליו'"

אדם נוצר מעפר מן האדמה, ממקום המזבח. ומעשה הקרבת קרבנות שלו על המזבח, ירצה מעשיו לפני קונו.

* * * * *

"אפר"

פרק ב' פסוק ז':
"וַיֵּצֵר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה"
"את האדם עפר":
צמוד למילה "האדם" מימין האות 'ת'.
צמוד למילה "האדם" משמאל האות 'ע'.
לרמז לך "האדם" נוצר מהתחתונים (גשמיות), ומהעליונים (רוחניות):
ת' – תחתונים
ע' – עליונים

ויתר האותיות מימין ומשמאל: א', פ', ר', המילה 'אפר'.
מוסר לאדם שהוא לא ייתן מעלתו על הבריאות (כי הוא נוצר מהעליונים) לגרום לו גאווה,
אלא שיהיה ענו. שירגיש את עצמו "עפר ואפר" (וכמו שאמר אברהם אבינו, בראשית י"ח, כ"ז
– "ואנכי עפר ואפר").
וגם לרמז, "אפר" קרבנותיו יהיה לו לכפרה.

* * * * *

האדם חלה של העולם

פרק ב' פסוק ז':

"וַיֵּצֵר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"

"הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה"

ראש תיבות, אותיות: ה', ע', מ', ה' עולה 120

ימיו של האדם (לשוב בתשובה, דור המבול. ראה רש"י בראשית ו', ג') עד 120 שנה (נח בנה את התיבה במשך 120 שנה והוכיח את דורו כל הזמן הזה, ולא חזרו, ובא המבול). ועוד:

האדם לא נוצר עד שנרטב אדמת הגן, עד שבאו מים והשקו את הגן בעדן. כי האדם 'חלת' העולם, וחלה נותנים מהעיסה. והאדם נוצר **"עפר מן האדמה"**, קרי עפר עם מים (טיט), בדומה לעיסה.

ועונשם, מידה כנגד מידה, הם נידונו אחרי 120 שנה במבול מים (חמים) שירד על העפר ועל האדמה.

ורמזים לדבר:

(1) **"הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"**

ראש תיבות אותיות: ה', ל', ח', עולה 43

חלה עולה 43

(2) **"אֶת הָאָדָם"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ת', ה'+ם' עולה 446

עפר ומים עולה 446

רמז שיצר את האדם מעיסה (של עפר ומים).

(3) **"מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפִּיו"**

סוף תיבות, אותיות: ו', ה', ח', ו' עולה 69

גבלו טיט עולה 69

* * * * *

"לנפש חיה"

פרק ב' פסוק ז':

"ויהי האדם לנפש חיה"

נשאלת השאלה:

הלא לכל חי יש נפש, גם לבהמות. אז מה משמעות כאן "האדם לנפש חיה"?
יונתן בן עוזיאל (על המילים "אדם לנפש חיה"): "דאדם לרוח ממללא"
ומתרגם יונתן בן עוזיאל שהאדם הוא מדבר ("ממללא") וזה נפש חיה של האדם.

יש כאן רמז ליכולת הדיבור של האדם באופן כללי ולדיבור של משה רבנו בפרט
(כי הדבור אצל משה רבנו נושא מרכזי בחייו), ולפי:

- (1) **"האדם לנפש חיה"** סוף תיבות, אותיות: **ס', ש', ה', המילה 'משה'.**
כי משה רבנו דבר עם הקב"ה פנים אל פנים, ופה אל פה, וכמו שכתוב:
שמות פרק ל"ג פסוק י"א:
"וידבר ה' אל משה פנים אל פנים"
במדבר פרק י"ב פסוקים ז'-ח:
"לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא פה אל פה אדבר בו"

- (2) **"לנפש חיה"** יש כאן 7 אותיות.
ואולי יש כאן רמז לעתיד בקשר למשה רבנו.
משה רבנו יסרב במשך 7 ימים בנושא דיבור.
בסנה הוא סירב במשך 7 ימים ללכת לדבר עם פרעה.

- (3) משה רבנו התפלל, השתמש בדיבור שלו הרבה פעמים, להצלת בני ישראל
(והיה סגור לבני ישראל).

* * * * *

"ונהר יצא מעדן"

פרק ב' פסוק י':

"ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים"

"ונהר יצא מעדן" – זה נהר פרת.

למרות שהוא כתוב רביעי (פסוק י"ד), נהר פרת הוא החשוב בין ארבעת הנהרות.

ולפי רש"י בגמרא (ברכות נ"ה, ב') נהר פרת התחלק לשלושה נהרות, והוא הנהר הראשי בין ארבעת הנהרות, והם שלוחיו שלו. והוא הנקרא 'יובל', הנהר שמשקה את גן עדן, ויוצא מגן עדן. השם 'פרת' על 'שגדל ורבה בלא שום מטר'.

(אולי רמז, 'פרת' – אותיות: פ', ר', ת', פרה רבה תשקה).

ורמזים:

(1) **"ומשם יפרד"** עולה 680

פרת ולה 680

(2) **"מעדן להשקות את הגן ומשם"**

סוף תיבות, אותיות: 'ן, ת', ת', 'ן, 'ס' עולה 940

נהר הפרת עולה 940

(3) **"את הגן ומשם"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: 'א' + 'ת', 'ה' + 'ן', 'ו' + 'ס' עולה 502

"ועל יובל ישלח" עולה 502

(ירמיהו י"ז, ח') – "ועל יובל ישלח שרשיו ולא ירא [יראה] כי יבא חם והיה עלהו רענן ובשנת בצרת לא ידאג ולא ימיש מעשות פריי")

(4) **"יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד"**

באתב"ש:

מהת יזקט כצבדפא תא צרט פיבי מוגק

ראש תיבות, אותיות: 'מ', 'י', 'כ', 'ת', 'צ', 'פ', 'מ' עולה 680

פרת עולה 680

(5) **"מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה"**

באתב"ש:

יזקט כצבדפא תא צרט פיבי מוגק פצמץ

ראש וסוף תיבות, אותיות:

'י' + 'ט', 'כ' + 'א', 'ת' + 'א', 'צ' + 'ט', 'פ' + 'י', 'מ' + 'ק', 'פ' + 'ץ' עולה 940

עולה 940

נהר הפרת

ועוד :

שמות הנהרות : פישון, גיחון, חדקל, פרת.
ושלושת הנהרות פישון, גיחון, וחדקל יצאו מנהר פרת.
ורמז :

פישון גיחון חדקל עולה 665 ועוד 14 אותיות עולה 679
פרת
עולה 680
(שכולם יצאו מנהר פרת)

וגם :

פישון גיחון חדקל באתב"ש : המבפט רמספט סקדך
ראש תיבות, אותיות : ו', ר', ס' עולה 266
"והנהר הרביעי הוא פרת" באתב"ש : פצטצג צגשמזם צפת וגא
ראש תיבות, אותיות : פ', צ', ו' עולה 266

ועוד (פרק ב' פסוק י"ד) :

"והנהר הרביעי הוא פרת" סוף תיבות, אותיות : ר', י', א', ת' עולה 611 למנין
המילה 'תורה'.

רמוז כאן שנהר פרת קשור לתורה.
ואולי נגיד :

"והנהר הרביעי הוא פרת" – (ילקוט שמעוני) "זה מלכות רביעית שהפירה והצירה
לבניו"

כלומר, דרשו חז"ל (בראשית רבה ט"ז, ד') ד' הנהרות הם כנגד ד' מלכויות
ששעבדו את בני ישראל. והמלכות הרביעית מלכות אדום. ואדום (רומי) גזרו
גזירות נגד לימוד תורה, והרגו חכמי תורה, עשרה הרוגי מלכות :

רומי באתב"ש : גפים עולה 133
זקנים באתב"ש : עדטמי עולה 133
עשר מכות באתב"ש : זבג ילפא עולה 133

(שהכו, קרי הרגו עשר זקנים, קרי חכמים בתורה, 'עשר מכות', והם עשרה הרוגי מלכות)

מלכות רומי

ונהר פרת הוא נהר 'כבר' (הידוע בבבל), ולפי :

בראשית רבה ט"ז, ג' : "רבי יודין אמר הוא פרת והוא נהר כבר"

כבר באתב"ש : לשג עולה 333 ועוד המילה עולה 334
חושך עולה 334

התורה אור ("נר מצוה ותורה אור"), ומאירה את העולם. וגזירות נגד לימוד תורה
מביאה חושך לעולם.

ועוד :

נהר פרת הוא גבול הצפון מזרחי של ארץ ישראל.
ודרשו במדרש (בראשית רבה ט"ז, ד') על השלוחה שלו, נהר פישון :
"הוא סובב את כל ארץ החוילה" – זה ארץ ישראל. נהר פישון "שעלה והקיף
את כל ארץ ישראל".
"ושם הזהב" – אלו דברי תורה.
ואמרו חז"ל (בראשית קבה ט"ז, ד') "שאין תורה כתורת ארץ ישראל"
זאת אומרת, נהר פרת התחלק לג' ראשים והקיף את ארץ ישראל ששם
דברי תורה.

* * * * *

פרת זו אדום

דרשו במדרש :

בראשית רבה (ט"ז, ד') : "והנהר הרביעי הוא פרת זו אדום. פרת שהפירה והצירה לבניו (נ"א לפניו)"

רומי זה אדום.

ורמזים :

"הרביעי" עולה 297

רומאים עולה 297

וגם :

"והנהר הרביעי"

באתב"ש :

פצטצג צגשמזם עולה 752

מלכות רומי עולה 752

אצל אברהם אבינו (בברית בין הבתרים) :

בראשית פרק ט"ו פסוק י"ב : "והנה אימה חשכה גדולה נפלת עליו"

מכילתא : "אימה זו מלכות הרביעית"

מדרש רבה : "ויש אומרים אימה זו אדום"

נהר פרת רומי על מלכות הרביעית שזו אדום, ויש אומרים שהיא נקראת 'אימה'.

ובילקוט שמעוני (בראשית ט"ו, י"ב) מובא שזה מסתמך על המילים "דחילה

ואמתני ותקיפא" בפסוק :

דניאל ז' : "וארו חיוה רביעאה דחילה ואמתני ותקיפא יתירא"

ורמז :

אימה עולה 56

אדום עולה 51 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 56

ויש אומרים שאימה זו בבל. ומסתמך על מה שדרשו על הכתוב אצל אברהם אבינו "אימה חשכה גדולה נפלת עליו". ולפי היש אומרים הזה אדום נקראת "נפלת" או "נפלת עליו". מלכות אדום (רומי) גזרו גזירות נגד לימוד התורה (לדוגמה, עשרה הרוגי מלכות).

ובגלל שכתוב שהתורה אור ("נר מצוה ותורה אור"), הם גרמו להוספת חושך בעולם.

ואולי זה רמז במילים :

"חשכה גדלה נפלת" עולה 935

נהר פרת עולה 935

(פרת רומי על אדום, ודרשו "נפלת" זה אדום)

וגם :

"חשכה גדלה נפלת עליו"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ח'+ה', ג'+ה', נ'+ת', ע'+ו' עולה 547
מלכות אדום
עולה 547

וגם :

נהר 'פרת' הוא נהר 'כבר', ולפי :

בראשית רבה ט"ז, ג' : "רבי יודין אמר הוא פרת והוא נהר כבר"

ורמז :

"אימה חשכה גדלה נפלת"

ראש וסוף תיבות, אותיות : א'+ה', ח'+ה', ג'+ה', נ'+ת' עולה 477

נהר כבר
עולה 477

(נהר 'פרת' ונהר 'כבר' הם אותו הנהר, ורמז על מלכות הרביעית אדום שנקראת 'אימה' וגם 'נפלת')

ועוד :

ומלכות הרביעית "מכנסת עין הרע בממונו של אדם" (ילקוט שמעוני).

ורמזים :

מלכות אדום
עולה 547

עין בממונו באתב"ש : זמט שייפטף עולה 545 ועוד 2 מילם עולה 547

וגם :

מלכות רומי באתב"ש : יכלפא גפים עולה 274

עין בממונו
עולה 274

* * * * *

"שם אשתו חוה"

תחילה אדם הראשון קרא לבת זוגו 'אשה' (וזה כנראה שם כללי למין הנקבה) :
פרק ב' פסוק כ"ג :

"לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת"

ואחרי החטא קרא לה 'חוה' (נתן לה שם פרטי) :
פרק ג' פסוק כ' :

"ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אם כל חי"

ויש קשר בין השמות :

"שם אשתו חוה" ראש תיבות, אותיות : ש', א', ח' עולה 309
"אשה" עולה 306 ועוד 3 אותיות עולה 309

ובסיבת השם חוה "כי הוא היתה אם כל חי", יש רמז לסיבת החטא :
"כי הוא היתה אם כל חי" עולה 571
תאוה באתב"ש : אתפץ עולה 571

היא נכשלה בתאוה העיניים ואכלה מפרי העץ.

ביצירת הגן כתוב :

פרק ב' פסוק ט' :

"ויצמח ה' א-ל-ה-י-ם מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל..."

ובחטא כתוב :

פרק ג' פסוק ו' :

"וכי תאוה הוא לעיניים"

"נחמד למראה" הפך אצלה ל "תאוה לעיניים".

ואם נדייק בכתוב אזי כתובה המילה "עץ" אצל מאכל ("כי טוב העץ למאכל").

וכתובה המילה "עץ" אצל "להשכיל" ("ונחמד העץ להשכיל"). אבל לא כתובה

המילה "עץ" אצל "עיניים" ("וכי תאוה הוא לעיניים"). אולי לרמז, שהתאוה הייתה

לפרי העץ, ולא לעץ עצמו. וזה לפי פירוש אור החיים הקדוש שכתב שהיא

אכלה מהעץ ואחר כך מהפרי (כי איך היא ידעה את כל התכונות של העץ?).

ונכשלה בתאוה כתוצאה מיצר הרע :

תאוה באתב"ש : אתפץ עולה 571 ועוד 4 אותיות עולה 575 למנין 'יצר הרע'.
וגם :

"כי הוא היתה אם כל חי" עולה 571 ועוד 6 מילים עולה 577
יצר הרע עולה 575 ועוד 2 מילים עולה 577

ונאמר לה :

"ויאמר ה' א-ל-ה-י-ם לאשה מה זאת עשית"

"מה זאת" באתב"ש : יץ עץ עולה 571

רומז על תאווה (תאווה באתב"ש עולה 571).

ורומז שהיא תהיה זקוקה לתשובה :
"אשתו חוה" באתב"ש : תבאף ספץ עולה 713
תשובה עולה 713

* * * * *

התנהגות האבות

חוה נכשלה בשלוש תכונות של עץ הדעת טוב ורע.

בראשית פרק ג' פסוק ו':

"ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל"
ושלוש התכונות הן: טוב למאכל, תאוה לעינים, ונחמד להשכיל.

ונראה להגיד שהאבות השתמשו בשלוש התכונות של עץ הדעת טוב ורע למטרה טובה, ולא לחטא. וזה מין תיקון לחטא הראשון.
ואסביר:

"טוב למאכל"

אברהם אבינו נתן למלאכים אוכל טוב והם אכלו תחת העץ:

בראשית פרק י"ח פסוקים ז'-ח':

"ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו"
"ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניו והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו"

"תאוה לעינים"

אצל יצחק אבינו לא היה 'תאוה לעינים'.

כי כאשר היה זקן כתוב: בראשית כ"ז, א' – **"ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראתו"**

ולא כתוב שהוא ביקש תיקון, כי על יצחק אבינו נאמר שהוא תבע ייסורין.
ולפי:

תולדות רבה (ס"ה, ט'): "אמר רבי יהודה בר סימון.... יצחק תבע יסורין. אמר לפניו, רבון העולמים, אדם מת בלא ייסורין, ומידת הדין מתוחה כנגדו, ומתוך שאת מביא עליו יסורין, אין מידת הדין מתוחה כנגדו. אמר לו הקב"ה: חייך, דבר טוב תבעתה. וממך הוא מתחיל. מתחילת הספר ועד כן אין כתיב יסורין, וכיון שעמד יצחק ניתן לו ייסורין. ויהי כי זקן יצחק ותכהין וגו' "

"נחמד להשכיל"

יעקב אבינו השתמש בחכמה ובשכל שלו למטרה טובה.

יעקב אבינו השכיל והשתמש במרמה, קרי בחכמה (רש"י), לקבל הברכות.

וגם, יעקב אבינו השכיל ולקח מקל מעץ לבנה :

בראשית פרק ל' פסוק ל"ז:

"ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון ויפצל בהן פצלות לבנות מחשף הלבן אשר על המקלות"

וכנגד "טוב למאכל", יעקב אבינו השתמש באוכל, נזיד עדשים, לקבל הבכורה מעשו.

וכנגד "תאוה לעינים", יעקב אבינו שלח דורון לעשו להשביע תאוות עיניו של עשו לחומריות של העולם הזה.

* * * * *

"חגרת"

פרק ג' פסוק ז':

"ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת"

"ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת"
סוף תיבות, אותיות: ה', י', ס', ו', י', ס', ו', ה', ה', ו', ס', ת' עולה 613

"חגרת" עולה 611 למילה 'תורה'.

לרמוז לך שמי שלא שומר 'תרי"ג' מצוות ואין לו 'תורה', הוא הנקרא עירום. כאשר העיניים פקוחות לתאוות העולם הזה, רק שמירת תרי"ג המצוות ולימוד תורה ישמור ויכסה על האדם ("ויעשו להם חגרת").

עוד רמזים:

(1) רש"י: "מצוה אחת היתה בידם ונתערטלו הימנה"
"עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם"

ראש תיבות, אותיות: ע', ה', ו', ע', ת', ו', ל' עולה 587
מהמצוות עולה 587

(2) **"כי עירמם הם"**

באתב"ש:

לם זמגי צי

ראש וסוף תיבות, אותיות: ל'+ס', ז'+י', צ'+י' עולה 187
ממצוה עולה 187

(3) רד"ק: "נולדה בהם תאוות המשגל"

"עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ע'+י', ש'+ס', ו'+ו', כ'+י', ע'+ס', ה'+ס', ו'+ו', ע'+ה', ת'+ה', ו'+ו', ל'+ס',

עולה 1191

תאוות המשגל עולה 1191

* * * * *

"עירמס" – מן המצוות

פרק ג' פסוק ז':

"ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמס הם"

רש"י: "מצוה א' היה בידם ונתערטלו הימנה (ב"ר)"
כאן מדובר בעירום ממצוות.

(נראה להגיד, שמשמעות 'עירום' כאן זה לפי שתרי"ג מצוות התורה יש בהם לבוש לתרי"ג אברי נפשו. וכמו שכתב התניא "שלושת הלבושים, שהם: מחשבה, דיבור ומעשה, של תרי"ג מצוות התורה, הם הדרך להידבק בקב"ה. שכשהאדם מקיים במעשה כל מצוות מעשיות, ובדבור הוא עוסק בפירוש כל תרי"ג מצוות והלכותיהן, ובמחשבה הוא משיג כל מה שאפשר לו להשיג בפרד"ס התורה, הרי כללות תרי"ג אברי נפשו מלוכשין בתרי"ג מצוות התורה" ולפי זה אם הוא עובר על מצווה הוא נקרא עירום).

- 1) **"עיני שניהם וידעו כי עירמס הם"** עולה 1076 ועוד 23 אותיות עולה **1099**
"מצוה א' היה בידם ונתערטלו הימנה" עולה **1099**

- 2) **"עיני שניהם וידעו כי עירמס הם"**

סוף תיבות, אותיות: י', ס', ו', י', ס', ס', עולה **146**
המצוה עולה **146**

- 3) **"כי עירמס"**

באתב"ש:

לם זמגיי עולה 140 ועוד 7 אותיות עולה **147**
מצווה עולה **147**

ועוד:

פרק ג' פסוק י':

"ואירא כי עירם אנכי ואחבא"

ידוע שעבירות מעמידות את האדם בסכנה, ולפי:

אבות פרק ד' משנה י"א: "והעובר עבירה אחת קונה לו קטגור אחד"
וגם הירא מחטאים שבידו חוזר מהמלחמה (כי "השטן מקטרג בשעת סכנה").

- 1) **"ואירא כי עירם"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+א', כ'+י', ע'+ס' עולה **147**
מצווה עולה **147**

(2) "ואירא כי"

באתב"ש :

פתמגת לס

ראש וסוף תיבות, אותיות : פ'+ת', ל'+ס', עולה 550

מצוה אחת עולה 550

בגלל שעברו על מצוה אחת (והיה עירום מהמצווה), "ואירא".

ועוד :

פרק ג' פסוק י"א :

"מי הגיד לך כי עירם אתה"

אחרי שחטא האדם (ועבר על מצווה לא תעשה) הוא ירד מגדולתו (מרמת רוחניותו), ועלה רמת גשמיותו. כתוצאה של מעשיו הוא התקרב לארץ, לעפר.

ונאמר לו :

פרק ג' פסוק י"ט : "כי עפר אתה ואל עפר תשוב"

ומעניין :

"כי עירם" עולה 350

עפר עולה 350

כאשר הוא עירום (ממצוות) הוא יותר בבחינת 'עפר'.

ועוד :

(1) "כי עירם אתה"

ראש וסוף תיבות, אותיות : כ'+י', ע'+ס', א'+ה' עולה 146

המצוה עולה 146

(2) "הגיד לך כי עירם"

באתב"ש :

צרמק כל לס זמגי

ראש תיבות, אותיות : צ', כ', ל', ז', עולה 147

מצוה עולה 147

בגלל שעברו על 'המצוה' הם הרגישו שהם עירומים.

* * * * *

חוה

פרק ג' פסוק כ':

"ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא היתה אם כל חי"

על העטוי והשם שהאדם קרא לאשתו אפשר לשאול את השאלות הבאות:

(1) למה עכשיו קרא לאשתו שם ולא קודם כאשר היא נברא?

(2) איך השם מסתדר עם הסיבה "כי הוא היתה אם כל חי"?

רש"י (על ויקרא האדם): "חזר הכתוב לענינו הראשון ויקרא האדם שמות ולא הספיק אלא ללמדך שע"י קריאת שמות נזדווה לו חוה כמו שכתוב ולאדם לא מצא עזר כנגדו לפיכך ויפל תרדמה וע"י שכי' ויהיו שניהם ערומים סמך לו פרשת הנחש להודיעך שמתוך שראה אותם ערומים וראה אותם עסוקים בתשמיש נתאוה לה ובה עליהם במחשבה ובמרמה"

רש"י (על חוה): "נופל על לשון חיה שמחיה את ולדותיה כאשר תאמר מה הוה לאדם (קהלת ב) הלי' היה"

לפי רש"י קריאת שמה היתה המשך קריאת שמות לבעלי החיים ונדחתה לכאן בגלל סיפור הנחש. ועוד השם חוה זה באמת חיה (החלפת אות יו"ד באות וי"ו).

אבן עזרא: "הוי"ו והיו"ד מתחלפים וכן הנה יד ה' הויה. ואתה הוא להם למלך. ולא קראה ביו"ד כי מה הפרש יש בין שמה ובין שמות החיות.

לפי פירוש האבן עזרא אין משמעות מיוחדת להחלפת האות יו"ד האות וי"ו, אלא זה דרך הכתוב להחליף אותיות אלו (ויש עוד דוגמאות לכך). ובאמת שמה היתה צריך להיות חיה אלה אם שמה היתה חיה אז אין הבדל בין שמה לבין שם החיות (שזה גם חיה).

אבל למרות הפירושים הללו הפסוק הזה אומר דרשני.

הכלי יקר נותן פירוש לשתי השאלות ביחד:

כלי יקר: "למה ראה לה שם עכשיו אחר החטא ועוד חיה היה לו לקרותה ונראה חיה על שם אם כל חי ואחר החטא שגרמה מיתה לדורות הוחלף שמה מן חיה לחוה כי חוה נגזר מן לשון חויה דהיינו נחש ובא בכתוב לתרץ למה לא קראה נחש בפירוש אלא לפי שקודם זה היתה אם כל חי ונראת חיה ע"כ בהחליטת שמה לא הוצרך להחליף כי אם יו"ד בוי"ו כדי שישאר רושם שם ראשון במקומו"

לפי פירוש הכלי יקר חוה זה קיצור לחויה, שבתרגום זה נחש. והעטוי לקריאת שמה נמצא כאן אחרי החטא כדי לקשור השינוי מחיה לחוה שנובע כתוצאה מן החטא.

אור החיים: "...עוד יש להעיר כי לטעם האמור היה צריך לקרותה חיה ולא חוה אכן הכוונה היא להיות שנתחדשו בה ב' דברים הא' ששמעה דברי המסית קרא אותה על שמו והוא אומר חוה מלשון חויה שהוא נחש וכמו כן בספר הזוהר שנגזר עליה לילד בעצב לזה קרא לה חוה ולא קראה חויה לרמוז כי היתה אם כל חי כיון שהיא סובלת העצבון של הריון ושל לידה לה יהתה להתיחס אם כל חי ולא לאדם..."

ואולי יש כאן רמז לדבריהם:

חוויה עולה 29

"אם כל חי", ראש תיבות אותיות: א', כ', ח' עולה 29

אולי אפשר לתת עוד תשובה לשאלות:
השנוי **מחיה לחוה** זה באמצעות החלפת אות יו"ד באות וי"ו. ההפרש הנומרי בין 10 (יו"ד) ל-6 (וי"ו) זה 4.
אם נתבונן בעונש שקבלה האשה אחרי החטא נמצא שיש בו בדיוק 4 ענינים:
(1) **"הרבה ארבה עצבונך והרונך"**
(2) **"בעצב תלדי בנים"**
(3) **"ואל אשך תשוקתך"**
(4) **"והוא יתשל בך"**
ואולי זה הרמז כאן שערך שמה נתמעטה כתוצאה מן החטא באופן המרמזת על עונשה.

ועוד השם **חיה** כולל אותיות שם ה' בתוכה. (ואולי כתוצאה מן החטא שמה נפגעה ושונתה לא לכלול שם ה'). וזה יכול להיול הקשר בין שמה **חוה** לבין הסיבה **"כי הוא היתה אם כל חי"**, זאת אומרת, היא היתה (בלשון עבר) אם כל חי, אבל אחרי החטא היא הכניסה מוות לעולם ועכשיו היא רק מבחינת גשמית אם כל חי (זאת אומרת היא הולידה ראשון, ראה פירוש הספרנו) אבל עכשיו כולם מתים. אות יו"ד מרמזת על עולם הבא (על הצדיקים). אות ה' מרמזת על עולם הזה. עד החטא, העולם הזה היה דומה לעולם הבא, עולם בלי מוות. הורדת האות יר"ד משמה אולי רמז לשינוי העולם ולשינוי מצבה אחרי החטא שעכשיו העולם הזה לא דומה לעולם הבא והיא תוליד צאצאים שימותו..

אחרי החטא לא מובטח ליליד אשה עולם הבא. רק עם שמירת המצוות אפשר לשמור חלקינו בעולם הבא, כמו שכתוב:
פרקי אבות (פרק ד' משנה כ"א):
"רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין".

* * * * *

"וישלחו"..."מן גן עדן"

פרק ג' פסוק כ"ג :

"וישלחו ה' אלקים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם"

יונתן בן עוזיאל: "ותרכיה ה' אלקים מגנתא דעדן ואזל ויתבי בטור מוריה למפלח ית אדמתא דאתברי מתמן"

לפי חז"ל אדם הראשון גורש מגן עדן להר המוריה. כי משם לוקח ("אשר לקח משם"), שם לקח עפר מארבע רוחות העולם ויצר ממנו האדם. ובגלל ששם נוצר מהאדמה, ובעתיד יהיה שם מזבח אדמה לעבודת ה', שיכפר על האדם, זה מקום כפרתו.

ונראה להגיד שהאדם גורש להר המריה ברחמים גדולים כדי לעשות תשובה. כי בחטא לא הודה בחומרת מעשיו, רק אמר (בראשית ג', י"ב) "האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל".

ורמזים :

(1) "ה' א-לקים מן גן" עולה 255
מריה עולה 255

(2) "את האדמה" עולה 456 ועוד 2 מילים ועוד 7 אותיות עולה 465
הר המריה עולה 465
(המילה 'מריה' כתוב חסר בתורה)

(3) "אשר לקח" עולה 639 ועוד 2 מילין עולה 641
"ארץ המריה" באתב"ש : תגה ציגמץ עולה 641

(4) "אשר לקח" באתב"ש : תבג כדס עולה 489 ועוד 6 אותיות עולה 495
להר המריה עולה 495

(5) "האדמה אשר לקח משם" עולה 1074
"אל ארץ המריה" עולה 1071 ועוד 3 מילים עולה 1074

(6) "משם" עולה 380
לו לכפרה עולה 371 ועוד 2 מילים ועוד 7 אותיות עולה 380

708 עולה **"תשוב"** (7
"האדמה אשר לקח" עולה 794 ועוד 3 מילים ועוד 11 אותיות עולה 708
(בראשית ג', י"ט- "ואל עפר תשוב", מתתו זה כפרתו)

* * * * *

חוה והנחש

"הנחש" באתב"ש : צטסב עולה **161**
הסטן באתב"ש : **צחנט** עולה 157 ועוד 4 אותיות עולה **161**
רמז שהנחש זה הסטן.

ועוד :

'דעת' באתב"ש : קזא עולה 108 ועוד המילה עולה **109**
"אם כל חי" עולה **109**
רמז שחוה, "אם כל חי", נכשלה בנושא 'דעת' (אכלה מעץ הדעת טוב ורע)

ועוד :

"חוה" באתב"ש : ספץ עולה 230 ועוד 3 אותיות עולה **233**
משגל באתב"ש : יברך עולה 232 ועוד המילה עולה **233**
רמז - חוה יכולה להיכשל בנושא הקשור למשגל.
כי הדעת שנתאספה לאדם וחוה כתוצאה מאכילתם מעץ הדעת טוב ורע זו ידיעת המשגל.

* * * * *

"קניתי איש"

פרק ד' פסוק א':

"...ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את ה'"

אור החיים: "פירוש על דרך אומרים ז"ל (תיקוני זוהר צ"ט, ב' תיקון ס"ט) כי קין הוא בחינת הרע והבל הוא בחינת הטוב והוא נפשו של משה רבנו עליו השלום. והנה באמצעות הפלגות הפצעים שפצע קין בהבל עד הרגו באומרים ז"ל (סנהדרין ל"ז, ב') שלא יודע מקום הנפש ובזה הסיר הרע ממנו והוכר הטוב מוחלט. והוא אומרו 'קניתי וגו' פירוש באמצעות זה קניתי איש שהוא משה את ה' שלא השיג מציאות זה להיות עם ה' כמשה עליו השלום אלא באמצעות יסורין שעשה לו קין"

לפי הזוהר המובא כאן באור החיים נפשו של משה רבנו הייתה גלגול של נפשו של הבל. ורמז:

"קניתי איש את" ראש תיבות אותיות: ק', א', א' עולה **102**
משה באתב"ש: **יבץ** עולה **102**

ועוד רמז הקושר את משה רבנו להבל:

"הבל" עולה **37**

"הבל" באתב"ש: **צשך** עולה **410**

ביחד: $447 = 410 + 37$

"משה" עולה **345**

"משה" באתב"ש: **יבץ** עולה **102**

ביחד: $447 = 102 + 345$

* * * * *

"ויבא קין"

פרק ד' פסוק ג':

"ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה"

רבנו בחי: "המנחה הזאת הייתה ביום חמישים לבריאת העולם..."

לפי גרסת המדרש של רבנו בחי (בראשית רבה כ"ב, ד' - "הכל מודים בין לדברי זה בין לדברי זה לא עשה הבל קיימא בעולם אלא חמישים יום"), המנחה הובאת בדיוק ביום החמישים לבריאת העולם.

ונשים לב שבסוף גרסת המדרש שבידינו כתוב "בין לדברי אלו ובין לדברי אלו הכל מודים שלא עשה הבל בעולם יותר מחמישים יום" (כתוב אצלנו "יותר" ולא "אלא"). ולפי שגרסת המדרש שאצלנו קשה למפרשי המדרש (פרוש מהרז"ו, קשה להתאים סוף המדרש לתחילת המדרש). ויש שכתבו (חדושי הרד"ל על סמך גרסה בילקוט) שצריך להגיע כאן "לא עשה הבל פחות מחמישים יום" ("פחות" במקום "יותר"). ואז יש התאמה יותר טובה לתחילת המדרש שכתוב בה "מאן דאמר בתשרי נברא העולם עשה הבל קיים מן החג עד החנוכה. מאן דאמר בניסן נברא העולם עשה הבל קיים מן הפסח עד העצרת". לפי התקופות האלו יוצא של הבל חי או קרוב ל70 יום או בדיוק 50 יום. וכבר פירש רש"י שמשמעות התקופות האלו "שזמן קצוב הוא", וזה מצביע על משך הזמן שהוא חי ולא דווקא שחי בתקופות האלו. ויש עוד דעות, לדוגמה: במדרש תנחומא כתוב שהבל חי 40 שנה. ובתרגום יונתן בן עוזיאל כתוב שהמנחה הובא בסוף יום 14 בניסן. (וראה פרוש מהרז"ו שמביא שאדם הראשון אמר לבניו שבני ישראל עתידים להקריב קרבנות באותו לילה ושהם גם יעשו ככה)

ורמז לדברי רבנו בחי:

- (1) **"ויהי מקץ ימים ויבא קין"** ראש תיבות, אותיות: ו', מ', י', ו', ק עולה **162**
חמישים באתב"ש: **סימבמי** עולה **162**

- (2) **"ויהי מקץ ימים ויבא קין"**
באתב"ש:
פמצס ידה מימי פמשת דמט
סוף תיבות, אותיות: ס', ה', י', ת', ט' עולה **464**
יום חמישים עולה **464**

- (3) **"מקץ ימים ויבא קין מפרי"**
באתב"ש:
ידה מימי פמשת דמט יוגם
סוף תיבות, אותיות: ה', י', ת', ט', ס' עולה **464**
יום חמישים עולה **464**

ועוד :

פרק ד' פסוק ח' :

"וַיֹּאמֶר קִין אֶל הָבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה..."

"בִּהְיוֹתָם" עולה 463 ועוד במילה עולה 464

יום חמישים עולה 464

ועוד :

יונתן בן עוזיאל :

"וְהָיָה מִסּוּף יוֹמָיָא בִּארְבַּסֵּר בְּנִיסָן וַאֲיִיתִי קִין מֵאִיבָא דִּארְעָא מִדְרַע כִּיתְנָא קֶרְבָּן

בְּכוּרִיָּא קִדְם ה' "

ורמזים :

(1) "מִפְרֵי הָאֲדָמָה מִנְחָה"

באתב"ש :

יוגם צתקיץ יטסץ

סוף תיבות, אותיות : ס', צ', צ' עולה 220

בליל פסח עולה 220

(2) "הָאֲדָמָה מִנְחָה לֵה'"

באתב"ש :

צתקיץ יטסץ כ--ץ

ראש וסוף תיבות, אותיות : צ'+צ', י'+ץ, כ'+ץ עולה 390

בסוף יום י"ד בניסן עולה 390

* * * * *

מנחת הבל

פרק ד' פסוק ד':
"אל הבל ואל מנחתו"

"אל הבל ואל מנחתו" עולה 609 ועוד 4 מילים עולה **613**
חז"ל אמרו שמשה רבנו קבל נפשו של הבל. ואולי יש רמז כאן שהבל יהיה קשור
לתרי"ג המצוות. כי משה רבנו (נפשו של הבל) יוריד תרי"ג (מצוות לבני ישראל).

* * * * *

עדה וצלה

פרק ד' פסוק י"ט:

"...שם האחת עדה ושם השנית צלה"

רש"י: "כך היה דרכן של דור המבול אחת לפריה ורביה ואחת לתשמיש זו שהיה לתשמיש משקה כוס של עקרין כדי שתעקר ומקושטת ככלה ומאכילה מעדנים וחברתה נזופה ואבלה כאלמנה... עדה היא של פריה... צלה היא של תשמיש..."

(1) **"האחת עדה"** עולה 493 ועוד 7 אותיות עולה 500
פרו ורבו עולה 500

(2) **"ושם השנית"** עולה 1111
שימוש מטתו עולה 1111

(3) **"ושם השנית צלה"** עולה 1236 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1250
השקתה עיקרין עולה 1250

* * * * *

"ויהי נח בן חמש מאות שנים"

פרק ה' פסוק ל"ב:

"ויהי נח בן חמש מאות שנים ויולד את שם את חם ואת יפת"

רש"י: "א"ר מה טעם כל הדורות הולידו לק' שנה וזה לחמש מאות. אמר הקב"ה אם רשעים הם יאבדו במים ורע לצדיק זה. ואם צדיקים הם אטריח עליו לעשות תיבות הרבה. כבש את מעיינו ולא הוליד עד שהיה בן חמש מאות שנה כדי שלא יהא יפת הגדול שבבניו ראוי לעונשין לפני המבול, דכתיב: 'כי הנער בן מאה שנה ימות (ישעי' ס"ה, כ'), ראוי לענוש לעתיד, וכן לפני מתן תורה"

רש"י מפרש על פי המדרש (בראשית רבה כ"ו, ב'), שמקשה למה נח הוליד בגיל כל כך מבוגר ביחס לאנשים בדורו? ומסביר המדרש בגלל בניו. כי לנח תהיה בעיה עם בניו. אם הם צדיקים הוא יצטרך לבנות הרבה תיבות (עבורם ומשפחתם), ויעבוד קשה מאוד. ואם הם רשעים הם יספו במבול. וכדי למנוע מיתת בניו במבול ה' מנע ממנו להוליד אותם עד שנח היה בן 500 שנה. כדי שהם יהיו פחות מ-100 שנה בפרוץ המבול (המבול פרץ בגיל 600 לחיי נח). ואז הם לא יתחיבו מיתה. לפי המדרש יוצא שלא היה ביכולתו (או בשליטתו) של נח להוליד לפני 500 שנה. זה הייתה גזירת שמים.

בניגוד לזה, הרד"ק והחזקוני מפרשים שהחלטה להוליד בגיל כל כך מבוגר הייתה החלטה של נח עצמו.

רד"ק: "ונח לפי שראה דורו רע לא רצה להזקק לאשה שמא יוליד בנים שיהיו רעים כמו שהיה דורו, ושהה עד שהיה בן חמש מאות שנה ונזקק לאשה והוליד"

חזקוני: " יודעים היו שהמבול עתיד לבא כמו שפרש"י גבי למך ונשתהה כל כך להעמיד תולדות פן ילד לריק ולבהלה עד שהבטיחו הקב"ה "

ניתן להקשות על הדעה האומרת שמניעת הולדת בנים הייתה מנח עצמו. לפי הדעה הזאת למה נח לא חיכה עוד שנים להוליד? יותר קרוב למבול (עד הגיל 550 או 580). כי ככול שמאחר נח מלהוליד, בניו יהיו פחות מושפעים מהדור. רד"ק: "אולי נאמר לו אז בנבואה"

ונראה לי להגיד:

לנח היה עוד אילוף. קיום מצוות פרו ורבו. מצד אחד נח רצה שבניו יהיו פחות מושפעים מהדור הרע. ומצד שני כל זמן שהוא לא מוליד הוא עובר על מצוות פרו ורבו. אם הוא יוליד בנים לפני שהוא בגיל 500, יש סכנת נפשות לבנים (וידוע שבשעת סכנה, כמו ברעב לא מתעסקים בפרו ורבו). אבל כאשר הוא יגיע לגיל 500 והוא יוליד, בניו לא יהיו בר עונשין של כרת במבול. כי הם יהיו פחות מ-100 שנה בפרוץ המבול. וגם אם יושפעו מהדור קצת, הם לא יהיו בר עונשין.

בגיל 500 לחיי נח, אם יוליד, בניו יוצאים מגדר סכנת נפשות והוא צריך לקיים מצוות פרו ורבו. ולפי מה שידוע לנו נח היה הבן אדם הכי מבוגר שקיים מצוות פרו ורבו. ורמז לדבר: "**פרו ורבו**" עולה **500**.

* * * * *

"ויראו"...את בנות האדם"

פרק ו' פסוק ב':

"ויראו בני האלקים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו"
רמב"ן (פרק ד' פסוק כ"ב): "...ומדרש אחר לרבותנו שהיא האישה היפה היא מאד
שממנה טעו בני האלקים, והיא הנרמזת בפסוק 'ויראו בני האלקים את בנות
האדם' "

1. **"בנות האדם"** עולה 508
היא בת למך עולה 508

2. **"האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל"**

ראשי תיבות, אותיות :

ה', כ', ט', ה', ו', ל', נ', מ' עולה 165
נעמה עולה 165

לפי המדרש שהביא הרמב"ן, "בנות האדם" רמז לנעמה אחות תובל קין בת למך, והיא
היתה אישה יפה מאד.

3. רש"י: "אף בעולת בעל"

"מדרש רבה (כ"ו, ה'): "אלו נשי אנשים"

"נשים מכל אשר בחרו" עולה 1207
אף על אשת האיש באו עולה 1207

אולי רמז לדברי חז"ל שהשרים שלהם באו גם על אשת איש.

* * * * *

התדרדרות העולם

פרק ו' פסוק ה':

"וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום"
בבא בתרא ט"ז, א' (על "רק רע כל היום") : "הוא השטן, הוא יצר הרע, הוא מלאך המות..."

הוא יצר הרע, כתיב התם 'רק רע כל היום' " ורמז:

"רק רע" עולה 570

יצר רע עולה 570

מאז שחטא אדם הראשון העולם התדרדר עד "כי רבה רעת האדם". בני האדם נכשלו בעבירות חמורות, בשפיכת דמים, בעבודה זרה, ובעריות. ורמזים:

"רבה" באתב"ש : גשצ

ג'— גלוי עריות, גלולים

ש'— שפיכת דמים

צ'— צלם (פגעו בצלם, והתדרדרו להיות כשקצים)

(ראה דברי אור החיים הקדוש (א', כ"ו) שמנה את ההתדרדרות בצלם, מאדם, לדגים, לעוף, לבהמה, לדומם לצומח, ולשקצים. וכתב שיש תקווה לתיקון לשוב לקדמותם מכל הרמות חוץ משקצים שזה כליה.

ואולי רמז לזה ממה שכתוב בעונש:

ז', כ"א— "ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם". 'האדם' כתוב אחרון, אולי לרמז שהתדרדר לרמת שרצים, שקצים)

וגם :

"רעת" אותיות, ר', ע', ת'

ר'— רצח (שפיכת דמים, קין הרג את הבל)

ע'— עבודה זרה

(בימי אנוש, ד', כ"ו— "אז הוחל לקרא בשם ה'", רש"י: "לעשות אללים ולקרותן אלהות")

ת'— תשמיש

(קרי עריות. ו', ב'— "ויראו בני ה-א-ל-ה-ים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו", רש"י: "אף בעולת בעל אף הזכר והבהמה", וגם ו', י"ב— "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ")

ואמרו חז"ל:

סנהדרין ק"ת, א' : "דור המבול ב'רבה' קלקלו, וב'רבה' נידונו"

ופירוש הדברים :

שכתוב כאן "רבה רעת האדם", שקלקלו 'ברבה'.

ונידונו 'ברבה', ולפי הכתוב בעונש המבול:

פרק ז' פסוק י"א : "ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו"

* * * * *

"הנפלים היו בארץ"

פרק ו' פסוק ד':

**" הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני הא-לקים אל בנות האדם
וילדו להם המה הגיברים אשר מעולם אנשי השם"
רש"י (על "בימים ההם"): "ב"ר) בימי דור אנוש ובני קין"**

"הנפלים היו בארץ בימים ההם"

עולה 681 ועוד 21 אותיות ועוד 5 מילים עולה **707**
בימי אנוש וימי בני קין עולה **707**

אולי רמז לדברי רש"י.

ועוד:

רש"י: "אע"פ שראו באבדן של דור אנוש שעלה אוקיינוס והציף שליש העולם לא נכנע
דור המבול ללמוד מהם"

" אחרי כן.." עולה 289 ועוד 6 אותיות עולה **295**
בדור המבול עולה **295**

אולי רמז לדברי רש"י.

* * * * *

"מצא חן"

פרק ו' פסוק ח':

"ונח מצא חן בעיני ה'"

ספורנו: "להציל גם בניו ובנותיו, לא מפני שהיה ראוי לכך. אבל על צד חנינה זכהו הא-ל יתברך לזה..."

אבו עזרא (על המילה "חן"): "מגזרת רחמים, וממנה תחנה"

בגלל שנח לא פעל באופן ישיר להשיב את דורו בתשובה אלא רק אחרי ששאלו אותו מה אתה עושה (היה בונה התיבה במשך 120 שנה) הוא הזהירם על בואו של המבול, היה לו הזכות להציל רק את עצמו ולא את זולתו. אבל בגלל "מצא חן" (רחמים וחנינה) ניצול עמו גם משפחתו.

ורמז במילים **"ונח מצא חן"** שיש בהם שמונה אותיות. שבגלל שמצא "חן" נצלו עמו עוד שבעה, סה"כ שמונה (הוא ואשתו, שלושת בניו, ונשותיהם). ובגלל "שמצא חן", "ויזכר א-לקים", ולפי:

"מצא חן בעיני" עולה 331

"ויזכר א-ל-ה-ים" עולה 329 ועוד 2 מילים עולה 331

וגם (בראשית פרק ח', פסוק א'):

"ויזכר א-לקים את נח" ראש תיבות, אותיות: ו', א', א', נ' עולה 58 למנין המילה 'חן'. שהצלת נח ומשפחתו, שזכו להיכנס לתבה, זה מגזרת רחמים וחנינה.

כי:

"לתבה" באתב"ש: כאשץ עולה 411

'רחמים וחנינה' באתב"ש: גסימי פסטמטץ עולה 411

וכתוב במדרש:

בראשית רבה (כ"ט, ג'): "אמר רבי סימון שלש מציאות מצא הקב"ה

אברהם... דוד... ישראל..."

והמדרש לא הזכיר את נח כאחד המציאות, למרות שכתוב בו "ונח מצא חן בעיני ה'".

בראשית רבה (כ"ט, ג'): "...אמר להון הוא מצא והקב"ה לא מצא"

ומסביר רש"י (על המדרש) "הקב"ה לא ריחם על נח מפני טובתו וחסידותו אלא מפני חסידותו וטובתו של הקב"ה שרצה להעמיד העולם ממנו"

כי אצל נח כתוב "מצא בעיני ה'" ולא 'מצא חן בעיני א-לקים ואדם'. כי נח לא השפיע על דורו למצוא חן בעיניהם. והוא קיבל חנינה בגלל רחמי שמים כלפיו. "בעיני ה'" - הרומז על מידת הרחמים.

וכתוב עוד במדרש:

בראשית רבה (כ"ט, ה'): "אמר ר' סימון מצינו שהקב"ה עושה חסד עם האחרונים בזכות

הראשונים. ומנין שהקב"ה עושה עם הראשונים בזכות האחרונים, ונח מצא חן בעיני

ה', באיזו זכות, בזכות תולדותיו"

ולמדו את זה מסמיכות המילים "ונח מצא חן" למילים "ואלה תולדת נח".
ואולי זה בגלל אברהם אבינו. והרמז:

"ונח מצא חן" עולה **253**

אברהם עולה 248 ועוד 5 אותיות עולה **253**
וגם:

"ויזכר א-לקים את נח"

"ויזכר" עולה 243 ועוד 5 אותיות עולה **248** למנין המילה **'אברהם'**
(וגם "ויזכר" עולה 243 למנין המילה 'אברם')

כי אברהם אבינו קיבל את שכר כל הדורות מנח, ולפי:
אבות פרק ה' משנה ג': "עשרה דורות מנח עד אברהם להודיע כמה ארך אפים לפניו, שכל
הדורות היו מכעיסין ובאין עד שבא אברהם וקבל שכר כלם"
(ואולי גם רמז לכל האבות:

"ונח מצא חן" באתב"ש: פטס יהת סט עולה 633 ועוד 8 אותיות עולה 641
'אברהם יצחק יעקב' עולה 638 ועוד 3 מילים עולה 641)

* * * * *

"מצא חן"

פרק ו' פסוק ח':

"ונח מצא חן בעיני ה'"

ספורנו: "להציל גם בניו ובנותיו, לא שהיה ראוי לכך אבל על צד החנינה זכהו הא-ל
יתברך לזה"

ורמזים:

(1) **"מצא חן"** עולה 189 ועוד 5 אותיות עולה 194
'זכה לחנינה' עולה 185 ועוד 9 אותיות עולה 194

(2) **"ונח מצא חן בעיני"**

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+ח', מ'+א', ח'+ן', ב'+י' עולה 125
בחנינה עולה 125

* * * * *

פרשת נח

כפר

יש 2 כתובים בקשר ליצר לב האדם. אחד לפני המבול, ואחד אחרי המבול.
לפני המבול כתוב :
פרק ו' פסוק ה' :
"וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום"
אחרי המבול כתוב :
פרק ח' פסוק כ"א :
"כי יצר לב האדם רע מנערו"

ונשאלת השאלות, למה :

- בפסוק (ו', ה') כתוב **"יצר מחשבת לבו"**, ובפסוק (ח', כ"א) אין המילה מחשבות, וכתוב רק **"יצר לב"**?
- בפסוק (ו', ה') כתוב **"רק רע"**, ובפסוק (ח', כ"א) כתוב **"רע"** (בלי המילה "רק")?

ונראה לי להגיד שכל פסוק מדבר על מציאות אחרת. ואסביר :
לפני המבול (פסוק ו', ה') כתוב :

"וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום" – מציין מצב שיש בו בחירה.
בגלל העוונות שעשו דור המבול נחלש כוח יצר הטוב שלהם.

והם שקועים 'רק במחשבות' של יצר הרע כל היום, יצר הרע שולט בהם כמעט באופן מוחלט.

(כתוב כאן "מחשבת לבו", ולא 'לב' כמו בפסוק ח', כ"א. "לבו", עם האותיות, עולה 41. אולי רמז למילה 'גזל' העולה, עם המילה, 41. לרמז למה שאמרו חז"ל שנחתם דינם של דור המבול על הגזל. וידוע שבפועל הם גזלו פחות משווה פרוטה שאי אפשר להוציא בדין. אבל מחשבותיהם הייתה לגזול).

אבל יש להם בחירה לשנות המצב. אם היו שמים לב למה שאומר להם נח, שיבוא מבול, והיו מקבלים אזהרותיו, והיה מנצנץ בהם רגשי חרטה, והיו חוזרים בתשובה, ועושים מעשה שייחשב להם 'כפר' לנפשם אולי היו ניצולים. כי **"כפר"** העולה 300 יכול לבטל **"רק"** העולה 300, ובזה אולי היו יוצאים ממצב של **"רק רע כל היום"**.

(גם : המילה "לבו" שעולה 39 עם הכולל רומז על 'כפר'. כי 'כפר' באתב"ש 'לוג' העולה 39. ובזה יכפר גם על "מחשבת לבו" שהם "רק רע כל היום")

ואולי יש רמז לזה בציווי בניית התיבה :

בראשית ו', י"ד : **"וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר"**.

רמז לתיקון שלא עשו דור המבול – כפר, ועל זה עומדת התיבה, והצלת האנושות אחרי המבול.

ועוד :

אולי יש רמז בין זמן תחילת עונשם לבין המצב של דור המבול. הם היו במצב :

"רק רע", באתב"ש, **גז גז**, העולה 17. והמבול התחיל בחודש ה'2 (רמז 2 מילים האלו),

וביום 17 לחודש (רמז מאתב"ש של המילים), ולפי הכתוב:

פרק ז' פסוק י"א:

"בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו"

אחרי המבול (פסוק ח', כ"א) כתוב:

"כי יצר לב האדם רע מנעוריו" – מציין מצב שאין בו בחירה (מציין עובדה).

ולפי:

רש"י: "מנעוריו כתיב משננער לצאת ממעי אמו נתן בו יצר הרע"

שמהיום שנולד הוולד ("מנעוריו") נכנס בו יצר הרע (כתוצאה מחטא אדם הראשון). ומלחמת חייו לשלוט ביצר הרע ולהכניע אותו.

ונראה להגיד:

שגם על המצב הגרוע הזה, שהכניס האדם את עצמו אליו, אחרי נתינת מעין כפרה, חמל ה' ברחמיו הרבים על הברואים. כי אחרי שנח הקריב קרבנות עולה, כמו שכתוב:

פרק ח' פסוק כ': "ויבן נח מזבח לה' ויקח מכל הבהמה הטהרה ומכל העוף הטהור ויעל עלת במזבח"

כתוב:

פרק ח' פסוק כ"א: "וירח ה' את ריח הניחח"

"ריח הניחח" עולה 299, בהפרש של 1 מערך המילה 'כפר' העולה 300 (וידוע שהפרש של 1 בגימטריה לא משנה).

ועוד:

"את ריח הניחח" עולה 700

כפרת עולה 700

נח הקריב קרבנות ועשה בזה מעשה מעין נתינת 'כפר', מעשה 'כפרת' עוונות (כי ידוע שקרבן מכפר). ואחרי זה נתן ה' הבטחתו, וקשתו בענן לאות ברית.

* * * * *

"תמים"

פרק ו' פסוק ט':

"אלא תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו..."

כלי יקר: "שהיה גדור מעריות כי נולד מהול והיה תמים".

"תמים" עולה 490

שהיה מהול מלידה עולה 490

* * * * *

"תמים היה"

פרק ו' פסק ט':

"אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו"

תמחומא (פרשת נח, ה'): "תמים, זה אחד משבעה מהולים שנולדו בעולם. אדם הראשון נברא מהול, שת בנו נולד מהול...נח נולד מהול...יעקב נולד מהול...ויוסף נולד מהול...משה נולד מהול...ואיוב נולד מהול..."

ורמז:

"אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה" עולה 2017 ועוד 8 מילים עולה **2025**
זה שבעה מהולים, אדם, שת, נח, יעקב, משה, יוסף, איוב עולה **2025**

ועוד:

"תמים היה", יש כאן 7 אותיות, אולי רמז לשבעה שנולדו, שכל אחד מהם היה מהול מלידה - גופו מושלם, ולפי:
"תמים היה" עולה **510**
'מושלם הגוף' עולה **510**

נח הוא אחד משבעה האנשים שנולדו מהול, ורמז:

(1) **"מהול"**

באתב"ש: יצפן עולה **200**

נח בן למך עולה **200**

(2) **"נח נח איש צדיק תמים"**

באתב"ש:

טס טס תמב הקמד אימי

סוף תיבות, אותיות: ס', ס', ב', ד', י' עולה **136**

נימול עולה **136**

(3) **"נח איש צדיק"** עולה **573**

'חסר ערלה' עולה **573**

ועוד (רמז לשבעה צדיקים שנולדו מהולים):

"איש צדיק תמים" אותיות: א', י', ש', צ', ד', י', ק', ת', מ', י', ס'

א' – אדם הראשון, איוב

י' – יעקב אבינו

ש' – שת בן אדם

צ'+ד'+י'+ק' – המילה 'צדיק', רומז על כולם שהיו אנשים צדיקים.

ואולי במיוחד על השלושה שרמוזים מיד אחרי זה במילה "תמים" – משה רבנו, יוסף, ונח, שהתורה מעידה על צדקת מעלתם.

מ' – משה רבנו (דברים ל"ד, י" – "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה")
י' – יוסף (כתוב בזוהר הקדוש – "יוסף צדיק יסוד עולם")
ת'+ס' – המילה 'תס' (בצירוף המילה "צדיק") רמז לנח (שהיה "איש צדיק תמים")

כי המילה 'תס' רומז על שלימות הגוף :

"תס" עולה **440**

'נולד בלי ערלה' עולה 437 ועוד 3 מילים עולה **440**

וכאשר 'נולד כשהוא מהול' יש לו כבר 'אות ברית קודש' בבשרו, ולפי :

'נולד כשהוא מהול' באתב"ש : **טפנק לבצפת יצפך** עולה **1011**

"אות ברית קודש" באתב"ש : **תפט שגמא דפקב** עולה **1011**

* * * * *

"תולדת נח"

פרק ו' פסוק ט':

"אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האל-הים התהלך נח"
 רש"י: "דבר אחר, ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים"
 אבן עזרא (על המילים "איש צדיק"): "במעשיו"
 תרגום יונתן: "נח הוה גבר זכאי שלים בעובדין טבין חוה"

ורמזים:

(1) **"התהלך נח"** עולה 518 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה **527**
מעשים טובים עולה **527**

(2) **"נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האל-הים התהלך"**
 באתב"ש:
טס טס תמב הקמד אימי צמץ שקגאמף תא צתכצמי צאצכל עולה **2816**
"ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים" עולה **2816**

(3) **"נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האל-הים התהלך נח"**
 באתב"ש:
טס תמב הקמד אימי צמץ שקגאמף תא צתכצמי צאצכל טס עולה **2816**
"ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים" עולה **2816**

(4) **"נח נח איש צדיק תמים היה"**
 באתב"ש:
טס טס תמב הקמד אימי צמץ
 ראש תיבות, אותיות: ט', ט', ת', ה', א', צ' עולה **514**
היו מעשיו טובים עולה **514**

(5) **"אלה תולדת נח נח איש"**
 באתב"ש:
תכץ אפכקא טס טס תמב
 סוף תיבות, אותיות: צ', א', ס', ס', ב' עולה **213**
עובדין טבין עולה **213**

(6) **"אלה"**
 באתב"ש:
תכץ עולה 510 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **514**
היו מעשיו טובים עולה **514**

* * * * *

"ונח מצא חן"

פרק ו' פסוק ח':

"ונח מצא חן בעיני ה'"

מה "חן" מצא?

אונקלוס: "ונח אשכח רחמין קדם ה'"

והמילה "חן" זה מלשון 'חנינה'.

נח זכה לחנינה ולרחמים.

ורמז:

"ונח מצא חן בעיני ה'" עולה 421 ועוד 5 מילים ועוד המשפט עולה 427

למנין המילים 'חנינה ורחמים'.

ונח שרד את המבול וחי הרבה שנים:

"ונח מצא חן" באתב"ש: פטס יהת סט עולה 633

"וארך ימים" באתב"ש: עפתגל מימי עולה 633

פרק ו' פסוק ט':

"את ה-א-ל-ה-ים התהלך נח"

רש"י: "...נח היה צריך ס' עד לתומכו אבל אברהם היה מתחזק (ומהלך)

בצדקו"

"את ה-א-ל-ה-ים התהלך" עולה 952 ועוד 3 מילים עולה 955

ולמרות שמצא חן נח היה צריך:

"תמיכה מן שמים" עולה 955

כלומר האלוקים היה צריך לתמוך בנח כדי להתהלך בצדקו.

אבל אצל אברהם אבינו כתוב:

פרק י"ג פסוק י"ז:

"קום התהלך בארץ"

וגם:

פרק י"ז פסוק א':

"התהלך לפני והיה תמים"

כלומר אברהם אבינו הלך והתחזק בצדקו לבדו בלי תמיכה.

"ונח מצא חן"

פרק ו' פסוק ח':

"ונח מצא חן בעיני ה'"

מה "חן" מצא?

אונקלוס: "ונח אשכח רחמין קדם ה'"

והמילה "חן" זה מלשון 'חנינה'.

נח זכה לחנינה ולרחמים.

ורמז:

"ונח מצא חן בעיני ה'" עולה 421 ועוד 5 מילים ועוד המשפט עולה 427

למנין המילים 'חנינה ורחמים'.

ונח שרד את המבול וחי הרבה שנים:

"ונח מצא חן" באתב"ש: פטס יהת סט עולה 633

"וארך ימים" באתב"ש: עפתגל מימי עולה 633

פרק ו' פסוק ט':

"את ה-א-ל-ה-ים התהלך נח"

רש"י: "...נח היה צריך ס' עד לתומכו אבל אברהם היה מתחזק (ומהלך)

בצדקו"

"את ה-א-ל-ה-ים התהלך" עולה 952 ועוד 3 מילים עולה 955

ולמרות שמצא חן נח היה צריך:

"תמיכה מן שמים" עולה 955

כלומר האלוקים היה צריך לתמוך בנח כדי להתהלך בצדקו.

אבל אצל אברהם אבינו כתוב:

פרק י"ג פסוק י"ז:

"קום התהלך בארץ"

וגם:

פרק י"ז פסוק א':

"התהלך לפני והיה תמים"

כלומר אברהם אבינו הלך והתחזק בצדקו לבדו בלי תמיכה.

* * * * *

שבע מצות בני נח

פרק ו' פסוק ט':

"אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האל-הים התהלך נח"

"צדיק תמים היה בדרתיו את האל-הים התהלך"

סוף תיבות, אותיות: ק', ס', ה', ו', ת', ס', ד' עולה 611

תורה עולה 611

לרמוז:

קיבל שבע מצוות של תורה לשמור, המכונות 'שבע מצות בני נח'.

וגם:

"נח נח איש צדיק תמים היה"

באתב"ש:

טס טס תמב הקמד אימי צמץ עולה 1010 ועוד 18 אותיות עולה 1028

'שבע מצות בני נח' עולה 1028

וגם:

פרק ז' פסוק א':

"ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה"

"ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק"

באתב"ש:

מ--ץ כטס שת תאץ פלך שמאל תך צאשץ לס תאל גתמאס הקמד

סוף תיבות, אותיות:

צ', ס', ת', צ', ד', ל', ד', צ', ס', ל', ס', ד' עולה 914

שבע מצוות עולה 914

"אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני"

באתב"ש:

תך צאשץ לס תאל גתמאס הקמד כוטס

סוף תיבות, אותיות: ד', צ', ס', ל', ס', ד', ס' עולה 264

התורה באתב"ש: צאפגץ עולה 264

* * * * *

”ויתהלך נח”

אצל חנוך כתוב:

פרק ה' פסוק כ"ד:

”ויתהלך חנוך את הא-לקים”

רש"י: ”צדיק היה וקל בדעתו לשוב להרשיע לפיכך מיהר הקב"ה והמיתו קודם זמנו”

רס"ג: ”לפי שהלך חנוך ביראת ה' גוע ואספו ה”

אצל נח כתוב:

פרק ו' פסוק ט':

”את הא-לקים התהלך נח”

רש"י: ”ובאברהם היא אומר התהלך לפני...נח היה צריך צעד לתומכו אבל אברהם היה

מתחזק (ומהלך) בצדקו”

רס"ג: ”ביראת א-לקים”

לכאורה זה נשמע אותו הדבר- ששניהם (חנוך ונח) היו יראה ה' וצדיקים.

ולמה יש שנוי בסדר המילים?

(אצל חנוך כתוב ”את הא-לקים” בסוף. ואצל נח כתוב ”את הא-לקים” בהתחלה)

ונראה להגיד שאצל חנוך כתוב ”את הא-לקים” בסוף, כי:

רד"ק: ”כל חשקו באהבת הא-ל והתעסק בחכמות והכיר את בוראו משהגיע לחמש

וששים שנה”

חנוך כנראה היה זה שיזם בתוך עצמו יראת ה' ואהבתו. ולא היה צריך לעזרה מבחוץ.

לעומת זאת, אצל נח כתוב ”את הא-לקים” בהתחלה. כי נח היה צריך צעד לתומכו.

ולמרות שהיה צדיק גדול לא היה ביכולתו לעמוד מול דורו בלי עזרת הא-ל.

* * * * *

"קץ כל בשר"

פרק ו' פסוק י"א:

"ותשחת הארץ לפני הא-לקים ותמלא הארץ חמס"

רש"י: "ותשחת" לשון ערוה וע"א, 'חמס' - גזל".

ומתוך כך:

פרק ו' פסוק י"ג:

"ויאמר א-לקים לנח קץ כל בשר בא לפני..."

רש"י: "כל מקום שאתה מוצא זנות וע"א, אנדרנלומוסיא באה לעולם והורגת טובים ורעים".

פסוק י"ז: **"ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ... כל אשר בארץ יגוע"**.

"יגוע" - נוטריקון: י' - 10 דורות, ג' - גזל, וע' - ערוה וע"א.

* * * * *

המבול

לפי חז"ל נחתם דינם של דור המבול על הגזל שזה 'חמס' (ובלי זה עדיין היה להם אפשרות לחזור בתשובה). ואז בא המבול, ולפי :

"מבול" עולה 78

"חמס" באתב"ש: **סיח** עולה 78

* * * * *

"השחית כל בשר את דרכו"

פרק ו' פסוק י"ב:

**"וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו
על הארץ"**

רש"י (על "כי השחית כל בשר"): "אפילו בהמה חיה ועוף נזקקין לשאינן מינן"

עולה 396

"על הארץ"

עולה 396 **בהמה, חיה, עוף, והאדם, ולא דגי הים**

אולי הרמז מן המלים "על הארץ", רק אלו **על** הארץ ולא אלו בים.

* * * * *

העולם נידון בא' תשרי

פרק ו' פסוק י"ג:

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לְנוֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמָס מִפְּנֵיהֶם"

לפי רבי אליעזר המבול היה בחודש מרחשוון. ויתכן שדינם נכתב בראש השנה (בא' תשרי) של אותה השנה.

(כי זה היום שכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, וכתוב "בא לפני". וזה יום בריאת האדם ויום דינו. ואולי עוד רמז מהמילה "אלקים", מידת הדין, דינם נכתב ביום הדין). ורמז לדבר:

"קץ כל בשר בא לפני" עולה 915

בא' בתשרי עולה 915

וברחמיו הגדול נתן להם עוד כ-40 יום עד י' מרחשוון לשוב בתשובה. כי בי' מרחשוון יתחיל המבול. אלא בגלל ז' ימי אבלו של מתושלח הצדיק (שיתעסקו באבלו לכבודו) עכב את הפורענות עוד ז' ימים עד י"ז במרחשוון (ראה רש"י). ואז בגלל שהם לא שבו בתשובה, התחיל המבול.

* * * * *

"מלאה הארץ חמס"

פרק ו' פסוק י"ג:

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לִנְח קָץ כָּל בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי מִלֵּאָה הָאָרֶץ חֲמֹס מִפְּנֵיהֶם..."

1. "קץ כל"

ראשי תיבות: ק', כ' עולה 120

וסופי תיבות: צ', ל' עולה 120

אולי רמז: בעוד 120 שנה יהיה המבול וקץ לכל בשר.
נח התעסק בבניית התיבה 120 שנה כדי שאנשים יראו אותו וישאלו, מה אתה עושה?
ומתשובתו להם, שיבוא המבול, יהררו, ויחזרו בתשובה.

2. חזקוני: "חמס ואזיהו גזל א"ר חמס שוה פרוטה, גזל פחות משוה פרוטה
וכך היו אנשי דור המבול עושין א' מהן היה מוציא קופתו מליאה תרמוסין
לשוק, זה בא ונוטל פחות משוה פרוטה וזה פחות משוה פרוטה
עד שאינו יכול להוציא מהן בדין..." (ראה מדרש רבה ל"א, ה')

"הארץ חמס מפניהם" עולה 629 ועוד 13 אותיות עולה 642

בגזל שאינו יוצא בדינים עולה 642

אולי רמז לדברי חז"ל שחמס זה גזל פחות משוה פרוטה.

ועוד

מדרש רבה (ל"א, ו'): "אמר רבי לוי חמס זה עבודת כוכבים, חמס זה גילוי עריות, חמס זה
שפיכת דמים..."

"חמס" אותיות: ח', מ', ס'

אות ח': חיסלו (שפיכת דמים, הרגו אחד את השני)

אות מ': מרדו (ע"ז)

אות ס': סטו (גילוי עריות, סוטה)

* * * * *

"קץ כל בשר"

פרק ו' פסוק י"ג:

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לִנְח קָץ כָּל בָּשָׂר בַּא לִפְנֵי..."

כלי יקר: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים לִנְח קָץ כָּל בָּשָׂר" זה מלאך המות המשחית ומנפש עד בשר יכלה ומקרב קצו והוא בא לפני ומבקש ליתן בידו אשר למות למות..."

אבו עזרא (על המילים "קץ כל בשר"): "הוא הגוף"

לפי הפשט המילה "קץ" זה 'סוף'. סוף כל בשר בא לפני – קרי יש לכל בשר (לגוף) רק עוד 120 שנה (ספרנו) לעשות תשובה ולהינצל.

ולפי הכלי יקר המלאך המביא את הסוף לכל בשר (המכונה "קץ") בא אלי ומבקש לפעול.

נח רבה (ל"ב, ה'): "א"ר יוחנן בן זכאי הם קלקלו את הצורה שנתנה לארבעים יום לפיכך ארבעים יום וארבעים לילה"

פרוש מהרז"ו (על המילים "קלקלו את הצורה"): "...שנשתנו צורת פניהם ונעשו כקופות"

לפי המדרש בגלל חטאיהם של דור המבול (גילוי עריות) הם קלקלו את הצורה של הוולד שנוצר 40 יום. ויש אומרים שהם הולידו בני אדם בצורה של קופים. וכמידה כנגד מידה הם נידונו במים (במבול) שהמשיך לרדת 40 יום. ואולי יש כאן רמז במילה "קץ":

"קץ", אותיות: ק', צ'

ק' – קלקול

צ' – צורה (או צלם, בדומה לאמורי שחטאו וכתוב "סר צלם מעליהם")

ה "קץ" (קלקול הצורה שהם עשו) מקטרג עליהם.

כאילו כתוב "קץ" – קלקול צורה של "כל בשר בא לפני".

ועוד:

(1) **"כל בשר בא לפני"**

באתב"ש:

לך שבג שת כוטים עולה 1130

זנות וע"א, אנדרלמוסיה באה לעולם עולה 1130

(2) **"לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני"**

סוף תיבות אותיות: ח', צ', ל', ר', א', י', ה', צ', ס', ס', י' עולה 554

זה מלאך המות עולה 554

(3) "אלקים לנח קץ כל" עולה 414 ועוד 12 אותיות עולה 426
קלקלו צלם עולה 426

(4) "בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני"
סוף תיבות אותיות: ר', א', י', ה', צ', ס', ס', י' עולה 426
קלקלו צלם עולה 426

(5) "חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ"
באתב"ש:
סיח יוטמצי פצטטס יבסמאי תא צתגה עולה 1493
צורת פניהם כקופות עולה 1493

ועוד:
פרק ו' פסוק י"ג:
"קץ כל בשר בא לפני"

"קץ" רומז על גזר דינם "וימח", ולפי:
"וימח" עולה 64 למנין המילה 'דין'
"וימח" באתב"ש: פמיס עולה 190 למנין המילה 'קץ'.

והם חייבים כליה, ולפי:
"וימח" ועוד המילה עולה 65 למנין המילה 'כליה'.

ובא המבול לבצע את הדין ולשחת כל בשר, ולפי:
"המבול" עולה 83
"לשחת" באתב"ש: כבסא עולה 83

וברחמים גדולים "את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית", לאות שכאשר חייבים
כליה לא יהיה עוד "המבול" לשחת כל בשר ולשים "קץ" לכל בשר, ולפי:

"קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית"
ראש תיבות, אותיות: ק', נ', ב', ו', ל', ב' עולה 190
"קץ" עולה 190

ועוד:
"המבול" באתב"ש: צישפך עולה 500
"את קשתי נתתי" באתב"ש: תא דבאם טאאם עולה 499

* * * * *

מידה כנגד מידה

פרק ו' פסוקים י"ג:
"והנני משחיתם את הארץ"

המילה "משחיתם" אומר דרשני. נראה שהיה אפשר להבין המשמעות רק אם היה כתוב 'משחית' (בלי האות ס' בסוף).

בעל הטורים: "בג' היא שלשה טפחים"
בעל הטורים מביא גמטרי' למה כתוב במדרש שהארץ נפגעה מהמבול עד עומק שלשה טפחים – עד עומק המחרשה.

נח רבה (ל"ב, ה'): "א"ר יוחנן בן זכאי הם קלקלו את הצורה שנתנה לארבעים יום לפיכך ארבעים יום וארבעים לילה"

ואולי הרמז מהאות **ס'**:
הארץ הושחת עד לעומק מחרשה (ג' טפחים) על יד מבול מים שירד מ' יום ולילה והשחית כל בעלי החיים בארץ בגלל שקלקלו הצורה של הוולד הנוצר למ' יום.

* * * * *

"קנים תעשה את התבה"

פרק ו' פסוק י"ד

"עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר"

במדרש שתי דעות לגבי כמה קינים (תאים) היו בתיבה ומה היה גודלם :
לדעת רבי יהודה היו בתיבה 360 קנים, כל קן בגודל עשר על עשר אמות.
לדעת רב נחמיה היו 900 קנים וכל קן שש על שש אמה.

(1) **"קנים תעשה את התבה"** עולה 1788 ועוד 4 מילים עולה **1792**
900 קנים היו שטח קן 6 אמה על 6 אמה עולה **1792**

(2) **"עשה לך תבת עצי גפר קנים"**

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ע+ה, ל+ך, ת+ת, ע+י, ג+ר, ק+ם עולה **1348**
360 קנים היו כל קן 10 על 10 אמות עולה **1348**

(3) **"עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את"**

באתב"ש :

זבץ כל אשא זהם רוג דטמי אזבץ תא עולה **1276**
360 קנים היו שטח קן בודד 10 אמה על 10 אמה עולה **1276**

* * * * *

תבת עצי גפר

פרק ו' פסוקים י"ד-ט"ז:
"עשה לך תבת עצי גפר..."
"קנים תעשה את התבה"
"וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר"
"צהר תעשה לתבה"
"ופתח התבה בצדה תשים"
"תחתים שנים ושלשים תעשה"

נח צווה לבנות תיבה עם הפריטים הבאים:

- (1) **עשוי מעץ** (מסוג גפר)
- (2) **מרוח כפר** (עפר מסוג טיט, או דומה לזפת)
- (3) **צהר** (חלון או אבן המאירה)
- (4) **פתח** (להיכנס ולצאת מהתיבה)
- (5) **קנים** (תאים לבעלי החיים)
- (6) **קומות** (3 מפלסים בתיבה)

ואולי יש רמז לכל הדברים האלה מאותיות המילים **"עצי גפר"**:

"עצי גפר", אותיות: **ע', צ', י', ג', פ', ר'**
ע' – עץ, עפר (התיבה עשויה מעץ ומצופה מבחוץ ומבפנים בעפר מסוג טיט הדומה לזפת)
צ' – צהר
י' – 10 אמות זה הרוחב והאורך של קן בודד (לפי רבי יהודה במדרש רבה. אמנם רבי נחמיה אומר 6 על 6 אמות)
ג' – 3 קומות בתבה (עליון לבני אדם ואוכל, אמצעי לבעלי החיים, תחתון לזבלים. ויש מחלקים המפלסים אחרת – ראה מדרש רבה)
פ' – פתח
ר' – האות **ר'** עולה 200 המילה **'קנים'** עולה 200.

במישור הרמז כאילו כתוב **"עשה לך תבת"** – עשה תיבה הכולל הפריטים הרמוזים באותיות המילים **"עצי גפר"**, והם המפורטים בכתב אחרי זה.

ועוד:

"עצי גפר", ראש תיבות, אותיות: **ע', ג'**
ע' – עריות
ג' – גזל

אולי מאותיות המילים **"עצי גפר"** יש רמז לסוג החטאים שהם חטאו. לפי הכתוב דור המבול חטאו בשני חטאים: **עריות וחמס** (סוג של גזל, השווה פחות מפרוטה). וגם האות **ג'** בא אחרי האות **ע'**, אולי רמז למה שכתבו חז"ל שנחתם דינם על הגזל.

* * * * *

"וזה אשר תעשה"

פרק ו' פסוק ט"ו:

"וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה..."

'וזה'ה': ו'—אמה שהיא שישה טפחים.

ז'—אמה שהיא שבעה טפחים.

ה'—אמה שהיא חמשה טפחים.

* * * * *

המבול 190 יום

פרק ו' פסוק י"ז :

" ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ... "

המבול החל רק לאחר שהשלים נח את התיבה- **120** שנה.
הזמן הכולל של המבול מ"ז בחשוון עד א' סיון- **190** יום.

"ואני הנני" עולה 182 ועוד 8 האותיות עולה **190**

"קץ" עולה **190**

(**"קץ כל בשר בא לפני"**)

* * * * *

"ואני הנני"

פרק ו' פסוק י"ז :

"הנני מביא את המבול מים על הארץ"

רש"י (על המילה 'מבול'): "...שהוביל את הכל מן הגבוה לנמוך. וזהו לשון אונקלוס שתרגם, טופנא. שהציף את הכל והביאם לבבל שהיא עמוקה לכן נקראת שנער, שנערו שם כל מתי מבול"

ורמזים :

'בבל' באתב"ש : ששך עולה 620

שנער עולה 620

'מבול' באתב"ש : ישפך

ששפך אותם מגבוה לנמוך- והביאם לבבל, לארץ שנער העמוקה.

* * * * *

"כל בשר"

פרק ו' פסוק י"ז :

"ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים..."

המילים "כל בשר" אומרים דרשני.
כי המילים "אשר בו רוח חיים" כוללים היצורים עם בשר.

ונראה להגיד :

שאולי באו המילים "כל בשר" כדי להדגיש ולהזכיר שהשחתה הייתה בכל היצורים שהם "בשר" כי הם השחיתו בגופם (בבשרם) את דרכם על הארץ.
וגם יש רמז מהמילים "כל בשר" לאלו שימותו, והם :
אדם, בהמות, שקצים, רמשים, ועופות (כל צפור כל כנף)

והרמזים :

"כל בשר"

"כל" עולה 50 למנין המילה 'האדם'

"בשר" אותיות : ב', ש', ר'

ב' – בהמות (כולל החיות)

ש' – שקצים

ר' – רמשים

"כל בשר" עולה 552

"עוף השמים" עולה 551

"המבול מים על הארץ לשחת כל בשר"

באתב"ש :

צישפך ימי זך צתגה כבסא לך שבג

ראש וסוף תיבות, אותיות :

צ' + ד', י' + י', ז' + ד', צ' + ה', כ' + א', ל' + ד', ש' + ג' עולה 626

"כל צפור כל כנף" עולה 626

"בשר אשר בו רוח חיים"

באתב"ש :

שבג תבג שף גפס סממי

סוף תיבות, אותיות : ג', ג', ה', א', ל' + ד', ש' + ג' עולה 156

עוף עולה 156

* * * * *

"ומכל החי"

פרק ו' פסוק י"ט:

"ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחית אתך..."

רש"י: "אפילו שדים (חגיגה ט"ז)"

מדרש רבה (ל"א, י"ג): "א"ר הושעיא אפי' רוחות נכנסים עם נח אל התבה שנאמר 'מכל

החי', מאותן שנבראו להם נפש ולא נברא להם גופין"

אור החיים (על "וישבת ביום השביעי"): "...שאמרו ז"ל, כי בריות נבראו ע"ש עם

חשכה ולא הספיקו לגמור בריאת גופם עד שקדש היום, והן הם **המזיקים**..."

משנה אבות פרק ה' משנה ח': "עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות,

ואלו הם: פי הארץ, פי הבאר, פי האתון, הקשת, והמן, והמטה, והשמיר, הכתב,

והמכתב, והלוחות, ויש אומרים **אף המזיקין** וקבורתו של משה רבנו, ואילו של אברהם

אבינו, ויש אומרים אף צבת בצבת עשויה"

"ומכל החי", ראשי תיבות אותיות: ו', ה', העולה 11

הקושי כאן במילים **"ומכל החי"** ומיד **"מכל בשר"**. על זה אמרו חז"ל ש **"ומכל החי"**

מתייחס לאותן שנבראו להם נפש ("החי") ולא נברא להם גוף, וזה כולל גם המזיקים

(לפי מדרש רבה).

אולי הרמז (מראשי המילים) לפריט ה 11 שנברא בערב שבת בין השמשות (לפי הסדר

במשנה אבות), והם **המזיקים**.

* * * * *

"ויעש"- 'שיכון'

פרק ו' פסוק כ"ב:
" ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלקים כן עשה"
מדרש רבה (ל"א, י"ד): " ...זה שיכון לעשיית התיבה"

" ויעש" עולה 386

שיכון עולה 386

* * * * *

"לימים עוד שבעה"

פרק ז' פסוק ד':
"כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר"

(1) **רש"י**: " (סהדרין ק"ח) אלו ז' ימי אבלו של מתושלח הצדיק שחס הקב"ה על כבודו ועכב את הפורענות"

"כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר"

עולה 997 ועוד 23 אותיות ועוד 6 מילים עולה **1026**

אבל מתושלח הצדיק עולה **1026**

(2) **רש"י**: "מהו עוד? זמן אחר זמן זה נוסף על ק"כ שנה"
"כי לימים עוד" ראש תיבות, אותיות: **כ', ל', ע'**, עולה **120**
רמז שהמילים "כי לימים עוד" הם מעבר ל120 השנה.

* * * * *

"את כל היקום"

פרק ז' פסוק ד':

"ומחיתי את כל היקום"

"את כל היקום" עולה 612 למנין המילה 'ברית'

כאשר הביא מי המבול על הארץ נתבטל ברית עם כל הבשר על הארץ.

* * * * *

כחה של תשובה

נח רבה (ל"ב, ה'): " וימחית את כל היקום, רבי לוי בשם ריש לקיש אמר זה קין היה תלוי ברפיון ובא מבול ושטפו שנאמר 'וימח את כל היקום'..."

ריש לקיש דרש שקין מת במבול, ושהיה תלוי ברפיון עד המבול, קרי: פרוש מהרז"ו: 'הגזירה היתה רפואה ותלויה עד המבול'.

וגם:

פרוש מהרז"ו: "שנאמר 'וימח את כל היקום וכו', 'ויקם קין וכו' מהרז"ו קשר בין המילה 'היקום' לבין המילה 'ויקם'. שהרמז לקין מהמילה 'היקום',

כי כתוב אצל קין (בראשית ד', ח') 'ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו'.
ורמז:

"היקום" עולה 161

קין עולה 160 ועוד המילה עולה 161

וכתב מהרז"ו, שקין חי 1656 שנה, 726 שנה יותר מאדם הראשון.

ועוד:

בראשית רבה (כ"ב, י"ג): "...פגע בו אדם הראשון אמר לו, מה נעשה בדינך. אמר לו עשיתי תשובה ונתפשרתי. התחיל אדם הראשון מטפח על פניו אמר כך היא כחה של תשובה ואני לא הייתי יודע מיד עמד אדם הראשון ואמר מזמור שיר ליום השבת. א"ר לוי המזמור הזה אדם הראשון אמרו ונשתכח מדורו ובא משה וחדשו על שמו..."

תהלים פרק צ"ב:

"מזמור שיר ליום השבת טוב להדות לה' ולזמר לשמך עליון"
נאמר על קין שעשה תשובה והיה תלוי ברפיון עד שבא המבול ושטפו.
"להדות לה' ולזמר"

באתב"ש:

כצקפא כמעקץ פכעיג עולה 794

"תלוי ברפיון" עולה 794

וגם:

"ליום השבת" עולה 793

"תלוי ברפיון" עולה 794

ועוד קצת רמזים:

"ליום השבת טוב להדות לה'"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ל'+ס', ה'+ת', ט'+ב', ל'+ת', ל'+ה' עולה 951

תלוי ברפיון עד המבול עולה 951

וגם :

"השבת טוב להדות לה' ולזמר לשמך עליון"
סוף תיבות, אותיות : ת', ב', ת', ה', ר', ד', ו' עולה 1077
'כחה של תשובה'
עולה 1076

וגם :

"להדות לה' ולזמר לשמך עליון"
סוף תיבות, אותיות : ת', ה', ר', ד', ו' עולה 675
'כחה של תשובה' באתב"ש : לסף בד אבפשץ עולה 675

וגם :

"שיר ליום השבת טוב להדות לה' ולזמר"
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ש'+ר', ל'+ס', ה'+ת', ט'+ב', ל'+ת', ל'+ה', ו'+ר' עולה 1657
לא ידעתי כך היא כחה של תשובה
עולה 1657

וגם :

"השבת" כולל האותיות והמילה עולה 712
'תשובה' עולה 713

ורמזים (אדם אמרו) :

שיר עולה 510
אדם באתב"ש : תקי עולה 510
וגם :

"טוב להדות לה' ולזמר"
סוף תיבות, אותיות : ב', ת', ה', ר' עולה 607
אדם הראשון עולה 607
וגם :

"שיר ליום השבת טוב להדות לה'"
באתב"ש :

במג כמפי צבשא נפש כצקפא כצ
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ב'+ג', כ'+י', צ'+א', נ'+ש', כ'+א', כ'+צ' עולה 607
אדם הראשון עולה 607

ורמזים ('ובא משה וחדשו על שמו') :

פרוש מהרז"ן : "והתחילו בראשי אותיות שמו"
"מזמור שיר ליום השבת" ראש תיבות, אותיות : מ', ש', ל', ה', אותיות המלה
'למשה'.

וגם :

"שיר ליום" עולה 596 ועוד 7 אותיות עולה 603
משה רבנו עולה 603

ובמישור הרעיוני :

"מזמור שיר ליום השבת", נאמר על ידי אדם הראשון על התשובה.
השבת מובדלת מיתר ימי השבוע כמו האור מהחשך :
"המבדיל בין קדש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה"

האור מסמל הטוב, מעשים טובים, קיום המצוות.
החשך מסמל ההפך, הרע, הפורענות.

ומה מבדיל ביניהם?

"בין האור ובין החשך"

עולה 675

'כחה של תשובה' באתב"ש : לסך בד אבפשץ עולה 675

כמו האור והחשך התשובה חלק מהבריאה, וכחה של תשובה למנוע פורענות, כאילו מבדילה בין אור לחשך, ונותנת 'שבת', מנוחה לנפש כאשר היא מגנה מהפורענות, ולפי :

אבות פרק ד' משנה י"א:

"תשובה ומעשים טובים כתריס בפני הפורענות"

ויש בכחה של התשובה לזכות את האדם בחיי עולם הבא :

עולה 675

לזכות לחיי עולם הבא

* * * * *

"אנכי ממטיר"

פרק ז' פסוק ד':

"כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה.."
רש"י: "אלו ז' ימי אבלו של מתושלח הצדיק שחס הקב"ה על כבודו...".

"אנכי ממטיר" ראשי תיבות: א"מ. אולי רמז ל- **אבל מתושלח**.

* * * * *

עוג שרד את המבול

פרק ז' פסוק ז':

"וַיָּבֹא נֹחַ וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנָשֵׁי בָנָיו אֵתוֹ אֶל הַתֵּבָה מִפְּנֵי מִן הַמָּבֹול"
"וּבָנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנָשֵׁי בָנָיו אֵתוֹ אֶל הַתֵּבָה מִפְּנֵי",

סוף תיבות, אותיות: ו', ו', י', ו', ו', ל', ה', י', עולה 79
עוג
עולה 79

פרק ז' פסוק ט"ו:

"וַיָּבֹאוּ אֵל נֹחַ אֶל הַטֶּבֶה"

"וַיָּבֹאוּ אֵל נֹחַ אֶל הַטֶּבֶה" סוף תיבות, אותיות: ו', ל', ח', ל', ה', עולה 79
עוג
עולה 79

אולי רמז לדברי חז"ל שעוג שרד את במבול, והיה על מדף מחוץ לתיבה.

* * * * *

"לשבעת הימים"- ימי אבל

פרק ז' פסוק י' :

"ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ"

(1) **"לשבעת הימים" עולה 907**

לימי אבל מתושלח עולה 907

(2) **"לשבעת הימים ומי המבול היה"**

עולה 1067 ועוד 21 אותיות ועוד 5 מילים עולה 1093

ז' ימי אבל מתושלח הצדיק עולה 1093

(3) **"ויהי לשבעת הימים"**

באתב"ש :

פמצם כבשזא צמימי עולה 770 ועוד 14 אותיות עולה 784

מתושלח עולה 784

(4) **"ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על"**

באתב"ש :

פמצם כבשזא צמימי פים צישפך צמף זך

עולה 1637 ועוד 27 אותיות עולה 1664

עכב את המבול לכבוד אבל מתושלח הצדיק עולה 1664

רמזים שהשבעת הימים שנוסף על 120 השנה היו בזמן ימי אבל מתושלח.

* * * * *

"בעצם היום הזה"

פרק ז' פסוק י"ג:

"בעצם היום הזה בא נח ושם וחס ויפת בני נח ואשת נח ושלושת נשי בניו אתם אל התבה"

רש"י: "למדך הכתוב שהיו בני דורו אומרים: אילו אנו רואים אותו נכנס לתיבה אנו שוברים והורגים אותו. אמר הקדוש ברוך הוא: אני מכניסו לעיני כלם, ונראה דבר מי יקום"

לפי חז"ל אנשי דורו רצו למנוע ממנו להיכנס לתיבה. והקב"ה הכניס אותו לתיבה בעצמו של יום "בעצם היום הזה" להראות שהם לא יוכלו לעשות שום דבר למנוע ממנו להיכנס לתיבה.

המילה "בעצם" רומז על זה:

"בעצם", אותיות: ב', ע', צ', ס',

ב' – בוקר

ע' – ערב

צ' – צהרים

ס' – מחצה

נח לא נכנס לתיבה לא **בבוקר** (שחלק מהאנשים אולי לא ערים) ולא **בערב** (שאנשים לא רואים), אלא בתחילת **צהרים**, **מחצה** על היום, קרי בחצות היום.

האות מ' רומז על חצי (מחצה), כי האות מ' אות באמצע האלף בית.

(באלף בית יש 26 אותיות כאשר סופרים את האותיות מנצפ"ך, והאות מ' האות מספר 14.

והם: א', ב', ג', ד', ה', ו', ז', ח', ט', י', כ', ד', ל', מ', ס', נ', ו', פ', צ', ק', ר', ש', ת').

* * * * *

התבה והעולם

פרק ז' פסוקים י"ז-י"ח:

"ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ. ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים"

הסדר בפסוק הוא: **"וישאו את התבה"**, ומיד אחרי זה **"ותרם מעל הארץ"**. לכאורה נראה שעד **"ותרם מעל הארץ"** עדיין לא נשא התבה. ואם כבר 'נשא' התבה למה לי **"ותרם מעל הארץ"**? ועוד כתוב **"ותלך התבה על פני המים"** ולא 'שט' או 'זז' על פני המים.

מישור הפשט

אולי ניתן להגיד לפי הפשט:

"ויהי המבול ארבעים יום" - עד ארבעים יום לא זזה התבה.

אבן עזרא: "כאשר היו המים ארבעים יום על הארץ רבו המים ונשאו התבה וגבהה שעל הארץ וזה אות כי עד ארבעים יום לא זזה ממקומה" אבל מיד אחרי זה כאשר **"וירבו המים"** על הארץ **"וישאו את התבה"** - לא שהתבה התחילה לשוט על פני המים אלא שהתבה התחילה להיסחף על קרקעית המים, קרי על הארץ, מרוב המים והרוחות. אבל התבה עדיין נוגעת בארץ (לא הזיזה עדיין נפח של מים השווה למשקלה. ידוע לפי חוק ארכימדס - כאשר גוף מזיז נפח מים שמשקלו שווה למשקל הגוף, הגוף צף על פני המים).

בתוספת מים על הארץ **"ותרם מעל הארץ"** - התבה הזיזה נפח מים השוקל כמשקל התבה ואז התבה התנתקה מהארץ והתחילה להתרומם מעל הארץ ולצוף חפשי במים. רש"י: "משוקעת היתה במים י"א אמה" ואולי זה נקודת הזמן שבו הגיעו המים 11 אמה סביב התבה כדי שהתבה תצוף.

בתוספת עוד מים על הארץ **"ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים"** התבה התחילה לנוע על פני המים. ויתכן שכתוב **"ותלך התבה"** לרמוז לנו הכתוב במדרש: מדרש רבה (ל"ב, ט'): "א"ר פנחס משום רבי לוי כך היתה תיבתו של נח שטה על פני המים כעל ב' קורות כמן טבריה לסוסתא" רש"י: "והקורות שטות על פני המים שאינן הולכין במהירות" **"ותלך התבה"** - התבה לא זזה רחוק אלא מרחק כמו "טבריה לסוסתא". ואולי כתוב המילה **"ותלך"** לרמוז שהיא שטה בדומה להליכה של בן אדם (שיכול ללכת רק עד 4 פרסות ביום). התבה גם לא נעה מהר וגם לא הגיעה רחוק.

ונשאלת השאלה למה התורה מפרטת לנו כל שלב של התגברות המים ומצבה של התבה ("וישאו", "ותרם", "ותלך")?

ואולי ניתן לתרץ לפי חז"ל **"ויסגור ה' בעדו"** - רש"י: "סגר כנגדו מן המים".

שכל מעשה התבה (בנייתה ושרידתה במבול) זה ברחמים גדולים ובהשגחה ובגדר נסים: בנס נח בנה תיבה שאף אחד לא בנה לפניו.

בנס הכניס בה בעלי חיים הרבה (ולא לפי נפח או גודל התיבה, ראה רמב"ן).
בנס התיבה הכבדה העשויה מעץ לא התפרקה מתגברות המים והרוחות למרות
שנסחפה על הארץ (על קרקעית הים, הנגרם על ידי המים והרוח) לפני שהיא צפה על פני
המים.
בנס התיבה צפה בכלל, בגלל כובדה ולא התהפכה.
בנס התיבה הלכה על פני המים בדומה לספינה ולא טבעה מרוב כובדה וזעם המבול.

מישור הרעיוני

אולי ניתן להגיד במישור הרעיוני:
התיאורים: "וישאו את התבה", "ותרם מעל הארץ", "ותלך התבה על פני המים"
קשורים להקשר בין הצלת העולם, התיבה – האנושות, והצלת העולם עבור התורה.
כידוע התורה נמשלה למים – קרי המילה 'מים' רמז לתורה. 'התיבה' מסמלת 'עולם
האנושות', כי באמת כל החי נמצא בתיבה (חוץ מהדגים).

לפי חז"ל:
בראשית רבה (א', ד'):
"א"ר בנאי העולם ומלואו לא נברא אלא בזכות התורה..."
פסיקתא רבתי (ג'):
"לא נברא העולם אלא בשביל השבטים"

לפי המדרש מטרת הבריאה זה נתינת התורה לבני אדם (ושמירתה) ובפרט לבני ישראל.
וקיום העולם מותנה בקבלת התורה.
נח (ומשפחתו) היו הצדיקים באותו דור. לפי חז"ל הוא היה גדור בעריות וגם לא נכשל
בגזל. נח שמר חלקים מהתורה - מידות בסיסיות של האנושות, שכל יתר אנשי דורו
הפירו אותם. וכנראה בעבור זה הוא וצאצאיו נבחר להיות ההמשך, קרי 'העולם'.
עכשיו נתבונן בפסוקים לפי הרעיון הזה.

"וירבו המים וישאו את התבה" – התיבה, קרי 'העולם' נישא על ידי המים, קרי על ידי
'התורה'. זאת אומרת העולם אחרי המבול קיים בזכות התורה. ("וישאו" – אולי כמו שברך
משה רבנו את שבט לוי "ישאו מדברותיך", המילה 'ישא' קשורה לדברי תורה)

"ותרם" – התיבה, קרי 'העולם', האנושות' הורמה באמצעות המים, קרי באמצעות
התורה למקום יותר קדוש. "מעל הארץ", והופרדה האנושות ממעשיהם הארציות,
הגשמיות המקולקלות. באמצעות סם החיים (התורה) יתגבר העולם על מידות רעות.

"ותלך התבה" - התיבה, קרי העולם האנושות, **"על פני המים"**, קרי התורה. מעכשיו יתממש כביכול עוד הפעם רוח דברי ר' בנאי במדרש – בזכות התורה נברא העולם. מעתה העולם יתנהג לפי התורה - 7 מצוות לבני נח.

ובעתיד **"וירבו המים מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים. וירבו המים מאד מאד..."** – ירבה תורה בעולם קרי קבלת התורה, 613 מצוות, על ידי בני ישראל ויתממש דברי הפסיקתא שהעולם נברא בשביל 12 שבטים.

* * * * *

סדר הבאת בני אדם לתיבה

יש הבדלים בין הציווי לביצוע ביציאה מהתיבה מה שאין כן בין הציווי והביצוע בכניסה לתיבה. ואסביר:

בציווי הכניסה לתיבה כתוב:

פרק ו' פסוק י"ט:

"ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך"

רש"י: "האנשים לבד והנשים לבד מכאן שנאסרו בתשמיש המטה"

בביצוע הכניסה לתיבה כתוב:

פרק ז' פסוק ז':

"ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול"

כאן סדר הביצוע זהה לסדר הציווי. נח ובניו ואחרי כן אשתו ונשי בניו.

בציווי יציאה מהתיבה כתוב:

פרק ח' פסוק ט"ז:

"צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך"

בביצוע היציאה מהתיבה כתוב:

פרק ח' פסוק י"ח:

"ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו"

כאן סדר הביצוע שונה מסדר הציווי. כי בציווי התיר להם לצאת איש ואשתו.

אבל בביצוע הם יצאו כמו שנכנסו נח ובניו לבד, והנשים לבד.

ונשאלת השאלה, למה?

רד"ק: "מה שהפרידם בספור יציאת הזכרים מהנקבות, אפשר שהנקבות ייראו לצאת

עד שיצאו תחילה הזכרים כי עדיין פחד המבול עליהם והן רכות לבב יותר מהזכרים"

לפי הרד"ק זה עניין של פחד.

ונראה לי להוסיף:

ואולי זה גם מטעם (תהילים מ"ה, י"ד) 'כל כבודה בת מלך פנימה'. שלמרות שהתיר להם

לצאת ביחד, זה לא דרך הנשים לצאת לרשות הרבים לבד וגם לא לפני חלק מהאנשים.

שכל הזכרים יצאו לפנייהם, ואחר כך הם יצאו.

ועוד לא ראינו בכתוב שאחרי המבול הוליד נח. כי אצל נח לא כתוב שהוא חי כך וכך

שנים והוליד בנים ובנות אלה רק כמה שנים הוא חי.

(ט', כ"ח- כ"ט - "ויחי נח אחר המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה. ויהיו כל ימי נח תשע מאות שנה

וחמשים שנה וימת")

ואולי רמז לנו הכתוב שנח לא יתעסק (או לא יצליח) בפרו ורבו אחרי המבול. וכתוב שיצאו כמו

שנכנסו, כי בתיבה לא התעסקו בפרו ורבו. ויתכן שאשתו, 'נעמה' ('ואחות תובל קין נעמה'), אם

זאת היא נעמה אשתו) הייתה מבוגרת ממנו בהרבה שנים, וכבר זקנה מדי.

והלא בניו כן הולידו (אז למה לשנות סדר רק בגלל נח?).
ספורנו (ז', א'): "כי בשבילך בלבד אמלטם"
אלא כל הכניסה לתיבה של אשתו ובניו ונשי בניו זה רק הייתה בזכות נח. וכמו שכתוב
בכל מקום שמזכיר כניסה או יציאה מהתיבה: "אתך", "אתו" ("כי אתך ראיתי צדיק לפני
בדור הזה", ספורנו: "לא ביתך").

* * * * *

"חמש עשרה אמה"

פרק ז' פסוק י"ט – כ':
**"והמים גברו מאד מאד על הארץ... חמש עשרה אמה מלמעלה
גברו המים"**

"מאד מאד" עולה **90**

"חמש עשרה אמה" הם **90** טפחים

* * * * *

"מכל אשר בחרבה מתו" – חוץ מהדגים

פרק ז' פסוק כ"ב:

"כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו"
רש"י (על המילים "אשר בחרבה"): "ולא דגים שבים"

לפי חז"ל הדגים לא מתו במבול.
ורמזים:

(1) **"מתו"** עולה 446
"ולא דגים שבים" עולה 446

(2) **"נשמת חיים באפיו"**
סוף תיבות, אותיות: ת', ס', ו' עולה 446
"ולא דגים שבים" עולה 446

(3) **"באפיו"** עולה 99
"ולא הדגים" עולה 99

(4) **"חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו"**
ראש תיבות, אותיות: ח', ב', מ', א', ב', מ' עולה 93
"ולא דגים" עולה 94

(5) **"אשר נשמת חיים באפיו"**
באתב"ש:
תבג טביא סממי שתומף
סוף תיבות, אותיות: ג', א', י', פ' עולה 94
"ולא דגים" עולה 94

ועוד:
פרק ז' פסוק כ"ג:
"וישאר אך נח ואשר אתו בתבה"

"וישאר אך נח" ראש תיבות, אותיות: ו', א', נ' עולה 57
דגים עולה 57
שנשאר נח ואשר אתו בתבה והדגים שבים.

* * * * *

"חרבו"

כתוב בקשר למבול:

פרק ז' פסוק כ"ב: **"כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו"**
פרק ח' פסוק י"ג: **"חרבו המים מעל הארץ... והנה חרבו פני האדמה"**
בפסוקים אלו מופיע המילה **"בחרבה"** והמילה **"חרבו"**.
"בחרבה", משמעו 'ביבשה', **"חרבו"**, משמעו 'יבשו'.

ודרש רבי אלכסנדר את המילים (משלי ח', ל"א) - **"תבל בארצו"**,
"שעשרה שמות יש לארץ", ואחד מהם זה **"חרבה"**:
מדרש משלי: **"חרבה – שמחריבין אותה המים"**

במילה **"בחרבה"** ובמילה **"חרבו"** יש אותיות: **ח', ר', ב',** ברצף.
ואולי שימוש באותיות אלו כאן לשם הארץ מדגיש שבמבול מים 'נחרב' הארץ ונימוח
כל יושביה, ומתו 'כל אשר':
ב' – בו, באפיו
ר' – רוח
ח' – חיים
ולפי:
(בראשית ו', י"ז, בראשית ז', ט"ו) - **"אשר בו רוח חיים"**, (בראשית ז', כ"ב) - **"כל אשר נשמת**
רוח חיים באפיו".

ועוד:

886 עולה **"בחרבה מתו"** עולה 884 ועוד 2 מילים
886 עולה **"אשר רוח חיים באפיו"** עולה 882 ועוד 4 מילים
886 עולה **"כל אשר רוח חיים בו"** באתב"ש: **לך תבג גפס סממי שפ**

* * * * *

"כל היקום"

פרק ז' פסוק כ"ג:

"וימח את כל היקום אשר על פני האדמה"

רמב"ן: " שנמחו הגופות ויהיו למים"

"וימח"

עולה 64

"מים" באתב"ש: **ימי** עולה 60 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה 64

"וימח" באתב"ש: **פמיס** עולה 190 למנין המילה 'קץ'.

ולפי:

פרק ו' פסוק י"ג: "קץ כל בשר בא לפני"

שהקץ של היקום (הסוף שלהם), שנמחו כל הגופות במים, ולא נשאר מהם זכר.

ועוד:

"את כל היקום" עולה 612 למנין המילה 'ברית'.

כאילו הברית עם כל היקום הופר בגלל מעשיהם. ולפי זה נח ומשפחתו קיבלו ברית

אחרי שיצאו מהתיבה:

פרק ט' פסוק י"א:

"והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול"

* * * * *

"וישאר אך נח"

פרק ז' פסוק כ"ג:

"וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בתיבה"
רש"י: "גונח וכהה דם מטורח הבהמות והחיות וי"א שאיחר מזונות לארי והכישו ועליו נאמר (משלי י"א) 'הן צדיק בארץ ישולם'".

(1) "הן צדיק בארץ ישולם" עולה 938

נשכו ארי א' כי אחר במזונו עולה 938

(2) "וישאר אך נח" אותיות: נשכו ארי א'

"הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בתיבה"

ראש וסוף תיבות אותיות:

ה'+צ', ו'+ר', א'+ד', נ'+ח', ו'+ר', א'+ו', ב'+ה', עולה 600

נשכו ארי אחד עולה 600

(3) "וישאר אך נח" עולה 596

גונח וכהה דם מטורח בעלי חיים עולה 596

(4) "מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו"

באתב"ש:

יט צתגה פמבתג תל טס פתבג תאף

ראש וסוף תיבות אותיות:

י'+ט', צ'+ה', פ'+ג', ת'+ל', ט'+ס', פ'+ג', ת'+ף', עולה 1259

גונח וכהה מטורח הבהמות והחיות עולה 1259

* * * * *

"ויזכר...את נח"

פרק ח' פסוק א':

" ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה..."
רש"י: "מה זכר להם לבהמות? זכות שלא השחיתו דרכם קודם, ושלא שמש בתיבה"

"ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו"

עולה 2695

**הוא הציל בהמה כי הם לא שמשו בתיבה והם לא השחיתו דרכם קודם
לכן**

עולה 2695

* * * * *

התנהגות בעלי החיים

לפני המבול כתוב :

פרק ו' פסוק י"ב :

"וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ"

רש"י : "אפילו בהמה חיה ועוף נזקקין לשאינן מינן"

אחר המבול כתוב :

פרק ח' פסוק א' :

"ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלקים רוח

על הארץ וישכו המים"

רש"י : "מה זכר להם לבהמות? שלא השחיתו קודם לכן ושלא שמשו בתיבה"

ולא מטעם התנהגות טובה, אלא שבתבה נאסר גם להם תשמיש. וכמו שכותב :

רש"י (פרק ח' פסוק י"ז על המילים "ושרצו בארץ") :

"ולא בתבה, מגיד שאף הבהמה והעוף נאסרו בתשמיש"

ולמרות האיסור כתוב במדרש :

מדרש תנחומא פרשת נח י"ב (וגם מובא בגמרא מסכת סנהדרין ק"ח, ב') :

"זה אחד משלשה שמשו בתבה, אלה הם, חס וכלב ועורב, ושלשתן לקו, חס לקה בעורו,

כלב נקשר, עורב מזריע מן הפה"

אם נדייק בדברי רש"י שכתב - "מה זכר להם לבהמות?" רק על 'הבהמות' הוא נתן שני

טעמים למה זכר אותם. אבל הוא לא נתן טעם על החיות שגם נזכרים בפסוק.

(וגם לא כתב על העופות, ולא על בני נח, ולא על הנשים, והם גם לא כתובים בפסוק).

ואולי לא נתן טעם על 'העופות' (וגם לא כתוב בפרוש בפסוק), כי העורב שימש בתיבה.

ולא נתן טעם על 'החיות', כי הכלב שימש בתיבה. וגם לא נתן טעם על בניו של נח או על

הנשים, כי (מלבד שהם לא כתובים בפסוק) חס בנו של נח שימש בתיבה (עם אשתו).

יש כביכול סתירה בדברי רש"י.

לפני המבול (פסוק ז', י"ב) כתב שהבהמות השחיתו דרכם, "נזקקין לשאינן מינן".

ואחרי המבול (פסוק ח', א') כתב "שלא השחיתו קודם לכן".

ונראה לי להגיד שאין כאן סתירה.

כי למרות שכתוב על הזמן לפני המבול "השחית כל בשר", לא בהכרח כל החיות וכל

הבהמות השחיתו. אלא משמעות 'כלי יכול להיות 'כל המינים' נפלו קרבן להתנהגות

הרעה.

ואולי ניתן להגיד לפי דברי הרב מצליח חי מאזוז שליט"א שכתב :

"בתקופת המבול גם בהמות וחיות השחיתו דרכם כמו שנאמר כי השחית "כל בשר" את

דרכו. ולתיבה לא נכנסו אלא בהמות וחיות שלא קלקלו"

והעובדה, הציווי לנח :

פרק ז' פסוק ב' :

"מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהרה

הוא שנים איש ואשתו"

כתוב **"איש ואשתו"** – רק אלו שנשארו נאמנים לזוגם, ולא קלקלו, הם אלו שתיקח לתיבה.

ונשאר לנו להגיד שהעופות, והחיות, ובני נח, והנשים בתיבה ניצולו בזכות של נח וגם בגלל הטעם שנתן רש"י להצלת הבהמות (שאולי כלל בהם גם את החיות וכל היתר) – "שלא השחיתו קודם לכן". ואולי רש"י נתן שתי טעמים (ולא הספיק בטעם אחד) כדי לתת טעם השייך לכולם וזה "שלא השחיתו קודם לכן", וגם לתת טעם השייך רק לכל הבהמות, "שלא שמשו". וזה להראות שזכותם של הבהמות גדולה, והם גם חשובים כי מהם יביא קרבנות ויאכלו.

אבל בכל זאת יש קצת קושי עם הלימוד של **"איש ואשתו"**. כי כאשר נכנסו לתיבה כתוב:

פרק ז' פסוק ט':

"שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלקים את נח"
 כאן בכניסתם של החיות והבהמות לתיבה לא כתוב **"איש ואשתו"** אלא **"זכר ונקבה"**. וברור שהבטוי **"איש ואשתו"** כולל גם **"זכר ונקבה"**. אבל ההפך לא בהכרח נכון. כי **"זכר ונקבה"** יכול להיות גם רווקים ורווקות ולא דווקא **"איש ואשתו"**. והמילים **"זכר ונקבה"** יכול לכלול גם אלו שהשחיתו דרכם.

ונראה לי להגיד שגם כאן אין קושי.
 נאמר לנח לקחת רק אלו שהיו זוג **"איש ואשתו"**. והם מאלו שלא השחיתו, ונשארו נאמנים למינם. אבל כאשר באו לתיבה ונכנסו לתיבה המעמד של **"איש ואשתו"** פסק מהם והפסיק להיות גורם ביניהם, כי לפי רש"י גם הבהמות **"לא שמשו בתיבה"**. בכניסתם ובשהייתם בתוך התיבה הם עדיין זוג, אבל צריכים להיות במעמד של **"זכר ונקבה"**, כי נאסר מגע של אישיות ביניהם.

(ואם נשאל הלא שימשו העורב והכלב וחס בן נח בתיבה וזה מעמד של **"איש ואשתו"** וכתוב **"זכר ונקבה"**?)

נגיד שהיעוד שלהם בכניסתם לתיבה היה לא לשמש, קרי להיות במעמד של **"זכר ונקבה"**. ואם חלק קלקלו ועברו על הציווי זה לא משנה הרמוז במילים **"זכר ונקבה"** וגם כמעת כל החיות ובני האדם והנשים לא שמשו בתיבה והם נשארו במעמד של **"זכר ונקבה"**).

ועוד:

"ויוזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה"
 אז עלה זיכרונם, קרי משפטם (לטובה) לפני ה', וכמו שכתוב: **"ויעבר אלקים רוח על הארץ וישכו המים"**, (הציל אותם).
 (בפסוק כאן כתוב, **"ויוזכר אלקים"**, **"ויעבר אלקים"**. והמילה **"אלקים"**, מידת הדין, משפטם).
 ונראה קשה, כי המילה **"ויוזכר"** מראה שחמל עליהם, והמילה **"אלקים"** מידת הדין.

ונסביר:

רש"י: **"זה השם מדת הדין הוא ונהפכה למדת רחמים על ידי תפילת צדיקים"**
 ולפי רש"י צדיקים הופכים מידת הדין למידת הרחמים.
 וכאן בזכות נח הצדיק חמל עליהם והציל את כולם.

עד כאן מתאם לפירוש:

מב"ן: **"אבל הזכירה שאמר בחיה ובבהמה אינה בזכות. שאין בבעלי נפש זכות או חובה, זולתי באדם לבדו. אבל הזכירה בהם, כי זכר את דבר קדשו שאמר והיה העולם"**

והרצון אשר לו בבריאת העולם עלה לפניו ורצה בקיום העולם במינין אשר ברא בו" לפי הרמב"ן הצלת החיות והבהמות זה לקיום סדר העולם כפי שנברא ולא בגלל זכותם.

ועוד :

למה כתוב "אתו בתבה"? הלא לא היו חיות או בהמות בחיים מחוץ לתיבה. אור החיים: "זכר את כל הטורח והעול אשר עליו מהבהמה והחיה אשר אתו בתבה וחמל עליו"

בגלל שמזכיר "אתו בתבה" קושר הזכירה בנח עם החיות והבהמות - בגלל זכות טרחתו לטפל בהם הוא והם ניצלו.

(לפי זה יוצא שהמילה "ויזכר" רק על זכות פעולתו של נח שהייתה קשורה עם "כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה").

ורמז :

"כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אל-ה-ים רוח על הארץ וישכו" באתב"ש :

לך צסמץ פתא לך צשציץ תבג תאף שאשץ פמזשג ת-י גפס זך צתגה פמבלף
סוף תיבות, אותיות : ד', צ', א', ד', צ', ג', ה', י', ס', ד', ה', ה' עולה 572
זכר הטורח והעול עולה 572

כתב החזקוני שהזכיר "את כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו", ולא את העוף, כי הם נבראו 'אתו' ביום הששי".

ורמז לדבריו :

(1) "ואת כל החיה ואת כל הבהמה"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו'+ת', כ'+ל', ה'+ה', ו'+ת', כ'+ל', ה'+ה' עולה 932
נבראו ביום הששי עולה 932

(2) "את נח ואת כל החיה" עולה 944 ועוד 13 אותיות ועוד 5 מילים עולה 962
כי נבראו ביום הששי עולה 962

(3) "הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אל-ה-ים רוח על הארץ וישכו המים"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ה'+ה', א'+ר', א'+ו', ב'+ה', ו'+ר', א'+ס', ר'+ח', ע'+ל', ה'+צ', ו'+ו',
ה'+ס', עולה 932
נבראו ביום הששי עולה 932

אבל רש"י כותב שגם לבהמות הייתה זכות : "שלא השחיתו קודם לכן ושלא שמשו בתיבה".

ואולי יש רמז לזה מהמילים "אתו בתבה" – קרי הזכירה לא רק לנח לבד אלא גם לכל החיות ולכל הבהמות שזכו להיכנס "אתו בתבה" (הם באו אליו אל התיבה והוא הכניס אותם "איש ואשתו").

כי הם "אתו" במובן שיש מכנה משותף ביניהם – שכמו שהוא לא השחית קודם למבול

גם הם במעמד "שלא השחיתו קודם לכן", ונכנסו לתיבה אתו.

(אבל בהיותם בתוך התיבה אי אפשר להשוות ביניהם, כי כתוב:
בראשית רבה ל"ה, א' : "פליגי ביה רבי יהודה ורבי נחמיה, חד אמר לפי שעבר על ציווי תשמיש
 נתבזה ונסתרס מדה כנגד מדה, וחד אמר לפי שהוסיף על הציווי, זכה הוא ובניו לדבר, ויאמר אלקים
 אל נח ואל בניו".
 לא רק העורב, הכלב, וחם שמשו בתיבה, אלא יש דעה שגם נח בעצמו שימש בתיבה.
 ואז בתוך התיבה הבהמות הם לא במובן "אתו" - 'כמותו', כי לפי רש"י כל הבהמות לא שמשו
 בתיבה).

ורמז :

(1) "ואת כל הבהמה אשר אתו"

עולה 1422 ועוד 16 אותיות ועוד 5 מילים עולה **1443**

לא השחיתו ולא שמשו עולה **1443**

(2) "החיה ואת כל הבהמה אשר"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ה'+ה', ו'+ת', כ'+ל', ה'+ה', א'+ר' עולה **677**

לא שמשו עולה **677**

רוב החיות וכל הבהמות לא שמשו בתיבה

(3) "את נח ואת כל"

באתב"ש :

תא טס פתא לך עולה 1001 ועוד 9 אותיות עולה **1010**

לא השחיתו קודם לכן עולה **1010**

* * * * *

מידת רחמים

פרק ח' פסוק א' :

"וּיִזְכֹּר אֱלֹהֵי-נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבֵּה וַיַּעֲבֹר

אֱלֹהֵי-רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם"

רש"י: "זה השם מדת הדין הוא, ונהפכה למדת רחמים על ידי תפלת הצדיקים..."

השם "א-ל-ה-י-ם" זה מדת הדין, וכאן "וּיִזְכֹּר" את נוח הצדיק במידת הרחמים.

ורמז :

"נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבֵּה וַיַּעֲבֹר אֱלֹהֵי-רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ"

סוף תיבות, אותיות :

ח', ת', ל', ה', ת', ל', ה', ר', ו', ה', ר', ס', ח', ל', צ', ו', עולה 1463
"מדת הדין הוא ונהפכה למדת רחמים" עולה 1463

כי תפלת הצדיקים :

"נֹחַ וְאֶת כָּל" עולה 515

תפלה עולה 515

וגם :

"וּיִזְכֹּר אֱלֹהֵי-נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת"

באתב"ש :

פִּמְעֵלַג תִּכְצַּמִּי תֵא טִס פִּתֵּא לֶךְ צִסְמֶץ פִּתֵּא

ראש תיבות, אותיות : פ', ת', ט', פ', ל', צ', פ' עולה 1169

"תפלת הצדיקים" עולה 1169

הופכת מידת הדין למידת הרחמים :

"וּיִזְכֹּר אֱלֹהֵי-נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבֵּה וַיַּעֲבֹר אֱלֹהֵי-רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם"

תרחס'.

שהצדיקים מתפללים שתרחם עליהם ועל העולם.

וגם :

"וַיַּעֲבֹר אֱלֹהֵי-רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם"

במידת רחמים שלח רוח והרגיע את המים.

וגם :

"וַיַּעֲבֹר אֱלֹהֵי-רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם"

באתב"ש :

פִּמְזֶשֶׁג תִּכְצַּמִּי גִפְס זֶךְ צִתְגָּה פִּמְבִּלֶף צִימִי

ראש וסוף תיבות, אותיות :

פ'ג, ת'י, ג'ס, ז'ד, צ'ה, פ'ף, צ'י, עולה 938
 "ונהפכה למדת רחמים"
 עולה 938

וגם:

"החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אל-ה-ים"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ה'ה, ו'ת, כ'ל, ה'ה, א'ר, א'ו, ב'ה, ו'ר, א'ס, עולה 938
 "ונהפכה למדת רחמים"

עולה

938

וגם:

"את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אל-ה-ים"

רוח"

ראש תיבות, אותיות:

א'נ, ו'כ, ה'ה, ו'כ, ה'ה, א'א, א'ב, ו'א, ר' עולה 324

מדת הרחמים באתב"ש: יקא צגסימי

עולה 324

וגם:

"את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר"

ראש תיבות, אותיות:

א'א, נ'ו, כ'ה, ו'כ, ה'ה, א'א, א'ב, ו' עולה 123

רחמים באתב"ש: גסימי

עולה 123

* * * * *

העורב והיונה

פרק ח' פסוקים ז'–י"ב:

**"וישלח את הערב ויצא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ.
וישלח את היונה... ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה...
ויחל עוד שבעת ימים אחרים ויסף שלח את היונה מן התבה.
ותבא... והנה עלה זית טרף בפיה...
וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד".**

המקום הטבעי לאדם הוא בביתו ובארצו, התיבה מסמלת את הגלות.

הערב- מסמל את שבעים אומות העולם. 'ערב – 70

רש"י: "הולך ומקיף סביבות התיבה ולא הלך בשליחותו שהיה חושדו על בת זוגו".

עם ישראל נמצא בתיבה- בגלות, והעורב- אומות העולם השטופים זימה וגילוי עריות, מסתובבים סביבו ומנסים למנוע ממנו לצאת. כמו שמופיע בחז"ל שהגויים מנסים לעכב את גאולת ישראל.

היונה- מסמלת את עם ישראל (שיר השירים). 'יונה- 'ישראל.

"וישלח את היונה... ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה"-הקב"ה שולח את עם ישראל מהגלות בפעם הראשונה, מביא אותם לארץ ישראל ובונה את בית המקדש הראשון. אך **"לא מצאה מנוח"-** עם ישראל לא מוצא מנוח. ע"ז, גילוי עריות, שפיכות דמים והתחלקות מלכות יהודה ממלכות ישראל, לא משאירים מנוח לעם ישראל בארצו והקב"ה שולח אותו שוב לגלות.

"ויחל עוד שבעת ימים אחרים ויסף שלח את היונה מן התבה"

ותבא... והנה עלה זית טרף בפיה... "שבע ימים רמז 70 שנה של גלות בבל. לאחר מכן שוב גואל הקב"ה את עמו, מחזיר אותו לארץ ובונה את בית המקדש השני. אך שוב הוא חוזר לגלות "עלי זית טרף בפיה"- עלי זית מסמלים את השלום. עם ישראל טרף את השלום בפיו כדברי חז"ל שבית שני חרב בגלל שנאת חנם.

"וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד" בפעם השלישית בעז"ה יחזיר הקב"ה את עמו לארץ ישראל ויבנה את בית המקדש השלישי, אבל הפעם **"לא יספה שוב אליו עוד"**- שמובטח שלא תהיה עוד גלות אחר גאולה שלישית.

* * * * *

התבה הגלות והתורה

נח שלח את היונה 3 פעמים מהתבה.
בפעם הראשונה "ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה".
בפעם השנייה חזרה "לעת ערב".
בפעם השלישית "ולא יספה היונה שוב אליו עוד", לא חזרה.

דרשו חז"ל שהתבה היא כינוי לגלות (כי גלו מביתם ושרדו בתבה שהיא מקום עראי), והיונה היא כינוי לבני ישראל.

בפעם הראשונה:
היונה נשלחה מהתבה ולא מצאה מנוח לכף רגלה.
בדומה לזה, בני ישראל נשלחו מגלות מצרים ולא החזיקו מעמד בבית ראשון, חטאו וחזרו לגלות.

ולפי:
פרק ח' פסוק ט':
"ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ"
"מים על פני כל הארץ" – בגלל שכבר נתנה התורה בתחתונים והם לא שמרו אותה.
"ולא מצאה מנוח לכף רגלה" – לא היה להם מנוח אלא צרות ובסוף הם חזרו לגלות.

בפעם השנייה:
פרק ח' פסוק י"א:
"ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ"
היונה חזרה לתבה רק "לעת ערב".
בדומה לבני ישראל שנשלחו מגלות בית ראשון, כלומר נגאלו וזכו להקים את בית שני, אבל לא זכו להחזיק מעמד בבית שני למרות שהיו בידיהם תורה ומצוות. ולפי הרמז:
"בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ"
באתב"ש:

שומץ פמקז טס לס דכף צימי יזך צתגה
ראש תיבות, אותיות: ש', פ', ט', ל', ד', צ', י', צ' עולה 613
תרי"ג עולה 613

התורה נמשלה לשמן וישראל לזית. היה בפי ישראל תורה ("עלה זית בפיה" שרומז על שמן) אבל נכשלו בעוון שנאת חנם, ולפי:

"כי קלו המים מעל הארץ" באתב"ש: לס דכף צימי יזך צתגה עולה 859
שנאת חנם עולה 859

זאת אומרת, מצווה אחת של תורה היתה קלה בעיניהם:
"כי קלו המים" באתב"ש: לס דכף צימי עולה 324
זו תורה באתב"ש: עף אפגץ עולה 324

והפרו אותה, ומצווה זו היא - איסור שנאת חינם.
וחזרו לגלות "לעת ערב" – לעת עלייתן של ממשלות החושך, ממשלות יון
ואדום.

בפעם השלישית:
"ולא יספה שוב אליו עוד" – היונה לא חזרה לתבה.
בדומה לבני ישראל שכאשר ישלחו מגלות אדום, בזמן הגאולה השלמה, לא יחזרו עוד
לגלות.

ועוד:
בפעם השנייה ובפעם השלישית נח חיכה 7 ימים ושוב שלח את היונה
מהתבה.
כתוב בפעם השנייה: "ויחל עוד שבעת ימים"
וכתוב בפעם השלישית: "ויחל עוד שבעת ימים אחרים"
בשתי הגלויות האלה, גלות בית ראשון וגלות בית שני
המספר שבע מזכיר את העונש של הגלויות
ויקרא כ"ו, י"ח- "שבע על חטאתיכם", שנשארו בגלות מכפלה של 7 על
חטאתם.

גלות בית ראשון הייתה קצרה יחסית, כ-70 שנה.
ואולי רמוז במילה "שבעת":
"שבעת" עולה 772 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 777
שבעים שנה עולה 777

לפי חז"ל פורים התרחש בתקופה של גלות בית ראשון. בפורים, בני ישראל
קבלו את התורה מאהבה מה שלא עשו בהר סיני, שקיבלו את התורה מיראה
("כפה עליהם ההר כגיגית").

בפעם השנייה כתוב
פרק ח' פסוק י':
"ויחל עוד שבעת ימים אחרים ויסף שלח את היונה מן התבה"
היונה נשלחת עוד פעם מהתבה. בדומה לבני ישראל שנשלחו מגלות בית
ראשון.
היונה נשלחת אחרי שבעת ימים, בדומה לבני ישראל שנשלחו אחרי שבעים
שנה, ואחרי קבלת התורה מאהבה בפורים.
ורמזים:

(1) "שבעת ימים אחרים ויסף שלח"
ראש תיבות, אותיות: ש', י', א', ו', ש' עולה 617
הדברות עולה 617

(2) "ויחל עוד שבעת ימים אחרים ויסף שלח"

באתב"ש :

פמסך זפק בשזא מימי תסגמי פמחו בכס

ראש תיבות, אותיות : פ', ז', ב', מ', ת', פ', ב' עולה 611

תורה עולה 611

(3) "עוד שבעת ימים"

באתב"ש :

זפק בשזא מימי עולה 597 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה 611

תורה עולה 611

(4) "שבעת ימים אחרים ויסף שלח"

באתב"ש :

בשזא מימי תסגמי פמחו בכס

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ב'+א', מ'+י', ת'+י', פ'+ו', ב'+ס' עולה 611

תורה עולה 611

(5) "שבעת ימים אחרים ויסף שלח את"

באתב"ש :

בשזא מימי תסגמי פמחו בכס תא עולה 1540 ועוד 6 מילים עולה

1546

בפורים קבלו את התורה מאהבה

1546

(6) "ימים אחרים"

באתב"ש :

מימי תסגמי עולה 613

תרי"ג עולה 613

(7) "עוד שבעת ימים"

באתב"ש :

זפק בשזא מימי עולה 597 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה 611

תורה עולה 611

בתוך שבעת ימים אחרים, קרי שבעים שנה, קיבלו התורה מאהבה ונשלחו מהגלות.

בתוך שבעים שנה שבין בית ראשון לבית שני, בני ישראל חזרו לתורה ונגאלו.

גלות בית שני נמשכת הרבה זמן, אבל מתי תבוא הגאולה. ואולי רמוז העניין במה שכתוב בפעם השלישית - "וייחל עוד שבעת ימים וישלח את היונה". שלמרות שיהיו בגלות (היונה בתבה) עוד שבעת ימים, עוד הרבה שבעת ימים, קרי הרבה פעמים שבעים שנה, בסוף "וישלח את היונה", בני ישראל ישלחו מהגלות.

בגלות, התורה שומרת על בני ישראל, ובזכות לימוד התורה ושמירת תרי"ג מצוותיה בגלות, נזכה לראות את הגאולה השלמה. בגלות בית שני, גלות אדום, בני ישראל בין הגויים אבל בכל קהילותיהם התורה מחזיקה אותם.

ורמזים:

(1) "שבעת ימים וישלח" באתב"ש: בשזא מימי פמבכס עולה 612 למניין המילה 'דברות'

(2) "אחרים וישלח" עולה 613
תרי"ג עולה 613

במשך "שבעת ימים", קרי השנים בגלות, יש תורה, ובסוף התקופה יש יציאה מהגלות "וישלח". ובדומה ליונה שבפעם השלישית לא חזרה לתבה, כך בני ישראל לא יחזרו עוד לגלות.

ועוד:

בפעם השנייה כתובה המילה "ויחל":

רש"י (על המילה "ויחל"): "לשון המתנה וכן 'לי שמעו ויחל' (איוב כ"ט, כ"א) והרבה יש במקרא"

ובפעם השלישית כתובה המילה "וייחל":

רש"י (על המילה "וייחל"): "וייחל הוא לשון 'ויחל'. אלא שזה לשון ויפעל וזה לשון ויתפעל. 'ויחל' וימתן, 'וייחל' ויתמתן"

שפתי חכמים: "רוצה לומר כי היה דבר שמצייר השכל, ואין צריך עיון על זה, מאחר שיבשו בשבעת ימים שימתין עוד שבעת ימים וייבשו יותר (מהרש"ל)"

פירושה של המילה "ויחל" וימתן' ושל המילה "וייחל" ויתמתן', שניהם לשון המתנה.

ההמתנה בפעם השלישית היתה בגלל מה שראה נח בפעם הקודמת ששלח את היונה. השכל הפשוט אמר לו לחכות עוד שבעת ימים ולבדוק כמה ירדו המים.

ונקח מזה מוסר :

'מים' רמז לתורה. וגם המים של המבול רומזים על התורה. באו מים שרומזים על תורה ונקמו בדור המבול כי הפרו את התורה, קרי המצוות השכליות והמצוות שנתנו לאדם הראשון, והשחיתו את העולם שנברא בהסתכלות בתורה.

ובודק נח :

"הקלו המים מעל פני האדמה" , בדק אם הסתיימה הנקמה במים, קרי האם העונש נגמר.

(כתוב כאן "האדמה" שרומז על עניין הקשור לאדם, קרי האם העונש לאדם נגמר)

ונח שולח את היונה מהתבה לפי הערכתו את המצב :

"וייחל עוד שבעת ימים"—המתין נח, לפי הערכתו, לדעת אם יבשה הארץ. ובדומה גאולת ישראל מהגלות לפי הערכת מצב. האם יבשו מעשינו הרעים, האם חזרנו בתשובה.

ההמתנה בגלות בפעם השלישית, גלות אדום, ממשיכה עד היום.

וכתוב על הגאולה :

ישעיהו ס', כ"ב: "בעתה אחישנה"

ואמרו חז"ל או עד סוף הגזירה ("בעתה") או ימהר לבוא הגאולה ("אחישנה").

מצבנו בגלות נבדק בזה. אם חוזרים בתשובה ניגאל יותר מהר. ואם לא, חס וחלילה, אולי נחכה בגלות עד סוף הגזירה (כל עוד המצב לא משתנה, נישאר עוד בגולה)

ועוד אמרו חז"ל :

ירושלמי יומא, פרק א, הלכה א' : "כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו"

כביכול, אם הגלות ממשיכה גם אנחנו אשמים בזה.

וכמו בשליחות של היונה, שלא יוכלו לצאת מהתבה עד שהבדיקה חזרה חיובית ("קלו המים"), כך לא יוצאים מהר יותר מהגלות עד שהבדיקה תהיה חיובית.

* * * * *

"ויבן נח מזבח"

פרק ח' פסוק כ':

"ויבן נח מזבח לה' ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלת במזבח"
יונתן בן עוזיאל: "ובנא נח מדבחה קדם יי הוא מדבחה דבנא אדם בעידן דאיטריד מן
גינתא דעדן ואקריב עלוי קרבנא ועלוי אקריבו קין והבל ית קרבנהון וכד נחתו מוי
דטבענא איתצד ובנייה נח..."

לפי תרגום יונתן בן עוזיאל נח לא הקים מזבח חדש אלא בנה את המזבח
שהקריבו עליו אדם הראשון, קין, והבל. מזבח שנחרב על ידי מי המבול.

ורמזים:

(1) "נח מזבח לה' ויקח" עולה 295 ועוד 4 מילים עולה 299
מזבח אדם קין הבל עולה 299

(2) "נח מזבח" ראש וסוף תיבות, אותיות: נ'+ח', מ'+ח' עולה 106
אדם קין הבל ראש תיבות, אותיות: א', ק', ה' עולה 106

(3) "נח מזבח לה' ויקח"
באתב"ש:
טס יעשס כמעקץ פמדס
עולה 1013 ועוד 15 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1032
מזבח שהקריב עליו אדם קין הבל עולה 1032

(4) "ויבן נח מזבח לה' ויקח מכל"
באתב"ש:
פמשט טס יעשס כ--ץ פמדס ילך
סוף תיבות, אותיות: ט', ס', ס', צ', ס', ד' עולה 299
מזבח אדם קין הבל עולה 299

(5) "ויבן נח מזבח לה' ויקח מכל הבהמה"
באתב"ש:
פמשט טס יעשס כ--ץ פמדס ילך צשציץ
ראש תיבות, אותיות: פ', ט', י', כ', פ', י', צ' עולה 299
מזבח אדם קין הבל עולה 299

* * * * *

"אשר הוא חי"

פרק ט' פסוק ג':

"כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל"
כאן הותר לנח ולבניו אכילת בשר.

ונשאלת השאלה:

מה משמעות המילים: **"אשר הוא חי"**?

הלא כל דבר שרומש הוא חי.

ורמש חי (כמו שהוא) היה אסור להם לאכול כי זה אבר מן החי. וכפי שלמדו חז"ל מהפסוק אחריו שנאסר להם אבר מן החי:

פרק ט' פסוק ד':

"אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו"

וכאן כתוב: **"כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה"**

ואם הכוונה לרמש שחי אחרי המבול ("אשר הוא חי" – עכשיו, ולא לפני זה), ולא לרמש שהיה לפני המבול, גם זה לא יכול להיות. כי כל הרמש לפני המבול מתו (חוץ מהדגים) ואחרי כל כך הרבה חדשים מה נשאר מהם? ואיך אפשר להבחין בין דג שחי לפני המבול לבין דג שחי אחרי המבול?

רד"ק: "חסר ו"ו השימוש.... וכאלו אמר כל רמש ואשר הוא חי. וכל רמש כולל כל חית הארץ והעוף. ואמר "אשר הוא חי" על הדגים. או יהיה פירושו בלא חסרון ו"ו ויהיה רמש כלל לכל. כי גם הדגים רומשים במים כמו שאמר "ואת כל נפש החיה הרומשת". ואמר "אשר הוא חי", כאלו אמר כל רמש שהוא נפש חיה"

הרד"ק נותן שני טעמים:

- **"אשר הוא חי"**, נאמר עבור הדגים

(וזה מתאים מאוד לדגים כי הם חיו לפני, ובתוך, ואחרי המבול).

"הוא חי"

באתב"ש:

צפת סם עולה 670 ועוד 5 אותיות ועוד 2 מילים עולה **677**

התיר הדגים עולה **677**

- **"אשר הוא חי"**, נאמר לתיאור כללי של כל יצור שיש לו נפש חיה.

ונראה לי להגיד:

נאמר לאדם הראשון:

בראשית א', כ"ט:

"ויאמר אלקים הנה נתתי לכם כל עשב זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ

אשר בו פרי עץ זרע לכם יהיה לאכלה"

רש"י: "ולא הרשה לאדם ולאשתו להמית בריאה ולאכל בשר"

שפתי חכמים (אות פ'): "משמע דווקא להמית בריאה לא התיר להם, אבל מתה מאליה

מותר להם לאכלה"

רשב"ם: "אבל בשר לא הותר לאדם הראשון עד שבא נח"

מכאן אנו רואים שיש דעות בחז"ל על מה נאסר או מה הותר לאדם הראשון לאכול (לפני

המבול).

- נאסר להם אכילת כל סוגי הבשר ורק יוכלו לאכול מהצומח
- רק נאסר להם בשר תאוה (בשר מבהמה שנהרגה), אבל בשר נבלה (מבהמה שמתה מאלה) יוכלו לאכול

ויתכן שהמילים **"אשר הוא חי"** בא להתיר לנח ובניו 'רק' בשר שחוט מהחי. כי ראינו שיש דעה שלפני המבול הותר להם בשר נבלה. והחידוש כאן שעכשיו אחרי המבול הותר להם לשחוט חיות ובהמות כדי לאכול מבשרם (מה שהיה אסור להם לפני המבול. ועכשיו נאסר להם בשר נבלה).

- יוצא (לפי הדעה שהותר בשר נבלה לפני המבול):
- לפני המבול הותר בשר נבלה, ונאסר בשר תאוה.
- אחרי המבול נאסר בשר נבלה, והותר בשר תאוה.

- יוצא (לפי הדעה שנאסר להם כל סוגי בשר לפני המבול):
- לפני המבול נאסר בשר נבלה ונאסר בשר תאוה

- אחרי המבול המשיך האיסור על בשר נבלה אבל הותר בשר תאוה
- ולפי זה יש שפירשו **"אשר הוא חי"**: מכאן שלא התיר אכילת נבלות. כלומר, בבוא אדם לאכול מן החי, על החי להיות חי ולא מת (הוא צריך לשחוט בהמה חיה כדי לאכול מבשרה).

ורמזים:

- (1) **"כל רמש אשר הוא חי"** עולה 1121 ועוד 13 אותיות עולה **1134**
לא התיר נבלות עולה **1134**
- (2) **"רמש אשר הוא חי לכם י-ה-י-ה"** עולה 1191 ועוד 18 אותיות עולה **1209**
לא התיר להם נבלות עולה **1209**
- (3) **"כירק עשב נתתי לכם"** עולה 1652 ועוד 14 אותיות ועוד 4 מילים עולה **1670**
לא התיר להם אכילת נבלות עולה **1670**
רק התיר מהחי כירק עשב ולא מהנבלה.

- (4) **"חי לכם י-ה-י-ה"**
באתב"ש:
סם כלי מצמץ עולה 420 ועוד 3 מילים עולה **423**
אסר להם נבלה עולה **423**
זאת אומרת, עכשיו אי אפשר עוד לאכול נבלות.

והוסיף הרב סעדיה גאון:
רס"ג (על המילים **"כל רמש"**): **"כל רמש טהור חי"**
שהכוונה כאן שהותר לבני נח רק רמש טהור (ולא מהטמאים).
ורמז לדבריו:

(1) "כל רמש", ראש תיבות, אותיות: כ', ר' עולה 220
טהור עולה 220

(2) "אשר הוא חי", אותיות ברצף: ר', ה', ו', א', ח' עולה 220
טהור עולה 220

* * * * *

"כל רמש אשר הוא חי"

בראשית פרק ט' פסוק ג' :

"כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל"
רמב"ן (על המילים "כל רמש אשר הוא חי") : "ירמוז לבהמה ולחיה ולעוף וגם לדגי הים"

לפעמים המילה 'רמש' פרושו רק הדברים הזוחלים על האדמה ובים (ראה רש"י בראשית). אבל כאן פרושו חז"ל (ראה גם אבן עזרא), "כל רמש" כולל כל "אשר הוא חי", כלומר בהמה חיה עוף ודג. הותר לנח ולמשפחתו ולזרעו לאכול בשר.

ורמזים :

"כל רמש אשר הוא חי" באתב"ש : לך גיב תבג צפת סס
עולה 1140 ועוד 13 אותיות עולה 1153
'לחיה לבהמה לעוף לדג' באתב"ש : כסמץ כשציץ כזפו כקר
עולה 1153

וגם :

"חי לכם יהיה לאכלה" עולה 224 ועוד 14 אותיות עולה 238
'חיה בהמה עוף דג' עולה 238

"יהיה לאכלה כירק עשב"

באתב"ש :

מצמץ כתלכץ למגד זבש
סוף תיבות, אותיות : **צ', ד', ש' עולה 484**
"לבהמה ולחיה ולעוף וגם לדגי הים" עולה 484

* * * * *

"דמו לא תאכלו"

פרק ט' פסוק ד':

"אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו"

רש"י: " 'בשר בנפשו', אסר להם אבר מן החי... 'בנפשו דמו', הרי דם מן החי "

(1) **"דמו לא תאכלו"**

ראש תיבות אותיות: ד', ל', ת', עולה 434

איסור דם מן החי עולה 434

(2) **"אך בשר בנפשו דמו לא"**

באתב"ש:

תל שבג שטובף קיף כת

סוף תיבות אותיות: ל', ג', פ', ת', עולה 593

איסור אבר מן החי עולה 593

(3) **"בשר בנפשו דמו"**

באתב"ש:

שבג שטובף קיף עולה 892 ועוד 3 מילים עולה 895

איסור אכילת דם מן החי עולה 895

(4) **"דמו לא תאכלו"**

באתב"ש:

קיף כת אתלכף עולה 1141 ועוד 10 אותיות ועוד 3 מילים עולה 1154

לא תאכלו בשר או דם מן החי עולה 1154

* * * * *

"לדרת עולם"

פרק ט' פסוק י"ב:

" ויאמר אלקים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם"

רש"י: " נכתב חסר שיש דורות שלא הוצרכו לאות לפי שצדיקים גמורים היו כמו דורו של חזקיהו מלך יהודה ודורו של רבי שמעון בן יוחאי (ב"ר)"

"אשר אתכם לדרת עולם" עולה 1742 ועוד 4 מילים ועוד 15 אותיות עולה **1761**
דורות של שמעון בן יוחאי וחזקיהו מלך יהודה עולה **1761**

* * * * *

"את קשתי נתתי בענן"

בראשית פרק ט' פסוק י"ג:

"את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ"

הקשת בענן ולא בשמים הבהירים.
להגיד:

כאשר העולם חייב עונש כליה מופיע ענן שמחשיך את העולם. לרמוז על מעשיהם האפלים. ואז מופיע 'קשתי' בתוך הענן להזכיר כי ה' שומר הברית ולא מעניש את כל העולם בכליה כפי שחייבים.

במישור הרעיוני:

'ענן' דרכו להפריד בין הארץ ובין השמים, כמין מסך.
כאשר האדם חייב עונש כאילו יש ענן שמפריד בינו לבין ה'.
מעשיו הרעים מפרידים ומקשים לתפילתו לעלות ישירות ולהתקבל בשמים.
"את קשתי נתתי בענן" – צריך לדעת בענן יש:
"קשתי" עולה 810 ועוד המילה עולה 811 למנין המילים "א-ל רחום וחנין"
(באתב"ש: ת-ך דספי פסטפט)
רמז על חסדיו ורחמיו. שגם מתוך דברים האפלים ('בענן') יש דרך להשיג כפרה.
כלומר יש דרך להינצל מהעונש ולזכות בחנינה ורחמים ('קשתי').
לא כתוב 'את קשתי שמתי בענן' אלא "נתתי בענן". כלומר הקשת רומז על מתנת חנין, על חנינה.

'קשתי' זה כלי מלחמה. להזכיר לאדם כאשר יש ענן, כלומר הפרדה (בגלל מעשיו) בינו לבין בוראו, צריך:

'קשתי' עולה 800

צריך:

'להשיב מלחמה ליצר' עולה 800

כלומר לחזור בתשובה, להיות:

בעל תשובה באתב"ש: **שזך אבפשץ** עולה 800

כי התשובה תגרש את הענן המפריד.

- וזה רמוז במילים :
- "את קשתי נתתי בענן"** באתב"ש : **תא דבאם טאאם שזטט** עולה 824
- להזכיר לאדם למעט אצלו :
- "את הגשמים"** באתב"ש : **תא צרבימפא** עולה 824
- של העולם הזה :
- כי זה גורמת להפרדה מהרוחניות. וכל עוד שלא עושים תשובה החושך יישאר :
- "לא ימיש עמוד הענן"** עולה 824
- (שמות י"ג, כ"ב)
- עד שמקיימים :
- 'הוי עמלים בתורה'** עולה 824
- ביום וגם :
- 'לימוד התורה כל הלילה'** באתב"ש : **כמפק צאפגץ לך צכמכץ** עולה 824
- כי :
- "ותורה אור"** עולה 824
- (משלי ו', כ"ג-כ"ד כי נר מצות ותורה אור")
- אור התורה יגרש את החושך.
- ועוד :
- בראשית פרק ט' פסוק ט"ז :
- "והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן"**
- ידוע :
- "לב האדם רע"** עולה 352
- וכאשר נכשל יש :
- מקטרג** עולה 352
- וענן מופיע לסמן מצב הרע :
- "בענני ענן"** עולה 352
- כלומר :
- "והיה בענני ענן"** באתב"ש : **פצמצ שזטטם זטט** עולה 378
- כאשר יש :
- התדרדרות** באתב"ש : **צאקקגפא** עולה 378
- אז זקוקים לכפרה :
- 'בחסד ורחמים'** עולה 378
- כלומר מתנת חיים.
- כי כאשר :
- "והיה בענני ענן על הארץ"** עולה 774
- צריכים מהר להפוך :
- 'מידת הדין למידת הרחמים'** באתב"ש : **ימקא צצקמט כימקא צגסימי** עולה 774
- וה רק כאשר מכבדים, כלומר כאשר שומרים התורה :
- 'כבוד התורה'** באתב"ש : **לשפק צאפגץ** עולה 774

ואז כאשר יש מצב של (שמות ל"ב, ח'): **"סרו מהר מן הדרך אשר ציותם"** באתב"ש: **חגף יתג יט צקגל תבג המסאי** עולה 977 ומופיע ענן:
"כי אין בנו מעשים" באתב"ש: **לם תמט שטף יזבמי** עולה 977
 אז, **"ונראתה"**:
"הקשת בענן" עולה 977
 לסמל שאפשר לבעל תשובה להשיג סליחה וכפרה, מתנת חינוך (כלומר "קשתי נתתי בענן").

במילה "הקשת" יש גם רמז איך להשיג הכפרה.
 כי יש במילה 'הקשת' רמז למתן תורה:
הקשת באתב"ש: **דבא** עולה 97
 למנין המילה **'סיני'** (באתב"ש: חמטם)
 ולמנין המילה **'נסלח'** (באתב"ש: טחכס)
 לרמז:
 הדרך לקבל סליחה זה דרך סיני כלומר דרך התורה שניתנה בסיני.
 ואם תופסים הדרך הזה זוכים לנאמר "ונסלח לו", זוכים להיכנס:
"לתרקלין" באתב"ש: **כאאזכמט** עולה 97

* * * * *

"ונראתה הקשת"

פרק ט' פסוק י"ד:

"והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן"
רש"י: "כשתעלה במחשבה לפני להביא חשך ואבדן לעולם"

"ונראתה הקשת" עולה 1467 ועוד 2 מילים עולה 1469
תעלה מחשבה לפני להביא חשך ואבדן עולה 1469

* * * * *

"נח איש האדמה"

פרק ט' פסוק כ':

"ויחל נח איש האדמה ויטע כרם"

בלי יקר: "...שמסיק בילקוט (שמעוני רמז ס"א) שנזדווג לנח השטן כשנטע הכרם"

"ויטע כרם" עולה 355 ועד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 364 למנין המילה 'השטן'.

ועוד:

"נח איש האדמה ויטע כרם" עולה 779

'נזדווג לנח השטן' באתב"ש: טעקפפר כטס צבנט עולה 779

* * * * *

"ויטע כרם"

פרק ט' פסוק כ':

"ויחל נח איש האדמה ויטע כרם"

רש"י: "עשה עצמו חולין..."

והרמז:

"ויחל נח" אותיות ברצף: וי, יי, ח', ל', נ' אותיות המילה 'חולין'.

ונשאלת השאלה:

מאיפה היה לנח זמורה לנטוע?

יש אומרים שלקח זמורות איתו בתבה:

רש"י: "כשנכנס לתבה הכניס עמו זמורות ויתורי תאנים (בראשית רבא שם)"

ויש אומרים שהמבול הביא לו זמורות מגן עדן:

בעל הטורים: "ויטע ג' במסורה, 'ויטע כרם', 'ויטע ה' א-ל-ה-ים גן בעדן' (לעיל ב', ח'), 'ויטע אשל' (להלן כ"ט, ל"ג), דרשו רבותינו מהיכן לקח הנטיעה מגן עדן וגם אברהם לקח האשל מגן עדן"

וכתוב במדרש:

תנחומא נ"ח י"ג: "אמרו חכמים, בו ביום נטע, בו ביום עשה פרות, בו ביום בצר, בו ביום

דרך, בו ביום שתה, בו ביום נשתכר, בו ביום נתגלה קלונו"

(גם יונתן בן עוזיאל כתב שבצר. אמנם לא כתוב בתורה שבצר ושדרך, רק שנטע ושתה מהיין)

ואולי הנסים שנעשו בכרם, שנטע והוציא יין באותו יום מראים שהזמורות היו

מיוחדות, קרי מגן עדן.

והרמז:

"ויטע" באתב"ש: פמנז עולה 177

גן עדן עולה 177

ועוד:

בתחילה נח נקרא "איש צדיק" וכאשר נטע כרם נקרא "איש האדמה".

ההפרש בין ערך המילה 'צדיק' (204) לבין ערך המילה 'האדמה' (55) הינו **קמט**

(149=204-55).

קמט באתב"ש: דין

לרמז:

כאשר אימת הדין היתה עליו "איש צדיק" וכאשר נחלשה אימת הדין אצלו ("עשה עצמו

חולין") נקרא "איש האדמה". כי צדיק עיניו בראשו והוא רואה את הנולד, ונח לא ראה

את הנולד ממעשיו, שנשתכר ונתבזה.

* * * * *

נח והיין

פרק ט' פסוקים כ"א-כ"ב:

"וַיַּחֲלֵ נֹחַ אִישׁ אֶדְמָה וַיֵּטֶע כְּרֶם. וַיֵּשֶׁת מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל בַּתּוֹךְ אֹהֱלָה"

גפן עולה 133

היין עולה 75

כאשר לוקחים **גפן** ומוציאים ממנו את **היין**, $133 - 75 = 58$, נשאר **'נח'** (העולה 58).
כי נח היה הראשון אחרי המבול שנטע כרם ולקח גפן והוציא את היין ממנו ושתה את היין והשתכר.

* * * * *

"וישת מן היין"

פרק ט' פסוק כ"א:

"וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה"

"היין וישכר" עולה 611 למנין המילה 'תורה'.

וגם:

"כרם וישת מן היין"

ראש וסוף תיבות, אותיות: כ'+ס', ו'+ת', מ'+ן', ה'+ן' עולה 611
תורה עולה 611

ונראה לי להגיד:

ייתכן שנח התכוון, בשתיית היין, לקיים מצוות תורה:

בראשית פרק א' פסוק כ"ח: "פרו ורבו ומלאו את הארץ"

מצוות פרו ורבו (כי היין מגדיל תאוות המשגל):

"וישת מן היין"

סוף תיבות, אותיות: ת', ו', ו', ו' עולה 500

פרו ורבו עולה 500

וגם:

"איש האדמה ויטע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה"

ראש תיבות, אותיות:

א', ה', ו', כ', ו', מ', ה', ו', ו', ב', א' עולה 98

"פרו ורבו ומלאו את הארץ"

ראש תיבות, אותיות: פ', ו', ו', א', ה' עולה 98

וגם:

"איש האדמה" באתב"ש: תמב צתקיץ

עולה 92 סוף תיבות, אותיות: ב', ו', ו' עולה 92

"פרו ורבו ומלאו" ראש תיבות, אותיות: פ', ו', ו' עולה 92

אבל נח שתה יותר מדי והשתכר.

ואחרי מעשיו היה צריך כפרה:

"היין וישכר ויתגל בתוך אהלה"

סוף תיבות, אותיות: ו', ר', ל', ו', ה' עולה 305

כפרה עולה 305

ואמרו חז"ל (סנהדרין ע', א'), נח היה צריך ללמוד מאדם הראשון שאכל מעץ הגן (שתה יין מפרי עץ הדעת טוב ורע), נכשל והיה צריך כפרה : **הגפן באתב"ש : צוט** עולה 305 למנין המילה 'כפרה'.
לרמוז : שהגפן יכול לגרום לאדם להצטרך כפרה.

ובגמרא (סנהדרין ע', א') כתוב "י"ג ווין נאמרו ביין" כמו "ויטע", "וישת"...
(אמנם בבראשית רבה ל"ו, ד', דורש י"ד ווין במקום י"ג)

ובמישור הרעיוני :
נאמר לפי שיטת הגמרא - י"ג ווין :
המילים י"ג ווין עולה למנין 85 למספר האותיות המנימלי של ספר בתורה.
כמו שאמרו חז"ל, פרשת "ויהי בנסוע הארון..." "ספר תורה בפני עצמה היא, ויש שם 85 אותיות.
לרמוז : יין משבש השכל. וגם בדברי תורה של ספר התורה הקטן ביותר.

וראיתי עוד הסבר באתר חידוש, למה דווקא המספר 13. שהיין משבש את יצר הטוב שמצטרף לאדם בגיל 13 (אבות דר"נ ט"ז, ב'). ואז תחת ההשפעה של היין יצר הרע שולט יותר על האדם.

נח ראה עולם נחרב, ואולי היה זקוק לשמחה, וכתוב ביין :
תהלים ק"ד פסוק ט"ו : "יין ישמח לבב אנוש"
ויש רמז בזה לקלון שיהיה לנח משתיית היין :
"יין ישמח לבב אנוש" סוף תיבות, אותיות : 'ן, 'ח, 'ב, 'ש' אותיות המילים 'נח בש'.

"יין ישמח לבב אנוש" ראש תיבות, אותיות : 'י, 'י, 'ל, 'א' עולה 51 ועוד 4 אותיות עולה 55 למניין המילה "ויחל" (כולל המילה).
שהיין יגרום בושה לנח ועל ידי היין הוא יעשה עצמו חולין.
וגם :

"ויין ישמח" עולה 434
"נח איש האדמה" עולה 424 ועוד 10 אותיות עולה 434
נטיעת הכרם ושתיית היין העבירו אותו מתואר "איש צדיק" לתואר "איש אדמה".

כי לא נזהר ביין ושתה יותר מדי ונתגל בתוך אהלו (ונתגלה בזיונו).
"ויתגל" עולה 449 ועוד 5 אותיות עולה 454
"י"ג ווין נאמרו ביין" עולה 454

יש אומרים (ראה רבנו בחיי בראשית ט', כ') שנח היה הראשון שנטע כרם, כלומר כמה עצי גפן ביחד (כי לפניו נטע כל אחד רק גפן אחד לעצמו).

הכרם עולה 265
גפנים באתב"ש : רוטמי עולה 265
(גפנים זה רבים של המילה גפן, שבכרם יש כמה גפנים)

וחז"ל בקרו את נח על זה (נח רבה ל"ו, ג'), שלא היה לו לנטוע כרם, וגם לא מיד ביציאתו מהתבה, אלא לנטוע נטיעות אחרות. כרם, זה צירוף של כמה גפנים ביחד (ה' גפנים, משנה כלאיים ה', א') והיין שעושים מפרי הגפן, מפרי הכרם, משפיע על השכל:

ה' גפנים באתב"ש : צ' רוטמי עולה 355
השכל עולה 355

וניקח מזה מוסר :
לא להשתמש באמצעים לא טובים להשיג מטרה טובה, כי הסכנה גדולה מדי ואפשר בקלות להיכשל.

* * * * *

"וידע נח"

פרק ט' פסוק כ"ד :

"וויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן"

ושואלים, איך ידע נח מי עשה לו את זה (כי נח ישן, הלא כתוב "וויקץ נח")?
ומתרצים :

כלי יקר : "וכי ראה נח זה בנבואה"

"עשה לו בנו הקטן" סוף תיבות, אותות : ה', ו', ו', ו' עולה 67
"בנבואה" עולה 66 ועוד המילה עולה 67

ואולי הנבואה הייתה בעזרת מלאך כמו שכתב הרמב"ם (ב"מורה נבוכים"), שכל נביא מתנבא בעזרת מלאך, פרט למשה רבנו.

והרמז :

"וידע" עולה 90 ועוד המילה עולה 91

מלאך עולה 91

וגם :

"מיינו וידע את אשר"

באתב"ש :

יממטף פמקז תא תבג

סוף תיבות, אותיות : ה', ז', א', ג' עולה 91

מלאך עולה 91

וגם :

בכל השיחה של נח 91 אותיות (ראה למטה, וזה גם רומז למלאך).

וגם :

"את אשר עשה לו בנו הקטן"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

א'+ת', א'+ר', ע'+ה', ל'+ו', ב'+ו', ה'+ו' עולה 776

בעזרת המלאך עולה 775

ועוד :

רש"י (על המלים "ארור כנען") : "אתה גרמת לי שלא אוליד בן רביעי אחר

לשמשני..."

"את אשר עשה לו" סוף תיבות, אותיות : ת', ר', ה', ו', אותיות המילה 'תורה'.

לרמז :

בנו הקטן ביטל ממנו מצות התורה שהיתה בידו.

שלא היה יכול עוד לקיים מצוות פרו ורבו :

"אשר עשה" באתב"ש : **תבג זבץ**

ראש וסוף תיבות, אותיות : ת'+ג', ז'+ץ' עולה 500

פרו ורבו עולה 500

כי בנו הקטן סרסו (רש"י, גמרא) :

"וייקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו"

באתב"ש :

פמדה טס יממטף פמקז תא תבג זבץ כף

סוף תיבות, אותיות : ה', ס', ק', ז', א', ג', צ', ק' עולה 326

סרסו עולה 326

ואמר נח :

פרק ט' פסוקים כ"ה-כ"ז :

"ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ויאמר ברוך ה' אל-ה-י שם ויהי כנען עבד

למו. יפת אל-ה-י-ם ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד למו"

לא מצאנו שיחה של נח חוץ מהמילים האלו.

סה"כ אמר נח 24 מילים ו91 אותיות (לא כולל המילה "ויאמר" שכתובה פעמיים).

אחרי "וייקץ נח" הדבר הראשון מפיו, "ארור כנען".

רש"י (על המילים "בנו הקטן") : **"הפסול והבזוי"**

ורמז :

"אשר עשה לו בנו"

סוף תיבות, אותיות : ר', ה', ו', ו' עולה 217

"הפסול והבזוי" עולה 217

וגם :

"מיינו וידע" עולה 206 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה 217

"הפסול והבזוי" עולה 217

וגם :

"וידע את אשר עשה לו"

באתב"ש :

פמקז תא תבג זבץ כף

סוף תיבות, אותיות : ז', א', ג', צ', ק' עולה 181

"הפסול" עולה 181

ועוד :

סה"כ אמר נח 24 מילים.

ביזה עולה 24

לרמוז :

בנו הקטן היה בזוי וביזה אותו.

גמרא סנהדרין ע', א': "רב ושמואל, חד אמר סרסו וחד אמר רבעו"

ורמוז :

"נח מיינו וידע" עולה 264 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה 278
רבעו עולה 278

וגם :

חוטא עולה 24

לרמוז :

שבנו הקטן הוא חוטא כי שימש בתבה.

ולפי מה שאמרו חז"ל :

"שלושה שמשו בתבה עורב, כלב, וחם"

ובנו הקטן ראה (גילה) את ערות אביו (בראשית ט', כ"ב-"וירא חם אבי כנען את ערות אביו") :

"מיינו וידע את אשר"

סוף תיבות, אותיות : ו', ע', ת', ר', אותיות המילה **'ערות'**.

וגם :

"עשה לו בנו הקטן"

באתב"ש :

זבץ כף שטף צדנט

ראש וסוף תיבות, אותיות : ז'+צ', כ'+ף', ש'+ף', צ'+ט' עולה 676
ערות עולה 676

נח קלל את כנען נכדו, בנו של חם, ולא את חם. ואמרו חז"ל (ראה חזקוני) שנח לא קלל את חם כי חם קיבל ברכה (בראשית ט', א')-"ויברך א-ל-ה-י-ם את נח ואת בניו". וגם רצה שהקללה תמשך לעולם בזרעו של חם (ראה רבנו בחיי), אז קלל את כנען בכורו ודרכו את כל זרעו שיוליד. וראה חזקוני שהביא דעת יש אומרים שזה היה כנען שראה ערות אביו והלך וגילה הדבר בחוץ. ואולי קצת רמז לזה :

"בנו הקטן" באתב"ש : שטף צדנט עולה 542

"ארור כנען" באתב"ש : תגפג לטזט עולה 541

(שבנו הקטן היה כנען)

* * * * *

”יפת...ליפת”

פרק ט' פסוק כ"ז :

”יפת אלקים ליפת וישכון באהלי שם ויהי כנען עבד למו”

”ליפת וישכון” עולה 906 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **917**

אשורית עולה **917**

אולי זהו רמז לכך שבזמן הזה כותבים מזוזות רק בלשון הקודש (אשורית).
(ראה פירוש הרב קהתי על משנה מסכת מגילה פרק א' משנה ח').

* * * * *

בני חם, בני יפת, ובני שם

בבני יפת כתוב (או שזה משפט כללי על כל בני נח):

פרק י' פסוק ה':

"מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש ללשנו למשפחתם בגויהם"

(ראה פרוש הרמב"ן שמפרש הפסוק הזה על בני יפת. ולפי הפרוש הזה נתייחס למשמעות של הפסוק הזה).

בבני חם כתוב:

פרק י' פסוק כ':

"אלה בני חם למשפחתם ללשונותם בארצותם בגויהם"

בבני שם כתוב:

פרק י' פסוק ל"ב:

"אלה בני שם למשפחתם ללשונותם בארצותם לגויהם"

יש כמה שנויים במילים ובסדר מיקום המילים בפסוקים אלו:

1) אם הפסוק הראשון מדבר רק בבני יפת, הסדר שונה לחלוטין מהסדר בבני חם

ובני שם. בבני יפת כתוב ראשון "איי הגוים" ואחרי זה "בארצותם" ואחרי זה

"איש ללשנו", ואחרי זה "למשפחתם"

2) בבני יפת ובני חם כתוב **"בגויהם"** (מתחיל באות ב'), ובבני שם כתוב **"לגויהם"**

(מתחיל באות ל')

והשאלה למה?

ונראה להגיד:

יש כאן כמה רמות של שייכות בין אנשים (שמחבר בין אנשים). והם, מהרמה הגבוה ביותר לרמה הנמוכה ביותר: משפחה, לשון, ארץ, גוי.

משפחה – רמת השייכות הכי הגדולה המחברת בין אנשים. זה הדבר שיש בה הבדלים הפחותים ביותר בין מרכיבה. אנשים מאותה משפחה גרים ביחד בשלום, בשלווה ובאהבה, ובכבוד הדדי.

לשון – שפה, רמת השייכות המחברת בין אנשים אחרי המשפחה. לשון מבדיל בין תרבויות שונות. בדרך כלל אנשים עם אותו שפה יש להם אותה תרבות.

ארץ – מקום מגורים. רמת השייכות המחברת בין אנשים אחרי המשפחה והלשון. בדרך כלל אנשים הגרים באותה הארץ מרגשים שייכות בניהם, אבל פחות שייכות מאנשי משפחה ומאנשים עם אותה הלשון.

גוי – קשר לאום, רמת השייכות (נמוכה יחסית ביו אנשים) המחברת בין אנשים תחת אותו השלטון (ולאו דווקא אנשים עם אותה הלשון או אנשים הגרים באותה ארץ). כלפי חוץ (כלפי גוים אחרים) אנשי הגוי, אנשים מאותו הלאום, פועלים כיחידה אחת (לדוגמה במלחמה, "לא ישא גוי אל גוי חרב").

בבני יפת בולטת רמת הפירוד.

רמב"ן: "בני יפת יושבי איי הים והם נפרדים. כל אחד מבניו באי אחר יושב לבדו, וארצותם רחוקות זו מזו"

ולפי זה אצלם כתוב סדר רמת השייכות מהנמוכה יותר לרמת השייכות הגבוהה יותר, מגוי עד משפחה.

אבל אצל בני חס ובני שם בולטת רמת האיחוד.
רמב"ן: "אבל בני חס כלם קרובים יושבי הארצות ולכן אמר, ויהי גבול הכנעני מצידון וגוי' (פסוק י"ט), ואמר בארצותם בגויהם (פסוק כ'), וכן בבני שם"
ולפי זה אצלם כתוב סדר רמת השייכות מהגבוהה יותר לרמת השייכות הנמוכה יותר, ממשפחה עד גוי.

ונראה לי להגיד:
שההבדל בין שימוש במילה "בגויהם" למילה "לגויהם" זה קשור לנושא זמן.
אצל בני יפת ובני חס כתוב "בגויהם", שהם ככה עכשיו (אחרי המבול) והם יישארו ככה לעולם, יישארו "בגויהם" (בתוך הגוים שלהם, רמז אות ב' – ביחד).
אבל אצל בני שם כתוב "לגויהם" שהם ככה עכשיו. אבל בעתיד יהיה שנוי ויצא מהם גוי אחד שלא יהיה שייך עוד "לגויהם" (רמז אות ל' – לחוד).
וזה בני אברהם אבינו ("ואעשך לגוי גדול..").

* * * * *

בלל שפת הארץ

פרק י"א פסוק ט':

"על כן קרא שמה בבל כי שם בלל ה' שפת כל הארץ ומשם הפיצם ה' על פני כל הארץ"

רש"י (על המילים "ומשם הפיצם"): "למד שאין להם חלק לעולם הבא (סנהדרין ל"ח)"

"כי שם בלל ה'" עולה 458

אין להם חלק לעולם הבא עולה 458

התחברות של שבעים אומות העולם למטרה רעה (כינוס של רשעים) רע לעולם, והם הפכו להיות כלי בידי השטן. כי המילה 'שבעים' מורה גם על טוב, כמו שבעים זקנים, וגם על רע, ולפי:

שבעים באתב"ש: בשזמי עולה 359 למנין המילה 'שטן'.

"שם בלל ה' שפת" עולה 1208 ועוד 4 מילים עולה 1212

כינוס רשעים רע לעולם' עולה 1212

ועוד:

לפני שבלל שפתם הם דברו שפה אחת, לשון הקודש (ראה גמרא ירושלמי מגילה א', ט' על הפסוק בראשית י"א, ו'- "הן עם אחד ושפה אחת לכלם"). אבל אחרי שבלל שפתם ופיזר אותם ("הפיצם") הם חזרו להיות 70 אומות נפרדות עם שבעים לשון, ולפי:

(1) "בלל ה' שפת כל הארץ" עולה 1214

שבעים לשונות עולה 1214

(2) "כן קרא שמה בבל"

ראש תיבות, אותיות: כ', ק', ש', ב' עולה 422

שבעים עולה 422

(3) "כי שם בלל"

באתב"ש:

לם בי שכך עולה 422

שבעים עולה 422

(4) "ומשם" עולה 386

לשון עולה 386

- (5) **"כן קרא שמה בבל כי שם בלל ה' שפת כל הארץ ומשם הפיצם ה' על פני"**
 באתב"ש :
לט דגת ביץ ששך לס בי שכך מ-ץ בוא לך צתגה פיבי צומהי מ-ץ זך וטם
 סוף תיבות, אותיות :
ט', ת', צ', ד', ס', י', ד', צ', א', ד', ה', י', י', צ', ד', ס' עולה 875
שבעים אומות עולה 875

- (6) **"ומשם הפיצם ה' על פני כל הארץ"**
 באתב"ש :
פיבי צומהי מ-ץ זך וטם לך צתגה
 עולה 1183 ועוד 24 אותיות ועוד 7 מילים עולה **1214**
שבעים לשונות עולה 1214

- (7) **"שמה בבל כי שם"**
 באתב"ש :
ביץ ששך לס בי עולה 804 ועוד 4 מילים עולה 808
שבעים לשון עולה 808

וכאשר הפיצם ביטל ברית האחדות (בראשית י"א, א'- "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים") שהייתה ביניהם.

- (1) **"ה' על פני כל הארץ"** עולה **612**
ברית עולה 612
- (2) **"שם בלל ה' שפת"**
 ראש תיבות, אותיות : **ש', ב', י', ש' עולה 612**
ברית עולה 612

- (3) **"שם בלל ה' שפת"**
 ראש וסוף תיבות, אותיות :
ש'+ס', ב'+ל', י'+ה', ש'+ת' עולה 1087
ביטל ברית האחדות עולה 1087

- (4) **"הפיצם ה' על פני כל הארץ"**
 באתב"ש :
צומהי מקעץ זך וטם לך צתגה
 עולה 1081 ועוד 6 מילים עולה **1087**
ביטל ברית האחדות עולה 1087

(5) "פני כל הארץ"

באתב"ש :

וטם לך צתגה עולה 603 ועוד 9 אותיות עולה **612**

עולה **612**

ברית

וכתוצאה מזה משה רבנו היה צריך להורות לבני ישראל לכתוב את התורה "באר הטב",
(דברים כ"ז, ה' – "וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר הטב") קרי "בשבעים לשון"
(רש"י) כדי שגם הגויים יוכלו לקרא ולהבין אותה כדי שאולי ילמדו וייקחו מוסר ויחזרו
בתשובה, ולפי :

(1) **"ומשם הפיצם"** עולה 611 למנין המילה 'תורה'.

עולה **225**

(2) **"הפיצם"**

"באר הטב" עולה 219 ועוד 6 אותיות עולה **225**

(3) **"כל הארץ ומשם הפיצם ה' על פני כל הארץ"**

ראש תיבות, אותיות: כ', ה', ו', ה', י', ע', פ', כ', ה' עולה **221**

"באר הטב" עולה 219 ועוד 2 מילים עולה **221**

* * * * *

"תרח הוליד את אברם"

פרק י"א פסק כ"ז:

"ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט"

גמרא בבא בתרא צ"א, א': "אמר רב: "אמיה דאברהם - אמתלאי בת כרנבו..."

ורמז:

"תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן"

באתב"ש:

אגס צפכמק תא תשגי תא טספג פתא צגט

ראש תיבות, אותיות: א', צ', ת', ת', ט', פ', צ' עולה **1470**

"אמיה דאברהם אמתלאי בת כרנבו" עולה **1470**

ועוד:

רמב"ן: "והנה תרח הוליד בניו הגדולים אברהם ונחור בעבר הנהר ארץ אבותיו, והלך לו עם אברהם בנו אל ארץ כשדים, ושם נולד לו בנו הקטן הרן. ונשאר נחור בנו בעבר הנהר בעיר חרן, או שנולד בעיר ההיא או שנתיישב בה מכותא, וזה טעם בארץ מולדתו באור כשדים כי שם מולדתו של הרן לבדו"

ועוד מביא הרמב"ן "כי אברהם נחבש בכותא, וזאת העיר איננה בארץ כשדים, דכתיב (מלכים ב', י"ז, כ"ד) ויבא מלך אשור מבבל ומכותא ומעוה ומחמת, וכתוב 'ואנשי בבל עשו את סכות בנות ואנשי כות עשו את נרגל'"
(ראה גמרא בבא בתרא צ"א, א' - "ואמר רב חנן בר רבא אמר רב עשר שנים נחבש אברהם אבינו שלש בכותא ושבע בקרדו")
לפי זה אברהם אבינו נולד בעיר כותא (כות) בארץ ארם נהריים.

ואולי רמז שאברהם נולד בעיר כותא (כות) בארם נהריים:

"הוליד את אברם"

באתב"ש:

צפכמק תא תשגי

סוף תיבות, אותיות: ק', א', י' עולה **111**

כות

באתב"ש: **לפא** עולה **111**

ונשאלת השאלה:

למה תרח לקח רק את אברהם לאור כשדים והשאיר את נחור מאחור ?
הלא שניהם היו רק ילדים. אברהם אבינו נולד שנה לפני נחור ונחור שנה לפני הרן (נח רבא). והרן נולד באור כשדים. לפי זה יוצא שאברהם אבינו היה שנתיים או פחות משנתיים כאשר אביו יצא עמו לאור כשדים. ונחור, שהשאיר בארם נהריים, היה רק בן שנה אחת.

ועוד נשאל:

הרן נולד באור כשדים, ומת שם, צאצאיו של הרן, לוט, מלכה, ויסכה נולדו באור כשדים.

ועם נחור נשאר מאחור בארם נהריים, איך נחור לקח את מלכה לאישה?
הלא הוא היה בעיר נחור, ומלכה באור כשדים?
(ולא כתוב שתרח לקח אותה אתו בצאתו מאור כשדם ללכת ארצה כנען. כי כתוב בראשית י"א, ל"א -
"ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור
כשדים ללכת ארצה כנען")

ונראה לי להגיד :
תרח לקח רק את אברהם בנו לאור כשדים כדי להוציא אותו מכותא. כי אנשי כותא
היו עובדי כוכבים ואברהם אבינו כבר בגיל צעיר התווכח עם אנשי המקום על זה.
(הלא כתבו חז"ל על הפסוק "עקב אשר שמע בקולי" שאברהם אבינו הקיר את בוראו בגיל 3. אברהם
חי 175 שנים והמילה "עקב" עולה 172. הוצא 172 מ175 ונשאר 3.)
וכנראה זה גרס בעיות לאביו להישאר שמה.

התורה לא כותבת לנו איך נחור לקח את מלכה לאישה.
ויש כמה אפשרויות :
נחור בא בעקבות אביו ואחיו לאור כשדים. הלא אברהם אבינו היה באור כשדים כמה
שנים.

(כי לפי המדרש הרן הוליד את מלכה בהיותו בגיל 7 ואת יסכה, שרה אמנו, בהיותו בגיל 8. אברהם
אבינו שהיה שנתיים יותר מבוגר מהרן היה אז בן 10. וידוע לנו שאברהם היה בן 100 כאשר נולד
יצחק ושרה אמנו הייתה בת 90.)
ומצאתי כתוב (בפירוש על נח רבה) שאברהם אבינו היה בן 13 כאשר לקח את שרה אמנו
לאישה (היא הייתה בת 3). והוא נשאר באור כשדים עוד זמן ולא הוליד. ואביו החליט
לצאת לארץ כנען. יש אומרים בגלל שאברהם אבינו לא הוליד באור כשדים (הלא הרן
אחיו כן הוליד באור כשדים) אביו רצה לקחת אותו למקום שמזג האוויר יותר נוח לאדם.
לקחת אותו לארץ כנען שלא נפגעה מגשמי המבול. ואולי שמה הוא יוליד.
ויש אמרים שיצא מאור כשדים כדי להתרחק ממלך נמרוד, שהיה מסוסך עם אברהם
אבינו ושזרק אותו לאור. בכול מקרה הם נשארו כמה שנים באור כשדים ואולי נחור
בא ולקח את מלכה לאשה.

עוד אפשרות :
אחרי שתרח עצר בעיר חרן בדרך לארץ כנען, נחור בנו שמע על בת אחיו הרן, מלכה
שנשארה באור כשדים, והוא הלך לאור כשדים ולקח אותה לאשה והחזיר אותה עמו
לחרן.

עוד אפשרות :
כתוב : "ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם
בנו". וידוע שהמלה "את" בא לרבות. ואולי בא לרבות שתרח לקח גם את מלכה אתו
כאשר יצא מאור כשדים.

* * * * *

הרן מת "באור כשדים"

פרק י"א פסוק כ"ח:

"וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים"

רש"י: "...ומדרש אגדה, יש אומרים שעל ידי אביו מת. שקבל תרח על אברם לפני נמרוד על שכתת את צלמיו והשליכו לכבשן האש, והרן יושב ואמר בלבו, אם אברם נוצח אני משלו, ואם נמרוד נוצח אני משלו. וכשינצל אברם אמרו לו להרן, משל מי אתה? אמר להם הרן משל אברם אני, השליכוהו לכבשן האש ונשרף, וזהו אור כשדים..."

"מולדתו באור כשדים" עולה 1069

הרן מת בכבשן עולה 1069

* * * * *

”שרי עקרה”

פרק י”א פסוק ל’:

”ותהי שרי עקרה אין לה ולד”

אור החיים: ”...צל”ד למה הוצרך לומר, 'אין לה ולד'?, ורז”ל אמרו איילונית היתה...”

”ותהי שרי עקרה אין לה ולד” עולה 1442

שרה איילונית היתה עולה 1442

פירוש אילונית- אישה שאיננה יכולה ללדת.

* * * * *

יקוו המיים פרשת לך לך

פרשת לך לך

"לך לך"

פרק י"ב פסוק א':

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לךְ לךְ מֵעַרְצָךְ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךְ"

לפי חז"ל זה אחד מעשר הניסיונות של אברהם. שילך מארצו, ממולדתו ומבית אביב אל ארץ אשר הוא לא יודע. ומהפסוק ניתן להבין שאברהם קיבל הבטחה שכאשר הוא יצא מארצו וממולדתו ומבית אביב ה' יראה לו את הארץ. כותב אור החיים שכאשר אברהם אבינו יצא מחרן לוט הלך איתו ובגלל זה התנאי **"ומבית אביך"** עדיין לא התקיים. אחרי הפרד לוט מעמו אז היתה ניתוק מוחלט מבית אביב. ולהוכיח את זה ה' לא הראה לאברהם את הארץ עד אחרי הפרד לוט מעמו כמו שכתוב:

פרק י"ג פסוק י"ד:

"וְה' אָמַר לְאַבְרָם אַחֲרֵי הַפֶּרֶד לוֹט מֵעַמּוֹ שֶׁאֵין עֵינֶיךָ רֹאֶה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֵתָּה שָׁם צִפּוֹנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וַיֹּמַר כִּי אֵת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֵתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנַנָּה וּלְזַעֲרֶךָ לְעוֹלָם"

ואולי יש רמז לדבר שהפרדה מבית אביב לא מושלם עד אשר הוא יפרד מלוט:

פרק י"ב פסוק א':

"ומבית אביך" עולה 491

פרק י"ג פסוק ט':

"הפרד נא מעלי" עולה 490

פרק י"ג פסוק י"א:

"איש מעל אחיו" עולה 476 ועוד 10 אותיות ועוד 3 מילים עולה 489

פרק י"ג פסוק י"ד:

"הפרד לוט מעמו" עולה 490

לכל הביטויים של פרדה יש ערך בהפרש של אחד מערך הביטוי "ומבית אביך".

* * * * *

קשר בין אברהם והתורה

פרק י"ב פסוק א':

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אֲבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֹרְאִךְ"

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ל' + ד', ל' + ד', מ' + ד', ו' + ד', ו' + ת', א' + ד' עולה **613**

תרי"ג עולה **613**

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ" עולה 607 ועוד 5 מילים עולה **612**

דברות עולה **612**

יש קשר בין אברהם לבין תורה ודברות, כיצד?

כתוב במדרש:

בראשית רבה (א', ד'):

"אמר רבי בנאי העולם ומלואו לא נברא אלא בזכות התורה, שנאמר

(משלי ג', ה') "ה' בחכמה יסד ארץ וגו'"

בראשית רבה (א', י'):

"אמר רבי אלעזר בר חנינא בשם ר' אחא: עשרים וששה דורות היתה האל"ף קורא תגר

לפני כסאו של הקדוש ברוך הוא.

אמרה לפניו: רבש"ע אני ראשון של אותיות ולא בראת עולמך בי?

אמר לה הקב"ה: העולם ומלואו לא נברא אלא בזכות התורה, שנאמר (משלי ג', ה') 'ה'

בחכמה יסד ארץ וגו'

למחר אני בא ליתן תורה בסיני, ואיני פותח תחילה אלא בך שנאמר (שמות כ') "אנכי ה'

אלהיך"

מהמדרש לומדים שלא נברא העולם אלא בשביל התורה.

שתינתן התורה (הדברות) לישראל ושישמרו תרי"ג מצוות.

וגם:

"לא נברא העולם אלא בזכות אברהם" (בעל הטורים).

ואולי זה הרמז כאן שנברא העולם 'בזכות אברהם' 'בשביל התורה'.

* * * * *

הבטחת הזרע והארץ

כאשר נאמר לאברהם אבינו באור כשדים או בחרן :
פרק י"ב פסוק א' :

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"
נאמר לו בשלבים, להיפרד מהעבר שלו, וללכת אל העתיד הלא ידוע - צפייה גדולה.

וכאשר נאמר לאברהם אבינו ללכת לארץ המריה :
פרק כ"ב פסוק ב' :

"ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המריה"
גם נאמר לו בשלבים, להגדיל את הצפייה, ולפי :
רש"י : "וכדי לחבב עליו את המצוה"

ונראה להגיד שגם בהבטחת הזרע והארץ היה שלבים, וצפייה גדולה. ואסביר :
הובטח לאברהם אבינו כמה פעמים על הזרע ועל הארץ :
פרק י"ב פסוק ז' :

"וירא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת"

פרק י"ג פסוק ט"ו :
"כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתננה ולזרעך עד עולם"

פרק ט"ו פסוק י"ח :
"ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת"

ולמרות שכל ההבטחות האלו הם באותו נושא, שיהיה לו זרע, ושהם יקבלו את הארץ, יש כמין תוספת פירוט מהבטחה להבטחה. ואסביר :

תחילה נאמר לאברהם אבינו :
פרק י"ב פסוק ז' :

"וירא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת"

כאן נמסר לו שיהיה לו זרע ובעתיד (הלא מוגדר) ייתן להם את הארץ הזאת.
לפי הפשט **"הארץ הזאת"** (גם לא מוגדר) זה ארץ כנען, אבל אם נסתכל על האפשרות המצומצמת, זה לפחות הארץ שבו הוא היה בזמן שנאמר לו, וזה שכם וסביבותיה.

ולמרות שיש הרבה דברים לא מפורטים בהבטחה, אברהם אבינו מאמין ובוטח ולא שואל עליהם.
הוא לא שואל מתי יהיה לו זרע. וגם לא שואל איזה איכות וכמות הזרע. וגם לא שואל מתי יקבלו את הארץ. וגם לא שואל איזה גבולות יש לארץ הזאת (מה היא גבולותיה). וגם לא שואל לכמה זמן יהיה הארץ בידי זרעו.

אחרי זה נאמר לו :

פרק י"ג פסוק י"ד :

"שֶׁאֵין עֵינֶיךָ וְרָאָה מִן הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם צַפְנָה וְנִגְבְּה וְקִדְמָה וַיִּמָּה"

פרק י"ג פסוק ט"ו :

"כִּי אַתָּה כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְנָנָה וְלִזְרַעַךְ עַד עוֹלָם"

פרק י"ג פסוקים ט"ז-י"ז :

"וַשְׁמַתִּי אֶת זֶרַעַךְ כְּאֹפֶר הָאָרֶץ... קוֹם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ,,, כִּי לְךָ אֶתְנָנָה"

כאן יש תוספת הבטחה : לא רק לזרעך אתן את הארץ אלא גם **"לך אתננה"**.
וגם יש בהבטחה הנוכחית פירוט שעונה ומסביר כמעט את כל הדברים הלא ברורים
בהבטחה הראשונה :

- יש יותר פירוט על תחומה של **"הארץ הזאת"**, **"כל הארץ אשר אתה ראה"**.
אור החיים : **"כאן עשה לו נס עצום. שיוכל לראות מצפון לדרום וממערב למזרח ממקום
אחד מבלי שיוצרך לסובב"**
ומוסיף :

**"וכאן עשה לו ה' נס שנתקרבו קצות הארץ וראה הכל. ובאמצעות הדבר החזיק בכל
הארץ"**

- יש פירוט על כמות זרעו, **"זרעך כעפר הארץ"**, הרבה צאצאים.

- יש פירוט על תוקף ההבטחה, היא **"עד עולם"**, לא מוגבל בזמן.

אבל כאן אברהם אבינו שובר שתיקתו :

פרק ט"ו פסוק ג' :

"וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זֶרַע"

אברהם אבינו מאמין ובוטח ולא שואל על מה שעדיין לא פורט - מתי יהיה לו זרע.
אלא מציין שהזרע שהובטח לו **"זרעך כעפר הארץ"** ברכה בכמות (אמנם הרבה צאצאים),
אבל מה אם האכיכות? אולי זרע שלא יזכו אותו (שלא יהיו כמותו), צדיקים (אור החיים על
המילים **"הן לי לא נתתה זרע"**. המילה **"לי"** - כמוני, בדומה לי). ומה שווה לי שכר בעולם הבא
(**"שכרך הרבה"**) אם הבנים לא יזכו אותי. כאילו אין לי בן. ומי שאין לא בן לא מוגן
מגינהם (כלי יקר). ואם יהיו הרבה כאלו זה אולי לא יהיה לטובתי.
ואז נאמר לו שזרעו יהיו **"ככוכבי השמים"**, צדיקים כמוהו.
ועכשיו הדאגה, והוא שואל **"במה אדע כי ארשנה"** (אולי אני לא אזכה לקבל הארץ, וגם אם
כן אזכה אולי זרעי לא יזכו לרשת אותה). כי ההבטחה היא לעתיד, ואם הם יהיו צדיקים,
הלא **"אין הבטחה לצדיק בעולם הזה"**, וגם **"אולי יגרום החטא"**.

ובסוף נאמר לו (בברית בין הבתרים) :

פרק ט"ו פסוק י"ח :

**"ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים
עד הנהר הגדל נהר פרת"**

הארץ כבר נתונה לך (בראשית ט"ו, ז' - **"לתת לך את הארץ הזאת לרשתה"**) ולזרעך בברית
אלוקית. אין כאן תנאי, אלא עובדה, הם כבר קבלו אותה (למרות שהם עדיין לא קיימים
בעולם).

* * * * *

"לך לך"

נאמר לאברהם אבינו :

בראשית פרק י"ב פסוק א' :

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"

כלומר, תנתק את עצמך מהעבר שלך. ולך לך "אל הארץ אשר אראך".

צווה לאברהם אבינו להתנתק מהסביבה הלא טובה שבו הוא נמצא (שינוי מקום גשמי). וללכת לארץ כנען, לארץ שבחר ה' בשבילו ולזרעו. לארץ ששם בעתיד זרעו יוכלו לקיים תרי"ג מצוות.

במישור הרעיוני :

"לך לך" – רמז לכל יהודי, שיעשה שינוי בחייו, ומתי? (אם לא לפני) לקראת יום הדין :

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"

ראש תיבות, אותיות : ל', ל', מ', ו', ו', א', אותיות המילה **'ומאלול'**.

מחודש אלול שיעזוב ההרגלים הלא טובים שעשה במשך השנה :

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ל'+ד', ל'+ד', מ'+ד', ו'+ד', ו'+ת', א'+ד'

עולה 613 למנין **'תרי"ג'**.

וידבק במצוותי.

מחודש אלול שיעזוב הדברים הגשמיים הלא חשובים :

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"

באתב"ש :

כל כל יתגהל פייפכקאל פישמא תבמל

ראש תיבות, אותיות : כ', כ', י', פ', פ', ת' עולה 610 ועוד 6 אותיות עולה 616

למנין המילה **'התורה'**.

וידבק בתורתי.

כלומר, רמז ליהודי, תנתק את עצמך מהעבר הלא טוב שלך.

עזוב שלך ותפוס שלי (שינוי מקום רוחני). ומאלול תשים את התורה ותרי"ג מצוותיה היעד שלך. תתחיל לחיות חיים חדשים בתורה ומצוות.

ואם לא עשה באלול שיעשה ביום הדין :

"לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ל'+ד', מ'+ד', ו'+ד', ו'+ת', א'+ד', ה'+ד', א'+ר', א'+ד' עולה 911

א' תשרי עולה 911

ואם עדיין לא עשה שיעשה בין כסה לעשור :
"מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ"
עולה 1715 ועוד 28 אותיות עולה 1743
עשרת ימי תשובה עולה 1743

* * * * *

"ואעשך לגוי גדול"

פרק י"ב פסוק ב' :

"ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והי-ה ברכה"

רש"י : "לפי שהדרך גורמת לשלושה דברים ממעטת פריה ורביה וממעטת את הממון וממעטת את השם לכך הוזקק לשלושה ברכות הללו..."

השלושה דברים שהדרך ממעטת הם : **פריה, ממון, שם**

שנים מהם מובן בפרוש מהפסוק, והם 'פריה' ('ואעשך לגוי גדול'), 'שם' ('ואגדלה את שמך'), אבל השלישי 'ממון' ('ואברכך') לא כתוב בפרוש (וזה דרש במדרש כי לא כתוב בפרוש במה יברך אותו). אבל בכל זאת אולי זה רמוז בפסוק, ולפי :

"ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והי-ה ברכה"

באתב"ש :

פתזבל כרפס רקפך פתשגלל פתרקכץ ביל פצמץ שגלץ

סוף תיבות, אותיות : **ל', ס', ד', ל', צ', ל', צ', צ'** עולה **420**

פריה, ממון, שם ראש תיבות, אותיות : **פ', מ', ש'** עולה **420**

ועוד :

בימיהם הדרכים היו בחזקת סכנה. וידוע הכתוב :

גמרא ירושלמי מסכת שבת פרק ב' הלכה ו' : "...שאין השטן מקטרג אלא בשעת הסכנה"

בפסוק זה הבטחה נגד מה שהדרך ממעטת ואולי גם הבטחה ברמז על השטן, לרמוז שהשטן לא יקטרג עליו בדרך, ולפי :

"ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והי-ה ברכה"

ראש תיבות, אותיות : **ו', ל', ג', ו', ו', ש', ו', ב'** עולה **359** למנין המילה 'שטן'.

* * * * *

"לגוי גדול...ואגדלה שמך"

פרק י"ב פסוק ב':

"ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה"

אמר לו שיהיה "לגוי גדול", ונובע מזה שיהיה לו זרע, ולפי:

"ואעשך לגוי גדול ואברכך" סוף תיבות, אותיות: ד', י', ל', ד' עולה 80
זרע באתב"ש: עגז עולה 80

אחד הדברים שמשנים את המזל, זה שינוי שם (ראה לך לך רבה).
אברהם אבינו לא הוליד 'זרע' הקרוי על שמו, כאשר היה שמו 'אברם'. אבל אחרי שינוי שמו כן הוליד. ה' אמר לו "ואגדלה שמך". לא רק (תנחומא לך לך ד') "ששמך מתגדל בעולם", שאומות העולם יכירו בחשיבותו (שהוא נשיא, נביא ועוד), ויכירו במעשי החסד שעושה בעולם:

"ואגדלה שמך" עולה 409

מידת החסד באתב"ש: ימקא צסחק עולה 409

אלא גם השם 'אברם' יגדל בהוספת אות (לשם 'אברהם').

ורמז:

"ואגדלה שמך" עולה 409

באות עולה 409

והאות שיוסיף לשמו, תהיה האות ה"א, ולפי הרמז:

"לגוי גדול ואברכך ואגדלה"

עולה 390 ועוד 20 אותיות ועוד 4 מילים עולה 414

באות ה' עולה 414

(ואולי יש עוד רמז מהמילה "ואגדלה". כי זה הולך על המילה "שמך", והמילה "שמך" זכר. ולא כתב 'ואגדל את שמך', אלא כתוב עם אות ה' בסוף. אולי לרמז שגידול שמו זה בהוספת אות ה' לשמו)

וגם:

רמז לו שרק אחרי שימול (בגיל 99), הוא יהיה לגוי גדול:

"ואעשך לגוי גדול" ראש וסוף תיבות, אותיות: ו', ד', ל', י', ג'+ל' עולה 99.

קרי אחרי שימול (קיום הברית, "ימול לכם כל זכר"):

ימול עולה 86 ועוד 4 אותיות עולה 90 למנין המילה **מוליד**.

אז מוליד בן שיקרא 'זרעו' ("כי ביצחק יקרא לך זרע").

זרע באתב"ש: עגז עולה 80 ועוד המילה עולה 81 למנין המילה **'המול'**.

("המול ימול ליד בית...")

ולמרות שמישמעאל ומבני הפילגשים יהיו לו הרבה צאצאים, רק זרעו מיצחק יהיו

"לגוי גדול", במובן של איכות המידות, קרי צדקה ומשפט, ומעשים טובים.

ורמז:

"לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך" ראש תיבות, אותיות: ל', ג', ו', ו', ש' עולה 345

למנין המילה **'משה'**.

כאשר יצאו ממצרים ויקבלו את התורה, משה רבנו, יקרא לזרעו, לבני ישראל, "גוי גדול".

(דברים ד', ז'- "כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו כה' אלהי-נו בכל קראנו אליו")

"כי מיי" עולה 80, מקשר למה שכתוב למעלה על "ואעשך לגוי גדול ואברכך")

ולפי :

תנחומא לך לך ג' : "אמר רבי פנחס הכהן בר חמה אמתני עשה הקדוש ברוך הוא את אברהם לגוי גדול משקבלו ישראל את התורה שכן משה אמר להם 'ומי גוי גדול וגוי' (דברים ד', ה')"

ורמזים :

"ואעשך לגוי גדול" עולה 489

מעמד הר סיני עולה 489

וגם :

פרק י"ח פסוק י"ח :

"ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גויי הארץ"

"לגוי גדול ועצום ונברכו"

עולה 588 ועוד 19 אותיות ועוד 4 מילים עולה 611

תורה עולה 611

וגם :

"לגוי גדול ועצום ונברכו בו" עולה 596 ועוד 21 אותיות עולה 617

הדברות עולה 617

וגם :

"היו" באתב"ש : **צפס** עולה 210

לרמוז :

אחרי 210 שנים שיהיו בגלות בתוך מצרים יצאו ויקבלו התורה במעמד הר סיני על ידי משה רבנו, ואז יקרא אותם "גוי גדול".

בני ישראל יהיו גדולים במידות הצדקה והחסד :

ורמזים :

"כי מי גוי גדול אשר לו א-ל-ה-ים קרבים אליו"

ראש תיבות, אותיות : **כי, מ', ג', א', ל', א', ק', א'** עולה 199 למנין המילה 'צדקה'.

וגם :

"מי גוי גדול אשר לו א-ל-ה-ים"

ראש תיבות, אותיות : **מי, ג', א', ל', א'** עולה 75 למנין המילה 'חסד' (כולל האותיות)

"לגוי גדול" – הגדולה היא מידת החסד ומידת הצדקה שיקבלו מאברהם אבינו.

וגם :

"ואעשך" – אברהם אבינו היה כבריה חדשה (אחרי שנוי שמו), ולפי :

תנחומא לך לך ג' : "אין כתיב ואשימך, אלא 'ואעשך', אמר לו, אותך אני בורא בריה

חדשה בענין שנאמר ' ויעש א-ל-ה-ים את הרקיע (בראשית א', ז')..."

"ואעשך לגוי" – וכמו שאברהם אבינו היה כבריה חדשה, כך זרעו, בני ישראל יהיו

כבריה חדשה, "גוי אחד בארץ" בקבלת התורה, ובמעשי הצדקה והחסד והאמונה,

שירשו מאביהם, שהם עושים. ותציל אותם ממות :

"ואעשך לגוי" עולה 446

"וצדקה תציל ממות" באתב"ש : **פהקדץ אהמך ייפא** עולה 446

ותזכה אותם לחיים בעולם הזה :

תהלים פרק פ"ט פסוק ג' :

"כי אמרתי עולם חסד יבנה..."

כי בזכות מעשי החסד העולם נבנה וקיים, וממשיך להתקיים.

ומדת אברהם אבינו, מדת החסד, תמשיך בזרעו ותעמוד לזרעו.

"עולם חסד יבנה"

סוף תיבות, אותיות : ס', ד', ה' אותיות המילה 'מדה', עולה 49
לעשות אותו ואותם "לגוי גדול" :

"לגוי" עולה 49

ולהגדיל שמו ושם בעולם, "ואגדלה שמך" :

"ואגדלה" עולה 49

הקים (יסד) אברהם ואת זרעו לגוי גדול וברכם :

"גדול ואברכך"

ראש וסוף תיבות, אותיות : ג'+ל', ו'+ך' עולה 79

יסדה עולה 79

ובחסדו הגדול :

"אמרתי עולם חסד יבנה" עולה 936

גם בגלות הארוכה :

"שערי דמעה לא ננעלו" עולה 936

(מימרא של רבי אלעזר בברכות ל"ב, ב')

ואף על פי שמיום שחרב בית המקדש שערי תפילה ננעלו, בני ישראל יזכו לחסד גדול
ובכיתם תישמע.

ובעתיד יגאלו ושלטון ישראל יחזור לעולם :

שלטון ישראל עולה 936

* * * * *

"ומקללך אאר"

פרק י"ב פסוק ג':
"ואברכה מברכך ומקללך אאר"

439 (1) **"ומקללך אאר"** עולה 428 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **439**
439 עולה זה בלעם בלק מואב מדין

439 (2) **"ומקללך אאר"** עולה 428 ועוד 9 אותיות ועוד 2 מילים עולה **439**
439 עולה בלעם ובלק מואב ומדין

* * * * *

"וילך אברם בארץ"

פרק י"ב פסוק ד':

"וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן"

לך לך רבה (ל"ט, י"ג): "הה"ד ויהי אומן את הדסה היא אסתר'. רב אמר בת מ' היתה, ושמאל אמר בת שמונים שנה, רבנן אמרי בת שבעים וחמשה. רבי ברכיה בשם רבנן דתמן אמר הקב"ה לאברהם אתה יצאת מבית אביך בן שבעים וחמשה שנים חייך אף גואל שאני מעמיד ממך יהיה בן שבעים וחמשה שנים כמנין הדסה"

ורמזים:

(1) **"וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו"**

ראש תיבות, אותיות: ו', א', ל', ו', ב', ח', ש', ו', ש', ב' עולה 661
אסתר עולה 661

(2) **"לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן"**

באתב"ש:

כפן פתשגי שט סיב בטמי פבשזמי בטץ שהתאף יסגט

ראש וסוף תיבות, אותיות:

כ'נ', פ'+י', ש'+ט', ס'+ב', ב'+י', פ'+י', ב'+ץ', ש'+ף', י'+ט' עולה 1124
אסתר בת אביחיל עולה 1124

לפי המדרש, בזכות אברהם אבינו שיצא מבית אביו כאשר הוא היה בן 75, זכו בניו שהגאולה בזמן המן ואחשוורוש, בפורים, תבוא על ידי מי שהיא בת 75, קרי על ידי אסתר בת אביחיל (על ידי "הדסה היא אסתר בת דודו". 'הדסה' עולה 74 ועוד המילה עולה 75).

* * * * *

"הנפש אשר עשו בחרן"

פרק י"ב פסוק ה':
"ואת הנפש אשר עשו בחרן"
רש"י:

"אשר עשו בחרן". שהכניסן תחת כנפי השכינה אברהם מגייר את האנשי ושרי מגיירת הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו (לכן כתיב אשר עשו) ופשוטו של מקרא עבדים ושפחות שקנו להם כמו (שם לא) עשה את כל הכבוד הזה לשון קנין (במדבר כ"ד) וישראל עושה חיל לשון קונה וכונס"

"הנפש אשר עשו"

באתב"ש:

צטוב תבג זבף עולה 601 ועוד 10 אותיות עולה **611**
תורה עולה **611**

וגם:

"בחרן" עולה 260 ועוד 4 אותיות עולה **264**

התורה באתב"ש: **צאפגץ** עולה **264**

וגם:

"הנפש אשר עשו" עולה 1312 ועוד 10 אותיות עולה **1322**

"דשעבידו לאוריתא בחרן" עולה 1304 ועוד 18 אותיות עולה **1322**
(ראה אונקלוס)

* * * * *

"ויעבר אברם"

פרק י"ב פסוק ו':

"ויעבר אברם בארץ עד מקום שכס עד אלון מורה והכנעני אז בארץ"
רש"י (על המילים "עד אלון מורה"): "הראהו הר גריזים והר עיבל ששם קבלו ישראל שבועת התורה"

ורמזים (שהמילים "עד אלון מורה" קשור לתורה):

- (1) **"ויעבר אברם בארץ עד מקום שכס עד אלון מורה והכנעני אז בארץ"**
עולה 2368 ועוד 45 אותיות עולה 2413
'שם קבלו ישראל שבועת התורה' עולה 2413

- (2) **"עד אלון"**
באתב"ש:
זק תכפט עולה 616
התורה עולה 616

- (3) **"עד אלון מורה"**
באתב"ש:
זק תכפט יפגץ
ראש וסוף תיבות, אותיות: **ז'+ק', ת'+ט', י'+ץ' עולה 616**
התורה עולה 616

ועוד:

- (1) **"אברם בארץ עד מקום"** עולה 796 ועוד 14 אותיות עולה 810
הראהו הר גריזים ועיבל עולה 810

- (2) **"בארץ עד מקום"**
ראש תיבות, אותיות: **ב', ע', מ', עולה 112**
עיבל עולה 112

- (3) **"ויעבר אברם בארץ"**
באתב"ש:
פמזשג תשגי שתגה
ראש וסוף תיבות, אותיות: **פ'+ג', ת'+י', ש'+ה', עולה 798**
הר גריזים והר עיבל עולה 798

(4) "בארץ עד מקום"

באתב"ש :

שתגה זק ידפי

ראש תיבות, אותיות: ש', ז', י', עולה 317

הר עיבל עולה 317

* * * * *

”לזרעך אתן את הארץ”

פרק י”ב פסוק ז’ :

”וַיֹּאמֶר לְזֶרְעְךָ אֶתן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת”

כלי יקר (על פסוק ו'): "הראהו קבלת התורה והשבועה בהר גריזים והר עיבל. הראה לו קבלת התורה, להורות שבזכות קבלת התורה זכה לייעוד 'לזרעך את הארץ' "

בגלל קבלת התורה הם יקבלו את הארץ. ורמז :

”וַיֹּאמֶר לְזֶרְעְךָ אֶתן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת”

ראש תיבות, אותיות: ו', ל', א', א', ה', ה' עולה 48

המספר 48 רמז לברית תורה.

כי אין לך כל מצוה ומצוה שכתוב בתורה שלא נכרתו עליה מ"ח בריתות, ולפי :

מדרש ילקוט שמעוני (כי תבא, כ"ו, ח') :

”ת"ר ברוך בכלל, ברוך בפרט. ארור בכלל, ארור בפרט. ללמוד, וללמד, לשמור, ולעשות, הרי ד' וד' שמנה. ח' וח', ט"ז. וכן בסיני וכן בערבות מואב, שנאמר 'אלא דברי הברית אשר צוה ה' . וכתוב 'ושמרתם את דברי הברית הזאת' (נמצאו מ"ח בריתות על כל מצוה ומצוה).

ואין לך כל מצוה ומצוה שכתוב בתורה שלא נכרתו עליה מ"ח בריתות.

רבי שמעון אומר מ"ח בריתות של תר"ג אלף ותק"ן (603,550) ”

* * * * *

"ויהי רעב בארץ"

פרק י"ב פסוק י':

"ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ"

דק: "זה אחד מן הנסיונות שנסה הא-ל את אברהם אבינו ועמד בכולם ולא הרהר אחר הקב"ה לאמר: אתמול אמר לי, 'ונברכו בך כל משפחות האדמה' והיום רעב בארץ שאני שוכן בה עד שאצטרך לצאת ממנה למקום אחר, אלא הכול היה מקבל באהבה ולא הרהר אחר מידותיו של הקב"ה"

בתחילת הפסוק כתוב **"ויהי רעב בארץ"**, ובסופה כתוב **"כי כבד הרעב בארץ"**. ונשאלת השאלה: למה חזרה התורה על נושא הרעב פעמים?

ונראה לי להגיד:

בהתחלת הפסוק **"ויהי רעב בארץ"** בא להגיד עובדה שהיה רעב, ובארץ. ובגלל שכתוב **"בארץ"** מפרשים חז"ל (אבן עזרא ועוד) שהרעב היה רק בארץ כנען ולא בסביבותיה. וזה רומז שהרעב בא כניסיון לאברהם אבינו.

כי ה' אמר לאברהם אבינו **"לך לך מארצך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"**. וסוף סוף הגיע לארץ והתחיל ללכת לדרומה של ארץ ישראל ("הלוד ונסוע הנגבה"), ופרץ רעב וגרם לו לצאת מהארץ (רש"י). וזה נסיון אדיר לאברהם אבינו שלא יכל לשבת בשלווה. ועל זה דרשו חז"ל:

לך לך רבה (מ', ב'): "רבי פנחס בשם רבי חנין דציפורין פתח (תהילים צ"ד) 'אשרי האיש אשר תיסרנו י-ה'. ואם בא להקפיד 'ומתורתך תלמדנו'. מה כתיב באברהם 'ואברכך ואגדלה שמך' כיון שיצא קפץ עליו רעבון ולא קרא תגר ולא הקפיד אלא 'וירד מצרימה לגור שם' "

"לגור שם כי כבד הרעב בארץ"

באתב"ש:

כרפג בי לס לשק צגזש שתגה

עולה 1923 ועוד 1 אותיות ועוד 6 מילים עולה **1948**

"אשרי הגבר אשר תיסרנו" עולה **1948**

לך לך רבה (מ', ב'): "רבי יהושע בן לוי פתח 'טרף נתן ליראיו', טירוף נתן ליראיו בעולם הזה אבל לעתיד לבא יזכור לעולם"

(1) **"וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב"**

סוף תיבות, אותיות: **ד', ס', ה', ר', ס', י', ד', ב'** עולה **305**

טירוף עולה **305**

(2) **"כבד הרעב"** עולה 303 ועוד 2 מילים עולה **305**

טירוף עולה **305**

אברהם אבינו לא יוכל לשבת בשלווה בארץ כנען וקיבל 'טירוף' - "טלטול ונדנד" (מתנות כהונה) בעולם הזה (על ידי הרעב) כדי לנסותו לנכותו ולתת לו שכר טוב בעולם הבא. אברהם אבינו לא הרהר אחרי מידותיו של הקב"ה ויצא מן הארץ למצרים. ושם קיבל מקלט מהרעב וניצול.

ונראה לי להגיד שכתוב עוד הפעם **"כי כבד הרעב בארץ"** לרמוז על צדקתו של אברהם אבינו (ששמר את כל התורה כולה) ועזב את הארץ בהיתר גמור, ולפי: לך לך רבה (מ', ג'): "רבי הונא בשם רבי דוסא, מ"ב סאין היו ונעשו מ"א, והא תני לא יצא אדם לחוץ לארץ אלא אם כן סאתים של חטים הולכות בסלע. אמר רבי שמעון בן יוחאי אימתי בזמן שאינו מוצא ליקח, אבל אם מוצא ליקח אפילו מאה בסלע לא יצא לחוץ לארץ"

לפי הדעה המחמירה במדרש ניתן לצאת מהארץ בזמן רעב רק כאשר אי אפשר לקנות אוכל כי אין מה ליקח ("אינו מוצא ליקח") – כאשר אי אפשר לקנות בסלע או בשקל שום דבר.

ואולי זה הרמז כאן:

"כבד הרעב"

"כבד" באתב"ש: **לשק** אותיות המילה **'שקל'**.

"הרעב" באתב"ש: **צגזש** עולה **400**

לרמוז שאפילו בסכום גדול של 400 שקלים (כמו שהוציא אברהם אבינו לקנות מעפרון) לא היה מה לקנות, ואז מותר היה לצאת מהארץ. ורמזים:

(1) **"רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב"**

סוף תיבות, אותיות: **ב', צ', ד', ס', ה', ר', ס', י', ד', ב'** עולה **397**

אינו מוצא מה ליקח עולה **397**

(2) **"וירד אברם מצרימה לגור שם כי"**

ראש תיבות, אותיות: **ו', א', מ', ל', ש', כ'** עולה **397**

אינו מוצא מה ליקח עולה **397**

(3) **"רעב בארץ וירד" עולה 785 ועוד 11 אותיות עולה 796**

בזמן שאינו מוצא מה ליקח עולה **796**

* * * * *

שם את שרה אמנו בתיבה

פרק י"ב פסוק י"ד :

"ויהי כבוא אברם מצרימה ויראו המצרים את האשה כי יפה הוא מאד"

רש"י: "היה לו לומר כבואם מצרימה אלא למד שהטמין אותה בתיבה וע"י שתבעו את המכס פתחו וראו אותה"

מדרש תנחומא (לך לך ה'): "אלא נותן אני אותך בתבה ונועל בפניך, שתירא אני על עצמי, והיה כי יראו אתך המצרים כיון שעשו כך, בא לעבר, נתקבצו המוכסין אמרו לו, מה אתה טוען בתוך התבה, אמר להן, שעורין. אמרו לו, אינן אלא חיטין. אמר להם טלו מכס של חיטין. אמרו לו, הן פלפלין, אמר להם טלו מכס של פלפלין. אמרו לו, אינן אלא זהובים. כיון שדחקו עליו, פתחו את התבה וראו אותה"

אברהם אבינו שם את שרה אמנו בתוך תיבה שלו יראו אותה המצרים. (ולומדים את זה מהכתוב "כבא אברם", ולא כתוב כבואם. שנראה שהוא הגיע למצרים לבד כי שרה אמנו בתוך תיבה) כאשר הוא עבר את הגבול למצרים הקשו המוכסין עליו והוא פתח התיבה והם ראו אותה.

(1) **"כי יפה הוא מאד"** עולה 182 ועוד 4 מילים עולה **186**
מוכסין עולה **186**

(2) **"אברם מצרימה ויראו המצרים את"**
באתב"ש :
תשגי יהגמיץ פמגתף ציהגמי תא
סוף תיבות, אותיות : י', צ', ה', י', א', עולה **191**
המוכסין עולה **191**

(3) **"ויראו המצרים את האשה כי יפה הוא"**
באתב"ש :
פמגתף ציהגמי תא צתבץ לס מוץ צפת
ראש וסוף תיבות, אותיות : פ'+ה', צ'+י', ת'+א', צ'+ה', ל'+ס', מ'+ח', צ'+ת', עולה **1531**
פתחו התבה וראו אותה עולה **1531**

* * * * *

"כי יפה הוא מאד"

פרק י"ב פסוק י"ד:

"ויהי כבוא אברם מצרימה ויראו המצרים את האשה כי יפה הוא מאד"

רש"י: "...שהטמין אותה בתיבה ועל ידי שתבעו את המכס פתחו וראו אותה"

(1) **"כי יפה"** עולה 125

המכס עולה 125

אולי רמז לדברי רש"י שראו אותה בגלל המכס.

מדרש רבה (מ', ה'): "ושרה היכן היתה נתנה בתיבה ונעל בפניה..."

(2) **"המצרים את האשה כי יפה"** עולה 1222 ועוד 5 מילים עולה 1227

"נתנה בתיבה ונעל בפניה" עולה 1227

מדרש רבה (מ', ה'): "ר' עזריה ור' יונתן בר חגי משם רבי יצחק אמרי אקונין של חוה נמסרו לראשי הדורות להלן כתיב הנערה יפה עד מאד, מגעת עד איקונין של חוה, ברם הכא כי יפה היא מאד, מאד מאיקונין של חוה..."

(חוה היתה יפה, והמדרש מדייק - כאשר כתוב "עד יפה מאד" זה 'מגעת עד איקונין של חוה', וכאשר כתוב "יפה מאד" זה 'מאד מאיקונין של חוה'.
מעיד הכתוב ששרה היתה יפה מאד וכמו שפרש רש"י פרשת נח י"א, כ"ט על המילה "יסכה" - שהכל סוכין ביפה, ס"א כמו שנאמר ויראו אותה שרי פרעה".
ואולי רצה להגיד שהיה לה חלק מאיקונין של חוה, ולא כל האיקונין של חוה. כמו שכתוב בבכורים, 'מראשית' - לא כל ראשית, רק משבעת המינים. האות מ' מורה על חלק מהכלל.
ואולי הקשר לחוה ממילים "יפה מאד", קרי מהמילה "מאד". המילה "מאד" אותיות המילה 'אדם'.
לאדם הראשון וגם לחוה קראו הכתוב בשם 'אדם' - "אדם ביום הבראם").

(3) **"אברם מצרימה ויראו המצרים את האשה כי יפה הוא"**

עולה 2085 ועוד 9 מילים עולה 2094

איקונין של חוה נמסרה לראשי הדורות עולה 2093

(4) **"אברם מצרימה ויראו המצרים"**

עולה 1236 ועוד 21 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1261

פני שרה מאיקונין של חוה עולה 1261

(5) **"ויראו המצרים"**

באתב"ש:

פמגתף ציהגמי עולה 761

פניה מאיקונין של חוה עולה 761

6) "ויהי כבוא אברם מצרימה ויראו המצרים את האשה כי"

אתב"ש :

פמצם לשפת תשגי יהגמיץ פמגתף ציהגמי תא צתבץ לס

761 עולה סוף תיבות אותיות : ס', ת', י', צ', פ', י', א', צ', ס' עולה

761 עולה פניה מאיקונין של חוה

* * * * *

"ויהללו אתה אל פרעה"

פרק י"ב פסוק ט"ו:

"ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה"
רש"י (על המילים "ויהללו אתה"): "הללוהו ביניהם לומר הגונה זו למלך"

(1) "ויהללו אתה אל פרעה"

באתב"ש:

פמצככף תאץ תך וגזץ

ראש וסוף תיבות אותיות: פ'+ף, ת'+ץ, ת'+ך, ו'+ץ עולה **1166**

1166 עולה שרה דומה לאיקונין של חוה

(2) "אל פרעה ותקח האשה"

באתב"ש:

תך וגזץ פאדס צתבץ

ראש תיבות אותיות: ת, ו, פ, צ עולה **576**

576 עולה איקונין של חוה

(3) "פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה"

עולה 2059 ועוד 27 אותיות ועוד 7 מילים עולה **2093**

2093 עולה איקונין של חוה נמסרה לראשי הדורות

(4) "אל פרעה ותקח"

באתב"ש:

תך וגזץ פאדס עולה **671**

671 עולה הללוהו ביניהם לומר הגונה זו למלך

* * * * *

"וינגע...את פרעה"

פרק י"ב פסוק י"ז :

"וינגע ה' את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם"

רש"י: " במכת ראתן שהתשמיש קשה לו (ב"ר)"

שפתי חכמים (אות ב'): "כ"ד מיני שחין הן, ואין לך רע מכולם לתשמיש אלא ראתן, ובו לקה פרעה..."

1) **"ה' את פרעה נגעים"** עולה 955 ועוד 15 אותיות עולה **970**
לקה במכת השחין עולה **970**

2) **"את פרעה נגעים גדלים"** עולה 1016 ועוד 4 מילים ועוד 16 אותיות עולה **1036**
זה שחין הראתן עולה **1036**

3) מדרש רבה פרשה מ"א ס' ב': "רבי אלעזר תני לה בשם ר"א בן יעקב שמענו בפרעה שלקה בצרעת".

"את פרעה" עולה 756 ועוד 6 האותיות עולה **762**
"בצרעת" עולה **762**

ועוד :

גמרא ירושלמי כתובות (ז', ט'): " עשרים וארבע מיני שחין הן...ואין לך קשה מכולם...אלא ראתן בלבד ובו לקה פרעה הרשע"

"נגעים גדלים" באתב"ש: **טרזמי רקכמי** עולה **656**
ראתן עולה 651 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה **656**

* * * * *

המלאך מכה

פרק י"ב פסוק י"ז :

"וַיִּנְגַע ה' אֶת פְּרַעְה נִגְעִים גְּדֹלִים וְאֵת בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שְׂרֵי אֶשֶׁת אֲבִרָם"
רש"י: "ע"פ דבורה אומרת למלאך הך והוא מכה"

בראשית רבה (מ"א, ב'): "אמר רבי לוי כל אותו הלילה היה מלאך עומד ומגלב בידו. היה אמר לה אין אמרת מחי מחינא, אין אמרת נישבק שביקא. וכל כך למה שהיתה אומרת לו אשת איש אני ולא היה פורש"

מדרש הגדול (על כ', י"ג, "ויבא אלקים אל אבימלך"):

"ירד גבריאל המלאך ושלף חרביו עליו והיה מבקש להרגו"

נאמר במדרש הגדול שגבריאל המלאך ירד ובקש להרוג את אבימלך. ויתכן שהוא גם המלאך שירד להכות את פרעה בנגעים. כי חז"ל למדו שגם אבימלך וגם פרעה, שניהם, לקו באותו נגעים (עצירות, צרעת, ושחין). בראשית רבה (מ"א, ב'): "ריש לקיש בשם בר קפרא אמר פרעה בראתן לקה... רבי אלעזר תני לה ר"א בן יעקב שמענו בפרעה שלקה בצרעת ואבימלך בעיצור. מניין ליתן את האמור של זה בזה ושל זה בזה ת"ל על דבר שרה, על דבר, על דבר, לגזירה שוה"

ולמרות שכתוב אצל פרעה :

"וַיִּנְגַע ה' אֶת פְּרַעְה נִגְעִים גְּדֹלִים וְאֵת בֵּיתוֹ עַל דְּבַר שְׂרֵי אֶשֶׁת אֲבִרָם"
(וכאן משמע שלקה בצרעת).
וכתוב אצל אבימלך :

"כִּי עָצַר עֲצָר ה' בְּעַד כָּל רַחֵם לְבֵית אֲבִימֶלֶךְ עַל דְּבַר שְׂרָה אֶשֶׁת אֲבִרָם"
(וכאן משמע שלקה בעצירות. מכול פתחי הגוף, שלא רק הוולד לא יוצא, שום דבר יוצא)
חז"ל למדו גזרה שווה בין שתי המקרים מהמילים "על דבר שרי אשת אברהם".

ששרי היה אומר מכה והמלאך מכה (ושניהם לקו בעצירות ובצרעת ובשחין).
ואולי רמזים לדבר :

(1) **"על דבר שרי אשת אברהם"**

סוף תיבות, אותיות : ל', ר', י', ת', ס', עולה 680
שלח המלאך גבריאל עולה 680

(2) **"נגעים גדלים ואת"** עולה 667 ועוד 13 אותיות עולה 680
שלח המלאך גבריאל עולה 680

(3) **"ואת ביתו על דבר"** עולה 1131 ועוד 12 אותיות ועוד 4 מילים עולה 1147
שלח המלאך גבריאל להכות עולה 1147

- (4) **"ביתו על דבר שרי"**
 סוף תיבות, אותיות: ו', ל', ר', י', עולה 246
 גבראל עולה 246
- (5) **"ביתו על דבר שרי"**
 ראש תיבות, אותיות: ב', ע', ד', ש', עולה 376
 עיצור עולה 376
- (6) **"על דבר שרי אשת אברם"**
 ראש תיבות, אותיות: ע', ד', ש', א', א', עולה 376
 עיצור עולה 376
- (7) **"וינגע"**
 באתב"ש:
 פמטרז עולה 336 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 342
 המלאך גבראל עולה 342
- (8) **"את פרעה נגעים גדלים"**
 באתב"ש:
 תא וגזץ טרזמי רקכמי עולה 1143 ועוד 4 מילים עולה 1147
 שלח המלאך גבראל להכותו עולה 1147
- (9) **"נגעים גדלים ואת ביתו"**
 באתב"ש:
 טרזמי רקכמי פתא שמאף עולה 1538 ועוד 4 מילים עולה 1542
 עצירות וצרת עולה 1542
- (10) **"את פרעה נגעים"**
 באתב"ש:
 תא וגזץ טרזמי עולה 773 ועוד 3 מילים עולה 776
 עצירות עולה 776
- (11) **"את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת"**
 באתב"ש:
 תא וגזץ טרזמי רקכמי פתא שמאף זך קשג בגם תבא
 ראש תיבות, אותיות: ת', ו', ט', ר', פ', ש', ז', ק', ב', ת' עולה 1504
 שחין צרעת עיצור עולה 1504

(12) "פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם"

באתב"ש :

וגזץ טרזמי רקכמי פתא שמאף זך קשג בגם תבא תשגי

ראש תיבות, אותיות : ו', ט', ר', פ', ש', ז', ק', ב', ת', ת' עולה 1504

שחין צרעת עיצור עולה 1504

(13) "גדלים"

באתב"ש :

רקכמי עולה 370 ועוד 5 אותיות ועוד המילה עולה 376

עיצור עולה 376

* * * * *

"הפרד נא מעלי"

כתוב :

פרק י"ג פסוק ז' :

"ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט"

ואברהם אבינו אומר ללוט :

פרק י"ג פסוק ח' :

"ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיד"

סדר הדברים אומר דרשני. הלא לא כתוב שהיה ריב בין אברהם אבינו ובין לוט. אלא, "בין רעי מקנה אברם לבין רעי מקנה לוט". ולמה הקדים ואמר ביני ובינך? ונראה להגיד :

ריב, מחלוקת, יכול להתחיל למטה ולהגיע למעלה או להתחיל למעלה ולהגיע למטה. הטבע של מחלוקת, אחרי שהתחילה היא מחלחלת ומתפשטת לכולם. ואולי זה הרעיון כאן, למרות שהמחלוקת התחילה בין הרועים (למטה), היא גם הגיעה או היה חשש שתגיעה, למחלוקת בין אברהם רבינו לבין לוט (למעלה).

וראיתי כתוב (באתר מוקד תהלים ארצי על ידי הרב מנדל) דברי הבן איש חי שכתב 'שריב הוא לשון זכר ומריבה היא לשון נקבה, היא פרה ורבה'.

(כלומר הריב לא דבר שממשיך, היא וויכוח רגעי בין אנשים. אבל המריבה זה וויכוח שממשיך ומתפתחת ויכול להגיע לשנאה)

בין רעי מקנה אברם לבין רעי מקנה לוט התפתח ריב על בסיס שייכות הארץ. (אם כבר שייך לאברהם אבינו או רק בעתיד). הוויכוח הזה היה יכול להישאר רק ריב ביניהם, בין הרועים, אבל רעי מקנה לוט התחילו להתנהג כבעלים על השדות ונתנו למקניהם לאכול חפשי בשדות של אחרים (של הכנעני והפריזי שהיו אז בארץ). וזה עניין עקרוני כי יש בזה עניין של גזל. הדבר הזה גרם בושה לאברהם אבינו על הגזל של רעי בן אחיו. ואולי זה גם יגרום לעמים סביבו לקום עליו לעשות דין על הגזל. ובגלל שהיה חשש גדול שהריב בין הרועים יפתח למריבה, לשנאה בין אברהם לבין לוט (וכנראה לוט לא רצה לשנות התנהגות רועיו) אברהם אבינו ביקש מלוט להתרחק ממנו, "הפרד נא מעלי", כדי להרחיק את עצמו ממעשי לוט, ולמנוע התפתחות הריב למריבה ממושכת. המילה "הפרד" מתורגם "אתפרש".

"מריבה ביני ובינך" עולה 417 למנין המילה 'אתפרש' (כולל האותיות).

כלומר :

כדי למנוע מריבה צריך ריחוק, הפרדה ביננו.

ועוד :

פרק י"ג פסוק ט' :

"הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי..."

למה אמר "הפרד נא מעלי" ולא אמר 'ממני'. האם לוט היה עליו?

אלא נראה להגיד "שכל זמן שהרשע עמו, הדיבור פורש ממנו" (ראה רש"י פסוק י"ד).

כאילו לוט היה כמסך עליו ומונע ממנו הדיבור (ה' לא דיבר עם אברהם אבינו).

נוכחות הרשע היה עליו, וזה מנעה ממנו הדיבור.

וגם:

הריב בין רעי מקנה אברם לבין רעי מקנה לוט היה על בסיס ירושת הארץ.
רועי לוט טענו שהארץ כבר של אברהם אבינו ולוט כיורשו יכול להשתמש בה כרצונו.
והם הולילו את מקניהם בשדות של אחרים בלא שימנעו מהמקנה לאכול מהשדות.
מקניהם לא היו זמומים. ויש כאן ענין של גזל.
לוט עולה 45 למנין המילה 'הגזל'.
לא אכפת ללוט ממעשה הגזל ולפי זה (כלי יקר) בחר לשבת בסדום כי גם לאנשי סדום לא
אכפת מהגזל.
אבל רעי אברהם אבינו אמרו שעכשיו יש רק הבטחה ורק בעתיד יורשים את הארץ.
והם הולילו את מקניהם זממים.

ואולי יש לזה רמז במה שאמר אברהם אבינו ללוט:

"הפרד נא מעלי"

"מעלי" אותיות: מ', ע', ל', י'

מ'—מתנה (מורשה)

ע'—עכשיו

ל'—לכל

י'—יורשי

"הפרד נא מעלי"—בבקשה ממך, אתה צריך להפרד מהדעה שלך, הרמוז במילה "מעלי",
שהארץ כבר עכשיו שלי, כי רק בעתיד יהיה ליורשי.

"הפרד" עולה 289 ועוד המילה ועולה 290 למנין המילה 'גזל' (באתב"ש רעד)

אתה צריך להפרד מגזל, הרמוז גם במילה:

"מעלי" באתב"ש: יזכר עולה 77 ועוד 4 אותיות עולה 81 למנין המילה 'מגזל' (כולל
המילה).

ועוד:

אברהם אבינו ביקש מלוט:

פרק י"ג פסוק ט':

"הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה"

הפרד באתב"ש: צוגק עולה 199 למין המילה 'צדקה'

אברהם אבינו עשה צדקה עם בן אחיו לוט.

ולפי:

רש"י: "בכל אשר תשב לא אתרחק ממך ואעמוד לך למגן ולעזר..."
אברהם אבינו היה מוכן לעשות הכול כדי שיהיה שלום בניהם.

* * * * *

"הפרד נא מעלי"

פרשת לך לך מלאה הפרידות.

הפרידה הראשונה :

במה שנאמר לאברהם אבינו : "לך לך מארצך ובית אביך..."

הפרידה השנייה :

כאשר אברהם אבינו היה צריך להיפרד מהארץ ולרדת למצרים בגלל הרעב.

הפרידה השלישית :

במה שאמר פרעה לאברהם אבינו : "הנה אשתך קח ולך"

"ויהי ריב בין רועי מקנה לוט לבין רועי מקנה אברם"
לפי חז"ל הריב היה בנושא למי שייך ארץ כנען. רועי אברהם אבינו התייחסו לארץ כארץ שעדיין לא להם, ורועי לוט התייחסו כאילו הארץ כבר שייך להם.

רועי אברהם אבינו זממו את מקניהם שלא יאכלו בשדי אחרים.
אבל רועי לוט נתנו למקניהם לאכול בשדי הכנעני ולא זממו אותם.
כי אמרו, לאברהם אין יורש ולוט אחיינו יורש אותו. וכבר הובטח לאברהם שלזרעו תינתן ארץ כנען. ולפי הנאמר לאברהם לפני שירד למצרים :
בראשית פרק י"ב פסוק ז' : "לזרעך אתן את הארץ הזאת"
רועי לוט אמרו משלנו אוכלים. למרות שהבטחה יש, מימוש ההבטחה עדיין אין.

הפרידה הרביעית :

כאשר הדיבור הפרד מאברהם אבינו בגלל לוט.

רש"י : "כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו"
ואמר ללוט בשימוש המילה "מעלי" (ולא אמר ממני) לרמוז שנוכחותו של לוט כאילו מהווה הפרדה, כמו מסך 'עליו', החוסם את הדיבור מלהגיע אליו.
ורק "אחרי הפרד לוט מעמו" (וגם כאן לא כתוב ממנו) ה' הבטיח לו את הארץ, כלומר לא רק לזרעו, אלא גם לו (באופן אישי) :
בראשית פרק י"ג פסוק ט"ו :

"כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתננה ולזרעך עד עולם"
נוכחותו של לוט מנע הדיבור לאברהם אבינו, כלומר את הבטחה שהוא יקבל את הארץ.

הפרידה החמישית :

כאשר אמר אברהם אבינו ללוט "הפרד נא מעלי".

לך לך רבה (מ"א, ר'): "אמר רבי חלבו הבדל נא אין כתיב כאן אלא הפרד מה הפרדה הזו אינה קולטת זרע כך א"א לאותו האיש להתערב בזרעו של אברהם"

ואולי במילה "מעלי" גם יש רמז לזה.
"מעלי"

מעצתך להיות יורשי

כי אין לך המידות להיות קרוי זרעי, אי אפשר להתערב בזרעי.
(וגם אם תירש אותי, אתה לא תהיה יורש הארץ הזאת. כי עדיין הארץ רק מובטח לזרעי ולא לי)

ונראה להוסיף:

לאברהם אבינו היו שני יורשים אפשריים, אחיינו לוט או עבדו אליעזר.
ללוט היה ייחוס (בן אחיו של אברהם אבינו) אבל חסר לו מידות.
לעליעזר היה מידות אבל חסר לו ייחוס (לפי חז"ל הוא היה בן נמרוד)

הפרדה מלוט, הגירוש של לוט, מהווה עוד הוכחה לאמונה ובטחון של אברהם אבינו. כי כאשר אברהם אבינו גרש את לוט, הוא בעצם הפריד את היורש האפשרי ממשפחתו מלהיות יורשו. כי אליעזר עבדו לא היה מיוחס (ורק בלט ברירה הודה "בן בתי יורש אתי"). ואברהם אבינו בוטח ומאמין במה שאמר לו ה' שיהיה לו זרע ("לזרעך אתן את הארץ הזאת").

וכאשר נתבשר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים "כה יהיה זרעך" (כמו הכוכבים שאי אפשר לספור אותם, כלומר ריבוי זרע לא רק במובן הכמותי אלא גם במובן האיכותי) כתוב:

"והאמן בה' ויחשבה לו צדקה"

רש"י: "הקב"ה חשבה לאברהם לזכות ולצדקה, על האמונה שהאמין בו"
כלומר אברהם אבינו לא ביקש אות הוכחה שיהיה לו זרע אלא האמין.
ובגירוש של לוט השתמש במילה:

"הפרד" באתב"ש: צוגק עולה 199 למנין המילה 'צדקה'.

ונראה להגיד שגם בגירוש של לוט (בשימוש המילה "הפרד") יש גם רמז סמוי שבנושא שיהיה לו זרע משלו, בטח בה'.

* * * * *

"ולא יכלו לשבת יחדו"

פרק י"ג פסוק ו' :

"ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו"
כתוב כאן פעמים המילים "לשבת יחדו".

ונראה להגיד שבפעם הראשונה מדבר על אי יכולת הארץ להאכיל רכושם, מקניהם, של שניהם. ובפעם השנייה מדבר על אי יכולת האנשים להסתדר ביחד. וכל זה בגלל "היה רכושם רב". ונראה שיש כאן רמזים לא רק להווה אלא גם לעתיד. שזרעו של אברהם אבינו, בני ישראל, לא יכלו להיות ביחד עם זרעו של לוט, עמון ומואב, ולפי: (דברים כ"ג, ד') "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'".

(1) **"היה רכושם רב ולא יכלו לשבת"** עולה 1623 ועוד 6 מילים עולה **1629**
זרעו של לוט עם זרעו של אברהם עולה **1629**

(2) **"ולא יכלו לשבת"**

באתב"ש :

פכת מלכך כבשא עולה 993 ועוד 3 מילים עולה **996**
בני עמון ומואב עם בני ישראל עולה **996**

ועוד רמזים :

(1) **"הארץ לשבת יחדו"**

ראש וסוף תיבות, אותיות : ה'+ץ', ל'+ת', י'+ו' עולה **541**
ישראל עולה **541**

(2) **"רכושם רב ולא יכלו"**

סוף תיבות, אותיות : ס', ב', א', ו' עולה **49**
מואב עולה **49**

(3) **"לשבת יחדו"**

באתב"ש :

כבשא מסקף עולה **603**
בני ישראל עולה **603**

(4) **"לשבת יחדו כי היה רכושם"**

באתב"ש :

כבשא מסקף לס צמץ גלפבי
סוף תיבות, אותיות : א', ה', ס', צ', י' עולה **221**
עמון ומואב עולה **221**

(5) "יחדו כי היה רכושם רב"

באתב"ש :

מסקף לס צמץ גלפבי גש

ראש תיבות, אותיות: מ', ל', צ', ג', ג' עולה **166**

עמון עולה **166**

(6) "רכושם רב" עולה 768 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 777

רות ונעמה עולה 777

* * * * *

"הפרד נא מעלי"

כתוב :

פרק י"ג פסוק ז' :

"ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט"

ואברהם אבינו אומר ללוט :

פרק י"ג פסוק ח' :

"ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעידך"

סדר הדברים אומר דרשני. הלא לא כתוב שהיה ריב בין אברהם אבינו ובין לוט.

אלא, "בין רעי מקנה אברם לבין רעי מקנה לוט". ולמה הקדים ואמר ביני ובינך?

ונראה להגיד :

ריב, מחלוקת, יכול להתחיל למטה ולהגיע למעלה או להתחיל למעלה ולהגיע למטה. הטבע של מחלוקת, אחרי שהתחילה היא מחלחלת ומתפשטת לכולם. ואולי זה הרעיון כאן, למרות שהמחלוקת התחילה בין הרועים (למטה), היא גם הגיעה או היה חשש שתגיעה, למחלוקת בין אברהם רבינו לבין לוט (למעלה).

וראיתי כתוב (באתר מוקד תהלים ארצי על ידי הרב מנדל) דברי הבן איש חי שכתב 'שריב הוא

לשון זכר ומריבה היא לשון נקבה, היא פרה ורבה'.

(כלומר הריב לא דבר שממשיך, היא וויכוח רגעי בין אנשים. אבל המריבה זה וויכוח שממשיך

ומתפתחת ויכול להגיע לשנאה)

בין רעי מקנה אברם לבין רעי מקנה לוט התפתח ריב על בסיס שייכות הארץ.

הריב רמז לרצח

פרק י"ג פסוק ז':
"ויהי ריב בין רעי מקנה אברם"

"ויהי ריב בין רעי מקנה אברם"
אותיות: הירי יב' רבין עמיר

פרשת תולדות פרק כו פסוק כ:
"ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק"

"ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק"
אותיות: עמיר יצחק

אולי רמז לרצח ראש ממשלת ישראל יצחק רבין על ידי יגאל עמיר בירי ב י"ב לחודש
מר חשוון (מוצאי שבת קודש) בשנת התשנ"ו.

* * * * *

אברהם אבינו ולוט "דומין בקלסטר"

פרק י"ג פסוק ח':

**"ויאמר אברהם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך
כי אנשים אחים אנחנו"**

רש"י: "קרובים ומדרש אגדה דומין בקלסטר פנים"

"כי אנשים אחים" עולה 490 ועוד 11 אותיות עולה **501**
דומים בקלסטר עולה **501**

אולי זהו רמז לדברי רש"י המסביר כי פרוש המילים הוא, "קרובים" אך מדרש האגדה טוען כי הכוונה לדמיון שבין לוט לאברהם בקלסטר פניהם.

* * * * *

"לשבת יחדו"

פרק י"ג פסוק ח':

"וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אֵל נָא תְּהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין רְעִי וּבֵין רְעִיךָ כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנַחְנוּ"

אֹרֶחַיִּים: "טעם אומרו ביני ובינך הודיעו כי סופה להיות המריבה גם בין שניהם..."

שפתי חכמים (אות ט'): "...דאברהם אמר 'אנשים אחים אנחנו', ועכשיו אמר 'אם השמאל ואימנה דמשמע שרצה אברהם להתרחק כי יש איזה שנאה ביניהם וקשה מי מוליד שנאה, הלא לא היה ריב ביניהם..."

ונראה שסדר הדברים בפסוק אומר דרשני. ואסביר:
לפי פרוש אור החיים ושפתי חכמים עדיין אין ריב בין אברהם אבינו לבין לוט.
ואז יש צורך להסביר סדר הדברים בפסוק. כי אם משמעות הדברים, שכמו שכבר יש ריב בין רועי אברם ולבין רועי לוט, תהיה בעתיד מריבה בין אברהם אבינו לבין לוט, נראה שהיה צריך הסדר של הדברים להיות הפוך. שיגיד ללוט תחילה על המצב הקיים, קרי על הריב בין הרועים, ואחר כך יאמר לו "אל תהי מריבה ביני ובינך".
ועוד אומר דרשני מה שכתוב בפסוק הבא:

פרק י"ג פסוק ו':

"וְלֹא נָשָׂא אֶתְּם הָאָרֶץ לִשְׁבַּת יַחְדוֹ כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רַב וְלֹא יָכְלוּ לִשְׁבַּת יַחְדוֹ"

למה כתוב פעמים **"לשבת יחדו"**?

(הלא גם בלי המילים "ולא יכלו לשבת יחדו" היינו מבינים שהם לא יכלו לשבת יחדו ממה שכתוב "ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו")

ונראה לי להגיד:

בתחילת הפסוק מדובר על מרעה הארץ שלא הייתה די בשביל שניהם כדי שישבו יחדו (ראה רש"י "ולא הייתה יכולה להספיק מרעה למקניהם")
אבל בסוף הפסוק מדובר באי יכולת לשניהם לשבת יחדו בגלל תפיסות עולם מנוגדות.
בתחילת הפסוק מדבר באי יכולת "לשבת יחדו" בגלל סיבה גשמית, ובסוף הפסוק מדבר באי יכולת "לשבת יחדו" בגלל סיבה רוחנית.
ואסביר:

אחרי שלוט הלך עם אברהם אבינו הוא התעשר, ולפי:

פרק י"ג פסוק ה': "וְגַם לְלוֹט הֵלֵךְ אֶת אַבְרָם הָיָה צֶאֱן וּבָקָר וְאַהֲלִים"
עד שהוא התעשר לוט הלך בתמימות עם דודו. אבל אחרי שהתעשר, והיה לו מקנה רב שלו, הדבר הזה התחיל להיות מה שמניע אותו ולא תפיסת העולם של דודו. וזה גרם לריב, ולפי:

פרק י"ג פסוק ז': "וַיְהִי רִיב בֵּין רְעִי מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רְעִי מִקְנֵה לוֹט"

"רִיב" באתב"ש: **גמש**, הרומז על עניינים גשמיים, ולפי,

ג' – גוף

מ' – ממון, מקנה

ש' – שררה (כבוד הבא מעשרו), שקר (הולך בעיקר אחרי שקר העולם הזה להסיג נכסים רבים)

וזה ממקד צומת לבנו שהריב על בסיס גשמי, קרי בגלל מקום מרעה למקנהו.
הנושא הגשמי הפך להיות מרכזי אצל לוט ונושא הרוחני משני. כי אחרי שהתעשר לוט רצה 'חרות' מדרכו של אברהם אבינו בעולם (ראה רש"י "אי אפשר לא באברם ולא

בא-ל-ה-יו"י, ואמר לו אברהם אבינו :
"לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך" ראש וסוף תיבות, אותיות :
ל'+ט', א'+ל', נ'+א', ת'+י', מ'+ה', ב'+י', ו'+ך' עולה 614 למנין המילה 'חרות'
"הפרד נא מעלי" (בבקשה תפרוש ממני)
"הפרד נא" באתב"ש : צוגק טת עולה 608 ועוד 6 אותיות עולה 614 למנין 'חרות'
והמילה "הפרד" גם רומז על הסיבה שאמר לו את זה :
"הפרד באתב"ש : צוגק עולה 199 למנין המילה 'צדקה'
כי מי שלהוט אחרי 'הגזל' (המילה לוט עולה למנין המילה 'הגזל') עומד בניגוד לדרכו של
אברהם אבינו בעולם שעושה 'צדקה' עם הבריות, ולפי :
בראשית פרק י"ח פסוק י"ט : "כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת אחרייו ושמרו
דרך ה' לעשות צדקה ומשפט..."

רמז לו שבגלל שהוא רוצה לפרוק עול, קרי רוצה 'חרות' מדרכו, שייפרד ממנו בשלום
(כי "בדרך שאדם רוצה ללכת כך מוליכים אותו").

בסיכום :
נראה שכתוב פעמים "לשבת יחדו" להגיד שלא רק למקניהם לא היה מקום יחדו, אלא
גם הם עצמם לא יכלו עוד לשבת יחדו, ולפי :
לך לך רבה (מ"א, ו') : "...רבי עזריה ב"ר סימון אמר כשם שהיה ריב בין רועי אברם ובין
רועי לוט כך היה ריב בין אברם ללוט, הדא הוא דכתיב ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי
מריבה ביני ובינך וגו'..."

ובהתאם למדרש הזה גם לא צריכים לדרוש סדר הדברים בפסוק הקודם. כי כבר יש
מריבה בין אברהם אבינו לבין לוט, וגם ריב בין רועי אברהם אבינו לבין רועי לוט.

* * * * *

"הפרד נא מעלי"

אברהם אבינו ביקש מלוט:

פרק י"ג פסוק ט':

"הפרד נא מעלי"

ולא רק בגלל הריב בין רועי מקנה לוט לבין רועי מקנה אברהם אבינו. אלא גם רצה להתרחק מלוט עצמו כי מאז שלוט אתו הפסיק ה' לדבר אתו, ולפי:
רש"י (י"ג, י"ד- על המילים "אחרי הפרד לוט"): "כל זמן שהרשע עמו היה הדבור פורש ממנו"

ורמז:

"מעלי" עולה 150

"לוט" באתב"ש: כפן עולה 150

* * * * *

"הפרד נא מעלי"

אברהם אבינו ביקש מלוט :

פרק י"ג פסוק ט':

"הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה"

לך לך רבה (מ"ח, ח'): "וה' אמר אל אברם וגו', ר' יודה אומר כעס היה לאבינו אברהם בשעה שפירש לוט בן אחיו ממנו. אמר הקב"ה לכל הוא מדבק וללוט אחיו אינו מדבק. רבי נחמיה אמר כעס היה לו להקב"ה בשעה שהיה מהלך לוט עם אברהם אבינו אמר הקב"ה אני אמרתי לו לזרעך נתתי את הארץ הזאת והוא מדביק את לוט בן אחיו כדי ליורשו..."

לפי המדרש יש כאן עניין של 'כעס'. שהקב"ה כעס על אברהם אבינו. ויש 2 דעות במדרש, על שגרש את לוט ולא ניסה לקרב אותו, ועל שקירב אותו יותר מדי כדי שבעתיד לוט יהיה יורשו. והם נראים סיבות הפוכות לכעס, אבל שניהם התקיימו. הלא בתחילה קירב את לוט להיות יורשו ובמשך הרבה שנים שלוט הלך אתו. ועכשיו הוא גרש אותו.

ורמז שיש כאן נושא של כעס :

"מעלי" עולה 150

"כעס" עולה 150

ואולי זה גם בא לביטוי במה שאמר אברהם אבינו ללוט כאשר גרש אותו :

"אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה"

(כאן ימין או שמאל ביחס לכיוון שפניו פונים וזה לכיוון מזרח. ואז ימין דרום ושמאל צפון) ואומרים המפרשים שאברהם אבינו אמר ללוט : אם אתה תבחר ללכת לכיוון צפון ("אם השמאל") אני ילך לצד דרום ("ואימנה"), ואם אתה תבחר ללכת לצד דרום ("ואם הימין") אני ילך לצד צפון ("ואשמאילה") אבל במדרש ובפרוש רבנו בחיי כתוב שאברהם לא נתן ללוט לבחור או דרום או צפון אלא הכריח אותו לבחור צפון. וככה דורשים : שאם לוט יבחר צפון ("אם שמאל") הוא יבחר דרום. ואם לוט ינסה לבחור דרום ("ואימנה") אני אשמאילה את עצמי ("ואשמאילה") כי "כוונתו של אברהם אבינו ללכת לדרום" (רבינו בחיי).

ונראה לי להוסיף עוד פירוש מדעתי, וזה מבוסס על פירוש ראשון שהביא רש"י (על המילים "אם השמאל ואימנה") : "בכל אשר תשב לא אתרחק ממך ואעמוד לך למגן ולעזר"

בגלל הכעס שמופנה כלפי אברהם אבינו (ושדנים אותו על מעשה זה) נראה להגיד שמה שאמר ללוט מן סוג של פרשה (ואולי יעזור להעביר הכעס מעליו), ואסביר : כאילו אברהם אבינו אומר ללוט, אני לא אתן לך להתרחק יותר מדי ממני אלא רק מספיק שיהיה שלום בנינו, ולפי :

בעל הטורים (על המילים "איש מעל אחיו אברם") : "סופי תיבות שלום לומר לך, כדי לעשות שלום נתפרדו"

וזה לפי הידוע, 'שמאל' דוחה, 'ימין' מקרב. וכאילו אמר אברהם אבינו ללוט :

"אם השמאל" – אם תתרחק ממני יותר מדי
"ואימנה" – אני אקרב אותך בחזרה
"ואם הימין" – אם תתקרב אלי יותר מדי
"ואשמאילה" – אני ארחיק אותך כדי שישמר השלום בינינו ושלא נריב.

אנחנו צריכים לשמור מרחק (כדי לשמור שלום בינינו) אבל לא רחוק מדי "כי אנשים אחים
אנחנו".
ועובדה, כאשר לוט נשבה על ידי ארבעת המלכים אברהם אבינו סיכן את עצמו ויצא
והציל אותו ואת רכושו מידם (בעל הטורים).

* * * * *

"הפרד נא מעלי"

אברהם אבינו אמר ללוט :

פרק י"ג פסוק ט':

"הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה"

אברהם אבינו ביקש את זה מלוט בגלל המריבה, והמחלוקת, שהייתה בין רועיהם.

"לוט מעמו" באתב"ש : **כפן יזיף עולה 257**

מריבה עולה **257**

(פרק י"ג פסוק י"ד- "וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו")

וגם :

"הפרד נא מעלי" ראש תיבות, אותיות : ה', נ', מ' עולה 95

'מחלקת' באתב"ש : יסכדא עולה 95

ובמישור הרעיוני :

"הפרד נא מעלי" עולה 490

'לעולם יצא אדם בכי טוב ויבוא אדם בכי טוב' עולה 490

(במקור כתוב, פסחים ב'- "אמר רב יהודה אמר רב לעולם יכנס אדם בכי טוב ויצא בכי טוב")
לרמוז :

"ויצא בכי טוב" — כרגע המריבה בין רועיהם (בין רועי מקנה לוט לרועי מקנה אברהם).

ואברהם אבינו ביקש מלוט "הפרד נא מעלי" לפני שהמריבה תגיע להיות גם ביניהם.

שלוט יצא בכי טוב, קרי כאשר היחסים שלו עם דודו עדיין טובים.

וקצת רמז :

"מעלי" עולה 150 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 155

"ויצא בכי טוב" עולה 156

ואפשר לקחת מזה מוסר :

לא משנה אם אתה ימין או שמאל, העיקר להתרחק מאנשים בעייתיים.

ולא רק בגלל המריבה בלבד, אלא כל עוד לוט עמו, הקב"ה לא דיבר עם אברהם.

ורק אחרי הפרד לוט מעמו חזר הדיבור אל אברהם אבינו, ולפי :

פרק י"ג פסוק י"ד :

"וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו..."

רש"י : "כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו (תנחומא ויצא י)..."

"וה' אמר אל אברם אחרי הפרד" סוף תיבות, אותיות : ה', ר', ל', ס', י', ד' עולה

289 למנין המילה 'הפרד'.

לרמוז :

שהדיבור "הפרד" מאברהם אבינו עד שלוט "הפרד מעמו".

ועוד :

אברהם אבינו ביקש מלוט "הפרד נא מעלי", ולא אמר 'ממני'.
אבל אחרי הפרד לוט כתוב, "אחרי הפרד לוט מעמו", ולא כתוב 'מעליו'.
בפשט לא נראה שיש הבדל בשינוי הזה, ולפי :

"נא מעלי" עולה 201

"לוט מעמו" עולה 201

ובכול זאת, האם לוט היה עליו? שצריך להגיד "הפרד נא מעלי".
ונראה להגיד :

שבמילה "מעלי" יש גם רמז.

"הפרד נא מעלי" – נוכחותך אצלי גרמה לדיבור להיפרד "מעלי".

"מעלי" – מזכיר עניין של משהו לא 'עלי' ("מעלי"), קרי רוח ה' לא נחה 'עלי'.
"מעלי" – רומז על עניין של שתי הרחקות. תרחיק המקנה שלך מהמקנה
שלי, וגם תרחיק את עצמך 'מעלי'.

אבל אחרי שלוט נפרד ממנו, הדיבור חזר, ולא היה עוד צורך ברמז לדיבור,
ואז כתוב "מעמו".

ונראה גם להגיד :

אברהם אבינו ביקש מלוט בלשון "מעלי" להגיד ללוט להיפרד ממנו לא רק
באופן גשמי, קרי להתרחק ממנו, אלא גם באופן רוחני. כי נוכחות לוט אצלו
פגעה בו ברוחניות ומנעה הדיבור אצל אברהם אבינו.

"מעלי" עולה 150

"מעלי באתב"ש : יזכר עולה 77

ביחד (150+77) עולה 227 למנין המילה "הדיבור".

צריך להיפרד מעלי, כי כאשר אתה עלי אין הדיבור עלי.

"וילך לוט עמו" עולה 227

הדיבור עולה 227

הדיבור הלך מעליו כאשר לוט הלך עמו.

ועוד :

"הפרד נא מעלי" עולה 490

בזוי באתב"ש : שעפס עולה 490

לרמוז :

כאשר לוט נפרד ממנו, לוט בחר לשבת במקום בזוי, בערי הככר (שם ערווה, וגזל, ומעשים
רעים). וגם אחרי זה במערה, לוט ובמשפחתו נכשלו בעוון ערווה. ואדם כזה בזוי, כמו
שפירש רש"י על חם בן נח (על המילים "בנו הקטן", "הפסול והבזוי"). כי שימש בתבה וגילה ערוות
אביו)

ועוד :

"הפרד" באתב"ש : צוגק עולה 199 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 204 למנין המילה 'צדיק'.

למרות שאברהם אבינו אמר ללוט "הפרד מעלי", הקשר ביניהם לא נותק לגמרי.

כי בזכות אברהם אבינו הצדיק, לוט ניצל מהפיכת סדום. ואברהם אבינו ביקש להציל סדום עבור הצדיקים (אם יש שם צדיקים). ולמרות שלוט החשיב עצמו כצדיק ביחס לאנשי סדום, הוא לא היה יכול אפילו להציל את עצמו. ורק בזכות אברהם אבינו הצדיק, הוא ניצל.

וכתוב :

בראשית פרק י"ח פסוק י"ט :

"כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט למען הביא ה' על אברהם את אשר דבר עליו"

"הפרד" באתב"ש : צוגק עולה 199 למנין המילה 'צדקה'. כאשר לוט לא עליו, אנשי ביתו וזרעו של אברהם אבינו יכולים להמשיך בדרך צדקה בלי הפרעה. כי רועי מקנה לוט היו מפריעים, היו רבים עם רועי מקנה אברהם אבינו. והדבר הזה יוכל להטיל כתם על הצדיק שאנשי ביתו מתנהגים ככה.

ובעתיד :

(ואולי בגדר מעשה אבות סימן לבנים)

כמו שאברהם אבינו זכה לדיבור אחרי שלוט נפרד ממנו, גם זרעו של אברהם אבינו, כאשר ייפרדו מאנשים לא טובים (יציאת מצרים), יזכו לשמוע 'הדיבור'. קרי בהר סיני, לקבל המצוות, והרמוז : הדיבור באתב"ש : צקמשפק עולה 613 למנין המילה 'תרי"ג'.

* * * * *

"באכה צער"

פרק י"ג פסוק י':

"כי כלה משקה... כגן ה' כארץ מצרים באכה צער"

פשט הפסוק: כל אזור ככר הירדן ארץ נחלי מים (רש"י) ומלא עצים וירוק לפני מהפכת סדום.

ולמרות שאין מוקדם או מאוחר בתורה, אפשר לשאול - הלא שם העיר לפני שלוט ברח מסדם **"בלע"** ולא **"צער"** כמו שכתוב **"מלך בלע היא צער"** ולמה כתוב כאן **"צער"**? ונראה לי להגיד שכתובת שם העיר על העתיד רומז לנו משהו על העתיד - שככר הירדן יהיה כגן ה' עד **"באכה צער"** – עד שלוט 'בוא' לעיר 'צוער'. ואז ה' ימטיר על הכרכים גפרית ואש ויהפוך אותם ואת האדמה.

* * * * *

"כל ככר הירדן"

פרק י"ג פסוק י"א:

"ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו"

לוט ראה שככר הירדן מקום טוב למרעה. ולפי הפשט זה הסיבה שהוא בחר את המקום הזה. אבל במדרש מבקרים אותו חזק שבחר ללכת למקום סדם ועמרה, ולפי: רש"י (על המילה "מקדם"): "...ומדרש אגדה, הסיע עצמו מקדמונו של עולם. אי אפשר לא באברם ולא בא-ל-ה-יו"

ההיפרדות של לוט, לא רק מאברהם אבינו, אלא גם מדרכו של אברהם אבינו בעולם. הוא פרק עול מצוות, ולפי:

"ויפרדו איש" עולה 617 למנין המילה 'הדברות'.

"מעל אחיו" באתב"ש: יזך תסמף עולה 617 למנין המילה 'הדברות'.

ועוד:

"ויבחר לו לוט", "לו" למה לי? "את כל ככר הירדן", "כל" למה לי?
אלא להגיד שלוט בחר את **"כל ככר הירדן"** כי בסדם וסביבותיה לא הקפידו על **'הגזל'**, ולפי:

"כל ככר הירדן" ראש תיבות, אותיות: כ', ב', ה' עולה 45 למנין המילה 'הגזל'.

וגם בחר את דרך זה לעצמו ("לו"):

"לוט" עולה 45

הגזל עולה 45

כי בכל ככר הירדן הוא יכול לעשות מה שרוצה עם המקנה שלו ולא יספוג תוכחה.

(קרי לרעות את מקנהו בשדות אחרים. שם לא יוכיחו אותו כמו שעשו כאשר היה אצל אברהם אבינו. כי אמרו חז"ל שזה הייתה סלע המחלוקת ביניהם. שרועי לוט טענו שהארץ נתונה לאברהם אבינו וכבר שייכת לו ולוט יורשו. ורועי אברהם אבינו אמרו עדיין הארץ בחזקת הכנענים ואסור לרעות בשדיהם כי זה גזל).

* * * * *

דור המבול ואנשי סדום

צריך אדם לצאת ידי אדם כמו שהוא יוצא ידי שמים ולא להעלות חשד אצל אנשים אחרים על מעשיו. וצריך להבין למה הסדר ככה ולא הפוך (שיצאו ידי שמים כמו שיצאו ידי אדם)? כנראה החשד שיצאו ידי שמים פחות מהחשד שיצאו ידי אדם כי אצל רוב בני אדם יראת שמים עליהם. הכלל הזה אנו רואים בפסקי הלכה של חז"ל. לדוגמה, בהדלקת נרות חנוכה אם יש שתי פתחים לבית של אדם אחד והם פונים לשני רוחות הוא צריך להדליק בשתיהן מפני החשד שלא יחשדו שבעל הבית לא הדליק נרות חנוכה.

על דור המבול כתוב:

פרשת נח, פרק ו' פסוק י"א:

"ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס. וירא אלקים את הארץ כי נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ"

מפרש חז"ל שדינם נחתם על הגזל. ולפי פרושי חז"ל הם גזלו דברים אשר שווים פחות מפרוטה שאי אפשר להוציא ממון זה בבית הדין. בדני ממנות הם ניסו לצאת ידי אדם ולא לצאת ידי שמים. הם הפכו סדר התנהגות העולם כאשר הם ניסו לצאת ידי אדם ולא לצאת ידי שמים.

והכתוב מעיד על נח:

פרשת נח, פרק י"ג פסוק י"ג:

"...כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה"

ומפרש חז"ל על המילה **"לפני"** שנח לא עשה כאנשי דורו והוא יצא לא רק ידי אדם אלה גם ידי שמים.

על אנשי סדום כתוב:

פרשת לך לך, פרק י"ג פסוק י"ג:

"ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד"

רש"י:

"רעים"-(סנהדרין קט) בגופם. "חטאים-בממונם"

האבו עזרא:

"לבני אדם, ויחזקאל פירש זה ויד עני ואביון לא החזיקו"
אנשי סדום לא למדו לקח מדור המבול. והם המשיכו להתנהג ברע כלפי בני אדם וכלפי
שמים. הם **הפכו** סדר התנהגות בסיסית של העולם בהיותם אכזריים לבני אדם.

ואולי בגלל זה כתוב על עונשם המילה "**ההפכה**":

פרשת וירא, פרק י"ט פסוק כ"ט:

**"ויהי בשחת אלקים את ערי הכנר ויזכר אלקים את אברהם וישלח את לוט מתוך
ההפכה בהפוך את הערים אשר ישב בהן לוט"**
ואולי זה מידה כנגד מידה.

* * * * *

"ואנשי סדם"

פרק י"ג פסוק י"ג:

"ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד"

"ואנשי" אותיות המילה 'שונאי'.

וכתוב:

דברים פרק כ"ה פסוק ט"ז:

"כי תועבת ה' א-ל-ה-יך כל עשה אלה כל עשה עול"

סדם עולה 108 למנין המילה 'בעול' ולמנין המילה 'גיהנם'.
אנשי סדם היו מלאים 'בעול' בגלל התייחסותם כלפי הזולת.

וכתוב:

סנהדרין ק"ט:

"ת"ר אנשי סדום אין להן חלק לעולם הבא שנאמר (בראשית י"ג, י"ג) 'אנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד רעים בעוה"ז וחטאים לעולם הבא' "

וגם:

"תנו רבנן אנשי סדום אין להן חלק לעולם הבא שנאמר (בראשית י"ג י"ג) ו'אנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד'. 'רעים' בעוה"ז 'וחטאים' לעולם הבא"

ובזהר הקדוש כתוב, שאנשי סדום נידונו בגיהנם . ירדו לגיהנם ושוב אינם עולים.

* * * * *

אברהם אבינו ולוט

פרק י"ג פסוק י"ד:

"וה' אמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה"

רש"י: "כל זמן שהרשע עמו היה הדבור פורש ממנו. (ולעיל שהיה לוט אצלו וכתוב וירא ה' אל אברהם באותה שעה כשר היה וק"ל)"

אחרי שלוט נפרד מאברהם אבינו ה' דבר עם אברהם אבינו. לפי רש"י הדבור פרש מאברהם אבינו מהזמן שלוט הפך להיות רשע. ונראה קשה, למה לא דבר עם אברהם אבינו בגלל לוט?

ומסביר הכלי יקר שהדבור שנאמר לאברהם אבינו אחרי שלוט פרש ממנו היה בנושא הבטחת הארץ לאברהם באופן אישי, וכמו שכתוב:

פרק י"ג פסוק ט"ו:

"כי כל הארץ אשר אתה ראה לך אתננה ולזרעך עד עולם"
וזה לא היה עבור לוט לשמוע או לדעת.

כי כל הריב בין רועי אברהם ורועי לוט על בסיס למי שייך הארץ. רועי לוט אמרו אין לאברהם זרע, ולוט הוא בן אחיו, ולפי זה הוא היורש שלו. ולפי שכבר הבטיח ה' את הארץ לזרעו (ליורשו) של אברהם, כמו שכתוב:

פרק י"ב פסוק ז':

"וירא ה' אל אברהם וימר לזרעך אתן את הארץ הזאת"

הארץ של אברהם היא, ומתוך כך כאלו גם של לוט. ואז רועי לוט נתנו למקניהם לרעות בשדות אחרים ואמרו שזה לא גזל כי הכול שייך כבר לאברהם. ורועי אברהם אמרו זה עדיין לא שייך בפועל לאברהם והם זממו את מקניהם ולא נתנו להם לרעות בשדות אחרים, רק בשדי הפקר.

ובאמת בדבור הראשון של ה' לאברהם אבינו רק נאמר "לזרעך אתן את הארץ הזאת" ובדיבור השני (אחרי הפרד לוט מעמו) נאמר "לך אתננה ולזרעך עד עולם". כאן ההבטחה לאברהם, לזרעו, ולצמיתות.

וזה לא היה לאוזניים של לוט לשמוע, שלא לתת לו אפשרות לחשוב שיש לו גיבוי למעשיו. כי עכשיו לוט יכול להבין שיש לו עדות שהארץ כבר של אברהם ושהוא יכול לרעות את מקנהו בשדות אחרים.

סיכום: הכלי יקר מאיר ענינו לעוד סיבה למה הדבור פרש מאברהם אבינו אחרי שהתחיל ריב בין רועי אברהם לרועי לוט. אבל עדיין יש קושי בדבר:

הלא אחרי שהריב פרץ אז ניתן להגיד, לוט השתנה והפך להיות רשע. אבל לא הייתה דיבור לאברהם אבינו מאז שירד למצרים וזה לפני שפרץ הריב בניהם.

ונראה לי להגיד:

ניתן להבחין ברמז דק שכבר השתנה יחסי אברהם אבינו ללוט ביציאתם ממצרים לפני שהתחילו רועיהם לריב. ואסביר:

כתוב ביציאת אברהם אבינו מחרן:

פרק י"ב פסוק ה':

"ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בו אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש שעשו בחרן וילכו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען"
כאן הסדר : אשתו, לוט, רכוש, והנפשות שעשו בחרן.

וכתוב ביציאת אברהם אבינו ממצרים :
פרק י"ג פסוק א' :
"ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה"
כאן ההסדר : אשתו, רכוש, ולוט.

מזה רואים שאחרי שאברהם אבינו התעשר במצרים (ממתנות מפרעה), וכמו שכתוב :
פרק י"ג פסוק ב' :
"ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב"
ואחרי שלוט גם התעשר במצרים (בגלל אברהם אבינו), כמו שכתוב :
פרק י"ג פסוק ב' :
"וגם ללוט ההלך את אברהם היה צאן ובקר ואהלים"

הסדר של לקיחת הדברים השתנה, וביציאה ממצרים הרכוש ("וכל אשר לו") הפריד בין אברהם אבינו ללוט. וזה רמז שהקרבה בין אברהם אבינו לבין לוט השתנתה בגלל רכושם, ולוט כבר לא אותו הצדיק כמו שהיה קודם.

* * * * *

אחדות והתורה

פרק י"ג פסוק ט"ז :

"ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה"

רש"י: "כשם שא"א לעפר להמנות כך זרעך לא ימנה"
מדרש רבה (מ"א, ט'): "...ומה עפר הארץ אינו מתברך אלא במים, אף ישראל אינו מתברך אלא בזכות התורה שנמשלה למים..."

הפשט של הפסוק :

כמו שיש כמויות של עפר גדולות מאד, שלא ניתן לספור אותם, כך זרעך יהיה הרבה מאד שאי אפשר לספור אותו.
סגנון הפסוק אומר דרשני. הסגנון מזכיר תנאי, אם איש יוכל למנות העפר, אז זרעך ימנה.

אולי יש כאן רמז לתורת ישראל שמגנה על בני ישראל.
באופן פיזי ניתן לספור חול (וגם עפר) כי מצבם הטבעי בנוי מגרגרים קטנים. יש את מגבלת המספור, שלא קיימים מספיק מספרים, וגם מגבלת הזמן, שלוקח זמן ארוך ביותר לאיש למנות את עפר הארץ - אבל באופן תיאורטי זה ניתן לעשות. יש עוד מגבלה שמונעת ספירת עפר הארץ והופכת המספור לבלתי אפשרי. חול במצבו הטבעי יבש, אבל עפר הארץ במצבו הטבעי לח. לחלוחית העפר מדביקה את הגרגרים ביחד ועושה מהם גושים יותר גדולים שלא ניתן להפריד (בלי ליבש אותם).
מתי איש יכול למנות את עפר הארץ, רק כאשר העפר יבש.
'התורה' נמשלה למים.

ואולי זה הרמז כאן :

מספר בני ישראל (זרעו של אברהם אבינו) יהיה גדול מאד כעפר הארץ בתנאי שאיש לא יכול לספור את עפר הארץ. איש לא יוכל (בשום פנים ואופן) לספור עפר הארץ, כאשר העפר לח. כך בני ישראל, לא יוכלו לספור אותם (מרובם וגדלותם) רק כאשר הם מודבקים ביחד (כאיש אחד בלב אחד) ומתעסקים (בים) התורה ושומרים אותה.

* * * * *

"ארבעה מלכים"

פרק י"ד פסוק א':

"ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים"

כאן סדר המלכים: מלך שנער, מלך אלסר, מלך עילם, ומלך גוים.

פרק י"ד פסוק ט':

**"את כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים ואמרפל מלך שנער ואריוך מלך אלסר
ארבעה מלכים את החמשה"**

כאן סדר המלכים: מלך עילם, מלך תדעל, מלך שנער, ומלך גוים.

ונשאלת השאלה:

מה משמעות שינוי הסדר בין פסוק א' לבין פסוק ט'?

חזקוני (על פסוק ט'): "על ידי שבגללו היתה המלחמה הזכירו עכשיו תחילה"
מפרש לנו חזקוני שבפסוק ט' מוזכר כדרלעמר תחילה בגלל שבגללו היתה המלחמה.

אבל מה עם הסדר בפסוק א'?

ומפרש:

רבנו בחיי: "ארבעה מלכים אלו כנגד ארבע מלכויות שעתידין להשתעבד בישראל. שנער
זה מלך בבל, ... אלסר זו מלכות מדי, ומלך עילם יון... מלך גוים זה מלכות אדום... מלך
רומי"

לפי זה נבין שהסדר בפסוק א' זה לפי סדר השתעבדות של בני ישראל לאומות העולם,
לבבל, למדי, ליון, ולרומי. והסדר בפסוק ט', כנראה לפי המרד. כתוב שמרדו
בכדרלעמר. "ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו". ואולי יתר הסדר
אחרי כדרלעמר זה לפי אלו הקרובים אליו בברית, או לפי חוזקם.

* * * * *

"ויבא הפליט"

פרק י"ד פסוק י"ג:

"ויבא הפליט ויגד לאברם העברי"

דעת זקנים מבעלי התוספות: "זה מיכאל, ולמה נקרא שמו פליט, שכשהפיל הקב"ה את סמא"ל וכת שלו, אחז בכנפיו להפילו עמו, ופלטו הקב"ה מידו ועליו אמר יחזקאל (ל"ג, כ"א) 'בא אלי הפליט מירושלם' " (וראה גם בעל הטורים)

"ויבא הפליט ויגד לאברם"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו' + א', ה' + ט', ו' + ד', ל' + ס' עולה **101**
101 עולה **מיכאל'**

* * * * *

"ויבא הפליט"

פרק י"ד פסוק י"ג:

"ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם"

יש כמה דעות בחז"ל מי היה "הפליט".

יש אומרים שברח מבני סדום.

אבן עזרא: "שברח ונמלט מבני סדום"

(מבני סדום שהיו במלחמה עם ארבעת המלכים. ואולי בגלל סמיכות הפסוק הזה למלחמת המלכים) וּבֹא לְהַגִּיד לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ שְׁלוֹט נִלְקַח עַל יְדֵי אַרְבַּעַת הַמִּלְכִּים.

ורמז:

"לאברם" עולה 273

פליט מסדום עולה 273

וגם:

"לאברם העברי והוא שכן"

ראש תיבות, אותיות: ל', ה', ו', ש' עולה 341

'נמלט מבני סדום' עולה 341

פליט מבני סדום עולה 341

וגם:

"ויגד לאברם העברי"

באתב"ש:

פמרק כתשגי צזשגם

סוף תיבות, אותיות: ק', י', ס' עולה 150

מסדום עולה 150

ויש אומרים שזה היה המלאך מיכאל.

דעת זקנים מבעלי התוספות: "זה מיכאל ולמה נקרא שמו פליט שכשהפיל הקב"ה את סמא"ל וכת שלו, אחז בכנפיו להפילו עמו ופלטו הקב"ה מידו..."

ורמז:

"ויבא הפליט ויגד לאברם"

ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+א', ה'+ט', ו'+ד', ל'+ס' עולה 101

מיכאל עולה 101

וגם:

"לאברם העברי והוא שכן"

סוף תיבות, אותיות: ס', י', א', נ' עולה 101

מיכאל עולה 101

ויש אומרים זה היה עוג.

רש"י: "לפי פשוטו זה עוג"

והוא נקרא "הפליט" כי נפלט מהמבול (רש"י, גמרא נידה ס"א, א') או נפלט מהמלחמה (רש"י) בין ארבעת המלכים עם חמשת המלכים (שנמלט מהרפאים שהכו ארבעת המלכים. ואולי בגלל סמיכות הפסוק הזה למלחמת המלכים)

ורמז:

"ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי והוא שכן באלני ממרא"

ראש וסוף תיבות, אותיות:

ו'+א', ה'+ט', ו'+ד', ל'+ס', ה'+י', ו'+א', ש'+ן, ב'+י, מ'+א' עולה
526

עוג מלך הבשן
526
עולה

ושואלים:

כאשר קוראים לו "הפליט" בגלל שברח ממלחמת ארבעת המלכים זה קשור לעניינו של לוט ואברהם אבינו. אבל כאשר קוראים לו "הפליט" בגלל שנפלט מהמבול מה הקשר לעניינו של לוט ואברהם אבינו? ובכלל למה לא קראו אותו בכינויו, עוג? ונראה להגיד:

בגלל שהתורה הבליטה את נושא "הפליט" (ולא קראה אותו בשמו) נראה שרומז לנו שהצלתו של עוג, קרי שנפלט או ממלחמת המלכים או מהמבול, הייתה בגלל לוט. הוא "הפליט", קרי נפלט וניצל, כדי להיות שליח בהצלת לוט שממנו יצא המשיח:

ורמז:

"ויבא הפליט" עולה 153

לוט באתב"ש: כפן עולה 150 ועוד 3 אותיות עולה 153

וגם:

"הפליט" באתב"ש: צוכמן עולה 206 ועוד המילה עולה 207

המשיח באתב"ש: ציבמס עולה 202 ועוד 5 אותיות עולה 207

ובגלל השליחות הזו (ולמרות שאמרו חז"ל שעוג התכוון שאברהם אבינו יצא להציל אחיו וייהרג),

עוג זכה לחיים ארוכים, ולהיות מלך הבשן, עד לימי משה רבנו. ובזה גם רמז למה ניצל:

"הבשן" עולה 357 ועוד המילה עולה 358 למנין המילה 'משיח'.

* * * * *

הצלת לוט וזרע משיח

פרק י"ד פסוקים י"ד-ט"ז:

"וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלוש מאות וירדף עד דן. ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק. וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכשו השיב וגם את הנשים ואת העם"

אברהם אבינו שומע שנשבה אחיו ויוצא להצילו.
אבל לא רק את אחיו הוא מציל אלא גם זרע של משיח בן דוד.
ולפי:

בראשית רבה (וילנא) פרשה נ': "אמר רבי יצחק (תהלים פ"ט) מצאתי דוד עבדי, היכן מצאתי אותו? בסדום"

והרמז:

"נשבה" עולה 357 ועוד המילה 358 למניו המילה **'משיח'**.
הוא שמע שנשבה אחיו וברמז משיח.

ובגלוי הוא מכין את עצמו לצאת להציל את אחיו ובנסתר גם את זרע משיח, ולפי:

(1) **"נשבה אחיו וירק"** עולה 698 ועוד 3 מילים עולה **701**
זרע משיח בן דוד עולה **701**

(2) **"כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו"**
ראש וסוף תיבות, אותיות:

כ' + י', נ' + ה', א' + ו', ו' + ק', א' + ת', ח' + ו', י' + י', ב' + ו' עולה **641**
"מצאתי דוד עבדי" עולה **641**

(3) **"אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר"**
סוף תיבות, אותיות: **ו', ק', ת', ו', י', ה', ר'** עולה **733**
מצאתי עבדי בסדום עולה **733**

ולוקח איתו 318 הרומז על המשימה שלו:

(1) **"שמנה עשר ושלוש מאות"**
באתב"ש:

ביטץ זבג פכב יתפא עולה 718 ועוד 15 אותיות עולה **733**
מצאתי עבדי בסדום עולה **733**

(2) **"שמנה עשר"** עולה **965**
זרע של משיח עולה **965**

ורודף אחרי המלכים כדי להציל את לוט ומשפחתו ואת זרע של משיח בן דוד, ולפי:
"ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף"

ראש תיבות, אותיות: ב', ש', ע', ו', מ', ו' עולה 424
משיח בן דוד עולה 424

והוא השיב לא רק את לוט ומשפחתו אלא גם את זרע משיח בן דוד (שיצא מרות
המואביה), ולפי:
"אחיו ורכשו השיב" סוף תיבות, אותיות: ו', ו', ב' עולה 14 למנין המילה 'דוד'.

ועוד:
פרק י"ד פסוק י"ד:
"וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף
עד דן"

כתוב בפירוש מתנות כהונה על מדרש (לך לך רבה ס"ג, ב') שחניכיו היו הגרים שהוא גייר.
ורמז:

"חניכיו" באתב"ש: סטמלמף עולה 259
הגרים עולה 258 ועוד המילה עולה 259

* * * * *

משיח

עניני משיח נסתרים מעינינו.
והדברים האלו רמוזים גם באופן נסתר, באתב"ש של המילה 'משיח'.
'משיח' באתב"ש : יבמס, אותיות : י', ב', מ', ט'

י' – יהודה

ב' – בעז

מ' – מואב

ס' – סדם

לוט ניצול מסדם והלך למערה, והוליד את מואב מבתו, שממנו יצאה רות
(המואביה).

יהודה הוליד את פרץ מתמר, שממנו יצא בעז. בעז ורות הולידו את עובד,
ועובד הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד. ומדוד יצא בעתיד משיח.
ועל זה דרשו חז"ל את הפסוק:

תהילים פרק פ"ט פסוק כ"א: "דוד עבדי, בשמן קדשי משחתיו"

בראשית רבה מ"א, ד': "אמר רבי יצחק מצאתי דוד עבדי, היכן מצאתי אותו, בסדום"
והרמז:

'משיח' באתב"ש : יבמס עולה 112 למנין המילה 'בסדום'
וגם :

בסדם עולה 106 ועוד המילה עולה 107

'עבדי דוד' עולה 100 ועוד 7 אותיות עולה 107
(**"סדם"** כתוב חסר בתורה)

ועוד :

אמרו חז"ל, לוט זכה שמשח יצא מחלציו בזכות אביו הרן שמסר את נפשו
על קדוש ה'

כאשר הושלך לכבשן האש באור כשדים, וכמו שפרשו חז"ל על הפסוק:
בראשית פרק י"א פסוק כ"ח:

"וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים"

רש"י: "ומדרש אגדה (בי"ר ל"ח, י"ג) שעל ידי אביו מת שקבל תרח על אברהם בנו לפני
נמרוד על שכתת את הצלמים, והשליכו לכבשן האש, והרן יושב ואומר בלבו, אם
אברהם נוצח אני משלו, ואם לאו אני משל נמרוד. וכשנצל אברהם אמרו להרן משל מי
אתה, אמר משל אברהם אני. מיד השליכוהו לכבשן ונשרף, וזהו אור כשדים"
ורמז:

"הרן" באתב"ש : צגט עולה 102

"עבדי דוד" עולה 100 ועוד 2 מילים עולה 102

וגם :

**"וימת הרן על פני תרח" סוף תיבות, אותיות : ת' ו' ל' י', ח' עולה 498 למנין
המילה 'בסדום' באתב"ש (שחקפי).**

שבזכות הרן, דרך בנו לוט, "מצאתי עבדי דוד", והיכן, בסדום.

ועוד :

"הרן על פני תרח" באתב"ש : צגט זך וטם אגס עולה 248 למנין המילה 'אברהם'.
הרן לא היה יכול להחליט מה לעשות, לקפוץ לכבשן או לא (ראה רש"י למעלה).
והוא מת בכבשן אחרי שראה שאברהם אבינו ניצל מאש הכבשן. ושמעתי
דברי מוסר בנושא הזה.

למה אברהם אבינו ניצל והרן לא. ואמרו שלמרות שהיה לאברהם אבינו
ביטחון מלא בה' הוא נזרק לכבשן בדעה שלא יינצל. אבל הרן, שראה
שאברהם אבינו ניצל, נזרק לכבשן בביטחון ובדעה שכן יינצל. הצדיק יכול
להתפלל שיינצל אבל לא יכול לסמוך על צדקתו שיינצל. ואמרו חז"ל
(בראשית רבה ע"ו, ב') "אין הבטחה לצדיק בעולם הזה".

* * * * *

ענר, אשכל, וממרא

לפני מלחמת המלכים כתוב:

פרק י"ד פסוק י"ג:

"ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם"

אחרי מלחמת המלכים אברהם אבינו אמר למלך סדום:

פרק י"ד פסוק כ"ד:

"בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם"

נשים לב לשינוי בסדר השמות בין פסוק י"ג לבין פסוק כ"ד.

בפסוק י"ג הסדר הוא 'ממרא אשכל ענר' ובפסוק כ"ד הסדר הפוך, 'ענר אשכל ממרא'?

כל אחד מהם, ממרא, אשכל וענר, נתן לאברהם אבינו עצה על ברית המילה. ורמז:

"והם בעלי ברית"

באתב"ש:

פצי שזכס שגמא עולה 891

נתן לו עצה על המילה עולה 891

'ממרא' יעץ לו למול. 'אשכל וענר' יעצו לו לא למול.

'ממרא' יעץ לאברהם אבינו למול.

ולפי:

רש"י (י"ח, א' על המילים "באלני ממרא"): "הוא זה שנתן לו עצה על המילה"

ורמז:

"ממרא" עולה 281 ועוד המילה עולה 282

יועץ למול עולה 282

וגם:

"שכן באלני ממרא האמרי"

באתב"ש:

בלט שתכטס ייגת צתיגס

ראש וסוף תיבות, אותיות: **ב'+ט', ש'+ס', י'+ת', צ'+ס'** עולה 891

נתן לו עצה על המילה עולה 891

'אשכל וענר' יעצו לו לא למול.
ורמז :

"אשכל ואחי ענר והם"
ראש וסוף תיבות, אותיות : א'+ל', ו'+י', ע'+ר', ו'+ס' עולה 363
יועצים לא למול עולה 363

וגם :
"ואחי ענר" עולה 345 ועוד 7 אותיות ועוד 2 מילים עולה 354
היועץ לו לא למול עולה 354

וגם :
חז"ל דרשו את המילה "ממרא" :
רש"י (י"ג, י"ח על המילה "ממרא") : "שמרד בעבודה זרה"

וגם :
אברהם אבינו בחר לשכון, לשבת, "באלני ממרא" אשר בחברון :
פרק י"ג פסוק י"ח :
"ויהל אברהם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח לה"

לפי זה 'ממרא' היה יותר קרוב לדרכו של אברהם אבינו בעולם מאשר אחיו
'אשכל וענר'.
אז למה בפסוק כ"ד אברהם אבינו לא הזכיר את ממרא ראשון?

ונראה לי להגיד :
סדר השמות של האחים ממרא, אשכל וענר, קשור לכמה הם מחוברים, קרי
קשורים, לדרך של אברהם אבינו וזרעו (בני ישראל) בעולם. ורמת הקשר היא
ברמת הרוחניות שלהם
(זאת אומרת, רמת חיבורם לאנשים קדושים ולדרכם).

בפסוק י"ג הנושא הגלוי זה הפליט, ואיפה ישב אברהם אבינו (שזה כבר כתוב
י"ג, י"ח) .

הנושא המוסתר זה ברית מילה, נושא שיש בו עניין של רוחניות. ונראה
שסדר השמות בפסוק י"ג הוא לפי סדר יורד ברמת הרוחניות. ואסביר,
כתוב :

"באלני ממרא האמרי" — ידוע, ממרא, אשכל, וענר אמוריים היו. וגם כבר כתוב
שאברהם אבינו יושב "באלני ממרא" (י"ג, י"ח). ולפי זה חז"ל דרשו את המילה
"האמרי" בעניין ברית מילה. ואמרו ממרא 'אמר' לו, יעץ לו למול. וגם
ממרא זכה שיהיה גילוי שכינה בשטחו כמו שרמוז במילים "והוא שכן

באלני ממרא" וגם כמו שכתוב בפרוש (בראשית י"ח, א') "וירא אליו ה' באלני ממרא". ובגלל שרק ממרא יעץ לו למול, ואשכל וענר יעצו לו לא למול, רמת הרוחניות של ממרא גבוהה מאחיו אשכל וענר. ונראה שלפי זה ממרא מופיע ראשון ומופרד מאחיו. גם לאחיו "אשכל" יש קצת קשר לבני ישראל, לרוחניות. כי המרגלים (במדבר י"ג, י"ד) הביאו איתם בחזרה אשכול ענבים מנחל אשכל ("נחל אשכל", אשכל כתוב חסר כמו כאן). לפי זה הסדר כאן ממרא, אשכל, ענר, הוא לפי סדר ירידה ברמת הרוחניות.

בפסוק כ"ד הנושא הגלוי זה חלקם של האנשים שהלכו עם אברהם אבינו למלחמה.

אברהם אבינו אמר למלך סדום :

"ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם" – השווה אותם הכתוב ביחד באותו נושא, קבלת חלקם, וזה עניין של גשמיות. כולם הלכו אתו למלחמה, וכולם לא לחמו, וכולם ישבו על הכלים. ובעניין רמת הגשמיות ענר ראשון ואחריו אשכל ואחריו ממרא.

לסיכום :

הסדר לפי ירידה ברמת הרוחניות או ברמת הגשמיות של האחים ממרא, אשכל וענר. בפסוק י"ג, שיש בו גם עניין של רוחניות, הסדר לפי ירידה ברמת הרוחניות (ועליה ברמת הגשמיות) : ממרא, אשכל, ענר. ובפסוק כ"ד, שיש בו עניין של גשמיות, הסדר לפי ירידה ברמת הגשמיות (ועליה ברמת הרוחניות) : ענר אשכל ממרא.

* * * * *

"וירק את חניכיו"

פרק י"ד פסוק י"ד:

"וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלוש מאות

וירדף עד דן"

יש אומרים שלקח 318 איש ממש. ויש אומרים שלקח רק את אליעזר, שערך שמו 318. ומפרש:

כלי יקר: "וסימנא בעלמא היא כי לקח עמו אנשים כמספר אליעזר להורות כי אליעזר לבדו היה שם כל לא נעשה הנצחון ההוא בשום פעולה אנושית כי אם בעזר א-ל-ה-י לבד" שהרמז לאליעזר להגיד שאברהם אבינו בטח בה' ("אלי עזר") ורק עם עזרת ה' ניצח.

רש"י (על המילה "חניכיו"): "חנכו כתיב (ס"א קרי) זה אליעזר שחנכו למצות..."

אומר דרשני:

בגרסה אצלינו המילה "חניכיו" כתוב מלא עם שני אותיות י'.
(וראה מנחת של)

ואולי נגיד:

המילה "וירק" רומז שלמרות שכתב "חניכיו" המשמעות 'חניכו'.

כיצד?:

"וירק" אותיות: ו', י', ר', ק'

"וי"—האות י' שעל יד האות ו'

"רק"—חסר

(המילה 'ריק' כתובה בתורה חסרה, רק'. דברים ל"ב, י"ז: "כי לא דבר רק הוא מכס כי הוא חייכם...")

כלומר:

"וירק את חניכיו"—כאילו הצירוף אותיות וי', ריק במילה "חניכיו" (ונשאר 'חניכו').

וגם:

"וירק"—ו' ריק

כלומר ו' עולה שש. כאילו חסר אות אחת משישה אותיות של המילה "חניכיו". המשמעות כאילו יש רק חמישה אותיות. רמז שמשמעות "חניכיו" זה "חניכו" חסר אות, האות י' לפני האות ו'.

* * * * *

מלכי צדק

פרק י"ד פסוק י"ח:
"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון"
רש"י: "מ"א הוא שם בן נח".

(1) "ומלכי צדק מלך" עולה 340
"שם" עולה 340

(2) "מלך שלם" עולה 460 ועוד 2 מילים עולה 462
הוא שם בן נח עולה 462

אולי רמז לדברי רש"י.

* * * * *

לחם ויין- מנחות וניסוך

פרק י"ד פסוק י"ח :

"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן ל-א-ל עליון"

רש"י (על המילים "לחם ויין") : "...ומ"א, רמז לו על המנחות ועל הנסכים שיקריבו שם בניו"

לפי המדרש "לחם" רמז לסולת של המנחות, "ויין" רמז לניסוך היין. אבל איך נדע שזה שייך לקרבנות בניו של אברהם אבינו בירושלים (בהר המריה) במקדש? ונראה הרמז :

"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן ל-א-ל עליון"

ראש תיבות, אותיות : ו', צ', מ', ש', ה', ל', ו', ו', כ', ל', ע' עולה 603 למנין המילים 'בני ישראל'.

הפסוק רומז על בניו של אברהם אבינו, קרי על בני ישראל. שבעתיד יקריבו מנחות ונסכים בירושלים (בהר המריה, בבית המקדש), ולפי : **"ל-א-ל עליון"** באתב"ש : כתך זכמפט עולה 596 למנין המילה 'ירושלים'.

ועוד רמזים :

(1) **"שלם הוציא לחם ויין והוא כהן ל-א-ל עליון"**

ראש תיבות, אותיות : ש', ה', ל', ו', ו', כ', ל', ע' עולה 467
בהר המריה עולה 467

(2) **"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם"**

באתב"ש :

פיכלם הקד יכל בכי צפהמת כסי עולה 1086
בניו יקריבו מנחות ונסכים עולה 1086

(3) **"ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן"**

באתב"ש :

פיכלם הקד יכל בכי צפהמת כסי פממט פצפת לצט
עולה 2034 ועוד 33 אותיות עולה 2067
בני ישראל יקריבו מנחות ונסכים במקדש עולה 2067

(4) **"מלך שלם הוציא לחם ויין והוא"**

באתב"ש :

יכל בכי צפהמת כסי פממט פצפת עולה 1616
יקריבו מנחות ונסכים בירושלים עולה 1616

* * * * *

"תן לי הנפש"

פרק י"ד פסוק כ"א:

"וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סֹדֶם אֶל אַבְרָם תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהִרְכַּשׁ קַח לְךָ"

נדרים ל"ב, א':

"אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים שנאמר וירק את חניכיו ילידי ביתו ושמואל אמר מפני שהפריז על מדותיו של הקדוש ברוך הוא שנאמר במה אדע כי אירשנה ורבי יוחנן אמר שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה שנאמר תן לי הנפש והרכוש קח לך"

לפי דעת רבי יוחנן בגמרא נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו מאתים ועשר שנים במצרים בגלל "שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה". שנתן את הנפשות בחזרה למלך סדום ולמלכים אשר איתו.

ורמזים:

(1) **"לי הנפש והרכש"**

סוף תיבות, אותיות: י', ש', ש' עולה 610

רד"ו שנים עולה 610

(2) **"אל אברם תן לי הנפש"**

באתב"ש:

תך תשגי אט כם צטוב עולה 1310

נשתעבדו בניו למצרים עולה 1310

(3) **"וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ סֹדֶם אֶל אַבְרָם תֵּן לִי הַנֶּפֶשׁ וְהִרְכַּשׁ"**

באתב"ש:

פמתיג יכל חקי תך תשגי אט כם צטוב פצגלב

עולה 2226 ועוד 30 אותיות ועוד 9 מילים עולה 2265

הפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה עולה 2265

(4) **"והרכש"**

באתב"ש:

פצגלב עולה 205 ועוד 5 אותיות עולה 210

רד"ו עולה 210

אולי הרמז כאן שאחר שמלך סדום אמר לו "תן לי הנפש" הוא רמז לאברהם אבינו במה שאמר לו "והרכש קח לך", "והרכש" יקבלו בניך, קרי בניו יקבלו 210 שנים (רד"ו עולה 210). וגם, כי אחרי 210 שנים יצאו 'ברכש' גדול.

ועוד :

מלך סדום דיבר בחוצפה כאשר ביקש מאברהם אבינו "תן לי הנפש". הלא אברהם אבינו הציל אותם, ומה שייכות יש לו עכשיו בהם?

ואולי בגלל שראה שאברהם היה רחב לב ונתן מעשר מכל למלכי צדק מלך שלם, תבע הנפשות (רמב"ן). או אולי רצה אותם לישוב העולם, שיחזרו לבתיהם ויעבדו את הקרקע (אברבנאל).

ונשאלת השאלה :

למה מלך סדום ביקש דווקא בשימוש המילה 'הנפש', ולא ביקש בשימוש המילה 'האנשים' (יתן לי האנשים, קרי אנשי סדום, ואנשי העירות).

ונראה להגיד (במישור הרוחני) :

סהדרין ק"ט, א': "אנשי סדום אין להם חלק לעולם הבא. שנאמר 'ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד', 'רעים' בעולם הזה, 'וחטאים' לעולם הבא"

מלך סדום (כמלך של הרשעים) רצה למנוע מאברהם אבינו דווקא את הנפשות. וכדי לרמוז שכוונתו שלא יצליח להכניס אותם תחת כנפי השכינה ויזכו לגן עדן, אלא שיישארו איתי ולגורלי, ולפי :

"ויאמר מלך סדום אל אברהם תן לי הנפש"

ראש וסוף תיבות, אותיות :

ו'+ר', מ'+ד', ס'+ס', א'+ל', א'+ס', ת'+ן', ל'+י', ה'+ש' עולה **1233**
יישארו איתי ולגורלי עולה **1233**

ואיפה זה? בגיהנם, ולפי :

(1) **"ויאמר מלך סדום אל אברהם"**

ראש תיבות, אותיות: ו', מ', ס', א', א' עולה **108**

גיהנם עולה **108**

(2) **"הנפש"**

באתב"ש :

צטוב עולה 107 ועוד המילה עולה **108**

גיהנם עולה **108**

ושלא יזכו להגיעו לגן עדן(יישארו איתו) :

"תן לי הנפש"

באתב"ש :

אט כס צטוב עולה **177**

גן עדן עולה **177**

מלך סדום רצה את הנפשות ושאברהם אבינו ייקח את הרכוש.
וגם בעניין הרכוש רמז לגיהנם (שאברהם אבינו ייפול לגיהנם). אמר "והרכש קח לך"
"קח" עולה 108
גיהנם עולה 108
שידבק אצלו הרכש של סדום, וכשיל אותו, וייפול לגיהנם.

* * * * *

"אם מחוט" - זכו לפתילי תכלת

פרק י"ד פסוק כ"ג:

" אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם "

מדרש רבה פרשה מ"ג, ט': "א"ר אבא בר ממל: א"ל הקב"ה את אמרת 'אם מחוט' חייך שאני נותן לבניך מצות ציצית, היך מה דאת אמר (במדבר מ"ו) 'ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת' ומתרגמין חוטא דתכלתא".

גמרא: סוטה י"ז, א':

בשכר שאמר אברהם אבינו אם מחוט ועד שרוך נעל, זכו בניו לשתי מצוות, לחוט של תכלת ולרצועה של תפלין.

"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך"

עולה 1657 ועוד 30 אותיות עולה 1687

עולה 1687

זכה בארבע פתילי תכלת

* * * * *

דיבורים של האבות עושים רושם

פרק י"ד פסוק כ"ג:

"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם"

מדרש רבה פרשה מ"ג, ט': "א"ר אבא בר ממל: א"ל הקב"ה את אמרת 'אם מחוט' חייך שאני נותן לבניך מצות ציצית, היך מה דאת אמר (במדבר מ"ו) 'ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת' ומתרגמין חוטא דתכלתא".
ועד שרוך נעל חייך שאני נותן לבניך מצות יבמה.
...אלו קרבנות כההיא דתנן חוט של סקרא חוגרו באמצע להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים

בזכות דיבורם של האבות בניהם זכו למצוות הקשורים לדבוריהם. ובגלל מה שאמר אברהם אבינו כאן למלך סדום בניו זכו למצות ציצית (חוט של תכלת), למצות יבמה, לחוט של סקרא שסביב המזבח, לפעמי רגלים, לעורות תחשים, ועוד.
רמזים מהפסוק:

(1) **"מחוט ועד שרוך נעל ואם"** עולה 866 ועוד 17 אותיות עולה 883
חוטי תכלת_ עולה 883

(2) **"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר"**
עולה 2335 ועוד 12 מילים עולה 2347
"גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך" עולה 2347

(3) **"ועד שרוך נעל ואם אקח"** עולה 912
גדלים תעשה לך עולה 912

(4) **"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא"**
ראש וסוף תיבות אותיות:
א'+ם', מ'+ט', ו'+ד', ש'+ך', נ'+ל', ו'+ם', א'+ח', מ'+ל', א'+ר', ל'+ך',
ו'+א', עולה 883
חוטי תכלת עולה 883

(5) **"מחוט ועד שרוך נעל ואם"** עולה 866 ועוד 17 אותיות עולה 883
חוטי תכלת עולה 883

(6) **"אם מחוט ועד שרוך נעל ואם"**
ראש וסוף תיבות אותיות:
א'+ם', מ'+ט', ו'+ד', ש'+ך', נ'+ל', ו'+ם', עולה 546
זכו לפעמי רגלים עולה 546

(7) "אם מחוט ועד שרוך" עולה 710 ועוד 4 מילים עולה 714
חוט של סקרא עולה 714

(8) מדרש רבה פירוש מהר"ן :
עורות תחשים, "בלשון נעל, יתקאל ט"ז, י"ב, "ואנעלך תחש"
"ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר" עולה 1503
זכו לעורות תחשים עולה 1503

(9) "ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר" עולה 1475
זכו בעורות תחשים עולה 1475

(10) "ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר"
עולה 1475 ועוד 21 אותיות ועוד 7 מילים עולה 1503
זכו לעורות תחשים עולה 1503

(11) "מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי"
ראש תיבות אותיות: מ', א', ל', ו', ת', א', ה', עולה 483
פעמי רגלים עולה 483

(12) "אם מחוט ועד שרוך"
באתב"ש :
תי יספן פזק בגפל עולה 912
גדלים תעשה לך עולה 912

(13) "ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך"
באתב"ש :
פזק בגפל טזך פתי תדס ילך תבג כל עולה 1807 ועוד 8 מילים עולה 1815
אני נותן לבניך מצות ציצית עולה 1815

(14) "נעל ואם אקח מכל אשר"
באתב"ש :
טזך פתי תדס ילך תבג עולה 1455 ועוד 15 אותיות ועוד 5 מילים עולה 1475
זכו בעורות תחשים עולה 1475

15) "נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר"

באתב"ש :

טזך פתי תדס ילך תבג כל פכת אתיג

546 עולה סוף תיבות אותיות: ד', י', ס', ד', ג', ל', ת', ג',

546 עולה זכו לפעמי רגלים

* * * * *

"אנכי מגן לך"

פרק ט"ו פסוק א':

"אל תירא אברהם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד"

לך לך רבה (מ"ד, ד'): "רבי לוי אמר תרתין ורבנן אמרי חדא.

ר' לוי אמר לפי שהיה אבינו אברהם מתפחד ואומר תאמר אותן אוכלסין שהרגתי שהיה בהם צדיק אחד וירא שמים אחד... אמר הקב"ה לאברהם אותן אוכלסין שהרגתי קוצים כסוחים היו... רבי לוי אמר אוחרי לפי שהיה אבינו אברהם מתפחד ואומר תאמר אותן המלכים שהרגתי שבניהם מכנסין ובאים ועושים עמי מלחמה – אמר לו הקב"ה 'אל תיראה אנכי מגן לך'. ורבנן אמרי לפי שהיה אבינו אברהם מתפחד ואומר 'ירדתי לכבשן האש ונצלתי, ירדתי למלחמת המלכים ונצלתי, תאמר שנתקבלתי שכרי בעולם הזה ואין כלום לעתיד לבא..."

מכאן לומדים שאברהם אבינו פחד משלשה דברים. שאולי הרג צדיק אחד, ושבניהם של המלכים מכנסים ובאים עליו במלחמה, ושנגמרה שכרו בעולם הזה.

ונראה לי להגיד שכל הפחדים של אברהם אבינו רמוזים בפסוק הזה.

כי יש בפסוק שלשה נושאים:

"אל תירא אברהם" – שאולי הרגתי צדיק

"אנכי מגן לך" – מנקמה של בניהם של המלכים

"שכרך הרבה מאד" – למרות הנסים שנעשו לך לא קבלת את כל השכר שלך בעולם הזה, יש לך הרבה שכר לעתיד לבא

ועוד:

אולי יש רמז מהמילה **"מגן"** לדברים שאברהם אבינו יקבל מהם מגן, ולפי:

"מגן", אותיות: **מ', ג', ו'**,

מ' – מלחמה (פחד שיבוא בניהם של המלכים למלחמה אתו)

ג' – גהינם (פחד שבגלל שאין לא בן הוא ירד לגהינם, ראה פירוש הכלי יקר)

ו' – נס (פחד שבגלל הנס שנעשה לו במלחמה עם המלכים אין לא עוד שכר),

נפש (פחד שהרג נפש צדיק),

נקמה (פחד שיבוא בני המלכים לנקום בו)

ונגד כל הפחדים הרמוזים באותיות המילה **"מגן"**, קיבל הבטחת **"אנכי מגן לך"**.

* * * * *

"אנכי מגן לך"

פרק ט"ו פסוק א':

"אל תירא אברם אנכי מגן לך שכר הרבה מאד"

יש דעות בחז"ל לגבי בן כמה היה אברהם אבינו בברית בין הבתרים ובן כמה הוא היה במלחמת המלכים.
יש אומרים שברית בין הבתרים הייתה לפני מלחמת המלכים ויש אומרים אחרי.
בעל הטורים כותב שאברהם אבינו היה בן 75 בברית בין הבתרים.
בסדר עולם רבה (פרק א') כתוב שאברהם אבינו היה בן 70 בברית בין הבתרים.
כתוב בפירוש מהרז"ו על לך לך רבה מ"ד, ז' - שאברהם אבינו היה בן 73 בזמן שפגש את מלכי צדק מלך שלם.
בשל"ה כתוב שאברהם אבינו היה בן 73 במלחמת המלכים ושבית בין הבתרים 3 שנים קודם לפרשת "ואחר הדברים האלה".

יוצא מכל הדעות האלו:

- ברית בין הבתרים היה בהיותו בן 70, והמלחמה ו"אחר הדברים האלה" בהיותו בן 73.
- ברית בין הבתרים היה בהיותו בן 70, והמלחמה ו"אחר הדברים האלה" היו בהיותו בן 75.
- ברית בין הבתרים היה בהיותו בן 75, והמלחמה ו"אחר הדברים האלה" היו בהיותו בן 73.
- ברית בין הבתרים היה בהיותו בן 75, והמלחמה ו"אחר הדברים האלה" היו בהיותו בן 75.
- ברית בין הבתרים היה בהיותו בן 70, והמלחמה ו"אחר הדברים האלה" בהיותו בן 70.

לפי סדר עולם רבה יוצא שכאשר נאמר לו "אל תירא אברם", הוא היה בן 75. כיצד?
כתוב "אחר הדברים האלה", ומסקנת רש"י שהמלה "אחר" זה סמוך (ולא מופלג), קרי נאמר לו "אל תירא אברם" סמוך למלחמה עם המלכים.
ולפי סדר עולם רבה מלחמת המלכים הייתה בהיות אברהם אבינו בן 75 (ואז "אל תירא" גם נאמר לו בהיותו בן 75).

ונראה לי שיש כאן רמז מהמילה "מגן" שהוא מוגן מלראות פורענות של זרעו.
הוא לא יראה ברעה שתבוא על זרעו כפי שנאמר לו בברית בין הבתרים (ולפי הכתוב לך לך ט"ו, י"ג - "ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה"). והוא תבוא אל אבותיו בשלום, ותקבר בשיבה טובה (לפי הכתוב פרק ט"ו פסוק ט"ו - "ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה").

והרמז מהמילה "מגן" העולה 93. שהוא לא רק מוגן נגד הפחדים שלו (ראה רש"י, וראה לך לך רבה מ"ד, ד'), אלא הוא גם מוגן מלראות בפורענות זרעו, כי גלות זרעו תתחיל 93 שנים אחרי מותו.
(והרמז תקף לפי כל הדעות שנמנינו למעלה לגבי מתי נאמר "אחר הדברים האלה")

ואסביר :

החישוב (כאשר אברהם אבינו בן 75 בזמן שנאמר "אחר הדברים האלה") :
 אברהם אבינו הוליד את יצחק אבינו כאשר הוא היה בן 100 שנה (בעוד 25 שנים).
 יצחק הוליד את יעקב אבינו כאשר הוא היה בן 60 שנה.
 יעקב אבינו ירד למצרים ועמד לפני פרעה מלך מצרים כאשר הוא היה בן 130 שנה.
 יוסף הצדיק נמכר לעבד והורד למצרים 22 שנה לפני שיעקב אבינו הגיע למצרים.
 יוצא שיעקב אבינו ירד למצרים בעוד 215 שנה (215 = 130 + 60 + 25)
 ואם נוריד מ-215, 22 שנה עבור יוסף שירד למצרים לפני זה (שאו קצת התחילה גלות מצרים), נקבל, $215 - 22 = 193$.
 ואברהם אבינו חי 175 שנה. וכאשר נאמר לו "אנכי מגן לך" הוא היה בן 75. נשאר לו עוד מאה שנה לחיות. ויש עוד 193 שנים עד למכירת יוסף.
 נוריד 100 מ-193, ונקבל **93** (כמניין "מגן") שנים אחרי מותו של אברהם אבינו יוסף נמכר לעבד והתחילה גלות מצרים.
 $(93 = 22 - 100 - 215, 215 = 130 + 60 + 25)$

ואם אברהם אבינו היה בן 73 בזמן שנאמר לו "ויהי אחר הדברים האלה",
 החישוב :
 אברהם אבינו הוליד את יצחק אבינו כאשר הוא היה בן 100 שנה (בעוד 27 שנים).
 יצחק הוליד את יעקב אבינו כאשר הוא היה בן 60 שנה.
 יעקב אבינו ירד למצרים ועמד לפני פרעה מלך מצרים כאשר הוא היה בן 130 שנה.
 יוסף הצדיק נמכר לעבד והורד למצרים 22 שנה לפני שיעקב אבינו הגיע למצרים.
 יוצא שיעקב אבינו ירד למצרים בעוד 217 שנה (217 = 130 + 60 + 27)
 ואם נוריד מ-217, 22 שנה עבור יוסף שירד למצרים לפני זה (שאו קצת התחילה גלות מצרים), נקבל, $217 - 22 = 195$.
 ואברהם אבינו חי 175 שנה. וכאשר נאמר לו "אנכי מגן לך" הוא היה בן 73. נשאר לו עוד 102 שנה לחיות. ויש עוד 195 שנים עד למכירת יוסף.
 נוריד 102 מ-195, ונקבל **93** (כמניין "מגן") שנים אחרי מותו של אברהם אבינו יוסף נמכר לעבד והתחילה גלות מצרים.
 $93 = 22 - 102 - 217, 217 = 130 + 60 + 27$

ואם אברהם אבינו היה בן 70 בזמן שנאמר לו "ויהי אחר הדברים האלה",
 החישוב :

$$93 = 22 - 105 - 220, 220 = 130 + 60 + 30$$

* * * * *

מלחמת תרבות

- העולם הקדום של ימי אברהם אבינו היה מחולק לשני מחנות עם תפיסות שונות:
- מחנה המאמינים בה', שכללו לדוגמה את שם, עבר, ואברהם אבינו ותומכיו
 - מחנה המורדים בה', שכללו לדוגמה את נמרוד וחבריו ומלך סדום וחבריו

אנו למדים את זה מהכתובים:

מחנה המאמינים בה':

בראשית י"ד, י"ג: "ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי"

בראשית רבה מ"ב, ח': "רבי יהודה אומר כל העולם כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד"
אברהם אבינו נקרא בתור 'עברי' ולפי המדרש כל העולם בעבר אחד ואברהם בעבר שני.

בראשית י"ד, י"ח: "ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לא-ל עליון".

רש"י (על המילים ומלכי צדק): "מ"א שם בן נח (נדרים לב)"

מחנה המורדים בה':

בראשית י', ח'-ט': "וכוש ילד את נמרוד הוא החל להיות גבר בארץ. "הוא היה גבר ציד לפני ה' "

בראשית י"ג, י"ג: "ואנשי סדם רעים וחטאים לה' מאד"

ואף בתוך המחנות האלו היתה שוני בין האנשים שבתוכם:

בתוך מחנה המאמינים בה':

שם בן נח ונכדו עבר הקימו ישיבה ללמוד דרכי ה' והם האמינו בא-ל עליון ("והוא כהן לא-ל עליון"). אבל הם היו פסיביים.

ואילו אצל אברהם אבינו רואים מידת החסד והרחמים והזריזות ומעשיו לצאת וללמד לעולם את דרכי ה' ואחדות של ה' ולגייס אנשים.

(בראשית י"ב, ה' - "את הנפש שעשו בחרן". רש"י: אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים).

בתוך מחנה המורדים בה':

אצל נמרוד ותומכיו בלט הרשע בין אדם למקום, מרדו בה', קרי ע"ז.

רש"י (על המילים "להיות גבור"): "להמריד כל העולם על הקב"ה בעצת דור הפלגה"
ואילו אצל מלך סדם ותומכיו בלט הרשע בין אדם לאדם, קרי גזל וחמס והתנהגות אכזרית נגד אורחים כמו שכתוב:

בראשית י"ח, כ'-כ"א: "ויאמר ה' זעקת סדם ועמרה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד.

ארדה ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו..."

רש"י (על "הבאה אלי עשו"): "ורבותינו דרשו הכצעקתה זעקת ריבה אחת שהרגוה מיתה משונה על שנתנה לעני"

החלוקה לשתי מחנות יצרה מאבקים גשמיים וגם מאבקים רוחניים בעולם, קרי מלחמת תרבות.

אור כשדים

המקרה הראשון של המאבק הרוחני (שגלש לממדים גשמיים) מסופר לנו במדרש. וזה הניסיון שעבר על אברהם אבינו באור כשדים כאשר הוא היה ילד קטן ונמרוד זרק אותו לכבשן האש. אברהם יצא בשלום. ניצחון ראשון למחנה מאמיני ה' נגד מורדי ה'. האם זה השפיע על נמרוד ומחנהו? כנראה לא הרבה. כי לעומת הניצחון הזה, הדברים נעשו מיד מעורפלים. הרן, האח של אברהם, לא היה יכול להחליט אם להיות עם נמרוד או להיות עם אחיו אברהם. כאשר הוא ראה שאברהם יצא בשלום מכבשן האש הוא החליט להיות עם אברהם, "והשליכוהו לכבשן האש ונשרף". (ראה רש"י, שדורשים את זה מן הכתוב בראשית י"א, כ"ח: "וימת הרן על פני תרח אביו").

מלחמת ארבעת המלכים עם חמשת המלכים

מהכתב ידוע לנו רק קצת אודות המלחמה. אבל המדרש מוסיף לנו הרבה פרטים. לפי חז"ל אמרפל הוא נמרוד (רש"י). כדלעמר מלך עילם היה שולט באזור שלו, המזרח וגם במערב. וכדלעמר ואמרפל ועוד 2 המלכים שהיו אתם עשו המלחמה המאורגנת הראשונה נגד קבוצה אחרת של מלכים. הם התחילו ראשון והכניסו מלחמה לעולם. בראשית רבה מ"ב, ג': "ר' תנחומא בשם ר' חייא רבה ור' ברכיה בשם ר"א זה המדרש עלה בידנו מהגולה. בכל מקום שנאמר ויהי בימי, צרה. ויהי בימי אמרפל, ומה צרה היתה שם, עשו מלחמה" תנחומא לך לך ז': "חרב פתחו רשעים", שעדיין לא היתה מלחמה בעולם באו אלו ופתחו בחרב ועשו מלחמה "

במלחמה הזאת צצה המאבק של מלחמת התרבות. כאשר בא כדלעמר עם המלכים אשר אתו הם לא באו רק לעשות מלחמה עם מלך סדם והמלכים אשר אתו ולהשליט סדר בתחום שיפוטם אלא הם באו במיוחד לפגוע באברהם אבינו: בראשית רבה מ"ב, ב':

"וישובו אל עין משפט היא קדש' - אמר רבי אתא לא באו להזדווג אלא לתוך עינו של עולם. עין שעשתה מדת הדין בעולם הם מבקשים לסמותה. א"ר אתא 'הוא' כתיב, הוא שקדש שמו של הקב"ה בכבשן האש, וכיון שבאו בדברים להזדווג לו התחילו הכל צווחים ווי "

וכותב פירוש מהר"ז על המדרש הזה שמתחילה באו על אברהם אבינו לשורפו באש באור כשדים, וה' הציל אותו, והם לא הצליחו. ועכשיו "וישובו אל עין משפט", שהם חזרו לגמור מה שהם לא הצליחו לעשות לפני הרבה שנים, ושבנו להרוג את אברהם אבינו.

ונזכיר השתלשלות הדברים כדי להזכיר הניסים שנעשו לאברהם אבינו: חמשת המלכים, ברע מלך סדם, ברשע מלך עמרה, שנאב מלך אדמה שמאבר מלך צביים ומלך בלע, מרדו בארבעת המלכים אמרפל מלך שנער, אריז מלך אלסר, כדלעמר מלך עילם, ותדעל מלך גוים. מושבם של כדלעמר והמלכים אשר אתו היה באיזור אור כשדים, איזור של בבל (עירק ופרס של היום) במזרחה של ארץ ישראל ורחוק ממנה מאות קילומטרים. אבל השפעתם הגיע גם עד ארץ כנען והמלכים במערב היו כפופים להם.

יש מחלוקת כמה שנים מלך סדם והמלכים אשר אתו עבדו וכמה שנים מרדו כדרלעמר.

בראשית רבה מ"ב, ה' : "רבי יוסי ורשב"ג. רבי יוסי אומר שנים עשר ושלוש עשר הרי עשרים וחמש. אמר רבי שמעון בן גמליאל כולהון שלש עשרה שנה היו. מה אני מקיים רבי שמעון בן גמליאל, ובארבע עשרה שנה, אלא בארבעה עשר למרדן ובי"ד בא כדרלעמר"

רש"י (על המדרש) : "דבין עבודה ובין מרד לא היו כי אם שלש עשרה".
רש"י מסביר שהם עבדו את כדרלעמר 12 שנה ומרדו בו בשנה ה-13. וכדרלעמר בא בשנה ה-14.

כאשר בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו הם עשו סדר גם אצל בעלי הברית של חמשת המלכים והם הכו אותם (כנראה למנוע מהם לבוא לעזרת חמשת המלכים המורדים):
בראשית י"ד, ה' - ז' : "**את הרפאים בעשתרות קרנים ואת הזוזים בהם ואת האמים בשוה קריתים ואת החרי בהררם שעיר... ויכו את שדה העמלקי וגם את האמרי הישב בחצצן תמר**"

אז יצא מלך סדם והמלכים אשר אתו לעמק השדים (ים המלח) לקראת כדרלעמר. וערכו מלחמה עם כדרלעמר והמלכים אשר אתו באזור ים המלח שהיה מלא בורות עם בוץ וחמר ("ועמק השדים בארת בארת חמר"). ושם הובסו חמשת המלכים, ומלך סדם ניצל בנס מלטבוע בחמר. כתוצאה מהניצחון כדרלעמר לקח אנשים בשבי ואת כל רכושם ואת כל האוכל של חמשת המלכים. וגם לקח את לוט (אחיין של אברהם אבינו) שישב בסדם (כנראה אחרי הניצחון הם חזרו ובזזו את הערים באזור). לקיחת לוט היתה בכוונה למשוך אברהם אבינו לתוך הקרב.

בראשית י"ד, י"ג : "**ויבא הפליט ויגד לאברהם**"

לפי מדרש אגדה "הפליט" זה עוג (שבעתיד יהיה עוג מלך הבשן) שהוא פלט מהקרב עם הרפאים (ואולי גם מהקרב עם חמשת המלכים) והוא בא להודיע לאברהם אבינו על נפילת לוט בשבי. הוא רצה שאברהם אבינו יצא לקרב להציל לוט ושיהרג, ואז הוא יקח את שרה אמנו לאישה. (ויש אומרים "הפליט" זה מיכאל המלאך).

אברהם אבינו לא היסס כמו שמספרת לנו המדרש :

בראשית רבה מ"ג, ב' : "רבי נחמיה אמר אברהם הוריק פנים כנגדן אמר אצא ואפול על קדוש שמו של מקום"

אנשיו היססו לצאת לקרב אתו. ואברהם אבינו "הוריק פנים כנגדן" - שיכניע אתם בממון או במשפטי התורה, קרי באזהרות השוטרים לעם לפני יציאתם למלחמה ("מי האיש הירא הלבב...").

והוא לקח אתו :

בראשית י"ד, י"ד-ט"ו : "**חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלוש מאות וירדוף עד דן**".
"**ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכס וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק**".

ועכשיו ניתן לספר על הניסים שנעשו לאברהם אבינו.

בראשית י"ד, ג' : "**כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלך**"

בראשית רבה מ"ב, ב' : "והמה לא ידעו מחשבות ה' ולא הבינו עצתו כי קבצם כעמיר גרנה. למה כל אלה חברו אל עמק השדים, כדי שיבואו ויפלו ביד אברהם"
זאת אומרת, כל מטרת המלחמה בין המלכים היתה לקבץ אותם יחד למקום אחד שיהי נוח לאברהם אבינו להכות אותם.

(ואולי גם נפילת לוט בשבי והודעת הפליט הם חלק מהתכנית לגרום לאברהם אבינו

לצאת ביתר עוז למלחמה נגדם).

ובמלחמה עצמה, על סמך הפסוק שעיה מ"א: "יתן כעפר חרבו כקש קשתו", דרשו: בראשית אבה מ"ג, ג': "רבי יהודה ורבי נחמיה. רבי יהודה אמר אברהם היה משליך עליהם עפר והוא נעשה חרבות. קש ונעשה חצים. ורבי נחמיה אמר יתן עפר לא נאמר אלא כעפר, הן היו משליכים חרבות על אברהם ונעשין עפר חצים והן נעשין קש"

וגם ברדיפתו של אברהם אבינו אחריהם לא הלך ברגליו כמו שאנשים בדרך כלל הולכים אלא בדרך נס (יפה תואר, וראה פירוש מהר"ז). שהוא קפץ מרחק של 3 מילים בכל פעם.

רדיפתו אחריהם היתה בליל יום טוב של פסח (כמו שכתוב, "ויחלק עליהם לילה" הינו אותו לילה שכתוב בא "ויהי בחצי הלילה, קרי ליל 15 לניסן), והוא רדף מחברון עד דמשק מרחק של 12 מיל, ולפי המדרש הוא עשה רק 4 פסיעות. ולומדים זה מהפסוק (בהפטר פרשת לך לך):

שעיה מ"א: "ירדפם יעבור שלום אורח ברגליו לא יבוא". ועל זה דרשו: בראשית רבה מ"ג, ג': "רבי יוסי בר זמרא, פסיעותיו של אבינו אברהם היו שלש מילין. ר' יודן בר סימון אמר מיל..."

רבי יוסי בן זמרא מביא פירושו על המילים בתחילת הפסוק: "ירדפם יעבר שלום". ומסביר מפרשי המדרש (פירוש אב"א, וראה מתנות כהונה על המדרש) שדרש את המילה "שלום" כנוטריקון "של"ש מ"ל.

ור' יודן דרש מסוף הפסוק: "אורח ברגליו לא יבוא". שהמרחק שעשה לא עלה על המרחק שאורח מותר לבוא מחוץ לתחום ביום טוב בלי ערוב וזה מיל (2,000 אמה תחום של שבת).

ועוד הסבירו חז"ל שבגלל שאסור לרכוב ביום טוב אברהם אבינו הלך (או קפץ) ברגליו. ולפי הדעה של כל פסיעה שלו 3 מיל, יוצא שהוא עשה רק 4 פסיעות שהם ד' אמות (כי פסיעה של בן אדם בינוני אורכה אמה). ואז בכל ההליכות של אברהם אבינו, הוא לא יצא מד' אמותיו, ולא יצא מתחומו ביום טוב.

למרות שחז"ל אמרו שאברהם אבינו שמר כל התורה וגם ערוב תחומים (ויש אומרים ערוב תבשילים) לא נראה שנצטרך להצדיק יציאתו מחוץ לתחום ביום טוב כי הוא יצא לפדות שבויים ולמטרת פיקוח נפש או ספק פיקוח נפש. ופיקוח נפש דוחה שבת וגם את יום טוב. ועוד, אם המרחק מחברון עד דמשק רק 12 מיל, הוא לא עבר תחום של מחנה ישראל במדבר.

ונראה לי להגיד פירוש נוסף:

רוב מפרשי המדרש הזה נוקטים את הדעה שכל פסיעה שעשה אברהם אבינו היתה בת 3 מיל או בת מיל. יוצא מזה שלפי רבי יוסי בר זמרא הנס היה יותר גדול. כי הוא עשה מרחק יותר גדולה בכל פסיעה (3 מיל במקום מיל). אבל יכול להיות שזה הפוך, ולפי ר' יודן הנס יותר גדול. ונסביר:

אם נבין את המדרש כפשוטו, קרי שסה"כ פסיעותיו של אברהם אבינו להגיע ליעד שלו היו, או 3 מיל, או מיל (כמו שכתוב "פסיעותיו של אבינו אברהם היו שלש מילין"). ומיל זה 2,000 אמה, ופסיעה של בן אדם בינוני זה אמה, נקבל שהוא עשה סה"כ 6,000 פסיעות או 2,000 פסיעות מחברון לדמשק בהתאם לשיטה. וזה מראה על גודל הנס. שבמקום לעשות $2,000 \times 12 = 24,000$ פסיעות הוא עשה רק רבע או ששית מהמספר הזה. יוצא שכל פסיעה שלו היתה בת 4 פסיעות של בן אדם בינוני (לפי שיטת רבי יוסי בן זמרא) או בת 12 פסיעות של אדם בינוני (לפי שיטת ר' יודן). וכל זה למה? כדי שבדרך נס הוא יגיע מהר ליעדו.

ונשאלת השאלה :
אם עיקר מטרת בואם של ארבעת המלכים היתה להרוג את אברהם אבינו למה הם לא הגיעו לחברון לתפוס את אברהם אבינו?
כי אחרי המלחמה עם חמשת המלכים הם המשיכו בדרכם (עובדה, אברהם אבינו היה צריך לרדוף אחריהם).

ונראה לי להגיד :
באמת עיקר מטרת הגעתם לאזור של ארץ כנען היתה להרוג אברהם אבינו (כמו שהסברנו למעלה על המילים, "וישב אל עין המשפט"). וכאשר מסתכלים על מסלול פלישתם לאזור רואים את זה ביתר בירור. בתחילה הם באו מהמדבר (מהמזרח) ותקפו ישובים ועמים בדרום וממזרח לארץ, כמו שכתוב: **"את הרפאים בעשתרות קרנים ואת הזוזים בהם ואת האמים בשוה קריתים ואת החרי בהררם שעיר"**. ואחר כך הם פנו צפונה והגיעו **"עד איל פארן אשר על המדבר"** (אזור של הקצה הצפוני ביותר של ים סוף). ומשם הם עלו **"וישובו ויבאו אל עין משפט הוא קדש"** (לפי אונקלוס קדש זה רקם). ומשם הם המשיכו לעלות בצד המערבי של ים המלח ובאו ותקפו **"וגם את האמרי בחצון תמר"** (לפי יונתן בן עוזיאל, 'חצון תמר' זה עין גדי). רואים מזה שהם עקבו את סדום וסביבתה והגיעו לעין גדי (למטה מההרים במפלס של ים המלח) מול חברון. ולפי דעתי הם היו מוכנים לפרוש להר ולתקוף את חברון כדי להרוג את אברהם אבינו ורק אחר כך לפנות ולעשות סדר עם המורדים נגדם (מלך סדם והמלכים אשר אתו).
אלא מה קרה?

בזמן שהם התעסקו בחצון תמר התארגנו מלך סדום והמלכים שהיו אתו והם יצאו ותקפו את ארבעת המלכים כמו שכתוב: **"ויצא מלך סדום... ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים"**. ולמרות שארבעת המלכים נצחו במלחמה, גם להם היו אבדות בנפש וגם הם התעייפו מטרחת המלחמה. וכנראה משום זה הם עזבו את התכנית המקורית שלהם לתקוף חברון. כי חברון שוכנת בהר ואנשי המקום גיבורים וחזקים כמו ארזים (כמו שהעידו המרגלים שראו שם 'אנשי מידות', קרי אנשים גדולים וחזקים). ובמקום זה, הם החליטו לקחת את לוט בשבי ('ויקחו את לוט ואת רכשו בן אחי אברם וילכו'). הם לקחו את לוט (שלא היה מאנשי המקום, קרי מאנשי סדם) בידיעה (ובכוונה) ברורה כי הוא "בן אחי אברהם" (אור החיים). וזה כדי למשוך את אברהם אבינו החוצה אליהם. כי הם היו בטוחים שאברהם יבוא לפדות (בממון) את בן אחיו, ואז יהרגו אותו.
(ואולי הם גם השאירו את עוג (הפליט) בחיים או אולי שלחו אותו בכוונה להודיע לאברהם אבינו שלוט בידם).

אבל מה?

אברהם הפתיע אותם ויצא בחכמה אחריהם ותקף אותם.
בחכמה, כמו שכתוב **"ויחלק עליהם לילה"**.
הוא תקף אותם בלילה, בזמן שאז לא היו עורכים מלחמות, כי לא יוכלו לראות טוב בלילה. אבל הלילה הזה ליל 15 בניסן, זמן של ירח מלא. ונוסף לפי המדרש האיר לו כוכב צדק.

ועוד הוא חילק את חניכיו לקבוצות כדי שכדלעמר ואנשיו יחשבו שהרבה אנשים תוקפים אותם מכמה כוונים.
ובגלל שהפסיעות שלו שהיו בנס, הוא הגיע למקומם יותר מהר ממה שהם ציפו, ואברהם אבינו תפס אותם בזמן שהם לא היו מוכנים. והם התחילו לברוח. והתחלה תבוסה זו בריחה. ובבריחתם בבהלה הם השאירו מאחוריהם את לוט, ויתר השבויים ורכושם.

והנס הכי גדול זה נצחונו עם הכוחות המועטים שעמד לרשותו על הגיבורים האלו.

מפגש אברהם אבינו עם מלך סדום

כאשר אברהם אבינו חזר מהמלחמה, יצא לקראתו מלך סדום :
בראשית י"ד, י"ז :

"ויצא מלך סדום לקראתו אחרי שובו מהכות את כדלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך".

מה רצה מלך סדום מאברהם?
האם יצא לכבודו, להגיד לו תודה על שבא ולחם את מלחמתו נגד כדלעמר והמלכים אשר אתו?
לפי המדרש, לא. וכך כתוב במדרש :
בראשית רבה מ"ג, ה' : "רבי אבא בר כהנא אמר התחיל לקשקש לו בזנבו . א"ל מה אתה ירדת לכבשן האש וניצלת אף אני ירדתי לחמר וניצלתי"

המאבק של המחנות צצה עוד הפעם. מלך סדום רוצה להראות לאברהם אבינו שכוחו שלו דומה לזה של אברהם אבינו. ושאינן יתרון לגישה של אברהם אבינו בעולם. כי גם הוא ניצל ממצב של אובדן באופן ניסי.
אבל מלך סדום לא הבין (או לא רצה להבין) שהוא ניצול רק בזכות ולכבוד אברהם אבינו.
כי כתוצאה מהצלת מלך סדום מטביעה בחמר ובטיט גם אלו שלא האמינו בזמנו למקרה של אברהם אבינו באור כשדים עכשיו האמינו למפרע (מדרש). כי לפי הרמב"ן מלך סדום רק יצא מהחמר כאשר אברהם אבינו עבר על ידו, והיה ברור לכולם שבזכות אברהם הוא ניצול.

למרות גישתו של מלך סדום, שהמשיך במאבק האידיאולוגי נגד אברהם אבינו, יתר האנשים שהיו שם כן ראו בניצחון של אברהם אבינו מעשה יוצא דופן וראוי להערכה.
חז"ל לומדים את זה משינוי שם העמק, מעמק 'השדים' לעמק 'שוה'.
בראשית רבה מ"ג, ה' : "רבי ברכיה ורבי חנינא בשם רבי שמואל בר נחמן ששם השוה כל עובדי כוכבים וקצצו ארזים ועשו בימה גדולה והושיבו אותו בתוכו למעלה והיו מקלסין לפניו ואומרים לו שענו אדוני. אמרו לו מלך את עלינו, נשיא את עלינו..."

האנשים העריכו את הניצחון כל כך עד שהם היו מוכנים להמליך את אברהם אבינו מלך עליהם. אברהם אבינו סירב להצעה. אבל זה העמיד בסכנה המשך ממלכתו של מלך סדום.
הלא הוא כרגע מלך מובס במלחמה אשר איבד את אנשיו ורכושו. ולפי כללי המלחמה מי שמנצח במלחמה (קרי אברהם אבינו) לוקח את כל השלל. עכשיו למלך סדום אין לוחמים, אין רכוש, וכל האנשים רוצים להמליך אברהם אבינו עליהם מלך.

וכדי להציל את מעמדו, בא מלך סדום בגאווה (ובחוצפה) ודורש מאברהם אבינו :
בראשית י"ד, כ"א :

"ויאמר מלך סדום אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך"

הוא מוכן לוותר על הרכוש, אבל בלי אנשים אין לא ממלכה. ונשים לב שהוא לא ביקש אנשיו אלא "תן לי הנפש". וזה מראה שהוא לא חושש רק מחוסר גופות (אנשים) אלא הוא יותר חושש ממי שולט בנפשות אנשיו. הוא חושש מהשפעת אברהם אבינו עליהם שהוא יעביר אותם למחנהו ולתפיסת עולמו ויגיר אותם.

אבל אברהם אבינו פעל בחכמה ורק הביא מהמלחמה את האנשים, הנשים והרכוש. אבל לא את הטף. כי המבוגרים היו כבר אבודים ומקולקלים מבחינת מעשיהם והתנהגותם:

בראשית רבה מ"ג, ד' :

"רבי יון אמר אנשים ונשים השיב וטף לא החזיר. עמדו ונתגייירו ונדרו ערות אבותיהם"

מלך סדם ויתר על הרכוש באופן זמני, כמעשה טקטי להשיג עסקה עם אברהם אבינו. כי הוא יודע שדרך גזל וחמס, השולט בסדם (הם מומחים לזה), הוא יכול להחזיר את רכשו בעתיד.

אבל אברהם אבינו מפתיע אותנו ואומר לו :

בראשית י"ד, כ"ב – כ"ג :

"וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל מֶלֶךְ סָדָם הֲרַמְתִּי יָדִי אֵל אֱלֹהֵי-עֵלְיוֹן קִנְהַ שְׁמַיִם וָאָרֶץ. אִם מַחֹט וְעַד שְׂרוֹךְ נָעַל אֶקַּח מִכָּל אֲשֶׁר לְךָ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הִעֲשֵׂרְתִּי אֶת אַבְרָהָם"

אברהם אבינו לא רצה מאומה מהשלל לעצמו וגם מסרב להצעה זו. הוא אומר למלך סדם שגם דברים פחותים כמו שרוך נעל או חוט הוא לא ישמור לעצמו מהשלל.

וגם הוא לא יקבל כל תמורה אחרת מהאוצרות של מלך סדם ("מכל אשר לך"). ולפי חז"ל מהדיבור הזה זכו בניו של אברהם אבינו לחוט של תכלת ולרצועה של תפילין.

ונשאלת השאלה, למה אברהם אבינו סירב לקחת השלל שמגיע לו מהמלחמה? גם מלכי צדק מלך שלם הודיע לו שלפחות מגיע לו מעשר מן השלל עבור מאמציו במלחמה. ונוסף, בעבר אברהם אבינו כן קיבל מתנות ממלך מצרים ולא סירב. (אלא אצל מלך מצרים מסבירים שהוא לקח את המתנות בגלל כבוד או אימת המלכות. והמתנות שהוא קבל הוא נתן לבני הפלגשים, והוא בעצמו לא השתמש בהם).

האם כאן זה בגדר "שונא מתנות יחיה"? לא נראה להגיד ככה, כאן זה לא מתנה, זה שלל מלחמה וגם שכר טרחת מלחמה. כי אברהם אבינו עבד קשה להחזיר את הרכוש הזה וסיכן את חיו ואת חיי אנשיו במלחמה.

אלא בודאי אברהם אבינו לא רוצה מאומה מרכוש הקשור לגזל וחמס, קרי רכוש סדם ועמורה. וגם הוא לא רוצה להתעשר מידי אדם אלא רק מידי שמים. והוא גם לא רוצה שום קשר עם מלך סדם ("או לרשע ואוי לשכנו", ונוסף גם אוי לשותפו). ובמיוחד בגלל שאברהם אבינו מכיר את מלך סדם ותכונותיו הוא עונה לו "ולא תאמר אני העשרתי את אברהם".

(ולפי זה הוא סירב לקבל גם דבר הפחות ביותר כמו חוט או שרוך כדי שלא יהיה למלך סדם שום טענה, לו הקטן ביותר, להגיד "אני העשרתי את אברהם")

כי מלחמת התרבות עדיין בעיצומה ומלך סדם היה מאוד שמח להגיד לעולם ראו גם לי עושים נסים כמו לאברהם, וגם אברהם קיבל ממני עושר גדול. גם אני איש חסד, וויתרתי על כל רכושי. איזה יתרון יש לאברהם ודרכו בעולם על דרכי, מה ההבדל בנינו?

* * * * *

הבטחת הארץ

כבר נאמר לאברהם אבינו שזרעו יקבלו את הארץ. ולמה לחזור על הנושא הזה :
פרק ט"ו פסוק ג' :

"וַיֹּאמֶר אֲבִרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זֶרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי"

חזקוני : " ואף על פי שכבר נאמר לו (לעל"ב, ז') 'לזרעך אתן את הארץ הזאת', בתחילה סבור היה על ידי תפילה יזכה לבנים, וכשראה ששהה להוליד עלה בדעתו שמא גרם החטא, לפיכך אמר 'ואנכי הולך ערירי' "

ומסביר חזקוני שאמר את זה כי סבור "שמה גרם החטא".
ולפי חז"ל "אין הבטחה לצדיק בעולם הזה"

ועוד :

כלי יקר : "אמר רבי יוחנן כל מי שאינו מניח בן ליורשו הקב"ה מלא עליו עברה...כי רבי יוחנן סבר שכל מי שאינו מניח בן ליורשו אינו פטור מגיהנם...לכך אמר אברהם מה שכר תתן לי בעולם הבא, ואנכי הולך ערירי שדינו בגיהנם"

ואולי רמז לדבריו :

"לֹא נָתַתָּה זֶרַע וְהִנֵּה בֶן בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי"

ראש תיבות, אותיות : ל', נ', ז', ו', ב', ב', י', א עולה **108**
גיהנם עולה **108**

דאג 'שמה גרם החטא' ואני אשאר ערירי, בלי בן, ואז אני לא יהיה פטור מגיהנם.

* * * * *

"לא יירשך זה" - אליעזר

פרק ט"ו פסוק ד':

"והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך"
 רש"י (על המילים ויוצא אתו החוצה): "אברם אין לו בן אבל אברהם יש לו בן, שרי לא תלד
 אבל שרה תלד"
 רד"ק (על המילים "לא יירשך זה"): "זה בן ביתך"
 רמב"ן "זה בעבור היות לו הבן היורש אחרי זקנתו"

- (1) "אליו לאמר" עולה 318
 אליעזר עולה 318
 קרי, במקום "אליו לאמר" שים 'אליעזר', ותקבל אליעזר "לא יירשך"
- (2) "לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך"
 סוף תיבות, אותיות: א', ד', ה', י', ס', ר', א', ד', א', ד' עולה 318
 אליעזר עולה 318
 אליעזר לא היורש (אלא בן שיצא ממך).
- (3) "אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא"
 עולה 1766 ועוד 35 אותיות ועוד 11 מילים עולה 1812
 "אבל שרה אשתך יולדת לך בן" עולה 1811
 (בראשית י"ז, ט - "אבל שרה אשתך יולדת לך בן")
- (4) "דבר ה' אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך"
 סוף תיבות, אותיות:
 ר', ה', ו', ר', א', ד', ה', י', ס', ר', א', ד', א', ד' עולה 729
 יצחק היורש עולה 729
- (5) "לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך"
 ראש וסוף תיבות, אותיות:
 ל', ר', ל', א', י', ד', ז', ה', כ', י', א', ס', א', ר', י', א', מ', ד', עולה 646
 אברהם יש לו בן עולה 646
- (6) "אם אשר יצא" עולה 643 ועוד 3 מילים עולה 646
 אברהם יש לו בן עולה 646
- (7) "ה' אליו לאמר לא יירשך"
 עולה 915 ועוד 19 אותיות ועוד 5 מילים עולה 939
 שרה תלד עולה 939

(8) "אשר יצא ממעיך"

באתב"ש :

תבג מהת ייזמל

עולה 947 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה **961**

יצחק אברהם שרה עולה **961**

כאן הרמז שיצחק יבוא מאברהם (שמו עם האות ה') ומשרה (שמה עם האות ה').

* * * * *

"כה יהיה זרעך"

פרק ט"ו פסוק ד':

"והנה דבר ה' אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך"

"לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא"

ראש תיבות, אותיות: ל', ל', י', ז', כ', א', א', י' עולה 109

יצחק באתב"ש: מהסד עולה 109

וגם:

"אשר יצא" ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ר', י'+א' עולה 212

"יצחק" עולה 208 ועוד 4 אותיות עולה 212

ועוד:

פרק ט"ו פסוק ה':

"...ויאמר לו כה יהיה זרעך"

"זרעך" באתב"ש: עגזל עולה 110

"יצחק" באתב"ש: מהסד עולה 109 ועוד המילה עולה 110

(בראשית כ"א, י"ב-כ"א כי ביצחק יקרא לך זרע")

אברהם האמין בה' על נבואת הזרע, כמו שכתוב:

פרק ט"ו פסוק ו': **"והאמן בה' ויחשבה לו צדקה"**

רש"י: "לא שאל לו אות על זאת"

והרמז:

"והאמן בה' ויחשבה לו" ראש וסוף תיבות, אותיות: ו'+ן', ב'+ה', ו'+ה', ל'+ו' עולה

110

למניין המילה "זרעך" באתב"ש, ולמנין המילה "יצחק" באתב"ש כולל המילה.

וגם:

"כה יהיה זרעך" סוף תיבות, אותיות: ה', ה', ד' עולה 30

לרמז:

בעוד 30 שנה יצחק יוולד שהוא יקרא זרעך

(אחרי מספר של "יהיה" שנים, קרי 30 שנה, בעל הטורים).

"לו כה יהיה זרעך"

באתב"ש:

כף לץ מצמץ עגזל עולה 590 ועוד 12 אותיות ועוד 4 מילים עולה 606

עולה 606

עולה תמימה

"כה יהיה זרעך" ראש וסוף תיבות, אותיות : כ'+ה', י'+ה', ז'+ך' עולה 67
"כה יהיה זרעך" ראש תיבות, אותיות : כ', י', ז' עולה 37
לרמוז :
בעוד 67 שנים יהיה הניסיון של עקדת יצחק. יצחק יעלה לעולה תמימה,
ויצחק יהיה אז בן 37.

* * * * *

שעבוד מלכויות

בראשית רבה (מ"ד, י"ד):

"שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן אמר: ארבעה דברים הראה לו, גיהנם, ומלכויות, ומתן תורה, ובית המקדש. אמר לו: כל זמן שבניך עסוקים בשתים הם ניצולים משתים. פירשו משתים, הם ידונין בשתים. אמר לו: במה אתה רוצה שירדו בניך בגיהנם או במלכויות?
ר' חנינא בר פפא אמר: אברהם ברר לו את המלכויות.
רבי יודן ור' אידי ור' חמא בר חנינא אמרו: אברהם ברר גיהנם והקב"ה ברר לו את המלכויות"

הקב"ה נתן לאברהם אבינו לברור עונש לזרעו, גיהנום או שעבוד מלכויות. אברהם אבינו ברר מלכויות, קרי שעבוד מלכויות, במקום גיהנם לזרעו. ומיד נאמר לו:

בראשית פרק ט"ו פסוק י"ג:

"גַּר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בָּאָרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדּוֹם וְעָנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה"
קרי, עבדות, עבדים במצרים.

שעבוד באתב"ש: בזשפק עולה 489

עבדות באתב"ש: זשקפא עולה 488

כאשר יצר הרע, שנמשלה לשאור, קרי השאור שבעיסה, מתגבר, נידונים במלכויות:

השאור עולה 512

מלכויות עולה 512

(המלכויות- מצרים, ועוד 4 מלכויות, בבל, מדי, יון, אדום)
קרי בשעבוד:

"וּשְׁמִימוּ עָלֵינוּ שְׂרֵי מִסִּים" באתב"ש: **פמבמין זכמף בגם יחמי עולה 512**

וזה בגלל שסרו מהר מן הדרך:

לא תסור באתב"ש: כת אחפג עולה 512

(דרבים י"ז, י"א- "לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל")

ולא קבלו תוכחה והתחייבו במלכויות:

תוכחה באתב"ש: אפלסץ עולה 261

מלכויות באתב"ש: יכלפמפא עולה 261

מצות, לחמים שלא תפחו, מסמל גם עניות (זה לא לחם של עשירים, של מלכים):

מצות עולה 536

עניות עולה 536

בסדר ליל הפסח אנו מבליטים את עניין של העניות. אנו עושים יחץ, חוצים את המצה האמצעית לשניים. ומה שנשאר זה רק פרוסה של מצה שלמה, קרי 'לחם עוני'.

פרוסה שהעני אוכל כי אין לא מצה שלמה.
יחץ באתב"ש : **מסה** עולה 105 ועוד המילה עולה 106
עניים באתב"ש : **זטממי** עולה 106

והפרוסה מזכירה לנו את המצב של אבותינו במצרים שהיו בשעבוד
מלכויות, עבדים, ודחוקים, ובגדר עניים.
עניים עולה 180 ועוד המילה עולה 181
מלכיות באתב"ש : **יכפמא** עולה 181
(רמז למלכויות בכתב חסר, מלכיות)

ולא רק אכילת המרור רומז על שמיררו את חייהם בעבודה קשה, אלא גם אכילת
המצה, לחם עוני, מוסיף לסמל עוד את מצבם בשעבוד :
'לחם עוני' באתב"ש : **כסי זפטס** עולה 226
'ומרורים' באתב"ש : **פיגפגמי** עולה 226
(במדבר ט', י"א- י"על מצות ומרורים יכאלהו")

מצות באתב"ש : **יהפא** עולה 96
מרור באתב"ש : **יגפג** עולה 96

וחוצים את המצה :
יחץ עולה 108 למנין המילה **'גיהנם'**.
יחץ באתב"ש : **מסה** עולה 105
מצה באתב"ש : **יהץ** עולה 105
ואולי בחציית המצה לשניים יש גם מעשה סמלי המזכיר שאברהם אבינו לא
בחר גיהנום. ונשאר **'פרוסה'** המזכיר שברר **'מלכיות'** (קרי שעבוד מלכויות) :
פרוסה באתב"ש : **וגפחץ** עולה 187
מלכיות באתב"ש : **יכפמא** עולה 181 ועוד 6 אותיות עולה 187
(רמז למלכויות בכתב חסר, מלכיות)

מלכות אחרי מלכות, קרי שעבוד אחרי שעבוד, עד שמגיעים "שעירה".
כמו שאמר יעקב אבינו לעשו :
בראשית פרק ל"ג פסוק י"ד :
"יעבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים
עד אשר אבא אל אדני שעירה"
רש"י : "ואימתי ילך, בימי המשיח (ב"ר ע"ח, י"ד) נאמר 'ועלו מושיעים בהר ציון
לשפוט את הר עשוי (עובדיה א', כ"א) :"
שעירה עולה 585
מצרים **בבל** **מדי** **יון** **אדום** עולה 585
זה שרשרת שעבוד המלכויות עד שמגיעים "שעירה".

חוץ ממלכות מצרים, כל מלכות גוררת אחריה עוד מלכות עד שמגיעים לשעבוד תחת מלכות אדום. ומלכות אדום לא גוררת אחריה עוד מלכות. ואחריה תבוא הגאולה השלמה.

ויתקיים גם מה שכתוב בגאולת מצרים ("והוצאתי אתכם") :

"והוצאתי" באתב"ש : פצהתאם עולה 696

צרות עולה 696

שתוציא אותנו, את גופנו, מצרות הגלות.
אמן, כן יהי רצון במהרה בימנו.

* * * * *

"ממעיד"

פרק ט"ו פסוק ד':

"...כי אם אשר יצא ממעיד..."

אונקלוס: "לא ירתיך דיל אלהין בר די תוליד..."

המילה "ממעיד", היא מילת כינוי למילה 'ממד', או למילה 'צלבד' שפרושה 'חוט השדרה' (רס"ג), או למילה 'אבר' (אבן עזרא).

כוונת הביטוי היא שהיורש שלך יבוא "ממעיד" - ממך, קרי אתה תוליד (אונקלוס) אותו ממש.

ואולי יש כאן רמז מאותיות המילה "ממעיד", שהזרע שיבוא ממך ירש אותך אחרי האירועים הרמוזים באותיות המילה 'ממעיד' - אירועים שדרש אומץ לב או בטחון מאברהם או מיצחק או משניהם יחד.

"ממעיד", אותיות: מ', מ', ע', י', ד'

מ' - ממנו

מ' - מל

ע' - עקדה

י' - ישמעאל

ד' - כל אשר לו

ונסביר:

אות מ': האירוע הראשון לידת יצחק - אברהם הוליד את יצחק בהיותו בן 100 שנה ושרה בת 90 שנה. וזה דרש הרבה בטחון להאמין שיצא ממנו (וממנה) בגיל כזה בן יורש.

אות מ': האירוע השני ברית מילה - אברהם (בן 99) מל את עצמו לפני שהוליד את יצחק. והוא מל את יצחק לשמונה ימים. וכתוב על יצחק "בריתי אקים את יצחק" (י"א אשר קידש ידיד מבטן), ראש תיבות אותיות א', ק', י', מ', המילה 'אקים' - זקנים מבעלי התוספות). הברית יתקים ביצחק שיהיה קדוש מלידה. שנולד ממשיהו מהול ושגם הוא נימול.

אות ע': האירוע השלישי העקדה - אברהם עקד את יצחק בנו. ויצחק הלך עם אביו 'יחדו' לעקדה (ויילכו שניהם יחדו), קרי שניהם אברהם ויצחק היו בלב אחד לקים צווי ה'.

אות י': האירוע הרביעי גירוש ישמעאל - אברהם גירש את ישמעאל, והשאיר את יצחק היורש העיקרי. וזה היה קשה לאברהם מאוד לגרש את בנו.

אות ד': האירוע החמשי צוות אברהם - לקראת סוף ימיו אברהם נתן מתנות לבני הפילגשים ושלח אותם מפניו, ונתן "כל אשר לו" ליצחק. "כל", את רכושו ואת הברכות, ברכות דייטקי (ר' נחמיה במדרש רבא. ופרושה ברכות שכיב מרע, ברכות מי שגוסס). ויצחק הפך ליורש הגשמי והרוחני הבלעדי שלו.

"כי אם אשר יצא ממעיד הוא יירשך", רק מי שיצא "ממעיד" - מאירועי 'ממעיד' הוא ירש אותך. קרי, מי שייוולד ממך, שימול לשמונה, שייעקד, שישרוד את ישמעאל,

ושירש אותך ושתמסור לו כוח הברכות .
ועוד, הוא היורש (יצחק) **"יצא ממעיד"**, 'יצא' - מעולם הזה, 'ממעיד' - בגיל 180
(ממעיד' עולה 180).

* * * * *

בן לאברהם אבינו

פרק ט"ו פסוק ד':

"לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך"

רש"י (בראשית וירא כ"א, א'): "והיכן אמירה והיכן דבור...היה דבר ה' אל אברם בברית בין הבתרים ושם נאמר לו לא יירשך זה וגו' והביא היורש משרה"

(1) **"כי אם אשר יצא"** עולה 673 ועוד 4 מילים עולה **677**
יהיה לך בן משרה עולה **677**

(2) **"הוא יירשך"** עולה 552 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **562**
בן שרי עולה **562**

(3) **"אשר יצא"** עולה **602**
בן משרי עולה **602**

(4) **"ממעריך הוא יירשך"** עולה 732 ועוד 13 אותיות ועוד 3 מילים עולה **748**
יצחק לשרי עולה **748**

(5) **"ממעריך הוא"**
באתב"ש:
ייזמל צפת עולה 667 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **677**
יהיה לך בן משרה עולה **677**

רמז שיהיה לו בן, יצחק, מאשתו שרה.

* * * * *

"ויוצא אתו החוצה"

פרק ט"ו פסוק ה':

"ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך"

ונראה שהפשט כאן, כמו שיש הרבה כוכבים, כך זרעו יהיו רב ועצום. ויאירו לעולם (הלא ישמרו לעשות צדקה ומשפט). בישר לו על כמות וגם על איכות של זרעו.

ונשאלת השאלה:

למה צריך להוציא אותו החוצה? גם אם מסתכלים מהארץ למעלה רואים שיש הרבה כוכבים.

רש"י: "...דבר אחר הוציאו מחללו של עולם והגביהו למעלה מהכוכבים, וזהו לשון הבטה מלמעלה למטה (בראשית רבה י"ב)"

פירוש רש"י עונה גם על זה. שהמעשה הזה, שהוציא אותו החוצה, הייתה להראות לאברהם אבינו ששינוי שמו ישנה את מזלו, קרי אברהם יצא ממזלו הנוכחי ויוכל להוליד

(כי ראה במזלו, בכוכבים, שאינו מוליד, ועם שינוי שמו, הוספת האות 'ה' לשמו, הוא מוליד).
ורמז:

"כה יהיה" עולה 55

הוליד עולה 55

(**"אברהם הוליד את יצחק"**)

ונראה שהשאלה **"אם תוכל לספר אתם"** לא רק שאלה רטורית, אלא גם בא לרמוז על משהוא נוסף.

היום לפי ההערכה הכי טובה של המדע יש ביקום לפחות מיליארד גלקסיות ובכל גלקסיה יש לפחות מיליארד כוכבים. מספר עצום של כוכבים. ונראה בפשטות שלא תוכל לספור אותם בגלל מספרם.

אבל נראה לי להגיד שהעניין הזה, הוא לא רק בגלל המספר העצום של הכוכבים, אלא בגלל מה שקורה איתם, ואת זה רואים כאשר נמצאים למעלה מהם (מחוץ לעולם).

הקב"ה הוציא את אברהם אבינו מחוץ לעולם. פירוש הדברים שאברהם אבינו הסתכל מלמעלה למטה על הכוכבים. והוא ראה שיש כוכבים נולדים ויש כוכבים מתים. ואז ברור שבלתי אפשרי לספור הכוכבים. כי בזמן שסופרים במקום אחד, במקום אחר נולדים או מתים כוכבים. והדבר הזה חוזר חלילה. ולפי זה אי אפשר, גם עם הכלים המתוחכמים ביותר, לקבל את המספר המדויק של הכוכבים.

ואמר לו :

"כה יהיה זרעך" – שזרעו יהיו ככה, שאם ימותו במקום אחד ייוולדו חדשים במקום אחר. זאת אומרת, לא רק שזרעו יהיו עצום, אלא זרעו יהיו נצחי, קיימים לעולם, ואי אפשר לכלות אותם.

ורמז :

"כה יהיה" באתב"ש : לץ מצמץ עולה 380 ועוד 6 אותיות עולה 386
קיימים לעולם עולה 386

וגם :

"ויוצא" עולה 113 ועוד המילה עולה 114
"החוצא" עולה 114
נצחי באתב"ש : טהסס עולה 114

ועוד :

הוציא אותו "החוצה" אולי גם לרמז לו על עתיד זרעו :
"החוצה" באתב"ש : צספהץ עולה 325
גן עדן באתב"ש : רט זקט עולה 325
לרמז :
יהיו לך זרע, וזרעך יזכו לגן עדן.

* * * * *

"ויוצא אתו החוצה"

פרק ט"ו פסוק ה':
"ויוצא אתו החוצה..."

רש"י: "...ולפי מדרשו אמר לו צא מהאצטגנינות שלך, שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן, אברם אין לו בן, אבל אברהם יש לו בן, וכן שרי לא תלד אבל שרה תלד, אני קורא לכם שם אחר וישתנה המזל..."

"ויוצא אתו החוצה...", ראשי תיבות אותיות: ו', א', ה' עולה 12
"ויוצא אתו החוצה...", סופי תיבות אותיות: א', ו', ה' עולה 12

אולי לרמז:
שיוליד ("כה יהיה זרעך"), ויצא מזרעו 12 שבטי ישראל.
שהוא לא תחת המזלות (12 מזלות). שבניו, 12 שבטי ישראל, יהיו מעל המזלות.

ועוד:
"ויוצא" באתב"ש: **פמפת** עולה 605 ועוד המילה עולה 606,
ועוד האותיות עולה 611 למנין **'תורה'**.
אולי לרמז:
הוציא אותו מחוץ להנהגת 70 אומות העולם.
לתת לזרעו 606 מצוות מעבר ל7 מצוות בני נח. ולזכות אותם בעולם רוחני של תורה.
(ואולי רמז באות ה' שהוסיף לשמו לא רק שהוא מוליד, רש"י - 'אברהם מוליד', אלא גם על התורה, על חמישה ספרי תורה שיזכו זרעו לקבל).

ועוד:
"ויוצא" עולה 113
סליחה עולה 113

הוציא אותו, קרי זרעו, מחוץ להנהגת 70 אומות העולם.
גוי שחוטא (גם בלי התרעה) חייב, אבל זרעו של אברהם אבינו יזכו לסליחה וכפרה.
"ויברך ה' וישמרך", מן החטא (יש שאומרים בשעת הברכה הזאת 'בזכות אברהם אבינו').
ולפי:
בעל הטורים ויקרא פרק ט' פסוק כ"ב:
"ויברכם ג' ברכות כנגד ג' מיני קרבנות. ברכה א' כנגד חטאת וישמרך מן החטא שנאמר רגלי חסידיו ישמור. יאר כנגד עולה שנאמר בעלותך לראות. שלום כנגד שלמים"
ונראה שזה גם כולל סליחה על חטאים שלא ייפגעו.
שיזכו זרעו לקרבנות שיכפרו עליהם.

* * * * *

במה אדע

פרק ט"ו פסוק ח':

"...במה אדע כי אירשנה"

כאשר הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו "כה יהיה זרעך", אברהם אבינו האמין, ולא בקש שום אות, כמו שמוכיח הכתוב "והאמין בה' ויחשבה לו צדקה". אבל על הבטחת הארץ אמר אברהם "במה אדע". ההבדל הזה בתגובת אברהם אבינו העסיק את המפרשים, ורבו הדעות מה בדיוק התכוון אברהם אבינו כאשר אמר "במה אדע".

מדרש רבה (מ"ד, י"ד): "ר' חייא ברבי חנינא אמר, לא כקורא תגר אלא אמר לו באיזו זכות, א"ל בכפרות שאני נותן לך"

דעת זקנים מבעלי התוספות: "כנגד במה אדע וגו', ארבע מאות שנה כנגד ד' תיבות. ד"א במ"ה עולה ארבע מאות בא"ת ב"ש..."

רש"י (על "והאמין בה' י"): "לא שאל לו אות על זאת, אבל על ירושת הארץ שאל לו אות, ואמר לו 'במה אדע' "

רש"י (על "ויחשבה לו צדקה"): "ד"א 'במה אדע', לא שאל לו אות אלא אמר לפניו,

הודיעני באיזה זכות יתקיימו בה, אמר לו הקב"ה, בזכות הקרבנות"

ספרנו: "כי אולי יחטאו הבנים ולא יזכו לירש"

כלי יקר: " ...או חשב אברהם שמא שאר יורשיו של שם יערערו על חלקם, כי בני שם עלם ואכפרשד ואשור ולוד וארם. ואברהם יצא מן ארפכשד, ושמא שאר בני שם יערערו על הירושה. על כן אמר 'במה אדע כי אירשנה', מה האות שאני לבד היורש, בלי ערעור.

ובאה לו התשובה, 'קחה לי עגלה משולשת וגו', כדרך שכרת ה' לאהרן ברית מלח עולם לסלק ערעור של קרח, כך כרת ה' ברית לאברהם לסלק מעליו כל טוען ומערער. כי זאת לפנינו לחוק, שכל כורתי ברית עוברים בין הגזרים, כידוע"

סגנון המילים אומר דרשיני. אם משמעות הביטוי 'במה אדע' היא שביקש אות, היה לו לשאול איך אדע?

אולי יש רמז במילים **"במה אדע"**, לדאגתו של אברהם אבינו, מהדרך הארוכה ממצרים עד לכניסה לארץ, ועל העוונות והמכשולים שיעמדו לפני בניו. ושאלתו היא - באיזה זכות ינצלו בני ויזכו לרשת הארץ?

והוא רומז לחטאים ולמכשולים בדרך עד לכניסה לארץ, במילים 'במה אדע'.

"במה אדע", אותיות: **ב', מ', ה', א', ד', ע'**

אות **ב': בלק, בלעם**

אות **מ': מצרים, מואב, מרגלים**

אות **ה': הה מלכי מדין, הר סיני**

אות **א': אדום, אבימלך**

אות **ד': פרשת דינה**

אות **ע': עשו, עגל, עוג, עמלק, מלך ערד**

"כי אירשנה", באיזה זכות? והתשובה אולי רמז במילה **"כי"**, **"כי"** אותיות: **כ', י'**
אות **כ':** כלב
אות **י':** יהושע, ישראל
וה' עונה לו בקשר לעוונות וחטאים: הקרבנות יכפרו עליהם.
ובקשר למכשולים (לגוים): ביתר כל הקרבנות, חוץ מהעוף. העוף מסמל את לישראל
(יונתי). והרמז הוא שכל הגוים ישרפו ויתחלקו, ובניו ינצלו ויכנסו לארץ.

* * * * *

"אדע"

אחרי שהובטח לאברהם אבינו על הארץ אברהם אבינו שואל "במה אדע".
פרק ט"ו פסוק ח':

"במה אדע כי אירשנה"

על השאלה הזאת יש שהביאו ביקורת על אברהם אבינו, עד כדי כך שאמרו שבגלל השאלה הזאת בניו נשתעבדו במצרים 400 שנים וגם קשור ל70 שנה של גלות בית ראשון, ולפי:

בעל הטורים: "במה באתב"ש שיץ, ועולה לחשבון ארבע מאות. לכך נגזר על בניו גזרת ארבע מאות (שנה). חשבון 'במה אדע' שנים. שהם חמישים ושנים לא עבר איש ביהודה ושבעים שנה היו בגלות, וכך עולה 'במה אדע'.

ויש שראו בזה דאגה אמיתית:

ספרנו: "כי אולי יחטאו הבנים ולא יזכו לירש"

חיזקוני: "אלא דואג היה על הבטחה זו, שכל הבטחותיו של הקב"ה על תנאי הם. אם יקיימו מצוותיו כמו שמצינו בדור המדבר..."

ובמישור הרעיוני יש רמז באותיות המילה "אדע" לדאגות שלו.

"אדע", אותיות: 'א', 'ד', 'ע':

א' – אחים (שנאת האחים ליוסף)

ד' – דיבה (חטא המרגלים שהוציאו דיבה על הארץ)

ע' – עגל (חטא העגל)

שלושת הדברים האלו היו יכולים להכריז את בני ישראל. הם היו יכולים לגרום לכליה ולמנוע מבני ישראל להיכנס לארץ (ואולי בכלל להתקיים).
ואסביר:

אחים – בגלל שנאת 'אחים' נגד יוסף הוא נמכר לעבד והורד למצרים. ובגללו נמשך וירד יעקב אבינו וכל זרעו למצרים. ובמצרים בני ישראל ירדו למ"ט שערי טומאה ובקושי רק חלק נגאלו ויוצאו משם, ולפי: (שמות י"ג, י"ח) "וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים", יש אומרים אחד מחמש מאות. רוב העם נשארו במצרים.

דיבה – המרגלים הוציאו דיבה על הארץ וכתוצאה מזה בני ישראל נשארו במדבר 40 שנה ולא נכנסו לארץ. וגם כאן כולם (חוץ משבט לוי, כלב, ויהושע) שהיו מבין עשרים ולמעלה בשעת הגזרה (וגם אלו מתחת לעשרים שהיו עם המרגלים) מתו במדבר. ורק תפילתו של משה רבנו הצילה את בני ישראל וזכו להיכנס לארץ.

עגל – בחטא העגל רצה הקב"ה לכלות את בני ישראל. ורק תפילתו של משה רבנו הציל אותם.

דאגותיו של אברהם אבינו שאולי החטא יגרום, ובניו לא ירשו אה הארץ, כמאת התאמתו בשלושת הדברים האלו.

ולשאלתו קיבל תשובה:

רבנו בחי: "באיזה זכות? אמר לו בזכות הקרבנות"

יעקב אבינו קנה את הבכורה מעשו אחיו ובכך קיבל הזכות לזרעו בקרבנות.
ולפני יציאתם ממצרים נאמר להם להקריב קרבן הפסח. ובזכות דם הקרבן ודם
המילה (בדמיון חיי בדמיון חיי) הם נגאלו.
ומיד אחרי חטא העגל נאמר למשה רבנו על בניית המשכן. שמטרתו זה עבודת ה'
בהקרבת קרבנות.
ולא בסתם אחרי חטא המרגלים באה פרשת הנסכים, המסבירה איזה נסכים מביאים
עם הקרבנות (כאשר יכנסו לארץ).

* * * * *

"במה אדע" – "ועבדום"

פרק ט"ו פסוק ח':
"ויאמר ה' אלקים במה אדע כי אירשנה"

לך לך רבה (מ"ד, י"ד):
"ר' חייא ברבי חנינא אמר לא כקורא תיגר אלא אמר לו באיזה זכות"
אבל חז"ל אמרו (נדרים ל"ב, א'), בגלל שאברהם אבינו שאל "במה אדע" נענש (זרעו)
ב"ידע תדע" (שהמשכו "ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה"). אמנם, מביא הכלי יקר
שהגזירה לא קשור למה שאמר אברהם אבינו אלא שהודיעו לו על השעבוד (לצער אותו)
בגלל "שרצה לידע דבר שלא היה בו צורך לידע".

ואולי הקשר בין הדברים, שאברהם אבינו שאל "במה אדע", ואמר לו "ועבדום":

(1) "במה אדע" עולה 122

עבדום עולה 122

(2) "במה אדע" עולה 122 ועוד 6 אותיות עולה 128

"ועבדום" עולה 128

(3) שהם יהיו עבדים:

"אדע" עולה 75 ועוד המילה עולה 76

עבד עולה 76

לעבד אין שום דבר שלו כי הכול שייך לרבו. זרעו יהיו עבדים בגלות. ועבדים מבחינת
עצמם הם כאביונים, וכעניים, וכדלים. ובגאולה יצאו לחירות ברכוש גדול. ובאותם
אותיות ששאל אברהם אבינו "במה אדע", רמוז הדבר:

"אדע", אותיות: א', ד, ע'

א' – אביון

ד' – דל

ע' – עני

ועוד:

(1) "א-ד-נ-י ה' במה אדע כ"י

ראש תיבות, אותיות: א', י', ב', א', כ', עולה 34

דל עולה 34

(2) "ה' במה אדע כי אירשנה"

ראש תיבות, אותיות: י', ב', א', כ', א', עולה 34

דל עולה 34

3) **"במה אדע"** עולה 122 ועוד 6 אותיות ועוד 2 מילים עולה **130**
עולה **130** עני

4) **"במה"** עולה 47 ועוד המילה עולה **48**
מח עולה **48**
"ומח אחיך עמד", יורד מנכסו והוא עני.

* * * * *

ברית בין הבתרים'

פרק ט"ו פסוק י"א :

"וירד העיט על הפגרים וישב אתם אברם"

רש"י (על המילה "העיט") :

"הוא עוף ועל שם שהוא עט ושואף אל הנבלות לטוש עלי אוכל כמו 'ותעט על השלל'

(שמואל א', ט"ו, י"ט)"

אבן עזרא (על המילים "על הפגרים") : "על הגופות"

עיט הוא עוף דורס האוכל פגרים, גופות מתות.

ובמישור הרעיוני :

רד"ק (על המילה "הפגרים") "הם הפגרים השלמים כי לא אמר על הבתרים, אלא על הפגרים והם השלמים שהם התור והגוזל"

הרד"ק מסביר לנו שהעיט יורד דווקא על התור והגוזל, שהם נשארו שלמים (ולא יורד על העגלה, העז, והאיל, שהם הבתרים).
ורמז :

"הפגרים וישב" עולה 656 ועוד 2 מילים עולה 658

עולה 658

"ותר וגוזל"

(בראשית ט"ו, טי-טי"עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגוזל")

"תר וגוזל" הם ממין יונה. ויונה רמז לכנסת ישראל.

שיר השירים פרק ו' פסוק ט' :

"אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה ראוה בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה :

ראב"ע (על המילים "אחת היא לאמה") : "ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ"

אברהם אבינו הבין שמה שראה, שהעיט יורד על הפגרים, משמעותו שאויבי ישראל באים עליהם לכלותם, וכמו שכתב :

רד"ק : "רמז לו בזה כי בכל דור ודור אומות העולם עומדים עלינו לכלותינו והקב"ה מצילנו מידם בזכות אברהם..."

העיט רומז על אויבינו הנצחיים, עשו וישמעאל. בני עשו ראשונים, ואחריהם בני ישמעאל :

עיט' אותיות : ע', י', ט'

ע'— עשו

י'— ישמעאל

ט'— טורפים

שהם באים לטרוף את התור והגוזל, את עם בני ישראל, בכל דור ודור.

כי אצל עשו כתוב (בראשית כ"ז, מ'):
"**ועל חרבך תחיה**"
עולה 759
"**על הפגרים וישב**" עולה 756 ועוד 3 מילים עולה 759
עולה 759
"**וישב אתם**"

ואצל ישמעאל כתוב (בראשית ט"ז, י"ב-י"ה) והוא יהיה פרא אדם ידו בכל...":
עולה 72
"**ידו בכל**"
עולה 72
"**על הפגרים וישב**"
סוף תיבות, אותיות: ל', ס', ב' עולה 72

עיט' באתב"ש: **'זמן'**
יש זמן שהעיט, בני עשו, אדום, יחריבו את בתי המקדש, ובני ישמעאל יגזלו את ממונם
(ראה תרגום יונתן בן עוזיאל), ובני ישראל יצאו לגלות:
עולה 1097
עולה 1097
יחריבו בתי המקדש

כאשר אברהם אבינו ראה את כל זה, מה עשה?
לפי המדרש התחיל להפריח העיט עם מקל, וגם:
לך לך רבה (מ"ד, ט"ז): "א"ר אסי נסב אברהם מכישה והוה מכיש להון ולא היו מכתשין
אפע"כ וישב אברם בתשובה..."
פירוש מהרז"ו: "ומה שכתוב העיט משל על שונאי ישראל כמו שכתוב ירמיה י"ב פסוק ט'
'העיט סביב עליה', ובתשובה הפריחם"
כאשר ראה את זה אברהם פתח בתשובה.
ורמז:

'אברם' באתב"ש: **תשגי** עולה 713 למנין המילה **'תשובה'**.
מתנת כהונה: "והעיט רומז על הצרות והגלות... והפגרים רמז לישראל שהן ביניהן
כפגרים מתים ואעפ"כ 'וישב' לשון תשובה, שבזכות התשובה נגאלו כמו שנאמר 'בשובה
ונחת תושעון'"

ולמרות שהזכות של אברהם אבינו תעמוד לזרעו להציל אותם, ולפי:
מתנת כהונה: "ור' עזריה סבר שהקב"ה רמז לו אע"פ שהיו ערומים בלא מצות וזכויות
זכות אברהם ישב ויפריח אותם מבניו ככתוב בפרשת בחקותי 'וזכרתי את בריתי וגו'"
זה יהיה רק:
פירוש מהרז"ו: "כשיעשו בניך פגרים. הגופות המתים נקראים פגרים והעופות יורדים על
הגופות לאכול הבשר והגידים ולגרור העצמות ונעשו הפגרים עפר אז יחיו וישבו
לקדמותם בזכות אברהם"
במצב קשה כזה זכות אברהם תציל אותם.

ואברהם פתח בתשובה, לרמוז לזרעו, יש עיתים שתפלה לא מספקת, ולפני שמגיעים לפגרים, צריכים 'תשובה ומעשים טובים', כדי להינצל, כדי להפריח העיט.

ואולי, גם רמז להם כאשר הפריח העיט עם :

'מקל', אותיות **מ', ק', ל'**

מ'— מעשה טוב, קרי תשובה

ק'— קול, קרי תפלה

ל'— לתת, קרי צדקה

שצריך שלושתם כדי להפריח כל העיטים :

"ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רע הגזרה"

ואולי עוד רמז להם בשימוש :

'מקל' עולה 170 ועוד 3 אותיות ועוד המילה עולה **174** למנין **'תורה'** (באתב"ש : אפגץ).

שתשובה ותפלה וצדקה ותורה תציל אותם מכל עיט.

* * * * *

משהורד יוסף למצרים - גלות

פרק ט"ו פסוק י"ג :

"וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדּוֹם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה"

אולי יש רמז מתוך הנאמר לאברהם אבינו מתי ירדו זרעו לגלות. יוסף נמכר בהיותו בן שבע עשרה שנה (בראשית ל"ז, ב' - "יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן...") והתחיל הגלות במקצת. יעקב אבינו ירד למצרים עם כל משפחתו ועמד לפני פרעה בהיותו בן מאה ושלשים שנה (בראשית מ"ז, ט' - "וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל פְּרֹעַה יָמִי שְׁנֵי מִגֹּרֵי שְׁלִשִּׁים וּמֵאוֹת שָׁנָה...").

ורמזים :

(1) **"וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדּוֹם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת"**

סוף תיבות, אותיות :

ר', ס', ע', ע', י', ר', ה', ד', צ', א', ס', ס', ו', ס', ע', ת' עולה 1302
"שבע עשרה שנה" עולה 1302

(2) **"כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדּוֹם"** עולה 1087
מאה ושלשים שנה עולה 1087

(3) **"יָדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא"**
 עולה 1442 ועוד 8 מילים עולה 1450
"יוסף בן שבע עשרה היה רעה" עולה 1450

(4) **"יִהְיֶה זֶרַעְךָ"**
 ראש תיבות, אותיות : י', ז' עולה 17
 י"ז עולה 17

(5) **"אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה"**
 באתב"ש :
 תגשז יתפא בטץ עולה 1302
"שבע עשרה שנה" עולה 1302

(6) "להם ועבדום וענו אתם ארבע"

באתב"ש :

כצי פזשקפי פזטף תאי תגשז

עולה 1994 ועוד 20 אותיות ועוד 5 מילים עולה **2019**

עולה **2019** "יוסף בן שבע עשרה היה רעה את אחיו בצאן"

* * * * *

"וענו אתם"

בראשית פרק ט"ו פסוק י"ג:

"ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה"

רמוז מתוך המילים של נבואת ברית בין הבתרים מה שיהיה בעתיד - הגשמה של הנבואה (רמז למילים של השעבוד):

(1) **"יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו"**
עולה 986 ועוד 27 אותיות עולה **1013**
"אם בן הוא והמתן אתו" עולה **1013**
(שמות א', ט"ז)

(2) **"יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום"** עולה 854 ועוד 6 מילים עולה **860**
"ויאנחו בני ישראל מן העבדה" עולה **860**
(שמות ב', כ"ג)

(3) **"ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו"**
עולה 1777 ועוד 37 אותיות עולה **1814**
"וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים" עולה **1814**
(שמות א', י"ד)

(4) **"וענו אתם ארבע"** עולה 846 ועוד 11 אותיות ועוד 3 מילים עולה **860**
"ויאנחו בני ישראל מן העבדה" עולה **860**
(שמות ב', כ"ג)

(5) **"ויאמר לאברהם ידע תדע כי גר"**
ראש וסוף תיבות, אותיות:
ו'+ר', ל'+ם', י'+ע', ת'+ע', כ'+י', ג'+ר' עולה **1059**
"ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו" עולה **1059**
(שמות ב', כ"ג)

(6) **"גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום"**
באתב"ש:
רג מצמץ עגזל שתגה כת כצי פזשקפי עולה **2398**
"וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם" עולה **2398**
(שמות א', י"א)

(7) "יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו"

באתב"ש :

מצמץ עגזל שתגה כת כצי פזשקפי פזטף

עולה 2371 ועוד 27 אותיות עולה 2398

"וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם" עולה 2398

(שמות א', י"א)

(8) "לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה"

באתב"ש :

כת כצי פזשקפי פזטף תאי תגשז יתפא בטץ

ראש וסוף תיבות, אותיות :

כ'+ת', כ'+י', פ'+י', פ'+ף', ת'+י', ת'+ז', י'+א', ב'+ץ' עולה 1620

"ותעל שועתם אל הא-ל-הים מן העבדה" עולה 1620

(שמות ב', כ"ג)

(9) "גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות"

באתב"ש :

רג מצמץ עגזל שתגה כת כצי פזשקפי פזטף תאי תגשז יתפא

ראש תיבות, אותיות : ר', מ', ע', ש', כ', כ', פ', פ', ת', ת', י' עולה 1620

"ותעל שועתם אל הא-ל-הים מן העבדה" עולה 1620

(שמות ב', כ"ג)

(10) "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום"

באתב"ש :

לם רג מצמץ עגזל שתגה כת כצי פזשקפי

עולה 2468 ועוד 27 אותיות ועוד 8 מילים עולה 2503

"ויאנחו בני ישראל מן העבדה ויזעקו ותעל שועתם אל הא-ל-הים"

עולה 2503

(שמות ב', כ"ג)

* * * * *

רמזים בברית בין הבתרים

בברית בין הבתרים כתוב:

בראשית פרק ט"ו פסוק י"ג:

"וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדּוֹם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה"

בברית בין הבתרים לא כתוב בפירוש באיזה ארץ יהיו זרעו של אברהם אבינו גרים. וגם לא כתוב בפירוש איך הם יגיעו לשם. אבל רמזים יש, ולפי:

רמזים שיהיו בארץ לא להם, בארץ מצרים, ולפי:

(1) **"וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע"**

סוף תיבות, אותיות: **ר', ס', ע', ע'** עולה 380
מצרים עולה 380

(2) **"בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדּוֹם"**

ראש תיבות, אותיות: **ב', ל', ל', ו'** עולה 68
מצרים באתב"ש: **יהגמי** עולה 68

(3) **"תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדּוֹם"**

סוף תיבות, אותיות: **ע', י', ר', ה', ד', צ', א', ס', ס'** עולה 476
ארץ מצרים באתב"ש: **תגה יהגמי** עולה 476

(4) **"לָהֶם וְעַבְדּוֹם וְעָנּוּ אֹתָם"**

בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם באתב"ש: **שתגה יהגמי** עולה 776
עולה 776

(5) **"וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תְּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ"**

באתב"ש:

פַּמְתִּיג כְּתִשְׁגִּי מִקְזָּ אִקְזָּ לָם רִג מִצְמֶץ עִגְזָל

ראש וסוף תיבות, אותיות:

פ'+ג', כ'+י', מ'+ז', א'+ז', ל'+ס', ר'+ג', מ'+צ', ע'+ל' עולה 671
ארץ מצרים עולה 671

(6) **"כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדּוֹם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה"**

באתב"ש:

לָם רִג מִצְמֶץ עִגְזָל שְׁתִּגָּה כֶּת כְּצִי פִזְשִׁקְפִי פִזְטָף תֵּאִי תִגְשִׁז יִתְפֹּא בְטָץ

סוף תיבות, אותיות:

ס', ג', צ', ל', ה', ת', י', י', י', י', ז', א', צ' עולה 776
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם באתב"ש: **שתגה יהגמי** עולה 776

(7) "יהיה זרעך"

באתב"ש :

מצמץ עגזל עולה 370 ועוד 8 אותיות ועוד 2 מילים עולה **380**
מצרים עולה **380**

רמזים שתחילת השעבוד יתחיל עם יוסף הצדיק :
הגלות תתחיל עם הורדת זרעו של יעקב אבינו, יוסף למצרים בהיותו בן 17. כמו שאמר המלאך גבריאל ליוסף כאשר מצא אותו 'תעה בשדה' אחרי אחיו, שאמר לו שמעתי מאחורי הפרגוד שהתחיל גלות (שעבוד) מצרים. הכול התחיל עם יוסף שנמכר בעל כורחו לעבד למצרים, ולפי :

(1) "לאברם ידע תדע כי גר"

סוף תיבות, אותיות : **ס', ע', ע', י', ר'** עולה **390**
יוסף בן יעקב עולה **390**

(2) "ויאמר לאברם ידע תדע כי"

סוף תיבות, אותיות : **ר', ס', ע', ע', י'** עולה **390**
יוסף בן יעקב עולה **390**

(3) "יהיה זרעך" ראש תיבות, אותיות : **י', ז'** עולה **17**.

(4) "ועבדום" עולה 128 ועוד 6 אותיות עולה **134**

יוסף באתב"ש : מפחו עולה **134**

(5) "כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות"

ראש תיבות, אותיות :

כ', ג', י', ז', ב', ל', ל', ו', ו', א', א', מ' עולה **156**
יוסף עולה **156**

(6) "יהיה זרעך בארץ לא להם"

סוף תיבות, אותיות : **ה', ד', צ', א', ס'** עולה **156**

יוסף עולה **156**

(7) "בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה"

ראש תיבות, אותיות : **ב', ל', ל', ו', ו', א', א', מ', ש'** עולה **416**

נמכר לעבד עולה **416**

(8) **וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדַע תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ בְּאַרְץ לֹא לֵהֶם וְעַבְדּוֹם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע"**

ראש תיבות, אותיות:

ו', ל', י', ת', כ', ג', י', ז', ב', ל', ל', ו', ו', א', א' עולה 562
"וַיִּקְנְהוּ פוֹטִיפָר" עולה 562

(9) **"תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרַעְךָ"**

באתב"ש:

אקז לס רג מצמץ עגזל עולה 751 ועוד 5 מילים עולה 756
יוסף הורד מצרימה עולה 756

(10) **"זֶרַעְךָ בְּאַרְץ לֹא לֵהֶם וְעַבְדּוֹם וְעָנּוּ אֹתָם אַרְבַּע"**

באתב"ש:

עגזל שתגה כת כצי פזשקפי פזטף תאי תגשז
ראש תיבות, אותיות: ע', ש', כ', כ', פ', פ', ת', ת' עולה 1370
"וַיִּמְכְּרוּ אֶת יוֹסֵף לִישְׁמַעֲאֵלִים" עולה 1370

רמזים איך יתר זרעו ירדו למצרים:

יעקב אבינו וביתו, כל יתר זרעו, ירדו למצרים מפני הרעב, ולפי:

(1) **"גר יהיה זרעך"**

באתב"ש:

רג מצמץ עגזל

ראש תיבות, אותיות: ר', מ', ע' עולה 310

רעב באתב"ש: גזש עולה 310

(1) **"זֶרַעְךָ" עולה 297 ועוד המילה עולה 298**

רעב כבד עולה 298

(2) **"בְּאַרְץ" עולה 293 ועוד 4 אותיות ועוד המילה עולה 298**

רעב כבד עולה 298

רמזים שיהיו תחת שלטון פרעה:

ויהיו גרים תחת פרעה במצרים "ועבדום וענו אותם", ולפי:

(1) **"יָדַע תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה"**

סוף תיבות, אותיות: ע', ע', י', ר', ה' עולה 355

פרעה עולה 355

(2) "לא להם ועבדום וענו" עולה 366 ועוד 15 אותיות ועוד 4 מילים עולה **385**
לפרעה עולה **385**

(3) "להם ועבדום וענו אתם"
סוף תיבות, אותיות: ס', ו', ס', עולה **126**
לפרעה באתב"ש: כוגז עולה **126**

וידיעת כל הדברים האלו יבושר דרך חלומות. חלומות יוסף, חלומות שר המשקים ושר
האופים, וחלום פרעה, ולפי:
(1) "ידע" עולה **84**
חלום עולה **84**

(2) "תדע כי"
באתב"ש:
אקז למ
ראש וסוף תיבות, אותיות: א'+ז', ל'+ס' עולה **78**
"חלם" עולה **78**
(חלם' בתורה כתוב חסר)

יוסף חולם שעולה לגדולה, שר השקים ושר האופים על עיתוי היציאה מבית הסוהר,
ופרעה על הרעב.

* * * * *

”הגוי אשר יעבדו דן אנכי”

פרק ט”ו פסוק י”ד :
”...וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול”

- (1) רש”י: ”בעשר מכות”
”אשר יעבדו דן אנכי”
עולה 728
10 סימנים, דצ”ך עד”ש באח”ב עולה 728
- (2) אולי בהבטחה זו יש רמז לקץ שיעבוד מצרים.
א. ”ואחרי” אותיות: ו’, א’, ח’, ר’, י’
אותיות ו’ א’ ח’ : עולה 15 (רמז ל15 לחודש שיצאו ממצרים)
אותיות ר’ י’ : עולה 210 (רמז לקץ שיהיה אחרי 210 שנה)
- ב. אות א’ : עולה 1 (בחודש הראשון, חודש ניסן)
אותיות ו’ ח’ : ביום 14 (תתחיל הגאולה)
אותיות ר’ י’ : 210 (רמז לקץ שיהיה אחרי 210 שנה)
- (3) ”יצאו ברכש גדול”:
ראשי תיבות, אותיות: י’, ב’, ג’, עולה 15
אולי רמז ליום שיצאו ממצרים, 15 בניסן.
ועוד:
כתוב במדרש רבה (פרשת בא, י”ד, ב’) שבמכת חשך שכתוב בה ”ויהי חשך אפלה”, בני ישראל ראו איפוא המצרים מטמינים את כלי הכסף וכלי הזהב והשמלות שלהם וכספם. וכתוצאה מזה ביציאת מצרים ”יצאו ברכש גדול”.
”יצאו ברכש גדול”:
ראשי תיבות, אותיות: י’, ב’, ג’, עולה 15
פרשת בא פרק י’ פסוק כ”ב:
”ויהי חשך אפלה”:
ראשי תיבות, אותיות: ו’, ח’, א’, עולה 15
אולי רמז, כתוצאה של ”חשך אפלה” כאשר יצאו ממצרים ב 15 בניסן יצאו ”ברכש גדול”.

* * * * *

"ולה שפחה מצרית"

פרק ט"ז פסוק א':
"ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה הגר"
רש"י: "בת פרעה ה-יתה..."

"ולה שפחה מצרית" עולה 1174 ועוד 3 מילים עולה **1177**
בת פרעה ה-יתה עולה **1177**

"לא ילדה לו ולה שפחה מצרית"
באתב"ש:
כת מכקץ כף פכץ בוסץ יהגמא עולה **1177**
בת פרעה ה-יתה עולה **1177**

אולי רמז לדברי רש"י.

* * * * *

"לקול שרי"

פרק ט"ז פסוק ב' :

"וישמע אברם לקול שרי"

רש"י : " (בי"ר) לרוח הקודש שבה "

"אברם לקול שרי" עולה 919 ועוד 11 אותיות עולה **930**

רוח הקדש שבה עולה **930**

* * * * *

ותהר הגר

פרק ט"ז פסוק ד':
"ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה..."
רש"י: "מביאה ראשונה..."

(1) "ויבא" עולה 19
ביאה א' עולה 19

(2) "הגר ותהר ותרא כי" עולה 1456
נתעברה מהבעילה הראשונה עולה 1456

* * * * *

"עשי לה הטוב בעיניך"

פרק ט"ז פסוק ו':

" הנה שפחתך בידך עשי לה הטוב בעיניך ותענה שרי..."

רש"י (על "ביני וביני"): " ...שהכניסה עין הרע בעיבורה של הגר והפילה עוברת, הוא שהמלאך אומר להגר 'הנך הרה' והלה כבר הרתה, והוא מבשר לה שתהר, אלא מלמד שהפילה הריון הראשון"

"עשי לה הטוב בעיניך ותענה" עולה 1130 ועוד 20 אותיות עולה **1150**
שהכניסה עין הרע בעיבורה עולה **1150**

* * * * *

"ידו בכל"

נאמר על ישמעאל :

פרק ט"ז פסוק י"ב :

"והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן"

רש"י (על המילים "ידו בכל") : "לסטים"

ונאמר על אברהם אבינו :

פרק כ"ד פסוק א' :

"ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל"

רש"י : "בכל" עולה בגימטריא בן"

"ידו בכל" –רמז שידם של זרעו של ישמעאל יהיו "בכל", קרי "בכל" של אברהם אבינו, בבניו. שיעשו צרות לזרעו של אברהם אבינו , קרי לבני ישראל. ורמזים :

(1) **"והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל"** עולה 630
בכל של אברהם עולה 630

(2) **"פרא אדם ידו בכל ויד כל"**

באתב"ש :

וגת תקי מקף שלך פמק לך

סוף תיבות, אותיות : ת', י', ה', ד', ק', ד' עולה 630

בכל של אברהם עולה 630

(3) **"כל אחיו"**

באתב"ש :

לך תסמף עולה 630

בכל של אברהם עולה 630

ועוד :

בימי יוסף כתוב על הישמעאלים :

פרק ל"ז פסוק כ"ה :

"...ויראו והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד..."

פרק ל"ז פסוק כ"ח :

"...וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף..."

רמזים שידו יהיה "בכל", בזרעו של אברהם אבינו, ביוסף :

(1) **"יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו"**

עולה 827 ועוד 12 מילים עולה 839

"וימכרו את יוסף" עולה 839

(2) "פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו"
עולה 797 ועוד 31 אותיות ועוד 11 מילים עולה 839
"וימכרו את יוסף"
עולה 839

(3) "פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל"
עולה 772 ועוד 10 מילים עולה 782
"בעשרים כסף"
עולה 782

(4) "אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני"
סוף תיבות, אותיות: ס', ו', ל', ד', ל', ו', ל', י' עולה 156
יוסף
עולה 156

(5) "בכל ויד כל בו ועל פני כל"
באתב"ש :
שלך פמק לך שף פזך וטם לך
ראש תיבות, אותיות: ש', פ', ל', ש', פ', ו', ל' עולה 826
מכירת יוסף
עולה 826

* * * * *

ברית מילה

פרק י"ז פסוק א':

"..התהלך לפני וה-י-ה תמים.."

פעולת ה-יצירה והבריאה של העולם נמשכה שישה ימים וביום השביעי היתה מנוחה אבל העולם לא היה מושלם. היה עדיין מום באדם, הערלה. ה' צוה לאברהם אבינו ליטול המילה ולהשלים העולם.

ויקרא, פרק יב פסוק ג':

"..וביום השמיני ימול בשר ערלתו.."

השלמת העולם ביום השמיני ללידת התינוק הוא גם המצוה השמינית שניתן בעולם (אחרי שבע מצוות בני נח).

בהשלמת מעשה בראשית כתוב פרק ב פסוק ג' :

"..כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות.."

אולי יש בפסוק הזה ("בו שבת מכל") גם רמז למצות המילה שזה השלמת העולם על ידי האדם :

(בו : עולה 8) יום השמיני ללידה

שבת : זה השבת

(מכל : כ' מל (מדור 20 התחילו למול)

אולי הרמז הוא : מדור הכ' (דור אברהם אבינו) מלים ביום השמיני גם אם נופל בשבת.

* * * * *

"ויקח אברהם את ישמעאל"

פרק י"ז פסוק כ"ג:

"ויקח אברהם את ישמעאל בנו..."

דעת זקנים מבעלי התוספות (על פסוק כ"ו): "ר"ג אומר, שלח אברהם וקרא לשם בן נח ומל אותו ואת ישמעאל בנו..."

"ויקח אברהם את ישמעאל בנו" עולה 1282

הוא קרא לשם בן נח ומל אותו עולה 1282

אולי רמז שאותו הזמן שאברהם אבינו מל את ישמעאל בנו הוא גם מל את שם בן נח.

* * * * *

"ואברהם בן תשעים ותשע שנה"

פרק י"ז פסוקים כ"ד-כ"ה :

"ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו. וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמלו את בשר ערלתו"

כתוב כאן, בשעת שעשו ברית מילה, הגיל של אברהם אבינו ושל ישמעאל בנו. ומאירים חז"ל (חזקוני) שלמרות שאנו יודעים את גילם כי כבר כתוב : פרק ט"ז פסוק ט"ז : "ואברהם בן שנים שנה ושש שנים בלדת הגר את ישמעאל לאברהם" פרק י"ז פסוק א' : "ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא ה' אל אברהם..." וברית המילה כתוב : פרק י"ז פסוק כ"ו : "בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו" שבאותו היום שה' דיבר אתו (פסוק י"ז, והוא בן 99) הוא לא היסס ומיד באותו יום מל את ישמעאל וגם את עצמו. למרות שגילם ידוע לנו חזר הכתוב על זה להבליט זכותם וגדולתם בנושא המילה. אברהם אבינו, גם בגילו המתקדם, לא היסס בדבר, והיה זריז, ועשה את המצווה מיד. וגם ישמעאל בנו, לא היסס ועשה את המצווה מיד. וכמו שמפרש על הכתוב בפסוק כ"ו "בעצם היום הזה" : חזקוני (פסוק כ"ה) : "ללמדך מה אברהם לא עיכב אף ישמעאל לא עיכב".

ונראה להגיד שבקשר לישמעאל צריכים אנו לדעת גילו בשעת ברית המילה. כי אנו לא יודעים בוודאות שהוא היה בן 13. ואסביר : הוא נולד כאשר אברהם אבינו היה בן 86 (לפי הכתוב בפסוק ט"ז). אבל אנו לא יודעים אם ישמעאל נולד בתחילת שנת 86 של אברהם אבינו, או באמצעו, או בסופו. כי לפי חז"ל אברהם אבינו היה כמעט 100 (רד"ק – "ובסוף צ"ט ללידתו היה אז") כאשר הוא מל. ואם כן אולי ישמעאל כבר בן 14. אלה נראה להגיד (לפי הדעה המובא בפירוש הרד"ק) שכתוב כאן גילו לא רק להגיד שבחו של ישמעאל אלא לרמוז לנו הלכה בבן 13 : בד"ק : "יש סמך כי בן שלוש עשרה שנה נכנס אדם למצוות ומהיום ההוא ומעלה הוא בן מצווה וחייב בכל המצוות. ואם לא מל אותו אביו עד 13 שנה חייב הוא למול את עצמו"

ונראה לי להגיד במישור הרעיוני : גם החזרה על הגיל של אברהם אבינו לא בא רק להגיד לנו שבחו וזריזותו בנושא ברית המילה אלא גם להגיד לנו זכותו וייעודו בעולם.

כי למרות שבאופן 'גשמי' כאשר אברהם אבינו היה בגיל 99 הוא היה אותו הבן אדם שהיה בגיל 86 רק יותר מבוגר, באופן 'רוחני' הלא השתנה מזלו.

כי בפסוק י"ז כתוב **"ויהי אברהם"** ("ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים"), ובפסוק כ"ו כתוב **"ואברהם"** ("ואברהם בן תשעים ותשע שנה").
רש"י (בראשית ט"ו, ה') - "אברהם אין לו בן, אבל אברהם יש לו בן".
כי הוספת אות 'ה' לשמו, אות משמו של הקב"ה, מראה על כוח והמשכיות.

וזה נראה החידוש כאן, שמודיע לנו שאברהם (ולא אברם) היה בן 99. כי מבחינה 'רוחנית' היה אפשר לחשוב את 'אברהם' רק בן יומו, כי רק היום קיבל את השם הזה. אלא בא להבליט שגם הצד הרוחני שלו, קרי 'אברהם', בן 99. (וידוע שבאותו יום נאמר לו 6 דברים: שינוי שמו, שיהיה לו זרע, שייתן לו ולזרעו ארץ כנען לאחוזת עולם, שה' יהיה לו ולזרעו לאלקים, שיעשו ברית מילה, שינוי שם אשתו. וכל זה משלים ייעודו בעולם)

ונראה שבגלל שכתוב כאן השם 'אברהם', עם תוספת האות 'ה', הרומז על בריאת העולם הזה (לפי "בי-ה" צור עולמים", שה' ברא את העולם הזה באות 'ה' והעולם הבא באות 'י', ויש פרושים הרבה בדברי חז"ל על זה) - זה מקרין על האישיות שקוראים 'אברהם' ("ואברהם בן תשעים ותשע שנה") שהיה מראשיתו, מלידתו (כל 99 השנים של חייו), מיועד לברית המילה. ואולי זה כוונת המדרש:

לך לך רבה (מ"ו, ב'): "זמן היה לו לאברהם אימתי שניתנה לו המילה שנאמר 'בעצם היום הזה נימול אברהם וישמעאל בנו'...וימל בן ארבעים ושמונה שנים כשהכיר את בוראו אלא שלא לנעול דלת בפני הגרים. ואם תאמר היה לו לימול בן שמונים וחמישה שנה בשעה שנדבר עמו בין הבתרים אלא כדי שיצא יצחק מטפה קדושה. וימול בן שמונים וששה שנים בשעה שנולד ישמעאל..."

נראה מזה שאברהם אבינו היה יכול למול כבר בגיל 48 (שהכיר את בוראו. ויש עוד דעה שהכיר את בוראו בגיל 3 ואז לימול את עצמו לא כל כך שידך) או בגיל 75 (בברית בין הבתרים, במדרש כתוב 85 וצריך עיון), או בגיל 86 (כאשר נולד ישמעאל), אלא לא מל בזמנים האלו בגלל:

חזקוני: "כדי שיצא יצחק מטיפה כשרה וקדושה" (ולפי "אשר קידש ידיד מבטן").

כי אברהם אבינו היה מוכן להשלים תמימותו מלידתו. והוספת האות 'ה' לשמו גם רומז שהוא תמים בחמישה הערלות שיש באדם. ערלת הפה, ערלת האוזן, ערלת העיניים, ערלת הלב, וערלת הגוף. ורק היה חסר לו להסיר ערלת הגוף להשלים תמימותו.

ונראה שחזר הכתוב כאן והגיד שמו 'אברהם' (עם תוספת האות 'ה'), כדי גם להבליט שהעולם היה מחכה 'לאברהם' מבראשית, וכמו שפירש על הפסוק: בראשית פרק ב' פסוק ד': "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים" בעל הטורים: "בהבראם", אותיות 'באברהם', בזכות אברהם נבראו שמים וארץ"

שהעולם נברא בשביל אברהם (אבינו), ולא בשביל אברם.

ובהיותו בדיוק בן 99 שנים, הופיע שמו 'אברהם' בעולם והוא הגשים ייעודו (תמימותו הושלמה. כי 'אברהם' עולה 248 למנין רמ"ח עבריו).

ורמזים :

- (1) "אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים"
באתב"ש :
תכץ אפכקפא צבימי פצתגה שצשגתי שמפי זבפא מ-ץ תכנפי תגה פבימי
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ת'+ץ, א'+א, צ'+י, פ'+ה, ש'+י, ש'+י, ז'+א, מ'+ץ, ת'+י, ת'+ה,
פ'+י
עולה 2340
עולה 2340 "ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו"

- (2) "בן תשעים ותשע שנה בהמלו"
באתב"ש :
שט אבזמי פאבז בטץ שציכף
עולה 1060 ועוד 19 אותיות ועוד 5 מילים עולה 1084
עולה 1084 "בהבראם ביום עשות"

- (3) "אלה תולדות השמים" עולה 1277 ועוד 14 אותיות עולה 1291
עולה 1291 "בהמלו בשר ערלתו"
(רק אצל אברהם אבינו כתוב "בהמלו בשר ערלתו". כי אצל ישמעאל כתוב "את בשר ערלתו")

- (4) "והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלקים"
ראש וסוף תיבות, אותיות :
ו'+ץ, ב'+ם, ב'+ם, ע'+ת, י'+ה, א'+ם
עולה 706
עולה 706 "ערלתו"

שהעולם מראשיתו נברא ומחכה לאברהם להיכנס בברית המילה בגיל 99.

* * * * *

"בעצם היום הזה"

"בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו"

(1) דעת זקנים מבעלי התוספות: " ...ולא עוד אלא בעשור של חודש השביעי הוא יום הכפורים, כאן 'בעצם' ואמר להלן 'בעצם', ונאמר להלן: 'תענו את נפשותיכם בעצם היום הזה', מה להלן יוה"כ אף כאן יוה"כ. ובכל שנה ושנה הקב"ה רואה דם בריתו של א"א ומכפר לנו על כל עונותינו..."

"בעצם היום הזה נמול" עולה 406 ועוד 4 מילים ועוד 15 אותיות עולה **425**
יום 10 לחדש ה' 7 עולה **425**

(2) רש"י (פרק י"ד פסוק י"ח על "ומלכי צדק"): "מ"א הוא שם בן נח (נדריס ל"ב) " דעת זקנים מבעלי התוספות: "ר"ג אומר, שלח אברהם וקרא לשם בן נח ומל אותו ואת ישמעאל בנו..."

"בעצם היום הזה" עולה 280 ועוד 3 מילים ועוד 11 אותיות עולה **294**
מלכי צדק עולה **294**

אולי רמז שאברהם אבינו קרא למלכי צדק שהוא שם בן נח ומל אותו.

* * * * *

שמות האבות

אצל אברהם אבינו כתוב :

בראשית פרק י"ז פסוק ה' :

"ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם..."

אצל יעקב אבינו כתוב :

בראשית פרק ל"ב פסוק כ"ט :

"ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אל-ה-ים ועם אנשים ותוכל"

וידוע שאסור לקרוא לאברהם בשם אברם, כמו שכתוב בגמרא :

ברכות י"ג, א' :

"תני בר קפרא כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה שנאמר (בראשית י"ז, ה') 'והיה שמך אברהם' רבי אליעזר אומר עובר בלאו שנאמר (בראשית י"ז, ה') 'ולא יקרא עוד [את] שמך אברם'"

לפי הגמרא כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה ובלאו.

אבל מותר לקרוא לישראל יעקב.

וזה רמז בלשון הפסוקים :

אצל אברהם אבינו כתובה המילה "יקרא".

ואילו אצל יעקב אבינו כתובה המילה "יאמר".

המילה "יקרא" רומזת על פסילת קריאת השם הנוכחי ועל קריאת (קביעת) שם חדש

הבא במקום השם הנוכחי. כמו אצל הוולד כאשר מקבל שם ("ויקרא שמו...").

אבל המילה "יאמר" רומזת על אמירת השם, ולא רומזת על החלפתו בשם חדש.

ואולי גם נגיד :

גם שינוי מקום השם הנוכחי (אברם, יעקב) בתוך המשפטים רומז על משמעות השינוי.

אצל אברהם אבינו סדר הכתוב, "ולא יקרא עוד שמך אברם".

המילים "לא יקרא" צמודים למילה "עוד".

לרמז :

"לא יקרא" – סוף לקריאת השם אברם

"עוד" – מעכשיו והלאה

אבל אצל יעקב אבינו סדר הכתוב, "לא יעקב יאמר עוד שמך".

המילים "לא יאמר" לא צמודות אחת לשניה. בין המילה "לא" לבין המילה "יאמר" יש

את המילה "יעקב".

לא כתוב "לא יאמר" (צמוד), אלא כתובה המילה "לא" והמילים "יעקב יאמר".

(כאילו פסיק בין המילה "לא" למילים "יעקב יאמר עוד שמך")

לרמז :

"לא" – אין מגבלה

"יעקב יאמר" – נמשיך 'לומר' 'יעקב'

"עוד" – שמעכשיו והלאה השם יעקב ימשיך להיות בשימוש

סיכום הדברים :

אצל אברהם אבינו היה שינוי שם, ואצל יעקב אבינו תוספת שם.

* * * * *

ישמעאל

כתוב על ישמעאל :

בראשית פרק ט"ז פסוק י"ב :

"והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן"

רש"י : **"אוהב מדברות לצוד חיות..."**

ורמזים :

"יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן"

עולה 1207 ועוד 13 מילים עולה 1220

"אוהב מדברות לצוד חיות" עולה 1220

וגם :

"והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל"

באתב"ש :

פצפת מצמץ וגת תקי מקף שלך פמק לך שף פזך

סוף תיבות, אותיות :

ת', צ', ת', י', י', ד', ק', ד', י', ד' עולה 1220

"אוהב מדברות לצוד חיות" עולה 1220

חזקוני : **"אדם נכרי נקרא פרא..."**

"פרא" עולה 281

נכרי עולה 280 ועוד המילה עולה 281

אבן עזרא : **"חפשי בין האדם"**

"פרא אדם ידו בכל"

באתב"ש :

וגת תקי מקף שלך

סוף תיבות, אותיות : **ת', י', י', ד' עולה 510**

"חפשי בין האדם" עולה 510

כלומר הוא יהיה **"ללא ריסון ובלא משמעת"** (פירוש חומש 'תורת חיים' של מוסד הרב קוק)

* * * * *

"נמול אברהם"

פרק י"ז פסוק כ"ו:

"בעצם היום הזה נמול אברהם..."

כתוב "נמול", כלומר, שאחר מל את אברהם אבינו.

לפי המדרש אברהם אבינו לא ידע היכן לעשות המילה ורמז לו הקב"ה.
ולפי:

תנחומא לך לך, י"ז:

"ויפל אברהם על פניו, כיון שנפל על פניו, רמז הקדוש ברוך הוא לאותו מקום ועקצו עקרב, ונמצא מהול. מנין הן מה שכתוב 'וידבר אתו א-ל-ה-ים לאמר אני הנה בריתי אתך' הרי אתה מהול וכתוב 'בעצם היום הזה נמול אברהם' מל לא נאמר אלא נמול...בנפילתו נמצא שהוא מהול"

עץ יוסף: "מל לא נאמר, שפירושו שמל עצמו וישמעאל, אבל נמול משמע על ידי אחר"
ורמז:

"נמול אברהם" עולה 374

בעקרב עולה 374

* * * * *

עפר, חול, כוכבים

היכולת לספור את בני ישראל נמשלה לשלושה דברים, עפר, חול וכוכבים. ובאופן כללי הנמשל בכולם זה שבני ישראל יהיו רבים (לשון הגזמה, יהיו כל כך הרבה שיהיה בלתי אפשרי לספור אותם).

במשל העפר כתוב, בראשית

פרק י"ג פסוק ט"ז :

"ושמתי את זרעך בעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה"
רש"י: "כשם שאי אפשר לעפר להמנות, כך זרעך לא ימנה"

במשל החול כתוב, בראשית

פרק כ"ב פסוק י"ז :

"כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער איביו"
וגם יעקב אבינו אמר :
פרק ל"ב פסוק י"ג :

"ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב"

במשל הכוכבים כתוב :

בראשית פרק ט"ו פסוק ה' :

"ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך"

במשל העפר, התורה משתמשת במילים, "למנות", "ימנה" (מהשורש 'מנה'). ואילו במשלים של החול והכוכבים התורה משתמשת במילים "וספר", "לספר" (מהשורש ספר).

מבחינת פירוש המילים, אין הבדל.

ואכן, אונקלוס ויונתן בן עוזיאל שמשתמשים באותה מילה "מני", "לממני", וכדומה, משורש 'מנה', בכל הפסוקים לתרגום המילה "למנות" וגם למילה "ספר". מבחינת התרגום "למנות" וגם "לספר" זה אותו הדבר.

ונשאלת השאלה :

למה במשל העפר התורה משתמשת במילה אחרת, "למנות", "ימנה", ולא במילה לספר?

נראה לי להגיד :

שכדי לספור משהו צריך שהדבר הנספר יהיה מפורד ומחולק ליחידות בסיסיות (שוות) שאפשר לספור.

עפר מורכב מגרגרים ומגושים. ולפני שיכולים לספור את העפר צריכים לחלק את הכול לגרגרים. ולפי זה, עפר הוא דבר שקשה מאוד לספור (אם אפשר בכלל).

לעומת זאת, חול כבר נמצא במצב של גרגרים, ואם לא הייתה בעיה להגיע לכל החול שעל שפת הים בכל העולם, היה ניתן לקחת גרגיר גרגיר ולספור את החול.

הכוכבים כבר מבודדים אחד מהשני, קרי לא מחוברים ביחד, ואם לא היתה בעיה למצוא אותם, או לראות את כולם, היה ניתן לספור אותם.

אנו רואים שלפני שיכולים לספור עפר, צריך שלב של פירוק גושי העפר לרמה של יחידת עפר שאפשר לספור. ובגלל זה המילה "למנות" מתאימה יותר לעפר ופחות לחול ולכוכבים. כי המילה "למנות" הבאה מהשורש 'מנה', ופירוש 'מנה' זה גם חלק מהכלל. וקשה מאוד לפרק גושי עפר למנות ('למנות' בדומה למנה של סעודה), לפרק לחלקים, קרי ליחידות שאפשר לספור.

יוצא מזה שבמשלים אלו קיימת רמה הולכת ויורדת של דרגת החיבור של היחידות, קרי דרגה הולכת ויורדת של 'אחדות' החומר. ואסביר: אחדות היחידות בעפר היא הכי גבוה (יש גושים). אחדות גרגרי החול פחותה כל גרגיר לחוד (אמנם לא מפוזרים), ובכוכבים בכלל אין אחדות ביחידות (כולם מפוזרים בשמים).

הכלי יקר כותב שהמשלים האלו רומזים על זמנים שונים: נמשלים לעפר—"העפר מורה על זמן השפלות. כי בזמן שיהו כעפר לדוש בדיוטה תחתונה". נמשלים לחול—"הוא מורה על הזמן שהאומות קמים על ישראל לכלותם ולא יוכלו להם, כמו הגלים כאילו רצו לשטוף את כל העולם ומיד כאשר יגיעו אל החול הם נשברים". נמשלים לכוכבים—"בזמן השלוח וההצלחה הוא ממשילם לכוכבים"

ונראה לי להגיד במישור הרעיוני: האחדות שומרת על בני ישראל ("יחד שבטי ישראל") והפירוד גורם לצרות. הובטח לאבות שזרעם יהיו דומים לעפר, לחול, ולכוכבים. ונראה שבמידה מסוימת המשלים האלו מתאמים לבני ישראל בתקופות שונות, מבית ראשון, דרך בית שני, כולל בתוך הגלות הנוכחית. שלמרות הצרות עדיין בני ישראל מתקיימים ומצליחים לרבות.

בתקופה של בית ראשון היו חלק מבני ישראל מלוכדים בדומה לעפר (לדוגמה, בתקופה של אחאב מלך ישראל). ולמרות שידיהם לפעמים רפו בשמירת התורה, האחדות שביניהם שמרה עליהם מאויביהם. עד שחטאיהם התגברו כל כך שהוצאו לגלות.

והרמז :

"את זרעך כעפר" באתב"ש : תא עגזל לזוג עולה 557
ראשון
(אולי רמז לתקופת בית ראשון)

בתקופת בית שני היה להם תורה ומצוות בדומה לחול שנמצא "על שפה הים", לחול שנמצא קרוב למים, קרוב לתורה (התורה נמשלה למים ולים). והאחדות בתורה שמרה עליהם מאויביהם.
והרמזים :

"זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב" עולה 1540 ועוד 23 אותיות עולה 1563
שמרו את התורה 1563
עולה
(בבית שני שמרו את התורה)

"ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב"
באתב"ש :

פביאס תא עגזל לספך צמי תבג כת מחוג יגש
סוף תיבות, אותיות : **ס', א', ל', ד', י', ג', ת', ג', ש' עולה 807**
קבלו התורה מאהבה עולה 807
(בבית שני תורה בידם. כי בין בית ראשון לשני, בפורים, קבלו את התורה מאהבה)

וגם :

"ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב"
"אמרת היטב" עולה 667
תורה בידם עולה 667
אולי רמז שכאשר שומרים את התורה ("היטב איטיב", קרי כאשר תורה בידם) אז הם כחול על שפת הים.

עד שהתחיל הפירוד ביניהם שהתחילו לשנוא אחד את השני, שנאת חינוס, ואז הוסר המגן ויצאו לגלות.

בגלות אדום, קהילות בני ישראל מפוזרים, כמו שהכוכבים מפוזרים בשמים.
כל קהילה וקהילה מפיצה את אורה לחוד לסביבה שלה.
ורמז :

כוכבים באתב"ש : לפלשמי עולה 490
גלות אדום עולה 490

הפיזור מגן עליהם מאויביהם, כי קשה להגיע אל כולם. וכמו שאמר יעקב אבינו

בראשית פרק ל"ב פסוק ט':

"וַיֹּאמֶר אִם יבֹּא עֲשׂו אֶל הַמַּחֲנֶה הָאֶחָד וְהִכְּהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנֶּשְׂאָר לַפְּלִיטָה"

ועוד :

"וַשְׁמַתִּי אֶת זֶרַעַךְ כַּעֲפַר הָאָרֶץ"

ופרשו חז"ל :

'אם אין עפר בעולם אין אילונות ותבואה, כך אם אין ישראל אין העולם מתקיים'

ונראה לי להוסיף :

שבגלל שהבטחה זו באה מיד אחרי הבטחת הארץ, המשל מתכוון לא רק לסתם 'עפר' של העולם, אלא לעפרה של ארץ ישראל. שאדמתה טובה ופוריה ומשבחת את הפירות, ומשביחה את שבעת המינים שנתברכה בהם ארץ ישראל. וכמו שעפר ארץ ישראל משבחת את הפירות גם בני ישראל יהיו טובים, איכותיים ורבים, וישביחו את כל העולם שיתקיים בזכותם.

* * * * *